

POZNÁMKY KE 2. MOJŽÍŠOVĚ KNIZE

C. H. Mackintosh

POZNÁMKY

KE 2. MOJŽÍŠOVĚ KNIZE

C. H. Mackintosh

„A vedl je po cestě přímé.“

Žalm 107,7

ŠÍŘENÍ PÍSMĚ SVATÉHO

www.sirenipismasvateho.cz

2017

Obsah

Několik slov čtenáři	7
Předmluva k 3. vydání	8
Úvod	8
1. kapitola – „I umřel Josef a všichni bratři jeho“	12
2. kapitola (1. – 10. v.) – Narození Mojžíše	17
2. kapitola (11. – 24. v.) – Mojžíš „navštěvuje své bratry“	21
3. kapitola – Povolání	30
4. kapitola – Keř	44
5. a 6. kapitola – Mojžíš s Aronem před faraonem	55
7. – 11. kapitola – Rány	65
12. kapitola – Fáze a vyjití z Egypta	81
13. kapitola – Prvorození a slavnost nekvašených chlebů	102
14. kapitola – Rudé moře	107
15. kapitola – Píseň Mojžíše, Mara a Elim	117
16. kapitola – V poušti Sin	126
17. kapitola – Udeřená skála, Amalech	136
18. kapitola – Jetro	143
19. kapitola – Na úpatí hory	148
20. kapitola – Deset přikázání	151
21. – 23. kapitola – Ustanovení a soudy	161
24. kapitola – Mojžíš na hoře	165
25. kapitola – Nářadí svatyně	167
26. kapitola – Stánek úmluvy	175
27. kapitola – Předsíň a měděný oltář	183
28. a 29. kapitola – Kněží	186
30. kapitola – Nářadí svatyně	194
31. kapitola – Bezeleel a Aholiab, Ještě o sobotě	202
32. kapitola – Slité tele	205
33. a 34. kapitola – Stánek úmluvy, Mojžíšova přímůva a Hospodinovo nové jméno	210
35. až 40. kapitola – Dílo stánku úmluvy	212

Několik slov čtenáři

V Epištole Efezským čteme, že Kristus „*vstoupiv na výsost, jaté vedl vězně, a dal dary lidem... pro spořádání svatých, k dílu služebnosti, pro vzdělání těla Kristova.*“ (4,8.12.) Tyto dary dal Bůh skrze Ducha Svatého k prospěchu **všech** Božích dětí, které tvoří tělo Kristovo.

V průběhu minulého století nastalo v křesťanstvu působením Ducha Svatého všeobecné probuzení. Mnozí z věřících si uvědomili svou zodpovědnost před Bohem i před lidmi. Na základě zevrubného zpytování Písem byly znovu oživeny pravdy, dobře známé křesťanům Církve na počátku, jako pravda o brzkém příchodu Krista pro Církev, pravda o jednotě Jeho těla a další.

Jedním z nástrojů, které k tomu Bůh použil, byl Charles Henry MACKINTOSH, autor této knihy. Narodil se v říjnu r. 1820 v Irsku, v Glenmalure Barracks (hrabství Wicklow). Již jako 18ti letý mladík prožil duchovní probuzení prostřednictvím dopisů, které mu po svém obrácení posílala jeho sestra. O něco později dosáhl pokoje s Bohem, k čemuž Bůh použil zvláště spisu J. N. Darbyho „Působení Ducha Svatého“ a **to** zejména uvedeného tam tvrzení, že „to je Kristovo dílo **pro nás** a nikoli Jeho dílo **v nás**, jež nám způsobuje pokoj.“

Celý jeho život po obrácení až do odejití k Pánu (2. 11. 1896) byl naplněn pilným studiem Písma, prací na veřejnosti a hlavně literární činností. První práce C. H. Mackintoshe, traktát „Pokoj Boží“, vyšla r. 1843, rukopis posledního díla, „Bůh pokoje“ odeslal vydavateli několik měsíců před smrtí.

Předložená kniha, „Poznámky ke 2. Mojžíšově knize“, vyšla ve 3. vydání v angličtině r. 1862. Předmluvu k ní napsal současník C. H. Mackintoshe, Andrew MILLER.

Z ostatních větších spisů C. H. Mackintoshe jsou zvláště známé „Poznámky o 1., 3., 4. a 5. Mojžíšově knize“, „Ty a dům tvůj aneb křesťan ve svém domě“, „Myšlenky o večeři Páně“, „Praktické úvahy o životě a době Eliáše Tesbitského“, „Život a doba Davida“, „Všedostatečnost Krista“, „Job a jeho přátelé“, „Nerovné jho“, „Přednášky o příchodu Páně“, „Muž Boží“, „Boží Církev aneb všedostatečnost Ježíšova jména“, „Přednášky o evangelizaci“, „Živý Bůh a živá víra“, „Co je to obrácení?“, „Veliké poslání“, „Biblické prozkoumání pravé povahy soboty, zákona a křesťanské služby“, „Dnes a potom aneb časnost a věčnost“, „Jozafat“, „Život a doba Joziáše“, „Povolání

Bohem“, „Gedeon a jeho druhové“, „Rozhodnost pro Krista“, „Galgala“, „Křesťan, jeho postavení a práce“, „Služba Krista v minulosti, přítomnosti a budoucnosti“, „Modlitba a modlitební shromáždění“, „Šimon Petr – jeho život a čemu se z něho učíme“, „Historie pokolení Lévi“, „Radostné zvěsti“, „Služba smíření“, „Tři kříže“, „Bethanie“, „Jericho a Achor“ aj.

Spisy C. H. Mackintoshe jsou v mnohatisícových nákladech vydávány ve stále nových vydáních a rozšířeny v nejrůznějších jazycích po celém světě. Vzdor požehnání, které tyto spisy přinesly již mnohým křesťanům, je třeba poznamenat, že **nemohou nahradit osobní studium Písma svatého s modlitbou**. Naopak je třeba myšlenky uvedené i v předložené knize přijímat jen po bedlivém srovnávání s Písmy. Povzbuzující příklad nám podává Bůh v křesťanech z Berie, kteří byli *„udatnější než Tessalonitští, kteříž přijali slovo Boží se vší chtivostí, na každý den rozvažující Písma, tak-li by ty věci byly“*. (Sk. 17,11)

Předmluva k 3. vydání

Pisatel je nucen doprovodit vyjití nového vydání tohoto svazku několika řádky díky Pánu za Jeho milost, že použil jej, tak slabého nástroje, k podpoře Své pravdy a ke vzdělání Svého lidu. Budiž za to chváleno a ctěno Jeho jméno. ON pomocí knihy nebo traktátu provádí Své milostiplné cíle. Ano, On je mocen odít duchovní mocí ty stránky a oddílky, které by se nám mohly zdát zbytečné nebo neúčinné. Kéž by se dále přiznával k této službě a žehnal jí k zvelebení Svého slavného jména.

C. H. M.

Úvod

V rukopisu a v kartáčových otiscích jsou už ukončeny úvahy o hluboce poučné a velice zajímavé knize Božího slova – 2. MOJŽÍŠOVĚ KNIZE.

Význačné místo v ní zaujímá vykoupení skrze krev. Z toho pak plynula mnohá Boží milosrdenství vůči Jeho vykoupenému lidu, rozvíjení Boží moci, trpělivost Jeho lásky a bohatství Jeho milosti. Ona veliká otázka poměru Izraele k Bohu byla vyřízena krví beránka. Ta úplně změnila jejich postavení. Izrael za veřejemi dveří, sklopenými krví, byl Božím vykoupeným, za krev koupeným lidem.

Poněvadž Bůh byl svatý a Izrael ve stavu provinilosti, nemohlo mezi oběma existovat žádné radostné spojení, dokud nebyl proveden soud. Hřích musel být odsouzen. Mezi Bohem a člověkem byl kdysi blahý, přátelský poměr, protože člověk byl ve stavu nevinnosti. Ale pronikl hřích a přetl to spojení. Jestliže mělo dojít k smíření, musel být úplně vyjádřen Boží mravní soud nad hříchem. Život můžeme mít jenom skrze smrt. Bůh je svatý, a musí hřích soudit. Odsoudil hřích při spasení hříšníka. Plným, dokonalým vyjádřením toho je kříž. V předobrazu to byla ona veliká otázka „*čtrnáctého dne prvního měsíce k večeru*“, totiž: **jak může Bůh vyprostit ze soudu a přijmout do Své láskyplné péče ty, které Jeho svatost odsuzuje?** Na tuto velice vážnou otázku byla jenom jedna odpověď, jež mohla uspokojit požadavky Boží svatosti, a tou byla **krev Beránka, kterého On sám opatřil.** „*Když užím krev, pomínu vás.*“

Tak byla vyřešena ona prvořadě důležitá otázka. Šlo o život nebo o smrt, o vysvobození nebo odsouzení. Veřeje skropené krví byly dokonalou Boží odpovědí na všechny požadavky svatosti a na jakoukoli potřebu izraelského lidu. Tím bylo vše zařízeno. Bůh byl oslaven, hřích odsouzen a odstraněn a Izrael spasen skrze krev beránka.

Jak požehnaná je to pravda! Izrael tu měl pokoj s Bohem, byl pod Jeho ochranou coby spasený a šťastný lid, třebaže se ještě nalézal v Egyptě – v zemi smrti a soudu. Božím **pevným záměrem** bylo pak vysvobodit Izrael – vzácný předobraz dokonalého bezpečí, v němž jsou všichni, kdo se svěřili krvi Krista! Izraelští jedli v bezpečí a pokoji beránka pečeného ohněm, když „*o půlnoci pobil Hospodin všecko prvorozené v zemi egyptské, od prvorozeného faraonova, kterýž seděti měl na stolici jeho, až do prvorozeného vězně, kterýž byl v žaláři, i všecko prvorozené hovad. Tedy vstal farao noci té, a všichni služebníci jeho i všichni Egyptští, a vzešel křik veliký v Egyptě; neboť žádného nebylo domu, v němž by nebylo něčeho mrtvého.*“ (12,29-30) „*U synů však izraelských nikdež nehne pes jazykem svým, ovšem pak ani člověk ani hovado, abyste věděli, že rozdíl učinil Hospodin mezi Egyptskými a Izraelskými.*“ (11,7)

Ale někdo se snad zeptá: proč byl ten rozdíl? Vždyť přece Izraelští byli právě tak hříšníci jako Egyptané. Jistě, v tomto smyslu mezi nimi „nebylo rozdílu“. Ale Boží soud nad hříchem byl předobrazně ukázán ve smrti toho beránka bez poskvrny. Krev „*nade dveřmi a na obou veřejích*“ byla důkazem.

Mocnou řečí mluvila o tom, že zde byl zabit beránek, vězeň vyveden na svobodu, spravedlnosti učiněno zadost a že nadešla hodina úplného vysvobození“ Izraele. **Byla to krev, jež způsobila onen rozdíl, jiného nic;** „*všicknití zajisté zhrěšili, a nemají slávy Boží*“ (Řím. 3,23)

Ale ovšem jaký to byl rozdíl! Jedni v bezpečné Boží ochraně před mečem soudu, druzí proti němu bezbranní a jím skosení! Jedni se sytili vším, co jim opatřila přehojná milost, – druzí byli donuceni okusit hořkost kalicha hněvu! Anděl zhoubce vkročil do každého domu po celé egyptské zemi, který nebyl skropen krví. Padl stejně faraonův prvorozený na trůně jako prvorozený vězně, jenž byl v žaláři.

Před mečem neochránilo ani postavení, ani věk nebo povaha. Skončila doba dlouhého Božího shovívání a nadešla hodina Jeho soudu. Anděl smrti se v té temné, děsné noci řídil jen jednou věcí: KDE NENÍ KREV, NENÍ SPASENÍ!

Milý čtenáři! Toto dnes platí stejně plně, jako to platilo tenkrát! Kde není krev, tam není spasení, – „*bez krve vylití nebývá odpuštění vin*“ (Žid. 9,22). Může být nějaká otázka pro tebe stejně důležitá jako tato: jsem chráněn a přikryt krví Ježíše? Ach, utekl ses již pod ochranu té na Golgotě prolité krve? Tam byl „*Beránek náš velikonoční za nás obětován, Kristus*“ (1. Kor. 5,7).

Jeho krev je ukázána jako ta, jíž bylo kropeno na „slitovnici“. Ano, tam Boží oko vždy vidí krev našeho pravého velikonočního Beránka. Věříš v tu drahou krev? I když si třeba uvědomuješ svou vinu, můžeš opravdu říci: to je má jediná skrýše, na krvi Krista prolité i za mne závisí všechno!? Pak smíš být klidný a jistý, že jsi v dokonalém bezpečí – že jsi věčně spasen. Máš k tomu jako potvrzení vlastní Boží výrok: „*Když uzřím krev, pomínu vás.*“ (2. M. 12,13) – „*Máme vykoupení **skrze krev Jeho**, totiž odpuštění hříchů, podle bohatství milosti Jeho*“ (Ef. 1,7) – „*Ale nyní v Kristu Ježíši vy, kteříž jste někdy byli dalecí, blízcí učiněni jste **skrze krev Kristovu.***“ (Ef. 2,13) – „*Jehož Bůh vydal za smírci, **skrze víru v krev Jeho.***“ (Řím. 3,25)

„Šťasten každý, kdo jediné
v Ježíši má doufání,
věčný podíl vstříc mu kyne,
sladký, jistší nad vše jiné,
vyšší nad vše poznání!“

Naopak ale, jestliže někdo opomíjí krev Ježíše anebo jí pohrdá, nemůže

mít jistotu, pokoj ani spasení. „*Kterakž my utečeme, takového zanedbávající spasení?*“ (Žid. 2,3) Jestliže anděl zhoubce nevidí krev, musí vstoupit jako soudce nad hříchem. Každý hřích musí být potrestán, a to buď na osobě hříšníka, nebo na zástupci hříšníka. To je hluboce vážná pravda. Ale jak požehnané, když víme, že „*Kristus jednou za hříchy trpěl, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu*“. (1. Petra 3,18) „*Neboť toho, kterýž hříchu neučinil, za nás učinil hříchem, abychom my učinění byli spravedlností Boží v Něm*“. (2. Kor. 5,21) Zanedbávat tohoto Božího Zástupce a bezpečné útočiště a skryš, které On opatřil, znamená vystavovat se nevyhnutelnému Božímu soudu. Žádný hříšník, byť byl jeho hřích sebemenší, tomu soudu neujde – buď byl ten hřích potrestán na kříži Krista, anebo bude potrestán v jezeře ohně. Ano, jak nesmírná je cena té krve, jež „*očisťuje nás od všelikého hříchu*“! (1. Jan. 1,7), která nás činí dostatečně čistými pro nebe!

Když tak bylo dokonáno vykoupení a Izraelští Bohem připraveni, začíná jejich putování. Ale všimni si, jen tak mimochodem, **jak** tu cestu začínají. Dříve než činí první krok, je úplně, tak jak si to Bůh přeje, vyřízena otázka mezi svědomím člověka a Bohem. Došli u Boha odpuštění, ospravedlnění a přijetí. Proto bylo napsáno: „*Když dítětem byl Izrael, miloval jsem jej, a z Egypta povolal jsem syna Svého*.“ (Oz. 11,1) Jak vzácný je to obraz skutečného postavení, v němž každý opravdový věřící začíná svůj křesťanský běh! Je možné, že tuto vzácnou pravdu nevidí anebo že ji jen slabě chápe – podobně jako kdysi Izrael – ale to nic nemění na skutečnosti.

Bůh jedná podle toho, jak sám zná onen úzký poměr, a s láskou, která z něho plyne. Vidíme to ve slavném vysvobození Jeho milovaného lidu u Rudého moře, v manně s nebe, ve vodě z tvrdé skály, a ve sloupu Jeho přítomnosti, který je doprovázel na všech jejich putováních. Bůh vždycky jedná podle záměrů Své lásky a podle ceny Ježíšovy krve.

Dovol mi, milý čtenáři, ještě jednou otázku: jsi si jist, že jsi pod bezpečným úkrytem, v tom přepevném útočišti, v té požehnané skryši Vykupitelovy krve?

A nyní, když se s tebou musím rozloučit, bych ti chtěl vážně doporučit, abys cestu pouští konal ve společnosti s Bohem a s Jeho vykoupeními. Shleď, že tyto úvahy jsou k tomu velmi užitečné. Vhodně a moudře podávají pravdu srdci, svědomí a rozumu. Kéž by v nich mnohý poznal skutečnou oázu v poušti. Putování se ukáže být nejvýš užitečné, naučíme-li se při něm lépe znát přirozenou nevěru svého srdce, ale naproti tomu neproměnnou

věrnost srdce Božího. ON se nikdy nemění – budiž za to vyvyšováno a chváleno Jeho jméno! A krev Beránka, jenž byl za nás zabit, nikdy nepozbude své účinné moci.

„Budiž Tobě čest a chvála,
Beránku, že Tvoje krev
pro náš hřích se v oběť dala,
usmířila Boží hněv!
Nikdy neztratí svou cenu,
věčně platí její moc;
čest a sláva Tvému jménu,
že jsi zrušil hříchu noc“

Kéž se Pán přizná a použije následujících „Poznámek“ ke Svému oslavení a k požehnání mnoha duší.

(Andrew Miller).

1. kapitola

„I umřel Josef a všichni bratři jeho“

Pod vedením Boží milosti přistoupíme nyní k rozjímání o 2. Mojžíšově knize, jejímž nejvýznačnějším předmětem je vykoupení. Prvních pět veršů znovu vyvolává v naší mysli závěrečné výjevy z předcházející knihy. Jsou nám představeny předměty Boží vyvolující lásky obdařené milostí a cítíme, jak pisatel, vedený Duchem Božím, nás hned uvádí do dějů této knihy.

Při úvahách nad 1. Mojžíšovou knihou jsme viděli, že chování Jákovových synů vůči Josefovi, jejich bratru, bylo příčinou k jejich cestě do Egypta. Na tuto skutečnost se můžeme dívat z dvojího hlediska. Jednak tu čteme hluboce vážnou lekci o chování Izraele vůči Bohu, na druhé straně je však před námi rozvinuta povzbuzující stránka v tom, jak Bůh jednal s Izraelem.

Co může být významnější, než sledovat následky chování Izraele vůči Bohu právě na muži, v němž zrak víry rozeznává vzácný předobraz Pána Ježíše Krista? Bez jakéhokoli ohledu na úzkost jeho duše vydali Josefa do rukou neobřezaných. A co jim to způsobilo? Byli zavedeni do Egypta, aby tam prožívali hluboké, bolestné zkoušky srdce, vyličené tak zevrubným a jímavým způsobem v závěrečných kapitolách 1. Mojžíšovy knihy. Ale to nebylo

vše. Dlouhá a temná doba zkoušky očekávala jejich potomstvo v téže zemi, v níž Josef našel vězení.

Ale kromě lidí byl ve všech těch věcech i Bůh, a Jeho svrchovanou výsadou je, že může vyvodit dobro i ze zla. Byť bratři prodávají Josefa Izmaelitům a ti zase Putifarovi, i když jej Putifar vsazuje do žaláře – Hospodin je nade vším a při tom všem naplňuje Svě vznešené záměry. „*Zajisté i hněv člověka Ho musí chválit*“ (srov. Ž. 76,11). Ještě nenastala doba, kdy by dědicové byli připraveni pro dědictví a dědictví pro dědice. Ještě musely být egyptské cihelny tvrdou školou Abrahamovu semeni, zatímco uprostřed „hor i údolí“ zaslíbené země dozrávala „*nepravost Amorejských*“. (Srov. 1. M. 15,16 a 5. M. 11,11.)

Jak je to vše hluboce zajímavé a poučné! V Boží vládě jsou „kola uprostřed kol“. (Srov. Ezech. 1,16.) Bůh používá nejrozmanitějších prostředků k splnění Svých nevyzpytatelných plánů. Putifarova žena, faraonův vrchní číšník, faraonovy sny, sám farao, žalář, trůn, řetěz, královský pečetní prsten, hladomor – všechno je Mu k Jeho neomezenému použití a musí spolupůsobit k uskutečnění Jeho předivných záměrů. Duchovně smýšlející srdce rádo prodlévá u těchto věcí. Rádo prochází rozsáhlou oblastí stvoření a prozřetelnosti a rozeznává ve všem hybnou páku, jíž používá vševědoucí a všemocný Bůh k rozvinutí plánů Svě spasitelné lásky. I když přitom uvidíme nejednu stopu hada, – mnohdy i hluboce a ostře vyznačené šlépěje onoho nepřitele Božího i lidského, – objevujeme mnoho nevysvětlitelného a nám nepochopitelného. I když trpící nevinnost a triumfující zloba může být zdánlivě důvodem k nevěreckému mudrování mnohého pochybovače, opravdový věřící smí přesto s dětinnou důvěrou pevně trvat v jistotě, že „*Soudce vší země učiní soud*“. (Srov. 1. M. 18,25.)

Dobře ví, že

„vždy bloudí slepá nevěra, zkoumajíc Jeho cesty,
nadarmo snaží se, neb jen Bůh sám Sebe vykladač jesti.“

Budiž Bohu chvála za potěšení a povzbuzení, plynoucí nám z takovýchto úvah! Potřebujeme to na každém kroku při putování zlým světem, v němž nepřítel způsobil tak hroznou bídu, kde zlé žádosti a vášně lidí plodí tak trpké ovoce a kde stezka věrného učedníka je tak drsná a neschůdná, že pouhá přirozenost by těmto těžkostem nikdy nemohla čelit. Jen víra ví zcela bezpečně, že v pozadí za vším je Někdo, koho svět nevidí a ani na Něho nedbá, a s tímto vědomím smí klidně říci: „Vše je dobré“ a „Vše bude dobré“.

V úvodních řádcích naší knihy jasně vystupují naznačené myšlenky. „Boží rada se koná, a vše, co se Mu líbí, činí“ (srov. Iz. 46,10). Nepřítel se může stavět na odpor, ale vždy se prokáže, že Bůh je silnější. Vše, co potřebujeme, je ono prosté, dětské důvěrování v Boha a odpočívání v Jeho záměrech. Nevěra se vždy spíše dívá na protichůdně působící úsilí nepřítele než na Boží moc, která všechno dovede k Svému cíli. Víra se naopak dívá na Boží moc, čímž vítězí a stále se těší hlubokému pokoji. Má vždy co činit s Bohem a s Jeho neomylnou věrností. Nespočívá na stále se měnících písčích lidských věcí a pozemských vlivů, nýbrž na nepohnutelné skále Božího věčného Slova. Ano, tam je svaté a bezpečné místo, kde může víra odpočívat. Ať přijde cokoli, smí bydlet v té svatyni síly.

„Umřel Josef a všichni bratři jeho, a všechen ten rod.“ (6. v.) Ale co na tom? Cožpak mohla mít smrt nějaký vliv na plány živého Boha? Jistěže ne. Bůh jenom čekal na určitý okamžik – na pravý čas, aby dal i nejnepřátelštějším vlivům spolupůsobit k provedení Svých záměrů.

„V tom povstal král nový v Egyptě, kterýž neznal Josefa. Ten řekl lidu svému: Aj, lid synů izraelských jest mnohý a silnější nad nás. Nuže, opatrně sobě počínejme před ním, aby se nerozmohl; a když by přišla válka, aby se nepřipojil i on k nepřátelům našim, a nebojoval proti nám, a nevyšel ze země.“ (8-10. v.) Taková jsou mudrování srdce, které se nikdy nenaučilo počítat s Bohem. Neobnovené srdce toho nikdy není schopné, a proto jakmile Bohu vyhradíme místo, které Mu náleží, všechna taková rozumování se rozpadnou vniveč. Odděleny nebo nezávisle na Bohu mohou taková rozumování, plány a výpočty budit zdání veliké moudrosti, ale uveďte jen do nich Boha, a hned se prokáže jejich holá nesmyslnost.

Ale proč bychom měli své mysli dovolovat, aby byla nějak ovlivňována mudrováním a výpočty, které proto, aby mohly budit zdání pravdy, musí úplně vyloučit Boha? Něco takového by byl co do podstaty a svým způsobem prakticky ateismus. Pokud jde o faraona, vidíme, že dovedl přesně a dopodrobna zvážit různé pravděpodobné možnosti lidských věcí – rozmnožení lidu, vypuknutí války, jejich přidání k nepříteli a únik ze země. Všechny tyto okolnosti dovedl zvážit s neobyčejným bystrozrakem, ale nikdy ho ne napadlo, že by v tom vůbec měl co činit Bůh. Kdyby na to byl již jen pomyslel, bylo by to zvrátilo všechno jeho mudrování a nade všemi jeho výpočty by napsalo nápis: „bláznovství“.

Nuže je jasné, že vždy tomu tak je s chytráckými výpočty pochybovačné

mysli člověka. Bůh je úplně vyloučen. Ano, zdánlivá pravda a důslednost takového chytračení právě nutně záleží v tom, že Bůh musí být vyloučen. Jakmile je však do věcí uveden Bůh, působí to na všechno pochybovačství a nevěrectví jako smrtící dech. Dokud není uveden Bůh, mohou se kdekoli pyšnit ukazováním úžasné moudrosti a chytrosti, ale stačí, aby jen oko zahlédlo sebemenší zásvit záře toho Požehnaného – a hned vyklouznou ze svého pěkného pláštíku a jsou odhaleny v plné své nahotě a bídě.

O egyptském králi lze právem říci, že „velmi bloudil“ (srov. Mk. 12,24-27), protože neznal ani Boha ani Jeho nezměnitelné plány. Nevěděl, že už před staletími, mnohem dříve než bylo v jeho chřípí dechnutí smrtelného života, Boží slovo a přísaha – tyto „*dvě věci nepohnutelné*“ (Žid. 6,18) – bezpečně zajistily plné a slavné vysvobození téhož lidu, který on chtěl vyhladit. To vše mu bylo neznámé, proto všechny jeho myšlenky a plány byly založeny na naprosté neznalosti té základní pravdy všech pravd, totiž že BŮH JEST. Ve své šílené zaslepenosti se domýšlel, že svými opatřeními bude moci zabránit rozmnožení těch, o nichž Bůh řekl, že budou „*jako hvězdy nebeské, a jako písek, kterýž jest na břehu mořském*“. (1. M. 22,17) Proto faraonova chytrá opatření nebyla v jádře ničím jiným, než planým nesmyslem a bláznovstvím.

Nejpošetilejším omylem, jehož se člověk vůbec snad může dopustit, je, že něco dělá a nebere v úvahu Boha. Dříve či později na něho dolehne pomýšlení na Boha, a pak dojde k hroznému zřícení všech jeho plánů a výpočtů. V nejlepším případě to, co je podniknuto v nezávislosti na Bohu, může trvat jenom v tomto čase. Ale nikdy to nepřesáhne až na věčnost. Všechno, co je pouze lidské, jakkoli třeba pevné a skvělé nebo jakkoli poutavé, musí padnout pod chladnou moc smrti a rozpadne se v tmavém, tichém hrobě. Hlína musí příkýt i ty nejlepší výbornosti a nejskvělejší slávu člověka. Má na svém čele vyrytu smrtelnost, proto všechny jeho plány jsou pomíjející. Naproti tomu vše, co je spojeno s Bohem a na Něm založeno, přetrvá navěky. „*Jméno Jeho na věčnost a památka Jeho po všechny věky.*“ (2. M. 3,15 – srov. Ž. 135,13) Proto je tak nesmyslné od slabého smrtelníka, chce-li se stavět proti věčnému Bohu, „*vztáhnout proti Bohu silnému ruku svou, a proti Všemohoucímu postavit se*“! (Job 15,25) Vládce Egypta se mohl stejně marně snažit bojovat svou rukou proti mořským přívalům, jako nemohl zabránit rozmnožení lidu, který byl předmětem věčného Hospodinova předsevzetí. Ačkoli tedy „*ustanovili nad ním úředníky, kteříž by plat vybírali, aby je trápili*

břemena svými“, přesto *„čím více trápili jej, tím více rostl a tím více se rozmáhal“*. (11-12. v.) Vždy tomu tak musí být. *„Ten, jenž přebývá v nebesích, směje se, Pán posmívá se jim.“* (Ž. 2,4) Každý lidský i ďáblův odpor ponese pečeť věčného zahanbení. To dává srdci blahý klid i uprostřed všeho toho, co je tak zřetelně zahroceno proti Bohu a proti víře. Kdybychom neměli ono bezpečné ujištění, že *„i hněv člověka musí chválit Pána“* (Ž. 76,11), tu by naše mysl často bezmocně klesala, hledíc na okolnosti a vlivy kolem nás. Ale díky Bohu, my *„nepatříme na ty věci, kteréž se vidí, ale na ty, kteréž se nevidí. Nebo ty věci, kteréž se vidí, jsou časné, ale které se nevidí, jsou věčné“*. (2. Kor. 4,18) A v síle, kterou toto vědomí udílí, smíme zajisté říkat: *„Mlčelivě se měj k Hospodinu a očekávej na Něj pečlivě. Nekormuť se příčinou toho, jemuž se daří na cestě jeho, příčinou člověka, kterýž provádí, cožkoli umyslí.“* (Ž. 37,7) Jak jasně vystupuje v předložené kapitole najevo pravda těchto slov jak o utlačovaných, tak i o utlačovateli! Kdyby se byl Izrael díval *„na ty věci, kteréž se vidí“*, co by byl viděl? Faraonův hněv, ukrutné úředníky, trýznivá břemena, přísnou službu, tvrdé otroctví, hlínu a cihly. Co však tvořilo *„ty věci, ...které se nevidí“*? Věčné Boží předsevzetí, Jeho nepochybné zaslíbení, blížící se jitro dne spasení, „hořící svíce“ Hospodinova vysvobození. – Jaké to podivuhodné protiklady. Jen víra je mohla pochopit a jen víra dovedla ubohým utlačovaným Izraelcům propůjčit schopnost, aby se odvraceli od kouřící pece Egypta a zahleděli se k zeleným nivám a révou pokrytým horám Kananejské země. Jen víra sama byla s to rozeznat v těch utlačených otrocích, těžce se lopotících v egyptských cihelnách, dědice spasení a předměty zvláštního zájmu, péče a přízně nebes, ty, na něž bylo neustále upřeno Boží oko.

Tak tomu bylo tehdy a tak je tomu i dnes. *„Skrze víru chodíme, ne skrze vidění.“* (2. Kor. 5,7) *„Ještě se neokázalo, co budeme.“* (1. Jan. 3,2) Jsme zde *„pohostinu v tomto těle, vzdálení ode Pána“*. (2. Kor. 5,6) Jsme skutečně ještě v Egyptě, ale v duchu jsme v nebeském Kanaánu. Víra uvádí srdce pod mocný vliv Božích neviditelných věcí a tím mu umožňuje povznášet se nade vše, co je zde na zemi, kde vládne smrt a temnota. Ó kéž by každý z nás měl takovou prostou, dětsky důvěřující víru, která usedá u čistého, věčného pramene pravdy a pije tam dlouhými doušky osvěžující vodu, jež má moc znovu vzpřímit umdlévající duši, a jež udílí novému člověku novou sílu, kterou potřebuje tak nutně k dokončení své cesty k nebesům.

Poslední verše naší kapitoly nám poskytují vysoce povzbudivé poučení

ve způsobu, jak se chovaly ony bohabojné ženy, Zefora a Fua. Nechtějí provádět krutý rozkaz krále, ale srdnatě se staví proti jeho hněvu, a proto jim Bůh vzdělal domy. (21. v.) „*Nebo těch, kteříž Mne ctí, poctím, kteříž pak mnou pohrdají, v pohrdání přijdou*“, praví Bůh. (1. Sam. 2,30) Kéž bychom to vždy měli na paměti a pracovali za všech okolností pro Boha!

2. kapitola (1. – 10. v.)

Narození Mojžíše

Tento oddílek knihy, o které uvažujeme, je bohatý velmi důležitými zásadami Boží pravdy, je plný zásad, které lze shrnout do tří hlavních částí, kterými jsou moc Satana, moc Boží a moc víry.

V posledním verši předchozí kapitoly čteme: „*I přikázal farao všemu lidu svému, řka: Každého syna, kterýž se narodí, do řeky uvrzte.*“ Vidíme zde před sebou moc Satana. Řeka byla místem smrti a smrtí se nepřítel snažil zmařit Boží záměr. Vždy tomu tak bylo. Ten starý had slídil za všech dob se zlovlným okem po nástrojích, které Bůh chtěl použít k rozvinutí cílů Své milosti. Podívejme se třeba na případ Abela ve 4. kapitole 1. Mojžíšovy knihy. Kdo jiný to byl než onen had, který tu viděl Boží vyvolenou nádobu a snažil se ji odstranit z cesty smrti? Pohledme dále na Josefův případ v 37. kapitole téže knihy. Také zde vidíme nepřítele, jak hleděl usmrtit muže Božích plánů. Nebo si všimněme případu „semene královského“ (2. Par. 22), Herodova činu ve 2. kap. ev. Matouše, a konečně samé smrti Krista (27. kap. téhož ev.), a uvidíme, že to byl vždy nepřítel, kdo usiloval přerušit běh Božího působení.

Ale Bohu chvála! Za smrtí je něco, kam už její moc nesahá! Celý okruh Božího působení v souvislosti se spasením leží za hranicemi panství smrti. Když Satan vyčerpá své síly, tehdy se počne ukazovat Bůh. Hrob je koncem ďáblovy činnosti, ale právě zde začíná působit Bůh. Jak slavná je to pravda! Satan má moc smrti, ale Bůh je Bohem živých, a On uděluje život, který je mimo dosah a mimo moc smrti a jehož se ďábel nikdy nemůže dotknout. V takovéto pravdě nalézá věřící srdce sladkou útěchu i na dějišti, kde vládne smrt. Víra se může neohroženě dívat na Satana. I když on rozvine svou plnou moc, smí se víra opírat o mocnou Boží přítomnost ve vzkříšení. Může stát u čerstvého hrobu, který se právě uzavřel nad některým milovaným předmětem, a může přijmout z úst Toho, který je „*vzkříšení a život*“, blažené ujištění

o nesmrtelnosti, ano, může u vědomí, že Bůh je silnější než Satan, klidně vyčkávat na úplné zjevení této nejvyšší moci a takto čekajíc, nalezne vítězství a stálý, nepohnutelný pokoj. Krásný příklad takové síly víry máme v počátečních verších kapitoly, o které uvažujeme.

„Odšed pak muž jeden z domu Lévi, vzal dceru z pokolení Lévi. I počala žena ta, a porodila syna; a viduci, že jest krásný, kryla ho za tři měsíce. A když ho nemohla déle tajiti, vzala mu ošatku z sítí a omazala ji klím a smolou, a vložila do ní to dítě a vyložila do rákosí u břehu řeky. A postavila sestru jeho zdaleka, aby zvěděla, co se s ním dítí bude.“ (2,1-4) Zde se před námi odehrává úchvatný výjev, ať ho sledujeme z kteréhokoli hlediska. Víra vítězí nad vlivy přirozenosti i smrti a dává Bohu vzkříšení možnost, aby jednal sám ve Svém okruhu působnosti a Svým způsobem. Je tu ovšem také jasně vidět moc nepřítele, protože dítě bylo položeno na místo, které je v zásadě místem smrti. A nadto pronikal srdce oné matky meč, když musela vidět, jak její drahé dítě je vydáno napospas smrti. Leč ačkoli Satan projevil svou moc a přirozenost prolévala slzy, přece jen Ten, který obživuje mrtvé, stál za temným oblakem, a tam, kde svými zářnými oživujícími paprsky zlatil nebeskou stranu oblačna, Jej viděla víra. – *„Věrou Mojžíš, narodiv se, ukryt byl za tři měsíce od rodičů svých, protože viděli krásné pacholátko a nebáli se rozkazu královského.“* (Žid. 11,23)

A tak nám tato šlechetná dcera z rodu Lévi dává svaté poučení. Její „ošatka ze sítí omazaná klejem a smolou“ svědčí o její plné důvěře k pravdě, že tu je tajuplná síla, která může vychvátit jejího „krásného syna“ z vod smrti, jako před nimi uchránila Noema, „hlasatele spravedlnosti“. Máme se snad dívat na tu „ošatku“ jako na pouhý vynález přirozenosti? Vymyslela ji jen péče přirozenosti? Zhotovila ji pouhá lidská chytrost a dovednost? Byl to pouhý nápad mateřského srdce, které se odhodlalo položit děťátko do košatinky v blahé, ale ovšem i bláhové naději, že tím svůj poklad uchrání před nemilosrdnou rukou smrti? Kdybychom na tyto otázky měli odpovědět kladně, mám za to, že bychom se připravili o vzácné poučení těchto všech sdělení. Jak bychom jen mohli předpokládat, že tu košatinku vymyslel někdo, kdo pro své dítě neviděl jiný úděl či osud než smrt utopením? Nikoli. Smíme v té zvláštní konstrukci vidět jen plán víry dodaný z pokladnice Boha vzkříšení. Byl vymyšlen rukou víry jako nádoba slitování, aby „krásné dítě“ přepravila bezpečně temnými vodami smrti až na místo, které mu předurčilo nevyzpytatelné předsevzetí živého Boha. Pozorujeme-li tuto dceru Lévi, jak se sklání nad „ošatkou ze sítí“, kterou zhotovila její víra, a jak do ní ukládá

své pacholátko, vidíme, že „kráčí šlépějemi víry svého otce Abrahama“ (Řím. 4,12), víry, kterou měl, když „vstal od mrtvého svého“ a koupil od synů Het jeskyni Machpelah. (1. M. 23) Nemůžeme v ní vidět jenom sílu pouhé přirozenosti Inoucí k milovanému předmětu, jenž byl blízko upadnutí do železné moci krále hrůz. Vidíme v ní naopak sílu víry, která ji uschopnila stát na břehu vod smrti jako vítěz a spatřovat na druhé straně v bezpečí vyvoleného Hospodinova služebníka.

Ano, milý čtenáři. Víra dovede podnikat takové smělé a vysoké lety do oblastí velice vzdálených od této země smrti a všestranné zkázy. Její orlí pohled dovede pronikat temnými mraky, shromážděnými kolem hrobu a patřit na Boha vzkříšení, jak ukazuje výsledky Svých věčných, nezrušitelných plánů tam, kam nikdy nedosáhne žádný šíp smrti. Smí se postavit na vrcholu Skály věků a naslouchat ve svatém vítězství, zatímco hluboko dole dorážejí příboje smrti.

A čím byl „rozkaz královský“ duši, která stála na „Skále věků“? Jakou váhu měl ten příkaz pro někoho, kdo mohl tiše stát u své „ošatky ze sítí“ a zpříma se dívat smrti do očí? Duch Svatý odpovídá: „*nebáli se rozkazu královského*“. (Žid. 11,23) Duše, která zná obecenství s Tím, jenž obživuje mrtvé, se nebojí ničeho. Taková duše může opakovat s apoštolem onen vítězoslavný výrok z 15. kapitoly 1. Ep. Korintským: „*Kde je, ó smrti, osten tvůj? Kde jest, ó peklo, vítězství tvé? Osten pak smrti jestiž hřích, a moc hřicha jest zákon. Ale Bohu díka, kterýž dal nám vítězství skrze Pána našeho Jezukrista.*“ Může vyslovovat tato slova vítězství nad ubitým Ábelem, nad Josefem v jámě, nad Mojžíšem v ošatce ze sítiny, nad „semenem královským“ vražděným rukou Atalie, nad betlémskými nemluvňátky, zabíjenými rukou krutého Heroda, a zcela obzvlášť smí ta slova vyslovit při hrobu Vůdce našeho spasení.

Ale může se stát, že někdo nerozeznává ve zhotovení košatinky ze sítiny činnost víry. Mnozí možná nejdou dále, než Mojžíšova sestra, která stála „*zdaleka, aby zvěděla, co se s ním dítí bude*“. Je naprosto jasné, že jeho sestra neměla tu „míru víry“ jako jeho matka. Měla nesporně hluboký zájem a opravdovou lásku, jakou třeba shledáváme u „*Marie Magdaleny, a druhé Marie sedících naproti hrobu*“ (Mat. 27,61), ale v srdci matky, která zhotovila onu košatinku, bylo něco, co její zájem a lásku mnohem převýšilo. Mojžíšova matka nestála „*zdaleka, aby zvěděla, co se dítí bude*“ s jejím dítětem, a klid její víry mohl snad, jak to často bývá, budit zdání lhostejnosti. Ale nebyla to lhostejnost, nýbrž pravá velikost – velikost víry. Jestliže přirozená

láska u ní nezpůsobila, aby prodlévala ve větší blízkosti dějiště smrti, pak to bylo jen proto, že byla mocí víry, v přítomnosti Boha vzkříšení, vyzbrojena k vyplnění znamenitějšího díla. Její víra uvolnila místo Jemu a On se tu zjevil velice slavně.

„A v tom sešla dcera faraonova, aby se myla v řece; a děvečky její procházely se po břehu řeky. A uzřevši ošatku mezi rákosím, poslala děvečku svou a vzala ji. A když otevřela, uzřela dítě; a aj, plakalo pacholátko. A slitovalvši se nad ním, řekla: Z dětí hebrejských je toto.“ (5-6. v.) Tu jistě začíná zaznívat Boží odpověď tou nejsladší mluvou uchu víry. Za vším v pozadí byl Bůh. Rozumářství, pochybovačství, nevěrectví nebo ateismus se takové myšlenky mohou smát. Ovšem také víra se může smát, ale její smích je naprosto jiný. Ti první se smějí v chladném, pohrdajícím úsměvu při pomýšlení, že tak nevýznamná věc, jakou byla procházka královské dcery po břehu řeky, mohla by být Božím zásahem. Naproti tomu se víra směje s opravdovou srdečnou radostí při pomýšlení, že ve všem je Bůh. A ovšem jestliže Bůh měl kdy v něčem Svoji ruku, bylo to v této procházce faraonovy dcery, i když ona si toho nebyla vědoma.

Pro obnovenou mysl věřícího je velmi milým zaměstnáním sledovat Boží stopy v situacích a událostech, v nichž neosvícená mysl nevidí nic víc než slepou náhodu nebo neodvratný osud. Ta nejmalichernější věc se někdy může změnit v nejdůležitější článek v řetězu událostí, jimiž všemohoucí Bůh spolupůsobí při provádění Svých velikých plánů. Pohledme třeba na první verš 6. kap. knihy Ester, a co uvidíme? Pohanského vladaře, který strávil bezesnou noc. To jistě nebylo nic neobvyklého, a přece jen právě tato okolnost byla článkem ve velikém řetězu opatření prozřetelnosti, na jejichž konci nalezneme vysvobození utlačovaného izraelského semene.

Právě tak tomu bylo s faraonovou dcerou při její procházce po břehu řeky. Jistě ji nenapadlo, že má spolupůsobit k podpoře úmyslů „Hospodina, Boha hebrejského“ a že plačící děťátko v košatince ze sítiny je Hospodinův vyvolený nástroj, skrze nějž se měla egyptská země otřást ve svých nejhlubších základech! A přece tomu tak bylo. Ano, Pán může způsobit, že „i hněv člověka Ho musí chválit“, a že On „ostatek zuřivosti zkrátí“. (Ž. 76,11) Jak jasně se nám rýsuje tato pravda v dalších verších:

„I řekla sestra jeho k dceři faraonově: Mám-li jíti a zavolati tobě chůvy z žen hebrejských, kteráž by odchovala tobě dítě? Odpověděla dcera farao-

nova: Jdi. Tedy šla děvečka a zavolala matky toho dítěte. I řekla jí dcera faraonova: Vezmi toto dítě, a odchovej mi je; a dámť mzdu tvou. I vzala žena dítě, a chovala je. A když odrostlo pachole, dovedla je k dceři faraonově, kteráž jej měla za syna; a nazvala jméno jeho Mojžíš, řkuci: Nebo jsem ho z vody vytáhla.“ (2,7-10) Skvělá víra Mojžíšovy matky zde dochází plné odměny. Satan je poražen a jasně se ukazuje předivná Boží moudrost. Kdo by si byl pomyslel, že tentýž člověk, jenž prohlásil: „Byl-li by syn, zabijte ho“, a pak znovu: „Každého syna, kterýž se narodí, do řeky uvrzte“, měl na svém dvoře právě jednoho z takových synů, ba dokonce co „syna“. Ďábel byl poražen svou vlastní zbraní, neboť faraona, jehož použil k zmaření Božího předsevzetí, použil Bůh, aby živil a vychovával Mojžíše, který měl být Božím nástrojem k porážce Satanovy moci. Jak zvláštní prozřetelnost! Jak obdivuhodná moudrost! Hospodin vskutku „jest divný v radě, a veleslavný v skutku“. (Iz. 28,29) Kéž bychom Mu jen více a s větší dětskou prostotou důvěřovali. Naše cesta by pak jistě byla šťastnější a naše svědectví účinnější.

2. kapitola (11. – 24. v.)

Mojžíš „navštěvuje své bratry“

Rozjímáme-li o Mojžíšově příběhu, musíme se na něj dívat ze dvou hledisek, totiž v jeho osobním a dále v jeho předobrazném významu.

Co se týče jeho osobní stránky, je tu pro nás mnoho, velmi mnoho poučného. Táž ruka, která jej vytáhla z vln a povýšila, musila jej také za dlouhého období osmdesáti let rozličně vychovávat, nejprve v domě faraonovy dcery a pak v „poušti“. (3. kap.) Věnovat tak dlouhou dobu výchově Božího služebníka by se naši omezené mysli mohlo zdát divné. Ale Boží myšlení není jako naše myšlení. Bůh věděl, že oněch dvakrát čtyřicet let bylo nutně třeba k připravení vyvolené nádoby. Když Bůh vychovává, činí to způsobem odpovídajícím Jemu i Jeho svaté službě. Nechce mít ve Svém díle žádného nováčka. Kristův služebník se musí v ústraní vyučit nejedné lekci, musí projít mnohou zkouškou, musí podstoupit nejen jeden boj, než je skutečně kvalifikován k veřejné činnosti. To nemá přirozenost ráda. Raději chce před veřejností hrát nějakou úlohu, než aby se učila v tichu soukromí. Chce raději být předmětem lidského obdivu, než aby byla kázněna Boží rukou. Ale tak tomu nikdy nebude. Musíme se ubírat Boží cestou. Přirozenost se může horlivě

drát na nějaké místo, ale Bůh si ji tam nepřeje mít; musí být zlomena, potřena, odstraněna. Místo smrti je tím pravým místem, které jí patří. Jakmile chce být činnou, Bůh ve Svě neskonale věrnosti a dokonalé moudrosti zařídí věci tak, že výsledky její činnosti budou muset prokázat jen její naprostou porážku a zahanbení. Bůh ví, jak zacházet s přirozeností, jaké místo jí má být vyhrazeno a kde musí být držena. Ó kéž bychom všichni byli v hlubším obecenství s Božími myšlenkami, pokud se týče našeho „já“ a všeho, co s tím souvisí! Dopustíme se pak méně chyb, naše stezka bude stálejší a vyrovnanější, náš duch klidnější a naše služba účinnější.

„I stalo se ve dnech těch, když vyrostl Mojžíš, že vyšel k bratřím svým, a hleděl na trápení jejich. Uzřel také muže egyptského, an tepe muže hebrejského, jednoho z bratří jeho. A sem i tam se ohlédnu, vida, že žádného tu není, zabil Egyptského, a zahrabal jej v písku.“ (11. v.) To byla jistě horlivost, jež se zasadila o bratry, ale nebyla „podle umění“. (Řím. 10,2) Ještě nenadešel Boží čas k soudu nad Egyptem a k vysvobození Izraele, a moudrý služebník vždy vyčká na Boží čas. *„Mojžíš vyrostl“* a *„vyučen jest vší moudrosti egyptské“*, a též se *„domníval, že bratří jeho rozumějí, že skrze ruku jeho chce jim dáti Bůh vysvobození“*. (Sk. 7,22.25) To byla ovšem pravda, ale přesto je jasné, že započal svoji dráhu předčasně a kdokoli si tak počíná, musí dojít k úplné porážce.¹

¹ V řeči Štěpána k židovské radě v Jeruzalému je jedna narážka na Mojžíšovo počínání, na něž je dobré poukázat. *„A když jemu bylo čtyřiceti let, vstoupilo na srdce jeho, aby navštívil bratří své, syny izraelské. A uzřev jednoho, an bezpráví trpí, zastal ho, a pomstil toho, kterýž bezpráví trpěl, zabiv Egyptského. Domníval se zajisté, že bratří jeho rozumějí, že skrze ruku jeho chce jim dáti Bůh vysvobození, ale oni nerozuměli.“* (Sk. 7,23-25) Je zřejmé, že Štěpán byl v celé své řeči veden úmyslem vyzvednout z historie národa zvláštní úseky, které se hodily, aby působily na svědomí jeho posluchačů, a bylo by v rozporu s tímto úmyslem, jakož i se způsobem Ducha Svatého v Novém Zákoně, rozvinout zde otázku, zda Mojžíš jednal předčasně a ne v době Bohem stanovené. Ostatně Štěpán jen říká: *„Vstoupilo na srdce jeho, aby navštívil bratří své.“* Nepraví, že Bůh jej poslal v oné době. To se také nijak nedotýkalo otázky mravního stavu těch, kteří jej zavrhovali. *„Ale oni nerozuměli.“* Takový byl jejich skutečný stav, bez ohledu na to, čemu se Mojžíš musel při té příležitosti naučit. Duchovně smýšlejícímu čtenáři to nebude zatěžko rozeznat.

Rozjímáme-li o Mojžíšovi jako o předobrazu, můžeme v těch rysech jeho života rozeznat posláni Krista k izraelským synům i Jeho zavržení jimi a odmítnutí, aby nad nimi kraloval. Rozjímáme-li ale o osobním charakteru Mojžíše, vidíme, že se jako ostatní dopouštěl chyb a projevoval slabosti, že někdy přistupoval k dílu příliš rychle, jindy zase příliš pomalu. Lze tomu snadno rozumět a zvyšuje to jen Boží neskonale milost a nevýčerpatelnou trpělivost.

A nejenže na konci bývá porážka, ale v takovém díle, započatém před Božím časem, se také zjevuje zřejmá nejistota a naprostý nedostatek tiché vznešenosti a svaté nezávislosti (na lidech i na okolnostech). Mojžíš „se ohlíží sem i tam“. Něco takového není potřeba, jestliže člověk koná dílo pro Boha a s Ním, a co se týče podrobností práce, koná je v plném chápání Jeho myšlenek. Kdyby byl opravdu nadešel Boží čas a kdyby si byl Mojžíš opravdu vědom, že jej posílá Bůh, aby provedl soud nad Egyptanem, a kdyby byl ujištěn, že Bůh je s ním, nemusel se „ohlížet sem i tam“.

Mojžíšův čin chová v sobě hluboké naučení pro všechny Boží služebníky. Byly to dvě věci, které na něho měly vliv: totiž strach z hněvu člověka a naděje na přízeň člověka. Služebník živého Boha se neměl podrobovat ani tomu ani onomu. Neměl se na to ohlížet. Vždyť co znamená hněv nebo přízeň ubohého smrtelníka pro toho, kdo si je vědom, že ho posílá Bůh a kdo se raduje z Boží přítomnosti? Má to pro něho menší cenu než prášek na miskách vah. *„Zdaliž jsem nepřikázal tobě, řka: Posilni se a zmužile se měj, neboj se, ani lekej, neboť s tebou jest Hospodin Bůh tvůj, kamž se koli obrátíš.“* (Joz. 1,9) *„Protož ty přepaš bedra svá, a vstana, mluv k nim, cožkoli já přikazuji tobě. Nelekej se jich, abych tě nepotřel před obličejem jejich. Nebo aj, já postavuji tě dnes jako město hrazené, a jako sloup železný, a jako zdi měděné proti vši této zemi, proti králům judským, proti knížatům jejím, proti kněžím jejím, a lidu země této. Kteříž bojovati budou proti tobě, ale neodolají proti tobě. Nebo Já jsem s tebou, praví Hospodin, abych tě vysvobodil.“* (Jer. 1,17-19)

Stojí-li Kristův služebník na tomto vznešeném základě, nebude se „ohlížet sem i tam“; bude jednat podle moudrosti nebeské rady: *„Oči tvé ať k dobrým věcem patří, a víčka tvá ať přímě hledí před tebou.“* (Přisl. 4,25) Boží moudrost nás vždy povede k tomu, abychom hleděli vzhůru a vpřed. Jakmile se však budeme ohlížet kolem sebe, abychom se vyhnuli hněvivému pohledu smrtelného člověka, anebo abychom ulovili jeho úsměv, můžeme být ujištěni, že tu není něco v pořádku. Nestojíme pak na pravém základě Boží služby. Úplně nám pak chybí jistota, že jsme nositeli Božího poslání a chybí nám také radost z Boží přítomnosti. Tyto obě věci jsou pro Božího služebníka naprosto a nezbytně nutné.

Jsou ovšem mnozí, kteří buď z hluboké nevědomosti anebo z přílišné sebedůvěry se unáhleně stavějí do okruhu služby, pro niž s nimi Bůh vůbec nepočítá, a k níž je proto také nevystrojil. A nejenže se do takové služby

unáhleně stavějí, ale osvědčují v ní často tolik chladnokrevnosti a sebeovládání, že to úplně udivuje ty, kdo jsou schopni učinit si nestranný úsudek o jejich darech nebo zásluhách. Ale všechno toto oslnivé zdání brzy ustoupí holé skutečnosti a také nikterak není na újmu pravidlu, že opravdu nic nemůže účinněji oprostít člověka od sklonu „ohlížet se sem i tam“ než vědomí, že nás posílá Bůh a že je s námi. Jen ten, kdo má obě tyto věci, je úplně oproštěn od vlivu lidí a tedy i na nich nezávislý. Žádný člověk není schopen opravdu sloužit druhým lidem, není-li na nich úplně nezávislý. Ale ten, kdo zná sobě vymezené místo a stojí na něm, se též umí sklánět a umývat nohy bratří.

Odvrátíme-li se od člověka a podíváme-li se na toho jedině věrného a dokonalého Služebníka, nikdy neuvidíme, že by se ohlížel sem či tam, a to proto, že Svůj zrak nikdy neupíral na člověka, nýbrž vždy jen na Boha. Nebál se hněvu člověka, ani se neucházel o jeho přízeň. Nikdy neotevřel Svá ústa proto, aby sklidil obdiv lidí a rovněž tak je nezavřel, aby se vyhnul jejich haně a výtkám. To dávalo pečeť vznešenosti a svaté pevnosti všemu, co mluvil a co činil. Byl jistě jediný, o němž mohlo být řečeno: „*Jehož list nevadne a cožkoli činiti bude, šťastně mu se povede.*“ (Ž. 1,3) Každý Jeho čin nesl užitek a ovoce, protože všechno bylo konáno pro Boha. Každý čin, každé slovo, každý pohyb, každý pohled, každá myšlenka byly jako nádherný hrozen ovoce, jehož vůně vstupovala vzhůru a působila radost Božímu srdci. Nikdy se nebál následků Svého jednání, protože vždy pracoval s Bohem a pro Něho a v plném porozumění pro Jeho myšlenky. Jeho vlastní vůle, třebaže božsky dokonalá, se nikdy nevměšovala do ničeho, co konal na zemi jako člověk.

Mohl říci: „*Nebo jsem sestoupil s nebe, ne abych činil vůli Svou, ale vůli Toho, kterýž Mne poslal.*“ (Jan 6,38) Proto nesl ovoce „časem svým“. „Co bylo Otci libého, to On činil vždycky.“ (Srov. Jan 8,29) Proto se nikdy nemusel „bát“, ničeho nemusel „litovat“, ani se nemusel „ohlížet sem i tam“.

Jak rozhodným protikladem v tomto i v každém jiném směru je náš drahý Pán a Mistr k nejctěnějším a nejvýznačnějším ze Svých služebníků. I takový Mojžíš se „ulekl“ a Pavel se musel „omluvit“, ale u Pána Ježíše nepostřehneme nikdy ani to ani ono. Nikdy nemusel napravovat chybný krok, nikdy ani slovo odvolat nebo opravovat některou myšlenku. Vše bylo při Něm naprosto dokonalé: vše bylo „ovoce časem svým“. Průběh Jeho svatého a nebeského života se odvíjel bez jakéhokoli zakřivení nebo záhybu. Jeho vůle byla božsky poddaná. I ti nejlepší a nejoddanější lidé se dopouštějí chyb, ale

je naprosto jisté, že čím jsme schopnější mrtvit Boží milostí svoji vůli, tím méně chyb uděláme. Je opravdu blahoslavené, jestliže naše stezka je stezkou víry a prosté, upřímné oddanosti Kristu.

Tak tomu bylo s Mojžíšem. Byl to muž víry, muž, který hluboce pronikl do myšlenek svého Mistra a který s obdivuhodnou pevností kráčel v Jeho šlépějích. Chtěl sice, jak už bylo podotknuto, o čtyřicet let urychlit čas Páně k soudu nad Egyptem a k vysvobození Izraele, ale Ep. Židům (11. kap.) se této okolnosti vůbec nedotýká. Shledáme tam jenom Boží zásadu, na níž se všeobecně zakládal jeho praktický život. *„Věrou Mojžíš, byv již dorostlý, odepřel slouti synem dcery faraonovy, vyvoliv sobě raději protivenství trpěti s lidem Božím, nežli časné a hříšné pohodlí míti, větší sobě pokládaje zboží nad egyptské poklady pohanění Kristovo; neboť prohlédal k odplatě. Věrou opustil Egypt, neboje se hněvu královského; nebo jako by viděl Neviditelného, tak se utvrdil.“* (24-27. v.)

Tento citát z Písma nám ukazuje Mojžíšovo jednání ve světle milosti. Duch Svatý takto pojednává vždy o životě svatých Starého zákona. Když nám popisuje život člověka, představuje nám ho takového, jaký opravdu je a věrně zaznamenává všechna jeho selhání a nedokonalosti. Jestliže však v Novém zákoně vysvětluje týž život poznámkami, uvádí pouze ústřední zásadu a hlavní výsledek života toho či onoho člověka. Tak třeba ve 2. Mojžíšově knize čteme, že Mojžíš *„se ohlédl sem i tam“*, že *„ulekl se... a řekl: Jistě známá jest ta věc“*, a konečně, že *„utekl od tváři faraonovy“*, – ale v Ep. Židům jsme poučováni, že *„jednal věrou“*, že *„věrou se nebál hněvu královského“* a *„věrou, jako by viděl Neviditelného, se utvrdil“*.

Právě tak tomu brzy bude, až přijde Pán, *„kterýž i osvíti to, což skrytého jest ve tmě, a zjeví rady srdcí. A tehdážť bude míti chválu jeden každý od Boha“*. (1. Kor. 4,5) Toto je drahá a potěšující pravda pro každou upřímnou mysl a pro každé věrné srdce. „Srdce“ může vymyslet mnohou radu, kterou však ruka z různých příčin není schopna provést. Všechny takové rady budou „zjeveny“ „až přijde Pán“. Budíž Bohu chvála za milost, že nám to předem pověděl! Rady srdce, které Ho miluje, jsou Kristu mnohem dražší než nejzdařilejší dílo rukou. Toto snad může oslnit lidské oči, ony však jsou určeny pro Ježíšovo srdce. Toto může být předmětem hovoru a lidské chlubitosti, ony však budou zjeveny před Bohem a před Jeho svatými anděly. Kéž se srdce všech služebníků Krista obírají jenom Jeho osobou, a kéž jsou jejich zraky ustavičně zaměřeny k Jeho příchodu!

Při zevrubnějším sledování Mojžíšovy cesty zjišťujeme, že ho ona víra vedla zcela proti obvyklému způsobu přirozenosti. Vedla ho k tomu, že nejen pohrdl všemi radovánkami, lákadly a poctami faraonova dvora, nýbrž že také opustil zdánlivě výhodný a rozsáhlý okruh působnosti. Lidský rozum a praktičnost by ho byly vedly úplně opačnou cestou a nutily ho k tomu, aby využil svého vlivu ve prospěch Božího lidu, – aby něco pro něj udělal, namísto aby s ním trpěl. Podle lidského úsudku tu před ním Prozřetelnost otevřela rozsáhlé a velice důležité pracovní pole, neboť jestliže kdy Boží ruka dosadila člověka do nějakého zvláštního postavení, pak tomu bylo právě v Mojžíšově případě. Nejprředivnějšími zásahy, řetězem složeným z nejnevysvětlitelnějších okolností, kde každý článek jeví stopu prstu Všemohoucího, skrze celou řadu událostí, které nemohla uspořádat žádná lidská prozíravost, byla faraonova dcera nástrojem, aby vytáhla Mojžíše z vody, aby ho živila a vychovávala až do doby, „*když jemu bylo čtyřicet let*“. (Skut. 7,23) Jestliže se Mojžíš tváří v tvář všem těm nejslibnějším možnostem rozhodl opustit vysoké a vlivné postavení, pak by to jistě mohlo být považováno za výsledek pochybné, špatným směrem zaměřené horlivosti, kterou by „zdravý rozum“ člověka nikdy neschválil.

Tak usuzuje slepá přirozenost. Ale víra uvažovala zcela jinak, protože přirozenost a víra se nikdy neshodnou. Nemohou se shodnout ani v jediném bodě. Avšak snad v ničem se jejich úsudek neodlišuje vzájemně natolik, jako ve věci tak zvaných „jedinečných příležitostí“. Přirozenost se ovšem na takové „příležitosti“ vždy bude dívat jako na zplnomocnění, že smí následovat své sklony, zatímco víra v nich uvidí příležitosti k sebezapření. Jonáš sice mohl považovat za velmi pozoruhodnou jedinečnou příležitost, když našel loď, která měla plout do Tarsu; ve skutečnosti to však byla příležitost, na níž utekl z cesty poslušnosti.

Je jisté výsadou křesťana smět spatřovat ve všem ruku svého Otce a slyšet Jeho hlas, ale nikdy se nesmí dát řídit okolnostmi. Jimi řízený křesťan se podobá lodi na širém moři, která nemá ani vesla ani kompas, jsouc vydána napospas vlnám i větrům. Bůh přislubuje Svému dítěti: „*Dámť radu, oči Svě na tě obrátě.*“ (Ž. 32,8) Ale varuje: „*Nebývejte jako kůň a jako mezek, kteříž rozumu nemají, jejichž ústa uzdou a udidly sevřítí musíš, aby tobě neškodili.*“ (Žalm 32,9) Je mnohem lépe dát se řídit Otcovským okem než uzdou a udidly okolností, a jak víme, zpravidla se slovem „příležitost“ rozumí podnět ze strany okolností.

Nuže síla víry se ustavičně projevuje v odmítání a opouštění takových „jedinečných příležitostí“ a zdánlivě „slastných možností“. Tak tomu bylo s Mojžíšem. „*Věrou odepřel slouti synem dcery faraonovy*“ a „*věrou opustil Egypt*“. Kdyby byl usuzoval podle toho, co viděly jeho oči, byl by se jistě uchopil vysokého postavení, které se mu nabízelo jako nepochybného daru laskavé Prozřetelnosti a byl by zůstal na faraonově dvoře jako na poli působnosti, které mu zdánlivě široce otevřela Boží ruka. Ale Mojžíš chodil vírou, a nikoli viděním, a proto se všeho vzdal. Jak krásný to je příklad! Kéž máme milost následovat ho!

A všimněte si, co pokládal Mojžíš za „*větší zboží nad egyptské poklady*“: „*pohanění Kristovo*“. Nebylo to jenom pohanění pro Krista. „*Hanění hanějících Tě na mne připadla*.“ (Ž. 69,10) Pán Ježíš se v dokonalé milosti učinil zajedno se Svým lidem. Sestoupil z nebe, opustil Otcovo lůno, vzdal se Svě slávy a zaujal místo Svého lidu, vyznal jejich hříchy a nesl jejich soud na zlořečeném dřevě. Taková byla Jeho dobrovolná odevzdanost. Jednal nejen za nás, nýbrž také se učinil zajedno s námi, a takto nás dokonale vysvobodil od všeho, co bylo anebo co mohlo být proti nám.

Z toho vidíme, jak velice byl Mojžíš v souladu s myšlenkami a city Krista vzhledem k Božímu lidu. Dlel uprostřed všestranného pohodlí, nádhery a lesku faraonova domu, kde se kolem něho v hojnosti kupily „*radosti hříchu*“ a „*poklady egyptských*“. Všechny ty věci měl na dosah ruky, kdykoli se mu jich zachtělo. Kdyby chtěl, mohl žít a zemřít v samém bohatství a slávě. Kdyby se tak rozhodl, mohla být jeho cesta od počátku až do konce zalita slunnými paprsky královny přízně. Ale byla by to „*víra*“? Bylo by to podobné Kristu? Mojžíš viděl se svého vysokého postavení své bratry sehnuté pod tlakem těžkých břemen a vírou poznal, že jeho místo je u nich. Ano, s nimi ve všem jejich pohanění, otroctví, ponižování a utrpení. Kdyby hybnou pákou jeho činů byla přirozená snaha po dobru, láska k lidem nebo vlastenectví, využil by snad osobní vliv ve prospěch svých bratrů. Možná by se mu podařilo přimět faraona, aby jim ulevil v břemenech a usnadnil jejich cestu královskými výnosy v jejich prospěch. Ale to nikdy nemohlo uspokojit srdce, které neumělo jinak než tepat v souzvuku s Kristovým srdcem. A takové srdce Mojžíš z Boží milosti nosil ve své hrudi, a proto v plné síle a s plnou láskou tohoto srdce se vrhá tělem, duší a duchem přímo do kruhu svých utlačovaných bratrů. „*Vyvolil sobě raději protivenství trpěti s lidem Božím*.“ A navíc, činil to „*vírou*“.

Hluboce se nad tím, milý čtenáři, zamysli! Nesmíme se spokojit s tím, že přejeme Božímu lidu dobré, že mu sloužíme nebo že o něm laskavě mluvíme. Potřebujeme plně se s ním sjednotit, ať nás to bude stát jakoukoli potupu nebo pohanění. Chtít být dobrotivým a šlechetným, vystupovat jako ochránce křesťanství je do určité míry příjemná věc, ale něčím naprosto jiným je stát s křesťany na jedné a téže půdě anebo trpět s Kristem. Příznivec nebo ochránce, a mučedník jsou naprosto odlišné pojmy. Celé Písmo jednoznačně zdůrazňuje tuto naprostou odlišnost. Abdiáš pečoval o Boží svědky (1. Kr. 18,3.4), ale Eliáš byl svědkem pro Boha. Darius měl takovou starost o Daniela, že kvůli němu strávil jednu bezesnou noc, ale Daniel strávil tutéž noc ve lví jámě (Dan. 6,18.19) jako svědek Boží pravdy. Nikodém se odvážil promluvit v Kristův prospěch, ale větší věrnost v následování Páně by jej byla vedla k tomu, aby byl zajedno s Kristem. (Srov. Jan 7,50-53.)

Úvahy tohoto druhu jsou velmi poučné pro praktický život. Pán Ježíš nechce ochraňování a přízeň – chce obecenství. Pravda o Něm nám nebyla zjevena proto, abychom byli ochránci Jeho věci na zemi, nýbrž abychom měli obecenství s Jeho osobou v nebesích. On se s námi učinil zajedno za nesmírnou cenu všeho, co Jeho láska mohla dát. Mohl se tomu vyhnout. Mohl zůstat v nebi a dál se těšit Svému věčnému místu „v lůně Otcově“. Ale jak by se pak mohl rozlévat ten mohutný proud lásky, kterou choval ve Svém srdci, až k nám, provinilým a peklo zasluhujícím hříšníkům? Mezi Ním a námi nemohla být žádná jednota, jen za podmínky, že se musí všeho vzdát. Ale budiž na věky věků vyvyšováno Jeho chvályhodné jméno, že se toho všeho dobrovolně vzdal. „*Dal Sebe samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti, a očistil Sobě samému lid zvláštní, horlivě následovný dobrých skutků.*“ (Tit. 2,14)

Nechtěl se radovat ze Své slávy sám. Jeho milující srdce hledalo uspokojení v tom, že sloučil se Sebou v té slávě „mnoho synů“. „*Otče*“, řekl, „*kteréž jsi Mi dal, chciť, kdež jsem Já, aby i oni byli se Mnou, aby hleděli na slávu Mou, kteroužs Mi dal; neboť jsi Mne miloval před ustanovením světa.*“ (Jan 17,24) Takové byly Kristovy myšlenky o Jeho lidu, a proto můžeme lehce posoudit, jak velice bylo Mojžíšovo srdce s těmito drahými myšlenkami zajedno. Je nesporné, že značnou měrou sdílel smýšlení svého Mistra a osvědčil toto vzácné smýšlení v tom, že se ochotně vzdal všech osobních předností a výhod a bez výhrady se spojil s Božím lidem.

V dalších kapitolách této knihy budeme mít vždy příležitost vrátit se

znovu k osobnímu charakteru a činům tohoto velikého Božího služebníka; omezujeme se tedy na to, že o něm nyní uvažujeme jako o předobrazu Pána Ježíše Krista. Že byl Jeho předobrazem, zřejmě vysvítá ze slov: „*Proroka z prostředku tvého, z bratří tvých, jako já jsem, vzbudí tobě Hospodin Bůh tvůj; Jeho poslouchati budete.*“ (5. M. 18,15) Proto zde nedáváme místo nějaké lidské obrazotvornosti, díváme-li se na Mojžíše jako na předobraz. Učí nás tomu jasně Písmo a v posledních verších 2. kap. 2. Mojžíšovy knihy vidíme tento předobraz dvojím způsobem: nejprve v zavržení Izraelem (14. v.) a dále v jeho spojení s jednou cizinkou v madianské zemi.

Na obě tyto věci jsme už částečně ukázali u Josefova příběhu. Josef v době svého zavržení bratry podle těla vstupuje do manželství s jednou egyptskou nevěstou. Tam, stejně jako v Mojžíšově případě, máme obrazně nastíněno zavržení Krista Izraelem i Jeho spojení s Církví, třebaže z různého hlediska. V Josefově případě vystupuje do popředí skutečné nepřátelství proti jeho osobě, zatímco u Mojžíše vidíme zavržení jeho služby, jeho poslání. V Josefově případě čteme: „*Nenáviděli ho, aniž mohli pokojně k němu promluvíti.*“ (1. M. 37,4) Vzhledem k Mojžíšovi se ale praví: „*Kdo tě ustanovil knížetem a soudcí nad námi? Zdali zabiti mne myslíš jako jsi zabil Egyptského?*“ (2. M. 2,13) Tak byl jeden nenáviděn osobně, druhý pak odmítnut ve své službě a poslání.

Právě tak je tomu se způsobem, jak vysvětlit veliké tajemství o Církvi v příběhu těchto dvou starozákonních svatých. „Asenat“ představuje úplně jiné období Církve, než jaké máme v období „Zefory“. Asenat byla spojena s Josefem v době jeho povýšení, Zefora však byla Mojžíšovou společnicí v skrytosti jeho života na poušti. (Srov. 1. M. 41,41-45 s 2. M. 2,15 a 3,1.) Je ovšem pravda, že jak Josef, tak i Mojžíš byli v době svého spojení s cizinkou zavržení se strany svých bratrů, jenže Josef byl „*ustanoven nade vši zemí egyptskou*“, zatímco Mojžíš ostříhal malé stádo ovcí „*na druhé straně pouště*“.

Ať už se tedy díváme na Krista jako zjeveného ve slávě anebo jako skrytého zrakům světa, vždy uvidíme, že Církev je s Ním úzce spjata. A právě tak, jako Ho svět nyní nevidí, nemůže ani nic vědět o těle, které s Ním tvoří jediný celek. „*Protož svět nezná nás, že Jeho nezná.*“ (1. Jana 3,1) Brzy se však Kristus zjeví ve Svě slávě, a Církev s Ním. „*Když se ukáže Kristus, život náš, tehdy i vy ukážete se s Ním v slávě.*“ (Kol. 3,4) A opět: „*A Já slávu, kterouž jsi Mi dal, dal jsem jim, aby byli jedno, jako My jedno jsme. Já v nich, a Ty ve Mně,*

aby dokonání byli v jedno, a aby poznal svět, že jsi Ty Mne poslal, a že jsi je miloval, jakožs Mne miloval.“ (Jan 17,22-23)²

Takové je tedy to vysoké a svaté postavení Církve. Ona je zajedno s Ním, jenž je tímto světem zavržen, který však zaujal Své místo na trůně velebnosti v nebesích. Pán Ježíš se za ni učinil zodpovědným na kříži, aby ona s Ním nyní mohla sdílet Jeho nynější zavržení a Jeho budoucí slávu. Kéž by všichni, kdo tvoří část těla obdařeného tak vysokými výsadami, hlouběji cítili, co se sluší na jejich praktický život a způsob na této zemi! Jistěže by pak bylo u všech Božích dětí znát plnější a jasnější odpověď na onu lásku, kterou On je miloval, na spasení, které pro ně způsobil, jakož i na důstojenství, jímž je oděd. Praktický život křesťana by měl být vždy přirozeným výsledkem živého uskutečňování té výsady a nikoli nějakým vynuceným výsledkem zákonitých slibů a rozhodnutí, – měl by být pravým ovocem postavení, které víra zná a prakticky ho žije, a ne ovocem vlastních úsilí, abychom dosáhli nějakého postavení „ze skutků zákona“. Všichni opravdoví věřící jsou součástí nevěsty Krista, proto Mu jsou povinováni takovou srdečnou láskou, jaká tomuto poměru odpovídá. Tohoto poměru se nedosáhne na základě našich srdečných citů a lásky, nýbrž milující láska plyne z tohoto poměru.

Kéž by tomu tak bylo, ó Pane, se vším Tvým milovaným a za cenu Tvé krve koupeným lidem!

3. kapitola

Povolání

Vrátíme se opět k Mojžíšovu příběhu a budeme ho sledovat za onoho hluboce zajímavého období jeho života, které strávil v ústraní. Bylo to, jak bychom řekli, období jeho čtyřiceti nejlepších let, období jeho plné životní síly. To je významné. Pán milostivě, moudře a věrně vede Svého milovaného služebníka stranou zraku a myšlenek lidí, aby ho vychovával pod Svým přímým vedením. Mojžíš to potřeboval. Prožil ovšem čtyřicet let v domě faraona, a i když pobyt tam nebyl pro něho bez vlivu a bez významu, přesto byl

² V Janu 17,21 a 23 je řeč o dvojí různé jednotě. Ta první je jednotu, kterou je Církev povinnu zachovávat, ale úplně v tom selhala. Ona druhá jednotu je ta, kterou Bůh jistotně naplní a kterou zjeví ve slávě. Podívá-li se čtenář do uvedených míst Písma, hned uvidí, že mezi oběma je rozdíl a to jak co do způsobu, tak co do výsledku.

takřka ničím v porovnání s jeho pobytem na poušti. Onen pobyt mohl mít svou cenu, ale pobyt na poušti byl nepostradatelný.

Nic nemůže nahradit nedostatek takového skrytého obecenství s Bohem nebo výchovu a kázeň v Boží škole. „Všechna moudrost egyptská“ nemohla Mojžíše kvalifikovat pro jeho budoucí dráhu. Mohl projít nejskvělejší cestou v egyptských školách a na vysokých učilištích. Mohl z nich vyjít s poctami, máje mysl plnou nabytých vědomostí a srdce plné pýchy a povýšenectví. Mohl dosáhnout nejvyšších titulů ve škole člověka, a přesto se musel ještě učit prvním písmenům abecedy v Boží škole. Pouhá lidská moudrost a učinnost, jakkoli jsou cenné, nikdy z nikoho neučiní Božího služebníka, ani ho nevystrojí pro žádný obor Boží služby. Takové věci mohou pouze kvalifikovat neznovuzrozeného člověka, aby sehrál určitou roli před zraky světa, ale člověk, kterého chce použít Bůh, musí být vybaven naprosto jinými schopnostmi. Takovými, které lze nalézt pouze ve skryté a svaté samotě v přítomnosti Páně.

Je třeba, aby všichni Boží služebníci znali pravdu těchto tvrzení a měli ji prožitou. Mojžíš na Orébu, Eliáš u Karit, Ezechiel u Chebar, Pavel v Arábii a Jan na Pathmu – to vše jsou výmluvné příklady, jak nesmírně praktický význam má čas strávený takto o samotě s Bohem. A když se podíváme na onoho pravého Božího Služebníka, Pána Ježíše, shledáme, že doba, kterou strávil v soukromí, byla téměř desetkrát delší než doba Jeho veřejné služby. Ačkoli byl dokonalý v moudrosti, poznání a vůli, strávil téměř třicet let v skrytosti domu jednoho tesaře v Nazaretu, než vystoupil veřejně. A i potom, když už nastoupil Svou veřejnou dráhu, jak často odchází do ústraní, vzdálen zrakům lidí, aby se těšil blahé a svaté samotě v Boží přítomnosti!

Ale někdo se třeba zeptá, jak je vůbec možné učinit zadost naléhavé potřebě dělníků, když je všem třeba takové dlouhodobé výchovy v ústraní dřív, než mohou započít svou práci? To je Mistrovou věcí, nikoli naší. On je mocen vzbudit dělníky a také je mocen je vychovat. Nic z toho nemůže činit člověk. Pouze Bůh může povolát a vychovat pravého služebníka a je Jeho věcí, jak dlouhou dobu uzná za nutnou pro výchovu toho či onoho muže. Víme, že má moc vychovat ho v okamžiku, bude-li to Jeho vůle. Ale jedno je jasné: Bůh měl všechny Svě služebníky velmi často ve Svě přítomnosti, ať už před nebo po nastoupení jejich veřejné služby, a nikdo se bez toho neobejde. Nedostatek skryté výchovy a kázně nutně musí působit, že zůstaneme bez ovoce, povrchní a teoretičtí. Člověk, který se odváží nastoupit veřejnou

dráhu dřív, než se správně zvažil na vahách svatyně anebo než se změřil v Boží přítomnosti, se podobá lodi, která se s plnými plachtami vydává na cestu bez potřebného zatížení: taková loď se jistě převrátí při prvním náporu prudkého větru. Jestliže jsme však prošli jednotlivými třídami Boží školy, které jsou základem utváření charakteru každého pravého a zdatného Božího služebníka, vyplyne z toho pro nás hluboká opravdovost, neochvějná pevnost a vytrvalá stálost.

Vidíme-li tedy, jak je Mojžíš ve věku čtyřiceti let vzat z veškeré důstojnosti a nádhery královského dvora, aby mohl plných čtyřicet let strávit v osamělosti na poušti, můžeme jistě čekat, že byl určen pro zvláštní službu, a tak tomu také bylo. Jenom ten člověk, kterého vychoval a vzdělal Bůh, je opravdu kvalifikován, nikdo jiný. Je mimo dosah lidských možností připravit nějaký nástroj k Boží službě. Lidská ruka nikdy nevytvoří „Pánu užitečnou nádobu“. Jenom Ten, jenž bude takovou nádobu používat, je také mocen ji připravit. V Mojžíšově případě máme před sebou jedinečně krásnou ukázkou takové přípravy.

„Mojžíš pak pásł dobytek Jetry tchána svého, kněze madianského, a hnav stádo po poušti, přišel až k hoře Boží Oréb.“ Jak veliká tu nastala změna situace. V 1. Mojžíšově knize 46,34 čteme: *„v mrzkosti mají Egypťští všecky pastýře stáda.“* Ano, ten Mojžíš, jenž *„vyučen jest vší moudrosti egyptské“*, je přesazen z egyptského dvora na poušť k nějaké hoře, aby tam hlídal stádo ovcí a byl tam vzděláván k Boží službě. To jistě není „způsob člověka“, ani běh věcí, jak ho zná přirozenost. My bychom si asi mysleli, že Mojžíšovo učení a výchova skončila, když se stal mistrem veškeré egyptské moudrosti a to navíc ještě v přímém styku s tak neobvyklými možnostmi, jaké poskytuje královský dvůr. Očekávali bychom u člověka, který byl obdařen takovými zvláštními výhodami, nejenom důkladné ale i všestranné vzdělání a výchovu a také zvláštní uhlazenost, jež by mu umožňovala vědět si rady v každém okruhu činnosti. Ale vidět takového muže, s takovými znalostmi a dovednostmi, jak je odvolán ze svého vysokého postavení, aby pásł ovce u nějaké hory na poušti – to přesahuje všechny lidské myšlenky a city. Něco takového sráží do prachu všechnu pýchu a chloubu člověka. Jasně hlásá, že všechno, co může poskytovat svět, má malou cenu v Božích očích, ano, že to je „škodou a smetím“ nejenom v očích Páně, ale také v očích všech, kdo se vyučili v Jeho škole (Fil. 3,8).

Je obrovský rozdíl mezi lidskou a Boží výchovou. Lidská výchova má za cíl

zjemnění a povznesení přirozenosti, kdežto Boží výchova začíná právě tím, že přirozenost úplně zemdlí a pak ji odstraní. „*Tělesný člověk nechápe těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího, neboť jsou jemu bláznovství, aniž jich může poznati, protože ony duchovně mají rozsuzovány býti.*“ (1. Kor. 2,14) Vychovávejte si přirozeného „tělesného člověka“ jak chcete, nikdy z něho neuděláte „duchovního člověka“. „*Což se narodilo z těla, tělo jest, a což se narodilo z Ducha, duch jest.*“ (Jan 3,6) Mohl-li někdy některý vzdělaný přirozený člověk mít vyhlídku na úspěch v Boží službě, pak jím byl jistě Mojžíš. „Vyrostl“, „byl vyučen“, „byl mocný v řečech i skutcích“, a přesto se musel „za pouští“ učit ještě něčemu, čemu ho nikdy nemohly naučit školy Egypta. Pavel se toho naučil víc v Arábii, než když sedal u nohou Gamalielových.³ Nikdo nemůže tak vyučit, jako Bůh, a kdokoli se chce Jím dát vyučovat, musí s Ním být sám. Bůh tě bude učit na poušti. Ano, a tam také Mojžíš dostal nejvzácnější, nejhlubší, nejúčinnější a nejtrvanlivější vyučení v Boží škole. Tam se však také musí odebrat všichni, kdo chtějí být vzděláni ke službě.

Kéž bys, milý čtenáři, sám hlubokou zkušeností poznal pravý význam toho, co je míněno slovy „za pouští“! Kéž bys poznal to svaté místo, kde přirozenost je vržena do prachu a kde je vyvýšen jen Bůh. Tam jsou lidé a věci, svět i naše „já“, přítomné okolnosti a jejich vlivy oceněny podle jejich pravé ceny. Tam a jenom tam najdeš Bohem přesně seřízenou váhu, abys mohl správně zvážit vše, co je v tobě i kolem tebe. Tam neplatí žádný falešný náter, žádné cizí peří, žádná prázdná osobování. Nepřítel tvé duše nemůže ozlatit písek takového místa. Tam je všechno skutečné a pravé. Srdce, které pobýlo v Boží přítomnosti „za pouští“, má o všem správné myšlenky. Je povzneseno vysoko nad vzrušující vliv plánů tohoto světa. Hluk a křik, ruch a zmatek Egypta nemohou doléhat k sluchu na tom vzdáleném místě. Není tam slyšet povyk peněžního a obchodního světa ani povzdechy ctižádosti, nevábí tam vadnoucí vavříny světa, není tam cítit žízeň po zlatě. Oko se tam

³ Nechť si čtenář nemyslí, že cílem výše uvedených poznámek je snižovat cenu opravdu užitečného vzdělání nebo náležitého rozvíjení duševních schopností. Takový úmysl rozhodně nemáme. Jestliže tím vychovatelem je např. otec nebo matka, nechť ukládá do mysli svého dítěte užitečné vědomosti. Nechť je učí čemukoli, co může být později uplatněno ve službě Páně. Nechť však na své dítě nevkládá břemeno, které by pak dítě muselo při křesťanském běhu „odložit“, a nechť je také z výchovných důvodů neprovádí ničím, odkud je takřka nemožné vyjít s neposkvrněnou myslí. Právě tak byste je mohli třeba na deset let uzavřít do uhelného dolu, aby bylo kvalifikováno k řečnění o vlastnostech světla a stínu, jako byste mohli zařídit, aby se probrodilo bažinou pohanského bájesloví a pak na něm chtěli, aby vykládalo Boží výmluvnosti, anebo aby potom páslo Boží stádo.

nikdy nezatemní zlou žádostí a srdce nenadme pýcha, – lidský potlesk tam nepovznese a lidská kritika nesklíčí: všechno je tam odstraněno až na ticho a světlo Boží přítomnosti. Je tam slyšet jen Boží hlas, vidět jen Jeho světlo a cítit Jeho myšlenky. Takové je to místo, kam se musí odebrat všichni, kdo mají být vzděláni ke službě a tam musí prodlévat všichni, kdo chtějí ve službě požehnaně působit.

Kéž by všichni, kdo nastupují do služby na veřejnosti, více znali, co to je vdechovat ovzduší takového místa. Pak by bylo mnohem méně prázdných pokusů o službu, zato však mnohem více účinnější služby, která je ke Kristově cti. Podívejme se nyní, co Mojžíš viděl a slyšel tam „za pouští“. Shledáme, že se tam učil lekcím, které daleko přesahovaly duševní obzor i těch nejnadanějších egyptských učitelů. Úsudkům lidského rozumu by se ovšem mohlo zdát, že čtyřicetiletý pobyt na poušti takového muže, jakým byl Mojžíš, na poušti, kde neměl na práci nic jiného než hlídat nemnoho ovcí, byl opravdu mrháním časem. Ale Mojžíš tam byl s Bohem, a takto strávený čas nikdy nebývá ztracen. Je dobré si připomenout, že je to pro věrného služebníka mnohem víc než pouhá nějaká činnost. Člověk, který stále pracuje, se vydává v nebezpečí, že bude pracovat příliš mnoho. Takovému je třeba, aby zvážil hluboce praktická slova toho dokonalého Služebníka, s nimiž se setkáváme v Iz.50,4: „*Probuzuje každého jitra, probuzuje mi uši, abych slyšel, tak jako pilně se učící.*“ Toto je nepostradatelná součást služebníkovy činnosti. Služebník se musí často zdržovat v přítomnosti Páně, aby mohl vědět, co má dělat. Ucho a jazyk jsou spolu úzce spjaty, a to jak v duchovním, tak v mravním smyslu. Jestliže mé ucho je zavřeno a jazyk volný, mohu si být jist, že budu mluvit mnoho pošetilého. „*A tak, bratří moji, budiž každý člověk rychlý k slyšení, ale zpozdilý k mluvení.*“ (Jak. 1,19) Toto případné napomenutí se opírá o dvě skutečnosti, totiž že cokoli je dobré, přichází shůry, a že srdce je veskrze špatné. Proto ta nutnost, abychom měli ucho otevřené a tichý jazyk – což je vzácné se vyskytující a znamenité umění – umění, v němž Mojžíš učinil velké pokroky „na druhé straně pouště“, a jehož mohou dosáhnout všichni, jsou-li ovšem ochotní učit se v takové škole. „*Tedy ukázal se mu anděl Hospodinův v plameni ohně z prostředku kře. I viděl, a aj, keř hořel ohněm, a však neshořel. Protož řekl Mojžíš: Půjdu nyní, a spatřím vidění toto velké, proč neshoří keř.*“ (3,2-3) Toto bylo jistě „vidění velké“ – keř, který hořel a přece neshořel. Faraonův palác nemohl nikdy poskytnout takové vidění. Ale bylo to vidění stejně milostivé jako veliké, neboť jasně ukazovalo

postavení Božích vyvolených. Byli v egyptské peci, a sám Hospodin se zjevuje v hořícím keři. Ale jako neshořel keř, tak ani Izraelští nezahynuli, protože tam s nimi byl Bůh. „*Hospodin zástupů jest s námi, hradem vysokým jest nám Bůh Jákobův.*“ (Ž. 46,8) Zde je síla a bezpečí – vítězství a mír. Bůh s námi, Bůh v nás a Bůh pro nás. Jak štědré je to opatření pro každou potřebu!

Nic nemůže být zajímavějšího a poučnějšího nad způsob, kterým se Hospodinu zalíbilo zjevit se Mojžíšovi, jak je to popsáno ve výše uvedeném citátu. Bůh se chystá udělit Mojžíšovi úkol, aby vyvedl Jeho lid z Egypta, aby byli Jeho shromážděním – místem Jeho přebývání na poušti a v zemi Kanaán. A místem, odkud Bůh mluví, je hořící keř. Jak případný, vážný a krásný symbol Hospodinova přebývání uprostřed Jeho vyvoleného a vykoupeného shromáždění! „*Bůh náš jest oheň spalující*“ (Žid. 12,29), nikoli aby spálil nás, nýbrž aby spálil v nás a při nás všechno, co se přičí Jeho svatosti, a co tudíž ničí naše opravdové a trvajících štěstí. „*Svědectví Tvá jsou velmi jistá, domu Tvému ušlechtilá svatost, Hospodine, až na věky.*“ (Ž. 93,5)

Ve Starém i Novém Zákoně je řada případů, kde vidíme Boha, jak se zjevuje jako „oheň spalující“. Podívejme se třeba na případ Nádaba a Abiu v 10. kap. 3. Mojžíšovy knihy. Byla to velice vážná událost. Bůh bydlel uprostřed Svého lidu a chtěl jej zachovat ve stavu, jaký se slušel na takový poměr s Bohem. Jinak jednat nemohl. Nebylo by ani k Boží slávě ani k prospěchu Izraele, kdyby Bůh na nich strpěl něco, co bylo neslučitelné s Jeho přítomností. Místo, kde přebývá Bůh, musí být svaté.

Podobný další výstižný důkaz, že Hospodin by nikdy nemohl Svojí přítomností schválit zlo, ať už v jakékoli podobě nebo formě, ba i zlo skryté, máme v 7. kapitole Jozue v případě Achana. Také zde byl Bůh „ohněm spalujícím“, a jako takový musel vážně zakročit proti každému pokusu poskvnit shromáždění, v jehož středu Bůh bydlil. Snaha spojit Boží přítomnost s neodsouzeným zlem je vpravdě nejvyšším výrazem bezbožnosti.

Také v 5. kap. Skutků ap. nás případ Ananiáše a Zafiry učí též hluboce vážné věci. Bůh Duch Svátý přebýval uprostřed Církve, a to ne jako pouhý vliv nebo síla, nýbrž jako božská Osoba, a to tak, že nebylo možné Ho obelhat. Církev byla a ještě je místem Jeho přebývání, a Bůh musí v jejím středu panovat a soudit. Lidé mohou chodit ruku v ruce s podvodem, lakomstvím a pokrytectvím, ale Bůh nikoli. Má-li s námi kráčet, musíme své cesty rozsu-
zovat, anebo je za nás rozsoudí On. (Srov. též 1. Kor. 11,29-32.)

Ve všech těchto případech, jež by mohly být rozmnoženy o mnohé další, shledáváme sílu vážného slova: „*Domu Tvému ušlechtilá svatost, Hospodine, až na věky.*“ Mravní účinek této pravdy se vždy bude podobat onomu, jež pozorujeme u Mojžíše, jak nám zaznamenává tato kapitola. „*Nepřistupuj sem, szuj obuv s noh svých; neboť místo, na kterémž ty stojíš, země svatá jest*“ (5. v.). Místo Boží přítomnosti je svaté a smí na ně být vstoupeno jen bosýma nohama. Bůh, který přebývá uprostřed Svého lidu, udílí shromáždění toho lidu charakter svatosti; ten je základem každé svaté náklonnosti a každé svaté činnosti. Způsob toho místa přebývání nese pečeť charakteru Toho, kdo tam bydlí.

Uplatnění této zásady na Církev, která je nyní příbytkem Božím v Duchu, má vskutku nejvýš praktický význam. Jako je požehnanou pravdou, že Bůh skrze Svého Ducha bydlí v každém jednotlivém údu Církve, udíleje tím charakter svatosti jednotlivci, je též pravdou, že přebývá v celé Církvi – Shromáždění, takže tato musí být svatá. Středem, kolem něhož jsou údy shromážděny, není nic menšího než Osoba živého, vítězného a oslaveného Krista, a mocí, která je shromažďuje, je sám Bůh Duch Svatý. A Pán, Bůh Všemohoucí, v ní přebývá a prochází se v ní. (Viz Mat. 18,20; 1. Kor. 6,19; 3,16.17; Ef. 2,21.22.) Poněvadž pak tomu místu, kde Bůh přebývá, přináleží taková svatá vznešenost, je zřejmé, že tam nemůže být trpěno nic nesvatého ať už v zásadách, nebo v praktickém životě. Každý, kdo je ve spojení s tímto místem, by měl cítit váhu a vážnost toho výroku: „*Místo, na kterémž ty stojíš, země svatá jest.*“ „*Jestliže kdo chrámu Božího poskvrňuje, tohož zatratí Bůh.*“ (1. Kor. 3,17) Jak hluboce vážná jsou tato slova pro každý úd Božího Shromáždění – pro každý „živý kámen“ v Jeho svatém chrámě! Kéž bychom se všichni naučili vstupovat do Hospodinových síní s bosýma nohama!

Ale ona vidění na hoře Oréb svědčí o milosti Boha Izraele stejně, jako svědčí o Jeho svatosti. Jestliže Boží svatost je neskonalá, je neskonalá také Jeho milost a poněvadž způsob, v němž se zjevil Mojžíšovi, dává poznat Jeho svatost, skutečnost, že se Bůh vůbec zjevil, svědčí zase o Jeho milosti. Že Bůh sestoupil na zemi, byla milost, ale když pak sestoupil, musel se zjevit ve svatosti. „*A řekl: Já jsem Bůh otce tvého, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův, a Bůh Jákobův. I zakryl Mojžíš tvář svou, (nebo se bál), aby nepatřil na Boha.*“ (6. v.) Výsledkem působení Boží přítomnosti vždy je skrytí se přirozenosti. A stojíme-li před Bohem s bosýma nohama a se zakrytým obličejem – tj. v oné

dispozici duše, kterou obě ty jmenované věci tak případně a krásně vyjadřují, jsme připraveni naslouchat sladkým slovům milosti. Zaujme-li člověk místo, které mu patří, Bůh k němu může mluvit řečí milosrdenství nesmíšenou s ničím jiným.

„Jemužto řekl Hospodin: Zřetelně viděl jsem trápení lidu Mého, kterýž jest v Egyptě; a křik jejich pro přísnost úředníků jeho slyšel jsem, nebo znám bolesti jeho. Protož jsem sestoupil, abych vysvobodil jej z ruky Egyptských, a vyvedl jej z země té do země dobré a prostranné, do země oplývající mlékem a strdím... Nebo nyní, aj, křik synů izraelských přišel ke Mně; viděl jsem také i ssouzení, jímž je ssuzují Egyptští.“ (7-9. v.) Zde nám září vstříc v plném svém lesku absolutní, svobodná, bezpodmínečná milost Boha Abrahama a Boha semene Abrahama, nerušená žádným „jestliže“ nebo „ale“, žádnými sliby, rozhodnutími a podmínkami zákonické mysli člověka. Bůh sestoupil, aby se zjevil v neomezené milosti a vykonal celé dílo vykoupení, aby naplnil Své zaslíbení učiněné Abrahamovi a opakované Izákovi a Jákobovi. Nesestoupil, aby se přesvědčil, zda předměty Jeho zalíbení byly takové, aby si Jeho vykoupení zasloužily. Jemu stačilo, že to vykoupení nutně potřebovaly. Jejich utlačení, jejich naříkání, slzy, vzdychání a tvrdé otročení – to vše Jím bylo vyšetřeno, neboť – chvála budiž Jeho jménu – Bůh má v počtu utíkáni Svého lidu a jejich slzy schovává do Své lahvice (Ž. 56,9). Nelákaly Ho jejich přednosti ani jejich ctnosti. Ne proto, že by v nich objevil něco dobrého, co buď viděl, nebo očekával, se Bůh chystal je navštívit, neboť dobře věděl, co v nich je. Jediný pravý důvod Jeho zásahu milosti je obsažen ve slovech: *„Já jsem Bůh Abrahamův“, a „zřetelně viděl jsem trápení lidu Mého“.*

Tato slova zjevují velikou základní zásadu v Božích cestách. Bůh jedná na základě toho, co je sám. Ono „Já jsem“ zajišťuje všechno pro „lid Můj“. Zcela jistě nechtěl nechat Svůj lid uprostřed egyptských cihlen a pod důtkami faraonových úředníků nad prací. Izrael byl Jeho lid, a proto chtěl jednat vůči němu způsobem hodným Sebe sama. Skutečnost, že byli Jeho lid, – že byli přízní zahrnovanými předměty Hospodinovy vyvolující lásky – předměty Jeho bezpodmínečného zaslíbení, byla ve všem rozhodující. Nic nemohlo bránit veřejnému ukázání Jeho poměru k těm, jimž Jeho věčná předsevzetí zajistila zemi Kanaán. Sestoupil na zemi, aby je vysvobodil a ani spojená síla země a pekla je nemohla zadržet byť jen o hodinu déle, než byl Boží stanovený čas. On ovšem mohl použít Egypt za školu a faraona za učitele, ale jakmile byla potřebná práce skončena, byla škola i s učitelem odstraněna a

Boží lid vyveden rukou silnou a ramenem vztaženým.

Takový byl tedy dvojí způsob zjevení ukázaného Mojžíšovi na hoře Oréb. Co tam viděl a slyšel, spojovalo v sobě obě věci: svatost i milost, základní prvky, které, jak víme, prostupují a zřetelně označují všechny cesty a všechna spojení Boha hodného nejvyšší chvály, a jimiž by také měly být charakterizovány kroky všech, kdo pro Boha nějak pracují, nebo s Ním mají obecenství. Každý pravý služebník je vyslán z přímé Boží přítomnosti s veškerou svatostí a s veškerou milostí, která z takové přítomnosti vyplývá a také sám je volán, aby byl svatý a plný milosti a tyto vlastnosti, které jsou Boží podstatou, z něho vyzařovaly. Aby tomu tak mohlo být, musí svoji cestu z přímé Boží přítomnosti nejen započít, nýbrž musí být také navyklý často se v Boží přítomnosti zdržovat. Takové je tajemství každé skutečně účinné služby.

„S dětinou důvěrou čekat chci jen na to, co Ty řekneš, jak vůle Tvá, – pak půjdu pracovat, dokud je den, k Tobě se vždy vrátet nezanedbám!“

Jenom duchovně smýšlející člověk dovede rozumět významu obou věcí: „pak půjdu pracovat“ a „nezanedbám“. Aby mohl pracovat pro Boha venku, na veřejnosti, musí osobně vnitřně často s Ním přebývat v ústraní. Musím s Ním být ve skrytu svatyně Jeho přítomnosti, protože v opačném případě bude výsledkem úplné selhání.

Opravdu mnoho je těch, kdo ztroskotávají na tomto úskalí. Pro nás je snad největší možné nebezpečí, že v rušném styku s lidmi a vzruchem služební činnosti se dáme odlákat a zapomeneme na vážnost a ticho Boží přítomnosti. Měli bychom se před tím mít opravdu na pozoru. Pozbudeme-li onoho svatého výrazu, vyjadřovaného „bosýma nohama“, naše služba brzy zemdlí a stane se neužitečnou. Dovolím-li, aby se moje služba vklínila mezi mé srdce a Pána, bude mít malou cenu. Jen v praktickém, živém obecenství s Kristem jsme schopni opravdu Mu sloužit. Jedině když se naše srdce zdržuje v obecenství s poutající mocí Jeho osoby, jsou naše ruce schopné pracovat způsobem oslavujícím Jeho jméno. Nikdo nemůže jiným předkládat Krista s pomazáním, svěžestí a mocí, jestliže se sám ve skrytu své duše Kristem nesyť. Může ovšem kázat, konat přednášky, modlit se nahlas, napsat knihu, a vůbec se dovedně pohybovat v celém okruhu služby navenek, a přece to, co předkládá, není Kristus. Kdo chce jiným předkládat Krista, musí se Jím nejprve obírat sám pro sebe.

Šťastný je ten člověk, který takto slouží, ať už jeho služba bude mít úspěch nebo ne, ať dojde kladného nebo záporného přijetí. Neboť i když

jeho služba nevzbudí všeobecnou pozornost, nebude vlivná anebo nezpůsobí žádné viditelné výsledky, smí takový služebník mít své blahé útočiště a nikdy neselhávající podíl v Kristu, o který ho nic nemůže oloupit. Naproti tomu ten, kdo se jen sytí ovocem své služby a kdo má svou rozkoš z užitku, který mu z toho plyne, nebo z pozornosti a zájmu, který jeho služba vyvolává, podobá se pouhé trubce, která přivádí jiným vodu, ale pro sebe samu nemá už nic jiného než rez. Je velmi bídnou věcí nalézat se v takovém stavu, a přece je to opravdu stav každého služebníka, který se obírá více svou prací a jejími výsledky než Pánem a Jeho slávou.

Je to věc, která vybízí k velmi přísnému soudu sebe samého. Naše srdce je klamné a moc nepřítelů veliká, a proto je tolik třeba, abychom poslouchali slova napomenutí: „*Střízliví buďte, bděte.*“ (1. Petra 5,8) Jenom tehdy, když naše duše bdí a je schopna rozeznávat mnohá a rozmanitá nebezpečí nastražovaná podél cesty služebníka Páně, jsme schopní vůbec nějak rozumět, jak je nutné, abychom velice mnoho prodlévali o samotě s Bohem: jen tak můžeme být bezpeční a šťastní. Pouze v případě, kdy svou práci začínáme, v ní pokračujeme a končíme ji vždy u nohou Páně, bude naše služba mít pravý ráz.

Ze všeho, co bylo pověděno, čtenář jistě pozná, že ovzduší takového pobytu „za pouští“ je pro každého Kristova služebníka nejvyšší blahodárné a prospěšné. Oréb je jistě východiskem všech, které Bůh vysílá do práce na Svě vinici. Na Orébu se Mojžíš naučil zouvat svou obuv a zakrývat svou tvář. Čtyřicet roků předtím šel do práce, ale jeho vyjití bylo předčasné. Teprve v oné pro tělo podmanivé samotě Boží hory a z hořícího keře zaznělo k uchu Božího služebníka: „*Nyní pojď a pošli tě k faraonovi; a vyvedeš lid Můj, syny izraelské z Egypta.*“ (10. v.) Zde byla pravá autorita. Je nesmírný rozdíl mezi tím, posílá-li Bůh do služby některého člověka, nebo běží-li některý člověk do služby sám, ač neposlán. Je však naprosto zřejmé, že Mojžíš nebyl zralý ke službě, když se tenkrát poprvé chtěl pustit do práce. Musel-li napřed projít čtyřicetiletou školou skryté výchovy, jak by bylo možné, aby se dal do práce bez toho všeho? Nikoli, to nebylo možné. K práci musel být Bohem vychován a rovněž Bohem prací pověřen, a totéž platí pro všechny, kdo nastupují dráhu služby nebo svědectví pro Krista. Ó kéž by se tyto svaté lekce hluboce vryly do srdcí nás všech, aby tak každá naše práce nesla pečeť autority Pána a schválení Pána!

A musíme se naučit ještě něčemu jinému na úpatí hory Oréb. Duše na

takovém místě ráda prodlévá. „*Dobré jest nám tuto býti.*“ Boží přítomnost je vždycky hluboce praktickým místem, bývá v ní plně zjeveno naše srdce. Světlo, které svítí na svatém místě, zjevuje všechno a to právě nám je tak zapotřebí uprostřed tolikeré prázdny domýšlivosti, pýchy a samolibosti kolem nás.

Ale nyní bychom si asi mysleli, že Mojžíš v témže okamžiku, kdy dostal Boží pověření, odpoví: „Aj, já“, anebo „Pane, co chceš, abych činil?“ Ne, k tomu musel být Mojžíš teprve přiveden. Jistěže na něho muselo mocně působit, když si vzpomněl, jak poprvé selhal. Jestliže někdo něco dělá bez Boha, může si být jistý, že nakonec zatrpne a ztratí odvalu a to i v případě, vyslal-li ho Bůh. „*I řekl Mojžíš Bohu: Kdo jsem já, abych šel k faraonovi, a abych vyvedl syny izraelské z Egypta?*“ (11. v.) Jak málo se tu Mojžíš podobá onomu muži, který před čtyřiceti lety „*se zajisté domníval, že bratří jeho rozumějí, že skrze ruku jeho chce jim dáti Bůh vysvobození!*“ (Srov. Skut. 7,25.) Ano, takový je člověk: hned samý spěch a hned zase taková liknavost a otálení! Mojžíš se ovšem od oné chvíle, kdy zabil Egyptského, mnohem naučil. Pokročil v poznání sebe sama a to u něho působilo nedůvěru v sebe a bojácnost. Ale zároveň se tu ukazoval i zřejmý nedostatek důvěry v Boha. Dívám-li se jenom na sebe, nebudu jistě moci učinit „nic“; jestliže se však dívám na Krista, pak „všechno mohu“. Vznáší-li tedy Mojžíš, veden nedůvěrou v sebe a bojácností, otázku: „*Kdo jsem já?*“, odpovídá Bůh: „*Však Já budu s tebou.*“ (12. v.) To mu mělo stačit. Je-li Bůh se mnou, pak pramálo záleží na tom, kdo anebo co jsem já. Praví-li Bůh „*Já tě pošlu*“ a „*Já budu s tebou*“, pak je služebník takto bohatě opatřen Boží autoritou a Boží mocí. To by mu mělo to stačit a měl by se vydat na cestu.

Ale Mojžíš klade novou otázku, protože srdce člověka je plné otázek. „*I řekl Mojžíš Bohu: Aj, já půjdu k synům izraelským a díím jim: Bůh otců vašich poslal mne k vám. Řeknou-li mi: Které jest jméno Jeho? co jim odpovím?*“ (13. v.) Je divné, vidíme-li, jak srdce člověka přemítá a klade otázky tam, kde je na místě výhradně povinnost bez váhání Boha uposlechnout. Ale ještě divnější je milost, která trpělivě snáší taková rozumování srdce a zodpovídá jeho otázky. Zdá se, jakoby každá ta otázka vyvodila nějaký nový rys Boží milosti.

„*I řekl Bůh Mojžíšovi: JSEM, KTERÝŽ JSEM. Řekl dále: Takto díš synům izraelským: JSEM poslal mne k vám.*“ (14. v.) Název, který si tu Bůh dává, má obdivuhodný význam. Sledujeme-li v Písmě různá jména, která Bůh přijal,

shledáme, že jsou úzce spjata s rozmanitou potřebou těch, kdo s Ním byli ve spojení. „Jehova – jireh“ (Hospodin opatří) (1. M. 22,14), „Jehova – nissi“ (Hospodin korouhev má) (2. M. 17,15), „Jehova – šalom“ (Hospodin jest pokoj) (Soud. 6,24), „Jehova – cidkenu“ (Hospodin spravedlnost naše) (Jer. 23,6); – ve všech těchto milostivých titulech vychází vstříc potřebám Svého lidu. Dává-li si však za titul: „*JÁ JSEM*“, pak tento titul v sobě zahrnuje všechny ostatní. Když Hospodin bral na Sebe tento titul, opatřil Svůj lid jakoby prázdnou poukázkou, aby ji vyplnil jakoukoli částkou. Nazývá se „*JÁ JSEM*“, a víra smí vedle toho nevýslovně drahého jména napsat vše, čeho je jí potřeba. (Prvním rozhodujícím číslem je Bůh a lidské potřeby mohou přidávat další číslice.) Potřebujeme-li život, praví Kristus: „*JÁ JSEM život*.“ Potřebujeme-li spravedlnost, je On „*PÁN SPRAVEDLNOST NAŠE*“. Chceme-li pak pokoj, „*Onť jest pokoj náš*“. A žádáme-li moudrost, posvěcení a vykoupení, „*je nám*“ tím vším „*učiněn*“. Slovem, mohli bychom projít obrovským okruhem všech lidských potřeb a vždy v údivu staneme před hloubkou a plností onoho neobsáhnutelného a uctívaného jména „*JÁ JSEM*“.

Jaká milost smět putovat ve společenství s Tím, kdo nese takové jméno! Jsme na poušti a potkáváme se zde se soužením, starostmi a těžkostmi, ale dokud se těšíme výsadě, že vždy a za všech okolností se smíme utíkat k Tomu, který se právě v souvislosti se všemi našimi potřebami a s naší mdlobou zjevoval ve Své rozmanité milosti, nemusíme se pouštět vůbec bát. Bůh se právě chystal převést Svůj lid přes písčitou poušť, když zjevil Své drahé jméno plné významu. A i když dnes věřící, maje Ducha synovství, smí volat: „*Abba, Otče*“, není přitom zbaven výsady těšit se obecností s Bohem ve všech různých zjeveních, která se Bohu zalíbilo o Sobě učinit. Tak třeba titul „Bůh“ nám Ho zjevuje jako působícího v oddělenosti, zvláštní ojedinělosti Jeho bytosti, zjevujícího Svoji věčnou moc a Božství ve skutcích stvoření. „Hospodin Bůh“ je titul, který On na Sebe bere v souvislosti s člověkem. A konečně jako „Všemohoucí“ se objevuje před zrakem Svého služebníka Abrahama, aby ujistil jeho srdce, že naplní Své zaslíbení o potomku, který se měl Abrahamovi narodit. Jako „Hospodin“ se učinil známým Izraeli, když jej vysvobodil z egyptské země a uvedl do země Kanaán.

Takové byly různé stupně a různé způsoby, v nichž „*mluvíval někdy Bůh otcům skrze proroky*“ (Žid. 1,1), a věřící, protože má Ducha synovství, smí říkat v současném období milosti: „Je to (v Kristu) můj Otec, který sebe takto zjevil, takto mluvil, takto jednal.“

Nic není ve svém druhu poutavější ani prakticky významnější než zpytovat ony tituly, které se Bohu líbilo dát si v různých obdobích Jeho cest s člověkem. Jsou vždy v úzké vnitřní souvislosti se situacemi a poměry, za nichž došlo k jejich zjevení. Ale ve jméně „JÁ JSEM“ je výška, hloubka, délka i šíře, jež přesahují i ty nejzazší meze lidského pojetí.

„Chce-li nás Bůh poučiti
o nesmírném jménu Svém,
dá nám Svoje „JÁ JSEM“ zřítí.
Budem' pak záruku míti,
že vše, zač Ho prosíme
podle Jeho vůle svaté,
od Něho vždy vzítí smíme.
Jej pak ctíme, velebíme.“

Všimněme si ale, že Bůh tato jména užívá jen v souvislosti se Svým lidem. Na faraona se tímto jménem neobrátil. Mluví-li s ním, nazývá se prikazujícím a majestátním titulem „*Pán, Bůh hebrejský*“, tj. Bůh spjatý právě s tím lidem, který chtěl farao zničit. To mohlo faraonovi stačit, aby poznal hrozné postavení, které vůči Bohu zaujímal. „JÁ JSEM“ bylo jméno, které by neobřezanému uchu a nevěřícímu srdci neřeklo naprosto nic srozumitelného, nic z Boží skutečnosti. Když Bůh zjevený v těle pravil kdysi Židům: „*Prvé nežli Abraham byl, Já jsem*“ (Jan 8,58), zvedali kamení, aby je na Něho házeli. Jenom skutečný věřící může pocítit sílu jména „JÁ JSEM“ a radovat se ze vzácnosti toho nevypravitelného jména. Věřící se raduje, slyší-li ze rtů velebného Pána Ježíše slova jako: „*Jáť jsem ten chléb života*“, „*Já jsem světlo světa*“, „*Já jsem ten pastýř dobrý*“, „*Já jsem vzkříšení i život*“, „*Já jsem ta cesta, i pravda, i život*“, „*Já jsem ten vinný kmen pravý*“, „*Jáť jsem Alfa i Omega*“, „*Já jsem hvězda jasná a jitřní*“. Slovem, může vzít kterékoli jméno Boží jedinečnosti a vzácnosti a položí-li je za ono „JÁ JSEM“, nalezne v něm JEŽÍŠE a smí se obdivovat, velebit a klanět.

A tak ve jméně „JÁ JSEM“ je půvab, plnost a velikost, pro něž lidská řeč nemá význam. Každý věřící v něm smí nalézat to, co právě odpovídá jeho skutečné osobní duševní potřebě, ať je jakákoli. Není záhyb cesty na celém putování pouští, není úsek ve zkušenosti duše, není nejmenší bod v situaci a poměrech křesťana, aby ten titul nenalezl božsky dokonalé vyřešení. I v těch nejobyčejnějších potřebách je třeba jenom jedno: postavit vírou každou věc před ono „JÁ JSEM“ a pak všechno nalézt v Ježíši. Proto věřící, ať je

jakkoli slabý a klopýtající, má v tom drahém jménu plné požehnání.

Ale třebaže to mělo být k Božím vyvoleným, jimž měl Mojžíš přikázáno říci: „*JÁ JSEM poslal mne k vám*“, je v tom jménu hluboká vážnost a skutečnost, díváme-li se na ně se zřetelem k nevěřícímu člověku. Jestliže se někdo, kdo je dosud ve svých hříších, na chvíli zamyslí nad oním vzácným titulem, nemůže se jistě vyhnout tomu, aby si sám nepoložil otázku: „Jak já obстоjím před touto bytostí, která Sebe nazývá: „*JSEM, KTERÝŽ JSEM*“? Je-li vskutku pravda, že ON JEST, pak čím On je vůči mně? Co já mohu napsat proti tomu slavnostně vážnému jménu „*JÁ JSEM*“? Nechtěl bych této otázce ujmout nic z její vlastní plné váhy a moci, abych k ní přidal nějaká svá slova. Ale modlím se, aby Bůh Duch Svatý způsobil její proniknutí do svědomí každého čtenáře, který opravdu potřebuje být tou otázkou zprubován.

Nemohu tento oddílek uzavřít a neupozornit ještě čtenáře – křesťana na hluboce zajímavé prohlášení obsažené v 15. verši: „*Řekl ještě Bůh Mojžíšovi: Takto díš synům izraelským: Hospodin, Bůh otců vašich, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův poslal mne k vám; toť jest jméno Mé na věčnost, a tať jest památka Má po všechny věky.*“ Tento výrok obsahuje velmi důležitou pravdu – pravdu, na niž mnozí vyznavačští křesťané zapomínají, že totiž Boží úzké spojení s Izraelem je věčného rázu. On je dnes právě tak izraelským Bohem, jako jím byl tehdy, když Izraele navštívil v egyptské zemi. Poněvadž zavrhl svého Mesiáše, jsou nyní v cestách Boží vlády jenom na čas odstaveni. Ale Boží výrok jasně a důrazně říká: „*Toť jest jméno Mé na věčnost.*“ Bůh nepraví: „Toto jest jméno Mé na určitou dobu, pokud oni budou trvat v tom, čím mají být.“ Ne. „*Toť jest jméno Mé na věčnost, a tať jest památka Má po všechny věky.*“ Uvaž to, milý čtenáři! „*Nezavrhli Bůh lidu Svého, kterýž předzvěděl.*“ (Řím. 11,2) Oni jsou stále ještě Jeho lidem, ať už poslouchají anebo ne, ať spojení v jeden celek, nebo rozptýlení v cizině, ať zjevní národům, nebo skryti jejich zraku. Jsou Jeho lidem a On je jejich Bůh. 2. M. 3,15 je pro to nezvratným dokladem. Vyznávající církev nemá žádné právo nevšímat si spojení, o němž Bůh říká, že potrvá „navěky“. Mějme se, draží, na pozoru, jak zacházíme s tím hluboce obsažným slovem „navěky“. Budeme-li říkat, že se zřetelem k Izraeli to neznamená: věčně, jaký důkaz budeme mít, že to znamená věčně o nás? Bůh ví, co říká. A On brzy veřejně ukáže všem národům na zemi, že Jeho spojení s Izraelem trvá přes všechny proměny dob. „*Darů zajisté Svých a povolání Bůh nelituje.*“ (Řím. 11,29) Když říká: „*Toť jest jméno Mé na věčnost*“, říká to v absolutním smyslu. „*JÁ*

JSEM“ prohlašuje o Sobě, že je Bohem Izraele navěky. A všichni pohané budou nuceni tuto pravdu uznat. Zároveň budou muset též uznat, že všechny cesty Boží prozřetelnosti s Izraelem a všechny jejich osudy jsou tak či onak spjaty s ním, výhodami obdařeným a ctěným, třebaže v dnešní době souzeným a rozptýleným lidem. „Když dědictví rozděloval Nejvyšší národům, když rozsadil syny Adamovy, rozměřil meze národům vedle počtu synů izraelských. Neboť díl Hospodinův je lid Jeho, Jákob provazec dědictví Jeho.“ (5. M. 32,8-9)

Přestalo to být pravda? Vzdal se Hospodin Svého „dílu“, vzdal se „provazce dědictví Svého“? Nespočívá už Jeho oko s něžnou láskou na izraelských rozptýlených pokoleních, dávno už ztracených lidskému zraku? Nejsou už před Ním zdi Jeruzaléma? Anebo přestal už jejich prach být vzácný Jeho očím? Jako odpověď na tyto otázky by bylo třeba citovat velikou část Starého a nemalou část Nového zákona. Zde však nemáme dost místa obírat se zevrubněji tímto předmětem. Uzavíraje tuto kapitulu, rád bych jen řekl, aby křesťanstvo nezapomínalo na ono tajemství, že *„zatvrdilost z částky přihodila se Izraelovi, dokudž by nevešla plnost pohanů. A takť všecken Izrael spasen bude“*. (Řím. 11,25-26)

4. kapitola

Keř

Musíme se ještě zdržet na úpatí hory Oréb, „za pouští“. Ovzduší toho místa je jistě nejzdravější pro potřeby nového člověka. Jak ostrým způsobem se tu zjevuje na jedné straně nevěra člověka, na druhé straně pak bezmezná Boží milost.

„Odpověděl pak Mojžíš, a řekl: Aj, neuvěří mi, ani uposlechnou hlasu mého; neboť řeknou: Neukázalť se tobě Hospodin.“ (1. v.) Jak nesnadné je přemoci nevěru lidského srdce! Jak je pro člověka těžké vždy důvěřovat Bohu! Jak váhá, namísto aby se směle opřel o jasné Hospodinovo zaslíbení! Lidská přirozenost je schopna podniknout všechno možné kromě tohoto. Ta nejubožejší třtina, kterou je vidět, platí u lidí za mnohem důležitější základ, o nějž se důvěra přirozenosti může opřít, než neviditelná „Skála věčná“ (Iz. 26,4). Přirozenost se chtivě požene za jakýmkoli potůčkem nebo děravou cisternou stvoření, namísto setrvání u neviditelného *„Pramene vod živých“*. (Jer. 2,13; 17,13)

Můžeme předpokládat, že Mojžíš již viděl a slyšel dost, aby zanechal všechny své obavy. Spalující oheň v keři, který přece neshořel, sklánějící se milost, drahé, zbožňující a hluboce obsažné tituly, Boží pověření a plná jistota o Boží přítomnosti – to vše jistě mělo zapudit jakoukoli bojácnost, a mohlo naplnit srdce pevnou jistotou. Přes to však se Mojžíš dál táže a Bůh – jak zvláštní – na jeho otázky vždy znovu ještě odpovídá! A jak jsme si povšimli, každá nová otázka vyvolává zvláštní novou milost. „*Tedy řekl jemu Hospodin: Co jest to v ruce tvé? Odpověď: Hůl.*“ (2. v.) Pán chtěl upotřebit Mojžíše právě takového, jaký byl, a použít to, co měl Mojžíš právě v ruce. Hůl, s níž hlídal Jetrovy ovce, měla nyní vysvobodit Boží Izrael, trestat kázní egyptskou zemi, razit cestu mořem, aby vykoupený lid Páně mohl přejít, vyvést vodu z tvrdé skály k obcerstvení žíznících izraelských zástupů na poušti. Bůh používá nejslabšího nástroje, aby provedl Své nejmohutnější cíle. „Hůl“, „roh beraní“ (Joz. 6,5), „pecen chleba ječmenného“, „prázdná báně“ (Soudců 7,13.16), „prak“ pastýře (1. Sam. 17,50), slovem cokoli, upotřebí-li to Bůh, provede vytčený úkol. Lidé si myslívají, že skvělých cílů může být dosaženo pouze zase skvělými prostředky. To však není Boží způsob. Vždyť Bůh může použít jak lezoucího červa, tak i pálicí slunce, stejně tak tykve jako východní žhoucí vítr. (Viz knihu proroka Jonáše.)

Ale Mojžíš se měl naučit ještě důležitou lekci, a to jak vzhledem k holi, tak i k ruce, která ji měla používat. Mojžíš se měl učit a lid měl být přesvědčen. „*I řekl: Vrz ji na zem. I povrhl ji na zem, a obrácena jest v hada, a utíkal Mojžíš před ním. Tedy řekl Hospodin Mojžíšovi: Vztáhni ruku svou, a chyt' ho za ocas. Kterýžto vztáhl ruku svou, chytil jej, a obrácen jest v hůl v jeho ruce. Aby věřili, že se ukázal tobě Hospodin, Bůh otců jejich, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.*“ (3-5. v.) To bylo velmi důležité znamení. Hůl se stala hadem, takže sám Mojžíš před ní utíká. Ale na Hospodinův příkaz uchopil hada za ocas a ten se opět stává holí. Nic nemohlo vhodněji ukázat představu o Satanově moci, která se obrací proti němu samému. Boží cesty nám o tom podávají množství příkladů. Sám Mojžíš je takovým pozoruhodným příkladem. Had je cele pod Kristovou mocí. Jakmile však dosáhne vrcholu své šílené dráhy, bude uvržen do ohnivého jezera, aby tam sklízel po celou nekončící věčnost ovoce své práce. Ten „starý had“, „žalobník“ a „protivník“ bude věčně drcen pod holí Božího Pomazaného.

„Jaký to konec, až pod Jeho nohu
nepřítel lidí padne poslední!

Halelujah! pak Kristus v Bohu
a Bůh v Kristu – vše ve všem – věčností zní.“

„Potom zase řekl jemu Hospodin: Vlož nyní ruku svou za řadra svá. I vložil ruku svou za řadra svá; a vyňal ji, a aj, ruka jeho byla malomocná, bílá jako sníh. Řekl opět: Vlož ruku svou zase v řadra svá. Kterýž vložil ruku svou zase v řadra svá; a vyňal ji z řader svých, a aj, učiněna jest zase jako jiné tělo jeho.“ (6-7. v.) Malomocná ruka a její očištění nám představuje mravní účinek hříchu, ale také způsob, jak se s ním vypořádalo dokonalé Kristovo dílo. Čistá ruka vložená za řadra se stala malomocnou. A zase malomocná ruka tam vložená je čistou. Malomocenství je velmi dobře známým obrazem hříchu. A hřích byl prvním člověkem do světa uveden a druhým Člověkem byl odstraněn. *„Neboť poněvadž skrze člověka smrt, skrze člověka i vzkříšení z mrtvých.“* (1. Kor. 15,21) Skrze člověka pád – skrze člověka vykoupení; skrze člověka vina – skrze člověka odpuštění; skrze člověka hřích – skrze člověka spravedlnost; skrze člověka naplněn svět smrtí – skrze člověka smrt odstraněna a svět naplněn životem a slávou. Had tedy bude nejen sám na věky poražen a zahlazen, nýbrž také každá stopa jeho ohavného díla bude vykořeněna a vyhlazena smírcí obětí Toho, který *„zjeven jest, aby kazil skutky ďáblovy“*. (1. Jana 3,8)

„A pakli neuvěří ani těm dvěma znamením, a neuposlechnou hlasu tvého, tedy nabereš vody z řeky, a vyliješ ji na zem; a promění se vody, kteréž vezmeš z řeky, a obrátí se v krev na zemi.“ (9. v.) To byl hluboce vážný a nanejvýše výmluvný obraz následku odmítnutí sklonit se před Božím svědectvím. Toto znamení mělo být učiněno jenom v případě, že by byla odmítnuta obě předešlá. Bylo to především znamení pro Izraele a pak rána pro Egypt. (Srov. kap. 7,17.)

Ale nic z toho nestačí uspokojit Mojžíšovo srdce. *„I řekl Mojžíš Hospodinu: Prosím, Pane, nejsem muž výmluvný, aniž prvé, aniž jakž jsi mluvil s služebníkem svým; neboť zpozdlých úst a neohbitého jazyku jsem.“* (10. v.) Jak bídná liknavost! Nic jiného by ji nedovedlo snášet kromě nezměrné Hospodinovy trpělivosti. Když sám Bůh řekl: *„Však budu s tebou“* (3,12), pak to byla spolehlivá jistota naproti jakékoli potřebě nebo těžkosti, která mohla vyvstat. Jestliže byl třeba výmluvný jazyk, cožpak nestačilo, aby Mojžíš tento problém postavil naproti tomu velikému titulu „JÁ JSEM“? Výmluvnost, moudrost, moc, síla – to vše bylo obsaženo v tomto nevyčerpatelném pokladu. *„Odpověděl Hospodin: Kdo dal ústa člověku? Aneb kdo může učiniti*

němého, neb hluchého, vidoucího, neb slepého? Zdali ne Já, Hospodin? Nyní tedy jdi, a Já budu v ústech tvých a naučím tě, co bys mluvit měl.“ (11-12. v.) Jak hluboká, nedostižná a s ničím nesrovnatelná milost! Zajisté důstojné Boha! Kdo je takový jako Pán, náš Bůh, jehož trpělivá milost kráčí přes všechny naše těžkosti a dokazuje, že naprosto stačí na naše nejrozmanitější potřeby a mdlobu. „JÁ PÁN“ by vlastně mělo působit, aby navždy přestávala rozumování našich tělesných srdcí. Ale jak těžké bývá umlčet tato rozumování! Ukazují se vždy znovu a znovu, rušíce náš pokoj a činíce nečest Tomu, který se staví před naši duši, dáváje nám čerpat ze Svě všeobsáhlé plnosti podle našich potřeb.

Je dobré pamatovat, že máme-li na své straně Pána, pak i naše nedostatky a slabosti se stávají jen příležitostmi, aby On mohl viditelně prokazovat Svou milost i Svou dokonalou trpělivost. Kdyby si to Mojžíš uvědomoval, nemusela ho trápit touha po výřečnosti. Apoštol Pavel se naučil říkat: *„Nejraději tedy chlubiti se budu nemocemi svými, aby ve mně přebývala moc Kristova. Protož líbost mám v nemocech, v pohaněních, v nedostacích, v protivenstvích a v úzkostech pro Krista. Neboť když mdlím, tehdy silen jsem.*“ (2. Kor. 12,9-10) To je jistě řeč někoho, kdo dosáhl vysokého vzdělání v Kristově škole. Je to zkušenost člověka, který by se příliš netrápil tím, že nemá výřečný jazyk, protože pro jakoukoli možnou potřebu nalézal odpověď v drahé milosti Pána Ježíše Krista.

Znalost této pravdy měla vlastně Mojžíše zbavit jeho ostýchavosti a přílišné bázlivosti. Když ho Pán milostivě ujistil, že bude v jeho ústech, pak to zajisté mělo umlčet otázku souvisící s výřečností. Učitel lidských úst má jistě všechnu moc naplnit je, kdykoli je to třeba, tou nejpodmanivější výřečností. Pro usuzování víry je něco takového zcela prosté, – ale ubohé, pochybující srdce zpravidla vždy mnohem více počítá s obratným jazykem než s Tím, který jej stvořil. Na první pohled se to může zdát velmi podivné, kdybychom sami i ze zkušenosti neznali, z jakého materiálu je složeno naše vlastní přirozené srdce. Toto srdce je neschopné důvěřovat Bohu. Proto dokonce i u Božího lidu se projevuje takový žalostný nedostatek důvěry v živého Boha, když dovolují, aby je třeba už jen malou měrou ovládala přirozenost.

A tak v tomto dalším oddítku vidíme, že Mojžíš stále ještě něco namítá: *„I řekl: Pane, pošli, prosím, toho, kteréhož poslati máš.*“ (13. v.) To ve sku-

tečnosti znamenalo, že pro sebe odmítá vysokou poctu – být jediným Hospodinovým poslem Egyptu a Izraeli.

Netřeba snad říkat, že Bohem způsobená pokora je nevýslovná milost. „*Pokorou vnitř se ozdobte*“ (1. Petra 5,5) je Bohem daný předpis. A pokora je jistě nejhezčím šatem, v kterém se může bídň hříšník ukázat. Ale nelze nazvat pokorou, jestliže někdo odmítá zaujmout místo, které mu udílí Bůh, nebo nechce-li nastoupit cestu, kterou mu Jeho ruka vyznačila. Že to u Mojžíše nebyla žádná pravá pokora, je zřejmé ze skutečnosti, že „*rozhněval se velmi Hospodin na Mojžíše*“. Neboť co tu nyní vidíme, není ani skutečná pokora, ale překračuje to i mez pouhé slabosti. Dokud chování Mojžíše mělo ráz přílišné bojácnosti, třebaže už i tak zasloužilo pokárání, nezměrná Boží milost ho snášela a vycházela mu vstříc vždy novými ujištěními. Ale jakmile si osobuje jistý druh nevěry a zpozditosti srdce, přivolává na sebe spravedlivou Hospodinovu nelibost. A tak Mojžíš namísto aby byl jediným nástrojem v díle svědectví a vysvobození, musí se o toto místo dělit s další osobou.

Snad nic nepůsobí takovou nečest Bohu a nám není nebezpečnější než falešná pokora. Odmítáme-li zaujmout místo, které nám Boží milost uděluje, pod záminkou, že nemáme určité schopnosti a kvality, pak to není pokora. Neboť kdybychom uspokojovali svá svědomí tím, že takové schopnosti a kvality máme, považovali bychom se za oprávněné takové místo zaujmout. Jestliže by např. Mojžíš měl takovou míru výřečnosti, jakou považoval za nutnou k splnění své služby, byl by jistě bez otálení ochoten jít. Nyní však se vynořuje otázka, jak mnoho té výřečnosti potřeboval, aby byl vystrojen ke svému poslání.

Odpovědí je: bez Boha by nebyla platná žádná míra lidské výmluvnosti. Ale s Bohem i pouhý koktal by se osvědčil jako zdatný služebník.

Toto je velice praktická pravda. Nevěra není žádná pokora, ale veskrze jen pýcha. Ona odmítá věřit, protože v sobě nenalézá žádný důvod, proč by měla věřit. Proto je pýcha tolik závažnou věcí. Mluví-li Bůh, a já odmítám na základě něčeho v sobě věřit, činím Ho lhářem. (1. Jana 5,10) Oznamuje-li Bůh Svoji lásku a já odmítám věřit, protože si myslím, že pro ni nejsem dost důstojným předmětem, činím Ho lhářem a dávám najevo vrozenou pýchu svého srdce. Už pouhé pomýšlení, že bych si zasloužil něco lepšího než tu nejhlubší jámu v pekle, jen ukazuje, v jak hluboké nevědomosti vězím o svém vlastním stavu i v nevědomosti o Božích požadavcích. A odmítne-li někdo zaujmout místo, které mu přiznává spásu, již mu přináší Boží láska na

základě dokonaného Kristova díla, činí Boha lhářem a činí hrubou neúctu oběti kříže. Boží láska plyne volně, sama od sebe. Není způsobena mými zásluhami, nýbrž mojí ubohostí a bídou. Rovněž tu nejde o to, jaké místo si zasluhuji, ale o to, jaké si zasluhuje Kristus. Kristus zaujal na kříži místo hříšníka, aby hříšník mohl spolu s Ním sdílet Jeho místo ve slávě. Kristus dostal to, co zasloužil hříšník, aby hříšník mohl mít účast na slávě, kterou zasluhuje Kristus. Takže naše „já“ je úplně odsunuto, a toto je pravá pokora. Nikdo nemůže být opravdu pokorný, dokud nedosáhl té nebeské stránky kříže – tam ale nalézá život z Boha, Boží spravedlnost a Boží přízeň. Takový člověk navždy skoncoval s sebou a nehledá už v sobě žádnou dobrotu nebo spravedlnost a žije z přebohaté knížecí hojnosti někoho jiného. Je vnitřně, mravně připraven vpadnout v to zvučné volání, jímž bude na věky věků zaznívat obrovská klenba nebes: *„Ne nám, Hospodine, ne nám, ale jménu Svému dej čest.“* (Ž. 115,1)

Ale nebylo by vhodné, abychom se ještě déle zdržovali u chyb a nedostatků tak poctěného služebníka, jakým byl Mojžíš, o němž čteme, že byl *„věrný v celém domě Jeho, na osvědčení toho, což potom mělo mluveno býti“*. (Žid. 3,5) Ale ačkoli bychom při těch chybách neměli prodlévat s pocitem jakési samolibosti, namlouvající si, že my bychom si v jeho situaci počínali jinak, přesto bychom si měli z takových věcí brát svaté a nám tolik potřebné naučení, uložené v nich zřejmě pro nás. Měli bychom se na nich učit odsuzovat sebe, více důvěřovat Bohu a odstavovat naše „já“, aby Bůh mohl působit v nás a v náš prospěch. V tom je tajemství pravé síly.

Poznamenali jsme už, že Mojžíš se připravil o důstojenství být jediným Hospodinovým nástrojem v tom slavném díle, které On chtěl právě vykonat. Ale to nebylo vše. *„A rozhněvav se velmi Hospodin na Mojžíše, řekl: Zdalíž nemáš Arona bratra svého z pokolení Léví? Vím, že on výmluvný jest; ano aj, sám vyjde v cestu tobě, a vida tebe, radovati se bude v srdci svém. Ty mluvití budeš k němu, a vložíš slova v ústa jeho, a já budu v ústech tvých a v ústech jeho; a naučím vás, co byste měli činiti. A on mluvití bude za tebe k lidu; a bude tobě on za ústa, a ty budeš jemu za Boha. Hůl pak tuto vezmeš v ruku svou, kterouž činiti budeš ta znamení.“* (4,14-17) Toto místo je pravým zlatým dolem velice cenných praktických naučení. Všimli jsme si Mojžíšovy bojácnosti a váhání přes rozmanitá zaslíbení a ujištění, která mu projevila Boží milost. A nyní, ačkoli nezískal na skutečné síle, ačkoli v jedněch ústech nebylo více ráznosti a zdatnosti než v druhých ústech, ačkoli je to nakonec zase jen Mojžíš, jenž má mluvit, třebaže k Aronovi – Mojžíš je připraven jít, když

je ujištěn, že bude mít po boku a k spolupráci právě tak ubohého a chatrného smrtelníka, jakým byl sám, zatímco nechtěl jít, když byl vždy znovu a znovu ujišťován, že s ním bude Hospodin.

Milý čtenáři! Zda to není pro nás neklamné zrcadlo, kde ty i já smíme vidět pravý obraz svého srdce? Jistě, býváme pohotovější důvěřovat více komukoli jinému než živému Bohu. Vydáváme se se smělou rozhodností na cestu, cítíme-li mravní podporu a účast stejně ubohého a chatrného smrtelníka jako jsme sami, zatímco kolísáme, váháme a činíme námitky, třebaže máme ujištění, že Pán bude s námi a že síla Jeho všemohoucího ramene nás bude podpírat. To by nás mělo před Ním hluboce pokořovat a měli bychom se snažit lépe Ho znát a proto plněji Mu důvěřovat a chodit pevnějším krokem jako lid, jehož jediným zdrojem pomoci a síly i podílem je On.

Není ovšem pochyb, že je velice cenné, smíme-li se těšit společnosti některého bratra, – „*lépeť jest dvěma než jednomu*“ (Kaz. 4,9) – ať v práci, v odpočinku, nebo v boji. Když Pán Ježíš vysílal Své učedníky, „*poslal je po dvou*“. (Lukáš 10,1) Společenství je vždy lepší než osamocenost. Jestliže však naše osobní obeznámenost s Bohem a zakoušení Jeho přítomnosti nejsou takové, abychom, je-li toho třeba, byli schopni jít sami, zjistíme, že přítomnost bratra nám bude málo platná. Zdali není zvláštní, že právě Aron, jehož doprovod se zdál tolik uspokojovat Mojžíše, později zhotovil zlaté tele? (2. M. 32,21) Zajisté, často se stává, že se právě ta osoba, jejíž přítomnost pokládáme za nezbytnou pro zdařilý vývoj a osobní úspěchy, stane později našemu srdci příčinou velikých starostí. Kéž bychom si to vždy uvědomovali!

Mojžíš tedy konečně souhlasí a chce jít. Ale dříve, než je zcela vystrojen k dílu, musí projít jinou hlubokou zkouškou – Boží ruka musí na jeho přirozenost napsat rozsudek smrti. Tam „za pouští“ se naučil mnohým, velice důležitým věcem, ale „*na cestě v hospodě*“ (24. v.) se má nyní naučit ještě hlubší lekci. Není lehkou věcí být služebníkem Páně. Žádná obvyklá výchova nemůže člověka uzpůsobit pro takové postavení.

Vlastní přirozenost musí být uvedena do smrti a tam držena. „*Ale sami v sobě jsme měli rozsudek smrti, a to proto, abychom nedoufali v sebe, nýbrž v Boha, který křísí mrtvé.*“ (2. Kor. 1,9 novější př.) Každý služebník, jehož služba má být požehnaná, musí být do jisté míry obeznámen s touto skutečností. Také Mojžíš musil tuto pravdu poznat z vlastní zkušenosti, dříve než byl vnitřně uzpůsoben ke službě. Připravuje se přinést k faraonovým uším ono hluboce vážné poselství: „*Toto praví Hospodin; Syn Můj, prvorozený*

Můj jest Izrael. I řekl jsem tobě: Propust' syna Mého, ať slouží Mi; a nechťel jsi ho propustiti. Aj, já zabiji syna tvého, prvorozeného tvého.“ (22-23. v.) Takové mělo být jeho poselství faraonovi – poselství smrti, poselství soudu. Současně v téže době však jeho poselství bylo Izraeli poselstvím života a spasení. Ale pamatujme vždy, že ten muž, který má mluvit na Božím místě o smrti a soudu, o životě a spasení, musí dříve, než to může činit, sám porozumět těmto pravdám a na vlastní duši zakusit jejich moc. Tak tomu tedy bylo i s Mojžíšem. Viděli jsme ho již na samém počátku obrazně na místě smrti. Ale to bylo něco úplně jiného, než když zde má sám na své vlastní osobě zakusit smrt. Proto čteme: *„I stalo se, když byl Mojžíš na cestě v hospodě, že se obořil na něj Hospodin, a hledal ho usmrtiti. Tedy vzala Zefora nůž ostrý, a obřezala neobřízku syna svého, kteroužto vrhla k nohám jeho, řkuci: Zajisté ženich krví jsi mi. I nechal ho. Ona pak nazvala ho tehďáž ženi-chem krví pro obřezání.“* (24-26. v.) Tento oddílek nás uvádí do hlubokého tajemství v Mojžíšově osobním a domácím životě. Je naprosto jasné, že srdce Zefory se až dosud zdráhalo použít nůž a uplatnit ho na to, co bylo opředeno láskou a city její přirozenosti. Vyhýbala se onomu znamení, jímž muselo být označeno tělo hříchu každého příslušníka Božího Izraele. Neuvědomovala si, že její svazek s Mojžíšem v sobě zahrnoval smrt přirozenosti. Couvala před křížem. To bylo naprosto přirozené. Ale Mojžíš jí v té věci povoloval. A to nám objasňuje onen tajuplný výjev *„v hospodě“*. Bude-li se Zefora zdráhat obřezat svého syna, Hospodin vztáhne ruku na jejího muže, a bude-li chtít Mojžíš šetřit city své manželky, Hospodin ho bude *„hledat usmrtit“*. Na přirozenost musí být napsán rozsudek smrti. Budeme-li se tomu chtít nějak vyhnout, setkáme se s tím jinak.

Poznamenali jsme už, že Zefora je poučným, krásným obrazem Církve. Byla spjata s Mojžíšem v době jeho zavržení. A z právě citovaného místa se učíme, že Církev je povolána znát Krista jako Toho, s Nímž je spjata *„krví“*. Je její výsadou pít z Jeho kalicha, a být pokřtěna Jeho křtem. Jsouc s Ním ukřižována, je připodobněna Jeho smrti: aby mrtvila své údy, jež jsou na zemi, aby každodenně brala na sebe kříž a následovala Ho. Její spojení s Kristem je založeno na krvi, a zjevování moci tohoto svazku s sebou nutně nese smrt přirozenosti. *„A v Něm jste doplněni, kterýž jest hlava všeho knížatstva i mocnosti, v Němž i obřezání jste obřezáním ne rukou učiněným, svlékše tělo hříchů skrze obřezání Kristovo, pohřbeni jsouce s Ním skrze křest, skrze nějž i spolu s Ním z mrtvých vstali jste skrze víru, kteráž jest mocné dílo Boží, kterýž vzkřísil Jej z mrtvých.“* (Kol. 2,10-12)

Takové je učení o místě Církve s Kristem, – učení plné největších výsad pro Církev i pro každý její úd. Nalézáme tu slovem vše: dokonalé odpuštění hříchů, Boží spravedlnost, plné přijetí, věčnou bezpečnost, plné obecenství s Kristem v celé Jeho slávě. „V Něm jste dokonáni.“ V tom je zajisté zahrnuto vše. Mohlo by být ještě něco přidáno takovému, kdo je „dokonán“? Mohla by to být „filosofie“, „moudrost světa“, „lidské podání“, „živly světa“, „pokrm, nápoje, svátky, novměsíce nebo soboty“? (Srov. Kol. 2,8 a 2,16) „Nedotýkej se“ toho, „neokoušej“ ono, „neobírej se“ tím, „přikázání a učení lidská“, „dny a měsíce, časy i léta“ (Kol. 2,21-22; Gal. 4,10) – mohla by některá z těch věcí anebo všechny dohromady přidat bytí jen tečku tomu, o němž Bůh prohlašuje, že je „dokonán“? Stejně tak bychom se mohli tázat, zda po skončení oněch šesti dní, kdy Bůh dokonal slavné dílo stvoření, se člověk mohl odvážit vztáhnout ruku a posledním dotykem dokonat to, o čem Bůh prohlásil, že to bylo „velmi dobré“?

Nesmíme ovšem nikdy pohlížet na stav dokonanosti jako na něco, čeho máme teprve dosáhnout, – jako na něco, k čemu jsme dosud nedošli a oč musíme všemožně usilovat, o čem si nemůžeme být jisti, že to máme, dokud nebudeme ležet na smrtelném loži, anebo stát před soudnou stolicí Krista. Tato dokonanost patří i tomu nejslabšímu, nejnezkušenějšímu, nejméně vzdělanému Božímu dítěti. I ten nejslabší svatý je zahrnut v onom apoštolském „vy“. Všechn Boží lid je „dokonán“ v Kristu. Apoštol neříká: budete, ani: možná budete, nebo: doufejte, že budete, popřípadě: prostě, abyste mohli být. Nikoli, apoštol skrze Ducha Svatého naprosto jasně a jednoznačně tvrdí: „v Něm jste dokonáni.“ To je správné křesťanovo východisko. Jestliže tedy člověk to, co Bůh určil za východisko, učiní svým cílem, bude vše zkřiveno a převráceno.

Ale teď se někdo zeptá: cožpak nemáme žádný hřích, žádné chyby, žádnou nedokonalost? Zcela určitě! „*Pakli díme, že hříchu nemáme, sami se svodíme, a pravdy v nás není.*“ (1. Jana 1,8) Máme hřích v sobě, ale nemáme žádný hřích na sobě. A dále naše postavení není už v našem „já“, nýbrž v Kristu. Ano, „v Něm“ jsme „dokonáni“. Bůh vidí věřícího v Kristu, s Kristem a jako Krista. Takové je jeho neproměnné, věčné postavení. „Tělo hříchu“ je „svlečeno v obřezání Krista“. Věřící není v těle, třebaže tělo je ještě v něm. Je spojen s Kristem v moci nového a nikdy nekončícího života a tento život je nerozlučně spjat s Boží spravedlností; v ní věřící stojí před Bohem. Pán Ježíš odstranil všechno, co bylo proti věřícímu a přivedl ho do Boží blízkosti, do téže přízně, jíž se těší sám. Slovem: Kristus je jeho spravedlností. Tím je

jakákoli otázka vyřízena, každá námitka zodpovězena, každá pochybnost umlčena. „*I ten, kterýž posvěcuje, i ti, kteříž posvěceni bývají, z jednoho jsou všickni.*“ (Žid. 2,11)

Uvedené pořadí pravd vyplynulo z hluboce zajímavého obrazu ukázaného nám ve svazku Mojžíše se Zeforou. Rozloučíme se na čas s oním místem „za pouští“, i když se nechceme rozloučit s jeho hlubokými naučeními a svatými zážitky, tak důležitými pro každého Kristova služebníka a pro každého posla živého Boha. Každý, kdo chce být zdatným služebníkem – ať už v důležitém díle evangelizace nebo v rozmanitých službách Božího domu, jenž je Církev – si musí hluboce vštípit naučení, která dostal Mojžíš na úpatí hory Oréb a „*na cestě v hospodě*“.

Kdyby byly tyto věci náležitě uskutečňovány, neměli bychom tak mnoho běžících, kteří nebyli poslání, tak mnoho těch, kdo se ženou na pole služby, k níž nikdy nebyli určeni. Kéž by se každý, kdo povstává, aby kázal, učil, napomínal, anebo vůbec aby nějak sloužil, opravdu vážně přesvědčil, zda ho vystrojil, vyučil a poslal Bůh. Není-li tomu tak, nebude jeho dílo ani Bohem uznáno, ani nebude lidem k požehnání, a čím dříve přestane, tím lépe pro něho samého i pro ty, jimž ukládal těžkou povinnost ho poslouchat. Ani lidmi zřízená, ani samovolná služba se nikdy nehodí pro svatá místa Boží Církve. Všichni musí být Bohem vystrojeni, vyučeni a vysláni.

„*Řekl také Hospodin Aronovi: Jdi vstříc Mojžíšovi na poušť. I šel a potkal se s ním na hoře Boží, a políbil ho. A vypravoval Mojžíš Aronovi všechna slova Hospodinova, kterýž ho poslal, i o všech znameních, kteráž přikázal jemu.*“ (27-28. v.) Jak krásný je to výjev – výjev bratrské lásky a spojení, výjev, který je v příkrém rozporu k různým výjevům, k nimž později došlo v životě obou těchto mužů na poušti. Čtyřicet let pobytu na poušti jistě působí veliké změny u lidí i u věcí. Přesto, jak je vzácné prodlévat u nejprvnějších dnů v životě některého křesťana, dříve než tvrdé skutečnosti života na poušti nějak zarazí proud vroucích, šlechetných srdečných citů – dříve než klam, zkaženost a pokrytectví téměř vysuší zdroje srdečné důvěry a vystaví celou bytost mrazícím účinkům podezíravosti.

A že k takovým výsledkům v řadě případů i po letech zkušenosti došlo, je, žel, až příliš pravdivé. Šťasten je každý, komu byly otevřeny oči, aby viděl lidskou přirozenost v jasnějším světle, než jaké poskytuje tento svět; a přesto smí sloužit svému pokolení s mocí té milosti, která proudí z Božího srdce. Kdopak kdy poznal hlubiny a zákoutí lidského srdce tak, jak je zná

Ježíš? „*On znal všechny. Aniž potřeboval, aby kdo svědectví vydával o člověku; neboť On věděl, co by bylo v člověku.*“ (Jan 2,24-25) Znal člověka tak dobře, že se mu nemohl svěřit. Nemohl potvrzovat vyznání člověka ani schvalovat jeho nároky. A přece, kdo byl tak plný milosti a dobroty jako On? Kdo tak milující, tak citlivý, tak soucitný, kdo měl tak hlubokou účast? Se srdcem, které rozumělo všemu, měl dokonalé pochopení, účast a cítění pro každého. Ačkoli dokonale znal ničemnost lidského srdce, nezpůsobilo to nikterak, že potřeby lidí mu byly cizí. „*Chodil dobře čině.*“ Proč? Bylo to snad proto, že se domníval, že všichni, kdo Ho obklopovali, to mysleli opravdově? Nikoli, ale protože „*Bůh s Ním byl*“. (Skut. 10,38) Toto je náš příklad. Řiďme se jím, i když přitom budeme nuceni šlapat po svém „já“ na každém kroku cesty.

Kdo by toužil po takové moudrosti, přirozené známosti a zkušenosti, která přivádí lidi jen k tomu, že se skrývají v ohradách bezcitného sobectví, odkud hledí na každého člověka temným podezřavým pohledem? Jistěže takový výsledek by nikdy nemohl plynout z té nebeské, dobré přirozenosti. Bůh udílí moudrost. Ale není to moudrost, která zamyká srdce před každým úpěnlivým voláním lidské potřeby a bídy. Bůh dává známost přirozenosti. Ale není to známost, která působí, abychom se honili se sobeckou chtivostí za tím, o čem mylně tvrdíme, že to je „naše“. Bůh dává zkušenost. Ale není to zkušenost, která vede k podezírání kohokoli jiného jenom ne sebe. Jestliže se ubírám v Ježíšových šlépějích, jestliže mnou proniká a na mně se pak projevuje Jeho mysl, jestliže mohu říci: „*Mně zajisté živu býti jest Kristus*“ (Filip. 1,21), pak třebaže chodím tímto světem a vím, co je svět, třebaže potkávám lidi a vím, co od nich mohu čekat, zjevují uprostřed toho všeho Kristovu milost. Vše, co mne přivádí do pohybu a vede k činům, i všechny podněty, které na mne působí – všechno to je nahoře, tam, kde je On, který „*včera i dnes tentýž jest, i na věky.*“ (Žid. 13,8) To podpíralo srdce toho milého a poctěného služebníka, jehož příběh, ačkoli tak dávný, nám už poskytl tolik hlubokých a důkladných naučení. To ho provádělo těžce zkušujícími a měnícími se scénami v jeho životě na poušti. A smíme docela dobře tvrdit, že nakonec i po čtyřiceti letech zkoušek a bojů Mojžíš mohl, stoje na hoře Hor, obejmout svého bratra stejně vřele, jako když se poprvé setkali „*na hoře Boží*“. Ovšemže obě ty příležitosti se navzájem velice lišily. Na „*hoře Boží*“ se setkali a objali, a zahájili společně práci, k níž je Bůh určil a vyslal. Na „*hoře Hor*“ se setkali na Hospodinův příkaz, aby Mojžíš sňal se svého bratra jeho kněžská roucha a viděl ho, jak je připojen k otcům pro přestoupení, jehož se rovněž sám zúčastnil. (Jak je to slavnostně vážné! Jak vážné to

k nám mluví!) Okolnosti se mění; lidé se mohou od sebe odvracet, ale u Boha „není proměnění, ani pro obrácení se jinam zastínění“. (Jak. 1,17)

„Tedy šel Mojžíš s Aronem, a shromáždili všechny starší synů izraelských. I mluvil Aron všechna slova, kteráž byl mluvil Hospodin k Mojžíšovi, a činil znamení před očima lidu. A uvěřil lid, když uslyšeli, že navštívil Hospodin syny izraelské, a že viděl soužení jejich. A sklonivše se, poklonu učinili.“ (29-31. v.) Když Bůh působí, musí jít z cesty jakákoli překážka. Mojžíš řekl: „*Aj, neuvěří mi.*“ Ale nešlo o to, zda uvěří jemu, nýbrž zda uvěří Bohu. Je-li člověk schopen dívat se na sebe jen jako na Božího posla, nebude jej zneklidňovat, jak bude jeho poselství přijato. Nesmí si dát vzít nic ze své citlivé, láskyplné péče o ty, k nimž mluví. Právě naopak. Chrání ho to před přílišnou úzkostlivostí myslí, která může vést jen k tomu, že nebude schopen k tichému, důstojnému, pevnému a stálému svědectví. Boží posel by si měl vždy být vědom toho, čím poselství nese. Když se Zachariáš otázel anděla: „*Po čem to poznám?*“, byl snad anděl takovou otázkou zneklidněn? Ani trochu. Jeho klidnou, důstojnou odpověď bylo: „*Jáť jsem Gabriel, kterýž stojím před obličejem Božím, a poslán jsem, abych mluvil s tebou, a tyto věci veselé tobě zvěstoval.*“ (Luk. 1,18-19) Anděl stojí před pochybujícím smrtelníkem s plným a pevným vědomím o důstojnosti svěřeného poselství. Je to, jakoby chtěl říci: „*Jak můžeš pochybovat, právě když byl vyslán jeden posel ze svatyně Velebnosti na výsostech?*“ Tak by se měl každý Boží posel ubírat cestou vpřed a s takovou myslí vyřizovat své poselství.

5. a 6. kapitola

Mojžíš s Aronem před faraonem

Výsledek první výzvy určené faraonovi se nezdál být ani trochu povzbuzující. Pomyšlení, že ztratí Izraelské, způsobilo, že je sevřel s ještě větší přísností a že je dal ještě bedlivěji střežit. Každé omezení Satanovy moci zvyšuje jeho zuřivost. Tak tomu bylo i zde. Pec soužení má být uhašena rukou spásné lásky. Ale dřív než se tak stane, šlehají plameny s ještě větší prudkostí a silou. Ďábel nerad propouští někoho, koho drží ve svém hrozném sevření. Je to „*silný oděvec*“, a dokud „*ostříhá síně své, v pokoji jsou všechny věci, kteréž má*“. Ale veleben budiž Bůh, že jest Někdo „*silnější než on*“, který ho přemohl a odňal mu „*všecka odění jeho, v něž doufal*“, a který rozdělil kořisti mezi Svůj lid – výhodami obdařené předměty Svě věčné lásky.

„Potom pak přišli Mojžíš s Aronem, a řekli faraonovi: Takto praví Hospodin, Bůh izraelský: Propuště lid Můj, ať Mi slaví svátky na poušti.“ (5,1) Tak znělo poselství Hospodina faraonovi. Žádal pro lid úplně vysvobození proto, že byli jeho vlastnictvím, a aby Jemu mohli slavit na poušti slavnost. Pokud se týče vyvoleného lidu, nemůže Boha nikdy uspokojit nic jiného, než jejich úplné vyproštění z jařma otroctví. *„Rozvažtež jej, a nechte, ať odejde“* (Jan 11,44) – jistě, tak zní veliké heslo nadepsané nad Božími cestami plnými milosti vůči těm, kteří, ač jsou Satanem drženi v zajetí, jsou předměty věčné Boží lásky.

Když tak vidíme Izraele v egyptských cihelnách, máme před sebou věrné vyobrazení postavení každého přirozeného Adamova potomka. Leželi tam sražení k zemi do krvava rozdírajícím jhem nepřítelé, nemajíce v sobě ani trochu síly, aby se mohli vysvobodit. Již jen pouhé vyslovení slova svoboda způsobilo, že utlačovatel spoutal své vězně ještě silnějšími pouty a naložil jim břemena působící ještě větší bolest. Bylo tedy naprosto nutné, aby vysvobození přišlo zvenčí. Ale odkud mělo přijít?! Kde byly prostředky na zaplacení výkupného, anebo kde byla síla na přervání jejich řetězů? A i kdyby tu bývalo obojí, to i ono, kde byla potřebná vůle a síla? Kdo vynaloží námahu na jejich vysvobození? Zde nebyla žádná naděje, ani nablízku ani v dáli. Mohli vyhlížet jen vzhůru. Museli se utéci k Bohu. U Něho bylo obojí, síla i vůle. On mohl způsobit vykoupení jak zaplacením, tak i mocí. V Hospodinu, ano, výhradně v Něm, bylo spasení pro zdeptaného a utlačeného Izraele.

Tak je tomu vždy. *„A není v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž musíme spaseni býti.“* (Skut. 4,12 – p. p.) Hříšník je v rukou krutovládce. Je *„prodaný hříchu“* (Řím. 7,14), je Satanem jat *„k činění jeho vůle“* (2. Tim. 2,26), pevně svázán pouty vilnosti, vášně a nálad, – *„mdlý“* (Řím. 5,6), *„naděje nemající a bez Boha“* (Ef. 2,12). Takové je postavení hříšníka. Jak by si tedy mohl pomoci sám? Co může dělat? Je podmaněn v otrockou službu a cokoli dělá, je činěno v postavení a v možnostech otroka. Jeho myšlenky, slova a činy jsou myšlenkami, slovy a činy otroka. Ba jistě, ačkoli možná pláče a vzdychá po svobodě, jsou i ty jeho slzy a vzdechy jen chmurným důkazem, že je otrokem. Může bojovat za svobodu, ale i jeho bojování naprosto jasně svědčí o jeho otrockém postavení, i když je důkazem touhy po svobodě.

A nejde tu jen o postavení hříšníka, – také jeho přirozenost je naprosto

zkažená, úplně pod mocí Satana. Proto musí být nejenom uveden do nového postavení, ale musí mu být opatřena nová přirozenost. Přirozenost a postavení jsou spolu úzce spjaty. I kdyby hříšník mohl zlepšit své postavení, co by mu to prospělo, dokud jeho přirozenost zůstává nenapravitelně zlá? Některý šlechtic může vzít žebráka z ulice a přijmout jej za vlastního. Může jej opatřit hojností, jakou má šlechtic a dát mu šlechtické místo. Ale nemůže mu udělit urozenost své přirozenosti, a tak přirozenost žebráka se nikdy nebude cítit v postavení šlechtice doma. Musí zde být přirozenost, která by se hodila k onomu stavu, a musí tu být stav, který by odpovídal možnostem, přáním a zálibám i sklonům přirozenosti.

Nuže v evangeliu Boží milosti jsme poučováni, že věřící je uveden do úplně nového postavení, že už není spatřován ve svém dřívějším stavu viníka hodného odsouzení, nýbrž ve stavu dokonale a navěky ospravedlněného, – že v postavení, v němž ho nyní vidí Bůh, má nejen úplné odpuštění, nýbrž že ani neskonalá svatost na něm nemůže najít jedinou poskvrnu. Byl vzat ze svého původního postavení provinilce a plně a věčně uveden do nového postavení čisté spravedlnosti. Tím není nijak řečeno, že se zlepšil jeho bývalý stav. To je naprosto nemožné. „*Což křivého jest, nemůže se vzpřímíti.*“ (Kaz. 1,15) „*Může-li změnití Mouřenín kůži svou, anebo pardál skvrnitost svou?*“ (Jer. 13,23) Nic se nepříčí té ústřední pravdě evangelia víc, než teorie o jakémsi postupném zlepšování stavu hříšníka. Narodil se v určitém stavu a nemůže být jiný, dokud se nezrodí znovu. Může se pokoušet polepšovat se, dělat předsevzetí, že „se polepší“, že bude „žít lepším životem“, ale přitom všem ani o vlas nezmění nic na svém stavu hříšníka. Může se stát, jak se říká „nábožným“, může zkoušet prosit, může s pilností zachovávat různá ustanovení a budit dojem, že v něm došlo k vnitřní nápravě – ale žádná z těch věcí nemůže ani trochu ovlivnit jeho skutečný stav před Bohem.

Je tomu navlas jako s otázkou přirozenosti. Jak by mohl člověk změnit svou přirozenost? Může ji podrobovat různým polepšovacím cvičením, může se pokoušet potlačovat ji a krotit, přísně ji trestat – ale výsledek? Přirozenost tu bude dál. „*Což se narodilo z těla, tělo jest.*“ (Jan 3,6) S novým stavem zde musí být také nová přirozenost. Jak se to však může stát? Tím, že uvěříme Božímu svědectví o Jeho Synu. „*Kteříž pak koli přijali Jej, dal jim moc syny Božími býti, kteříž věří ve jméno Jeho, kteříž ne z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha zplozeni jsou.*“ (Jan 1,12-13) Jsme poučováni, že ti, kdo uvěřili ve jméno jednorozeného Božího Syna, mají právo

anebo výsadu být Božími syny. Jsou učiněni účastníky nové přirozenosti: dostali věčný život. – „*Kdo věří v Syna, má život věčný.*“ (Jan 3,36) – „*Amen, amen pravím vám: že kdož slovo Mé slyší, a věří Tomu, kterýž Mne poslal, máť život věčný a na soud nepřijde, ale přešelt jest ze smrti do života.*“ (Jan 5,24) – „*Totoť jest pak věčný život, aby poznali Tebe samého pravého Boha, a kteréhož jsi poslal, Ježíše Krista.*“ (Jan 17,3) – „*A totoť jest svědectví to, že život věčný dal nám Bůh, a ten život v Synu Jeho jest. Kdožť má Syna, máť život.*“ (1. Jan. 5,11-12)

Tak zní jasné učení Božího slova, pokud jde o závažné otázky týkající se stavu a přirozenosti. Ale na čem je to založeno? Oč se to vše opírá? Jak je věřící uveden do postavení Boží spravedlnosti a učiněn účastníkem Boží přirozenosti? To vše spočívá na veliké pravdě, že „*Ježíš umřel a z mrtvých vstal*“. (1. Tes. 4,14) Tento Požehnaný opustil lůno věčné lásky, trůn slávy, příbytky nepomíjejícího světla. Sestoupil na tento svět viny a bídy. Vzal na Sebe podobnost těla hříchu, a když dokonale ukázal a dokonale oslavil Boha ve všech činech Svého požehnaného života zde na zemi, zemřel na kříži pod plnou tíhou přestoupení Svého lidu. A učiniv tak, vypořádal se podle Božích požadavků se vším, co bylo nebo co mohlo být proti nám. „*Zvelebil zákon a slavným jej učinil.*“ (Iz. 42,21 – p. p.) A učiniv to, byl pak učiněn zlořečeným visíc na dřevě. Každému požadavku bylo učiněno zadost, každý nepřítel byl umlčen, každá překážka odstraněna. „*Milosrdenství a víra potkaly se spolu, spravedlnost a pokoj daly sobě políbení.*“ (Ž. 85,11) Nekonečná spravedlnost byla uspokojena a nekonečná láska může nyní plynout s plnou svojí tíhou a osvěživou mocí do zlomeného srdce hříšníka. Současně však očisťující a smíření působící proud, který vytryskl z probodeného boku ukřižovaného Krista, dokonale činí zadost všem potřebám provinilého a usvědčeného svědomí. Pán Ježíš zaujal na kříži to místo, které patřilo nám. Byl tam naším zástupcem. „*Trpěl, spravedlivý za nespravedlivé.*“ (1. Petra 3,18) Byl za nás učiněn hříchem. (2. Kor. 5,21) Zemřel smrtí na místě hříšníka, byl pohřben a opět vstal z mrtvých, když vše dokonal. Proti věřícímu už tedy není naprosto nic. Je spjat s Kristem a nalézá se v témže postavení spravedlnosti. „*Jakýž jest On, taková i my jsme na tomto světě.*“ (1. Jan. 4,17)

To dává svědomí trvalý, neochvějný pokoj. Nejsm-li již ve stavu viny, nýbrž ve stavu spravedlnosti – vidí-li mne Bůh už jen v Kristu a podobně jako Krista, pak je zřejmě mým podílem dokonalý pokoj. „*Ospravedlnění tedy jsouce z víry, pokoj máme s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista.*“ (Řím. 5,1) Beránkova krev zahladila všechnu vinu každého, kdo uvěřil. Smazala

jeho přetěžký dluh a dala mu do ruky naprosto čistý list před svatostí, jejíž „čisté jsou oči“, takže „na bezpráví se dívati nemůže“. (Abak. 1,13)

Ale věřící získal nejen pokoj s Bohem. Byl též učiněn Božím dítětem, takže smí skrze moc Ducha Svatého okoušet vzácnost obecenství s Otcem i se Synem. Kříž musíme vidět z dvojího hlediska: předně jím byly uspokojeny Boží požadavky, a dále je jím vyjádřena Boží láska. Dívám-li se na své hříchy v souvislosti s požadavky Boha jako Soudce, shledávám, že v kříži byly tyto požadavky dokonale vyřízeny. Bohu, jakožto Soudci, bylo podle Jeho požadavků plně učiněno zadost – On byl v kříži oslaven. Ale je tu něco víc, než jen toto. Bůh měl kromě požadavků i lásku, a v kříži Pána Ježíše tato láska sladce a jímavě promlouvá k uchu hříšníka, zatímco je současně učiněn účastníkem nové přirozenosti, jež je schopna radovat se z projevů té lásky a mít obecenství se srdcem, z něhož plynou. „*Neboť i Kristus jednou za hříchy trpěl, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu.*“ (1. Petra 3,18) A tak nejenže jsme uvedeni do jistého postavení, nýbrž také k určité Osobě, k samému Bohu, a jsme opatřeni určitou přirozeností, která se z Něho může radovat. – „*Chlubíme se i Bohem, skrze Pána našeho Ježíše Krista, skrze Něhož nyní smíření jsme došli.*“ (Řím. 5,11)

Jaká síla a vzácnost se nám tudíž jeví v těch slovech o vysvobození: „*Propuště lid Můj, ať Mi slaví svátky na poušti.*“ (5,1) „*Duch Páně nade Mnou, protože pomazal Mne, kázati evangelium chudým poslal Mne, a uzdravovati zkroušené srdcem, zvěstovati jatým propuštění a slepým vidění, a propustiti soužené v svobodu.*“ (Luk. 4,18) To radostné poselství o spasení ohlašuje úplné vysvobození z jakéhokoli jha otroctví. Pokoj a svoboda jsou těmi úžasnými věcmi, které evangelium udílí každému, kdo uvěří, jak prohlašuje sám Bůh.

A všimněte si: „*ať Mi slaví svátky na poušti*“. Jestliže na jedné straně skončili s faraonem, měli na druhé straně začít s Bohem. To byla veliká změna. Místo plahočení pod faraonovými dozorci nad robotou, měli konat slavnost Hospodinu. A i když měli putovat z Egypta na poušť, vždy měli s sebou mít doprovod Boží přítomnosti. A třebaže poušť byla drsná a pustá, byla pro ně cestou do země Kanaán. Božím úmyslem bylo, aby Mu na poušti konali slavnost, a aby se tak mohlo stát, museli být z Egypta „*propuštění*“.

Ale farao není ani trochu nakloněn uposlechnout Boží příkaz. „*Kdo jest Hospodin, abych poslechl Jeho a propustil Izraele? Hospodina neznám, Izraele také nepropustím.*“ (5,2) Farao vyjádřil těmito slovy věrně svůj skutečný

stav. Jeho postavením byla neznámost a z ní plynoucí neposlušnost. Obojí je spolu spjato. Nezná-li někdo Boha, nemůže Ho poslouchat, protože poslušnost se vždy opírá o známost. Je-li duše požehnána známostí Boha, shledává, že tato známost je jí životem (Jan 17,3), a život je síla. Jestliže mám sílu, mohu jednat. Je zřejmé, že nemohu jednat bez života, a proto je velmi nemoudré působit na lidi, aby něco dělali, když ještě nevlastní to, co jediné dává člověku schopnost něco konat.

Ale farao neznal ani sebe, ani Pána. Nevěděl, že není nic víc než ubohý, bídný pozemský červ a že byl vyvýšen jen a jen k tomu, aby na něm byla známou učiněna sláva Toho, kterého on neznal. (2. M. 9,16; Řím. 9,17) „*I řekli: Bůh hebrejský potkal se s námi. Necht' medle jdeme cestou tří dní na poušť, a obětujeme Hospodinu Bohu našemu, aby nedopustil na nás moru nebo meče. I řekl jim král egyptský: Proč ty Mojžíši a Arone, odtrhujete lid od prací jejich? Jděte k robotám svým... necht' se přitíží robot mužům těm; a necht' pracují v nich, aby se neohlédali na slova lživá.*“ (3-9. v.)

Jaký zde vidíme obraz skrytých pohnutek lidského srdce! Jaká úplná neschopnost pochopit Boží věci! Všechny Boží tituly a Boží spojení byly podle faraonova ocenění „*slova lživá*“. Co věděl farao o „*cestě tří dní na poušť*“ a o „*slavnosti Hospodinu*“?

Jak mohl mít nějaké pochopení pro nutnost takové cesty anebo pro způsob a předmět takové slavnosti? To bylo nemožné. Věděl, co je to nosit břemena a dělat cihly. To byly věci, v nichž podle jeho úsudku byla určitá skutečnost. Ale mít pochopení pro něco Božího, pro nějakou službu nebo poctu Bohu? Ne, na to se mohl dívat jen jako na marnou vidinu vymyšlenou těmi, kdo chtěli mít výmluvu pro únik před tvrdými skutečnostmi opravdového života.

Tak tomu bylo až příliš často s mudrci a velikány tohoto světa. Vždy byli až příliš pohotoví sepisovat pošetilosti a marnosti o Božích svědectvích. Poslechněte si jen, co třeba soudí „výborný Festus“ o oné veliké otázce, která vznikla mezi Pavlem a Židy: – „*O nějaké otázky při tom svém náboženství měli s ním nesnáz, a o jakémsi Ježíšovi mrtvém, o kterémž jistil Pavel, že jest živ.*“ (Skut. 25,19) Jak málo věděl, o čem mluví! Jak málo věděl, oč šlo v té otázce, totiž zda „Ježíš“ byl „mrtev“ nebo „živ“! Nepomyslel na nesmírný dosah té vážné otázky pro sebe i pro své přátele, Agrippu s Bernicí. To však nic neměnilo na věci. On i oni toho nyní znali více, i když v rychle míjejících dnech své pozemské slávy se na věc dívali jako na jakousi podivínskou

otázku, která podle nich nezasluhovala, aby si jí rozumní lidé vůbec povšimli a která mohla zajímat jenom nemocný mozek snivých blouznivců. Ano, ta úžasná otázka, jež určuje osud každého Adamova potomka, otázka, na níž je založeno přítomné i věčné postavení Církve a světa, – otázka, spjatá se všemi Božími plány, ano, tato otázka byla podle Festova úsudku prázdnou pověrou.

Tak tomu bylo u faraona. Nevěděl nic o „*Hospodinu, Bohu hebrejském*“, o tom velikém „*JÁ JSEM*“. Proto se na vše, co mu řekl Mojžíš s Aronem o obětování Bohu, díval jako na „*slova lživá*“. Boží věci se vždy musí zdát malicherné, neužitečné a nesmyslné člověku s neposvěcenou myslí. Boží jméno může používat ve svých pohrdavých řečech lhostejná a formální nábožnost, samého Boha však nezná. Jeho drahé jméno, které pro srdce věřícího v sobě chová vše, co může potřebovat nebo si přát, nemá pro nevěřícího ani význam, ani moc, ani působnost. Proto na všechno, co je spjato s Bohem, na Jeho výroky, na Jeho plány, myšlenky a cesty, slovem na vše, co se týká Boha nebo se na Něho odvolává, se takový člověk dívá jako na „*slova lživá*“.

Ale rychle se blíží doba, kdy tomu tak více nebude. Soudná stolice Kristova, hrůzy budoucího věku a jezera hořícího ohněm nebudou žádnými „*slovy lživými*“. Zcela jistě ne. A mělo by být velkým cílem všech, kdo skrze milost věří, že to jsou skutečnosti. Měli by tyto věci klást na svědomí všech, kdo se dívají podobně jako farao na „*dělání cihel*“ jako na jedinou věc hodnou zájmu a přemýšlení, jako na jedinou věc, kterou je možné označit za skutečnost a jistotu.

Žel, že i křesťané tak často žijí v okruhu viditelných věcí – v okruhu věcí zemských, v okruhu přirozenosti, takže se jim ztrácí hluboké, trvající, působivé vědomí o opravdovosti Božích a nebeských věcí. Potřebujeme žít více v okruhu víry – v oblasti nebes, v okruhu „*nového stvoření*“. Pak uvidíme věci tak, jak je vidí Bůh, budeme o nich smýšlet tak, jak o nich smýšlí On, a celý náš praktický život bude vznešenější, nezištnější, pečlivěji oddělený od země a pozemských věcí.

Ale ta nejbolestnější zkouška nevyvstala Mojžíšovi v úsudku faraona o jeho poslání. Pravý a věrný Kristův služebník musí vždy počítat s tím, že lidé tohoto světa se na něho budou dívat jen jako na pouhého fantastu a snílka. Hledisko, z něhož se dívají na věřícího, je takové, že od nich nemůžeme nic jiného čekat. Čím věrnější je svému nebeskému Mistru, čím více kráčí v Jeho

šlépějích, čím podobnější Mu je, tím spíše se na něho synové této země budou dívat jako na „blázna“. Nemělo by to proto nikoho překvapit ani zbavit odvahy. Mnohem palčivější bolest však působí, jestliže jeho služba a svědectví je v nepochopení a v nezájmu u těch, jimž je obojí určeno. Je-li tomu tak, musí dlít mnoho v Boží přítomnosti, obírat se Jeho skrytými myšlenkami, čerpat sílu z obecenství s Ním, aby tak byl Bohem posílen vědomím o správnosti cesty a služby, kterou koná. V takové těžké situaci ten, kdo není plně přesvědčen, že ho posílá Bůh a kdo si není vědom Boží přítomnosti, téměř jistě selže.

Kdyby Mojžíš nebyl takto podpírán, muselo by jeho srdce naprosto selhat, když zvýšený útlak faraonovy moci způsobil, že ze rtů představených izraelských synů vyšla takováto zoufalá, skličující slova: „*Pohlediž Hospodin na vás, a sud'; neboť zošklivili jste nás před faraonem a služebníky jeho, a dali jste meč v ruku jejich, aby nás zamordovali.*“ To byla velice zarmucující řeč a Mojžíše zasáhla tak, že „*navrátil se... k Hospodinu a řekl: Pane, proč jsi tyto zlé věci uvedl na lid tento? Proč jsi mne sem poslal? Neboť od té chvíle, jakž jsem všel k faraonovi, abych mluvil jménem Tvým, hůře nakládá s lidem tímto, a Ty jsi vždy nevysvobodil lidu Svého.*“ (5,22-23) Situace, která vystala, působila nejvýš skličujícím dojmem a to právě v době, kdy vysvobození bylo takřka již za dveřmi – právě tak jako v přírodě nejtemnější hodinou noci bývá často právě ta, jež bezprostředně předchází rozbřesku nového dne. Tak tomu jistě bude ještě i posledního dne v budoucí historii Izraele. Okamžik nejhlubší temnoty a velikého zarmoucení bude předcházet náhlému proniknutí „*slunce spravedlnosti*“, jež prozáří mraky, „*a zdraví bude na paprscích jeho*“ k věčnému uzdravování škod dcery Jeho lidu.

Můžeme se právem tázat, jak dalece byla u Mojžíše opravdová víra anebo ve smrti držená vlastní vůle, když vyřkl to slovo „*proč?*“ Ale ať tomu bylo jakkoli, Pán nekárá námitku vyvolanou silným tlakem situace. Velice vlídně odpovídá Mojžíšovi: „*Nyní uziš, co učiním faraonovi; neboť v ruce silné propustí je, a v ruce mocné vyžene je ze země své.*“ (6,1) Z této odpovědi dýchá zvláštní milost. Místo trestání nedůtklivosti a rozmrzelosti, které se odvažují uvádět v pochybnost nevyzpytatelné cesty velkého „*JÁ JSEM*“, ten vždy milostí bohatý Bůh se snaží upokojit stále zneklidňovanou mysl Svého služebníka rozvíjeje před ním, co se chystá učinit. To bylo jistě důstojné chvályhodného Boha, toho nic nevyčítajícího dárce všeho dobrého a každého dokonalého daru. „*Onť zajisté zná slepení naše, v paměti má, že prach jsme.*“ (Ž. 103,14)

A není to pouze v Jeho činech, kde On by rád, aby srdce našlo útěchu, nýbrž v Něm samém, v Jeho pravém jméně a charakteru. V tom je jistě plné, Boží a věčně trvající blahoslavenství. Nalézá-li srdce vítanou pomoc v Bohu samém – utíká-li se do pevné věže, kterou mu poskytuje Jeho jméno – umí-li nalézt v Jeho charakteru dokonalou odpověď na každou svou potřebu, pak je jistě povzneseno vysoko nad okruh tohoto stvoření, může se odvracet od krásných pozemských slibů a může správně ohodnotit pyšné nároky člověka. Srdce, které je vystrojeno praktickou známostí Boha, nejenže dovede hledět na tuto zemi a říkat: „Všechno je marnost“, nýbrž umí též zaměřovat svůj zrak vzhůru, přímo k Bohu, a říkat: „*Všechny zdroje mé jsou v Tobě*“! (Ž. 87,7 – p. p.)

„Mluvil ještě Bůh k Mojžíšovi a řekl jemu: Já jsem Hospodin. Ukázal jsem se zajisté Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi v tom, že jsem Bůh silný všemohoucí; ale v jménu Svém, HOSPODIN, nejsem poznán od nich. K tomu utvrdil jsem smlouvu Svou s nimi, že jim dám zemi Kananejskou, zemi putování jejich, v níž pohostinu byli. Nadto, já slyšel jsem křik synů izraelských, kterých Egyptští v službu podrobují, a rozpomenul jsem se na smlouvu Svou.“ (6,2-5) „HOSPODIN“ – takový je titul, který si Bůh dává jakožto Vysvoboditel Svého lidu na podkladě Své smlouvy způsobené pouhou svrchovanou milostí. Zjevuje se jako veliký, na nikom nezávislý Zdroj vykupující lásky, určující Své plány, naplňující Svá zaslíbení, vysvobozující Svůj vyvolený lid od všech nepřátel a od jakéhokoli zla. Bylo výsadou Izraele zdržovat se stále pod bezpečnou záštitou tohoto významného titulu, který ukazuje, jak Bůh pracuje ke Své vlastní slávě, a jak se ujímá Svého utiskovaného lidu, aby v něm tuto slávu zjevil.

„Protož pověz synům izraelským: Já jsem Hospodin, a vyvedu vás z robot egyptských, a vytrhnu vás ze služby jejich, a vysvobodím vás v ruce vztažené a skrze soudy veliké. A vezmu vás Sobě za lid, a budu vám za Boha; a víte, že jsem Hospodin Bůh váš, vysvobozující vás z robot egyptských. Uvedu vás také do země, o níž jsem, zdvihna ruku Svou, přísáhl, že ji dám Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi; a dám ji vám v dědictví; Já Hospodin.“ (6,6-8) To vše mluví o nejryzejší, přestědré milosti, naprosto ničím nepodmíněné a nevázané. Hospodin se představuje srdci Svého lidu jako ten, který chce působit v nich, pro ně a s nimi, aby ukázal Svoji slávu. Jakkoli byli bídní a bez pomoci, Bůh sestupuje, aby zjevil Svou slávu, prokázal Svou milost a ukázal něco ze Své moci v jejich úplném vysvobození. Jeho sláva a jejich spasení byly spolu

nerozlučně spjaty. Měli si to vše později připomínat, jak čteme v 5. Mojžíšově knize: „*Ne proto, že by vás více bylo nad jiné národy, připojil se k vám Hospodin, a vyvolil vás, (neboť menší vás počet byl nežli jiných národů,) ale proto, že miloval vás Hospodin, a splniti chtěl přísahu, kterouž přísáhl otcům vašim, vyvedl vás v ruce silné, a vysvobodil vás z domu služby, z ruky faraona, krále egyptského.*“ (5. M. 7,7.8)

Nic není příhodnější k ujištění a upevnění pochybujícího a třesoucího se srdce než vědomí, že Bůh se nás ujal právě takových, jací jsme byli, jsa si plně vědom, co jsme; ba více: že nikdy na nás nemůže objevit něco nového, co by přivodilo změnu ve způsobu a velikosti Jeho lásky. „*Milovav Svě, kteříž byli na světě, až do konce je miloval.*“ (Jan 13,1) Jeho láska zůstává až do konce nezměnná jak v tom, koho On miluje, tak i v tom, jak On miluje. V tom je obsaženo nevýslovné potěšení. Bůh o nás věděl všechno, – znal o nás i to nejhorší, když zjevil Svou lásku k nám, když dal Svého Syna. Věděl, co potřebujeme a postaral se o to. Věděl, co má být zapláceno a zaplatil to. Věděl, co je třeba udělat, a učinil to. Jeho požadavkům musilo být učiněno zadost, a On se o to postaral. Všechno je jen a jen Jeho dílo. Proto Ho slyšíme říkat ve výše uvedeném oddílu: „*Vyvedu vás*“, „*uvedu vás*“, „*vezmu vás Sobě*“, „*dám vám zemi*“, „*Já jsem Hospodin*“. To všechno chtěl učinit, a to na základě toho, co byl sám. Dokud tato veliká pravda není plně přijata, dokud nepronikne do duše skrze moc Ducha Svatého, nemůže být řeč o trvalém pokoji. Dokud člověk neví a nevěří, že všechny Boží požadavky byly božsky uspokojeny, nemůže mít nikdy šťastné srdce a plně utišené svědomí.

Závěr tohoto oddílu Písma je věnován soupisu „předních z otců“, a je velice zajímavé vidět, jak Hospodin počítá ty, kdo Mu patří, třebaže byli ještě v rukou nepřítelů. Izrael byl Boží lid, a Bůh zde počítá ty, na něž měl svrchovaný nárok. Jak úžasná milost! A našla svůj předmět v těch, kdo byli uprostřed ponížení pod egyptským jámem! Takový je Bůh! Ten, který učinil světy, který byl obklopen vojsky andělů, vždy připravených „činit vůli Jeho“ (Ž. 103,21), zde sestupuje, aby se ujal určitého počtu ujařmených otroků, k nimž se sklonil, spojiv s nimi Svě jméno. Sestoupil a stál uprostřed egyptských cihelen a hleděl na lid, který úpěl pod biči dozorců nad robotou, pronášeje tato pamětihodná slova: „*Propusť lid Můj.*“ A když to pověděl, začíná je počítat, jako by chtěl říci: tito patří Mně; uvidím, kolik jich mám, aby zde žádný nezůstal. Ano, Bůh „*nuzného vyzdvihuje z prachu, a z hnoje vyvyšuje chudého, aby je posadil s knížaty, a stolici slávy dědičné jim dal*“. (1. Sam. 2,8)

7. – 11. kapitola

Rány

Těchto pět kapitol tvoří zvláštní celek, jehož obsah můžeme rozdělit do dalších oddílů, tj. na deset soudů z Boží ruky, Jannesův a Jambresův odpor a čtyři faraonovy námitky.

Celá egyptská země se třásla strachem pod novými a novými ranami Boží metly. Všichni, počínaje panovníkem na trůnu a konče tím nejposlednějším služebníkem v dílně, začali pociťovat její hrozně zásahy. „*I poslal Mojžíše slouhu Svého, a Arona, kteréhož vyvolil. Kteříž předložili jim slova znamení Jeho a zázraků v zemi Chámově. Poslal tmu, a zatmělo se, aniž odporná byla slovu Jeho. Obrátil vody jejich v krev, a zmořil ryby v nich. Vydala země jejich množství žab, i v pokojích králů jejich. Řekl, i přišla směsice žízal, a štěnice na všechny končiny jejich. Dal místo deště krupobití, oheň hořící na zemi jejich, takže potloukl réví jejich i fíkoví jejich, a zpřerážel stromy v krajině jejich. Řekl, i přišly kobylinky a chroustů nesčíslné množství. I sežrali všelikou bylinu v krajině jejich, a pojedli úrody země jejich. Nadto pobil všechno prvorozené v zemi jejich, počátek všelike síly jejich.*“ (Ž. 105,26-36)

Duchem Božím vedený žalmista zde vykreslil stručný obsah hrozných trestů, které byly uvedeny pro tvrdost faraonova srdce na jeho zemi a lid. Tento vysokomyslný vládce si osoboval stavět se proti svrchované vůli a do cesty Bohu Nejvyššímu a postihl ho spravedlivý soud. Bůh zatvrdil a oslepil jeho srdce. „*I zsilil Hospodin srdce faraonovo, a neposlechl jich, tak jakž byl mluvil Hospodin k Mojžíšovi. Tedy řekl Hospodin Mojžíšovi: Vstana ráno, postav se před faraonem, a rci k němu: Takto praví Hospodin, Bůh hebrejský: Propuště lid Můj, ať Mi slouží. Neboť Já teď již pošli všechny rány Svě na srdce tvé, i na služebníky tvé a na lid tvůj, abys věděl, žeť není podobného Mně na vsi zemi. Neboť nyní, když jsem vztáhl ruku Svou, byl bych tebe také ranil i lid tvůj morem tím; a tak bys byl vyhlazen ze země. Ale však proto jsem tě zachoval, abych ukázal na tobě moc Svou, a aby vypravovali jméno Mé na vsi zemi.*“ (2. M. 9,12-16)

Když tak hledíme na faraona a na to, jak si počíná, přenáší se bezděky naše mysl k strhujícím výjevům v knize Zjevení, kde nalézáme posledního pyšného utiskovatele Božího lidu, který na své království a na sebe uvede sedm koflíků prchlivosti Všemohoucího. Je v Božím plánu, že Izrael má mít

zvláštní, vynikající místo na zemi. Proto každý, kdo se opováží postavit se do cesty Božímu předsevzetí, musí být odstraněn. Bůh musí mít Svůj předmět, a kdokoli se chce stavět jako překážka do cesty milosti, bude z cesty odstraněn bez ohledu na to, kdo to je, zda Egypt, Babylon anebo „šelma, která byla, a není, a máť vystoupiti“. (Zj. 17,8) Boží moc vyčistí cestu, aby Boží milost mohla volně plynout, a věčné běda všem, kdo jí stáli v cestě! Budou musit po věky věků okoušet trpké ovoce své vzpoury proti „Hospodinu, Bohu hebrejskému“. On řekl Svému lidu: „Žádný nástroj proti tobě udělaný nepodaří se“ (Iz. 54,17), a Jeho nikdy neselhávající věrnost jistě správně provede, cokoli Jeho neskonala milost zaslíbila.

Proto, když farao chce tvrdošjně dál držet v železném sevření Boží Izrael, jsou na něho vylity koflíky Boží prchlivosti, a egyptská země je po celém území pokryta temnotou, nemocí a zkázou. Podobně tomu bude brzy, až z bezedné propasti vyzbrojen satanskou mocí vyvstane ten poslední veliký utlačovatel, aby „*nohou pyšných*“ (Ž. 36,12) rozdrtil milované předměty, které Hospodin vyvolil. Jeho trůn bude skácen, jeho království zrušeno sedmi posledními ranami, a on sám bude nakonec uvržen ne do Rudého moře, nýbrž „*do jezera ohně a síry*“. (Zj. 17,8; 20,10)

Ani čárka, ani tečka se neztratí, – naplní se všechno, co Bůh zaslíbil Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. Přes všechno, proti všem námitkám i činům Bůh pamatuje na Svá zaslíbení a naplní je. Ona jsou všechna „ano a amen“ v Kristu Ježíši. (2. Kor. 1,20) Celé královské rody vyvstaly a odehrály svou úlohu na jevišti tohoto světa – na zdánlivých troskách někdejší slávy Jeruzaléma byly postaveny cizí trůny, císařství na čas vykvetla, ale pak se rozpadla – ctižádostiví mocnáři zápolili o nadvládu nad „zemí zaslíbení“. To vše se stalo, ale Hospodin řekl o Palestině: „*Země nebude prodávána v manství: neboť Má jest země.*“ (3. M. 25,23) Proto nakonec nebude tu zem vlastnit nikdo z nich, nýbrž jen Hospodin, který ji dá v dědictví skrze Abrahamovo símě. Kterýkoli ucelený oddíl Písma úplně stačí ujistit mysl o tomto nebo o každém jiném předmětu. Země Kanaán je pro Abrahamovo símě, a Abrahamovo símě opět zase pro zemi Kanaán. A proto žádná pozemská ani pekelná moc nikdy nezvrátí tento Boží řád. Věčný Bůh se zaručil Svým slovem a krev věčné smlouvy plynula, aby toto slovo potvrdila. Kdo by je tedy mohl zmařit? „*Nebe a země pomínou, ale slova Má nikoli nepomínou.*“ (Mat. 24,35) Jistě, „*nenít žádného, jako Bůh silný, ó Izraeli, kterýž se vznáší na nebesích ku pomoci tobě, a u velebnosti Své na oblacích nejvyšších. Ochrana tvá buď Bůh věčný, a zespod ramena věčnosti, kterýž vyžene nepřátele před tebou,*

aneb řekne: Vyhlaď je, aby sám bezpečně bydlil Izrael, rodina Jákobova, a to v zemi obilím a vínem oplývající, jehož nebesa také i rosu vydávati budou. Blahoslavený jsi, Izraeli. Kdo jest podobný tobě, lide vysvobozený skrze Hospodina, jenž jest pávěza spomožení tvého a meč důstojnosti tvé? Tvoji zajisté nepřátelé ponížení budou, ale ty po všech vyvýšenostech jejich šlapati budeš.“ (5. M. 33,26-29)

Všimněme si nyní druhého bodu, odporu egyptských kouzelníků Jannese a Jambrese. Neznali bychom jména těchto dávných protivníků Boží pravdy, kdyby nám nebyla Duchem Svatým zaznamenána v souvislosti s „časy nebezpečnými“, před nimiž apoštol Pavel varuje svého syna Timotea. Je důležité, aby křesťan, který toto čte, jasně chápal, co bylo skutečnou podstatou odporu, který Mojžíšovi kladli tito dva kouzelníci, a aby bylo vyjasněno celé jádro věci, uvedu zde celý oddílek z Pavlovy 2. epístoly Timoteovi. Je to nesmírně hluboce vážné místo.

„Toto pak věz, že v posledních dnech nastanou časové nebezpeční. Neboť nastanou lidé sami sebe milující, peníze milující, chlubní, pyšní, zlolejci, rodičů neposlušní, nevděční, bezbožní, nelítostiví, nesmiřitelní, utrhači, nestřední, krutí, nemilující dobro, zrádci, kvapní, nadutí, rozkoší milovníci více nežli milovníci Boha, majíce způsob pobožnosti, ale moci její zapírajíce. A od takových se odvracuj. Neboť z těch jsou i ti, kteříž se vluzují do domů, a jámajíce, vodí ženky obtížené hříchy, kteréž vedeny bývají rozličnými žádostmi, kteréž vždycky se učí, ale nikdy ku poznání pravdy přijíti nemohou. Jakož zajisté Jannes a Jambres zprotivili se Mojžíšovi, tak i tito protiví se pravdě, lidé na mysli porušení, a při víře spletení. Ale nebudouť více průchodu míti. Neboť nemoudrost jejich zjevná bude všechněm, jako i oněch byla.“ (2. Tim. 3,1-9)

Všimněme si, jak obzvláště vážný je způsob takového odporování pravdě. Způsob, jímž se „Jannes a Jambres zprotivili Mojžíšovi“, bylo prostě napodobování všeho, co dělal on, pokud toho byli schopni. Nenalézáme, že by byli sami jeho činy připisovali nějaké nepravé nebo zlé moci, ale spíše se snažili zneškodnit vliv Mojžíšových divů na svědomí tím, že dělali totéž. Co dělal Mojžíš, dělali i oni, takže zde vlastně nebyl žádný velký rozdíl. Div jako div. Konal-li Mojžíš divy proto, aby lid mohl vyjít z Egypta, dělali oni divy proto, aby jej tam udrželi. Kde tedy byl nějaký rozdíl?

Z toho všeho se učíme vážné pravdě, že nejsatanštější odpor proti Božímu svědectví ve světě způsobují ti, kdo mají jen „způsob pobožnosti“, „moci její zapírajíce“, ačkoli napodobují výsledky pravdy. Tato třída lidí dělá

totéž: osvojuje si zvyky a formy, používá tytéž výrazy, vyznává stejné názory jako druzí. Jestliže opravdový křesťan, puzen Kristovou láskou, nasycuje hladové, šatí nahé, navštěvuje nemocné, šíří Bibli, rozdává traktáty, podporuje šíření evangelia, je zapojen na modlitbách, zpívá chvalozpěvy, káže evangelium – pak člověk, který má pouze jméno křesťana, může dělat kteroukoli z těchto věcí. A právě tím, pozor na to, se obzvláště vyznačuje odpor k pravdě „v posledních dnech“ – ano, toto je duch „Jannese a Jambrese“. Jak velice je dnes třeba to chápat! Jak důležité je mít na paměti, že „*jako Jannes a Jambres protivili se Mojžíšovi, tak i tito*“ sami sebe milující, po světě bažící a za požitky se honící pouzí vyznavači „protiví se pravdě“. Nechtěli by být bez „způsobu pobožnosti“, ale ačkoli přijímají a osvojují si její formu, způsob, protože na to jsou zvyklí, nenávidí „moc“, neboť ta vyžaduje sebezapření. „Moc“ zbožnosti v sobě zahrnuje uznávání Božích požadavků, vštípení Jeho království do srdce a jako výsledek pak zjevování toho v celém životě a smýšlení. Formální křesťan z toho však nezná nic. „Moc“ zbožnosti se nikdy nemůže snést s žádným z těch ohyzdných charakterových rysů, vylíčených ve výše citovaném oddílu, zatímco prázdná „forma“, pouhý „způsob“, ačkoli je přikrývá, vůbec proti nim nic nepodniká a to se formálnímu křesťanovi zamlouvá. Takový křesťan si nepřeje potlačovat své vášně, rušit své rozkoše, držet na uzdě své záliby, ovládat své sklony, mít očištěné srdce. Přeje si jen tolik náboženství, kolik mu umožňuje mít co nejvíc z obojího – z toho nynějšího i z toho budoucího světa. Takový křesťan neví nic o tom, že se má vzdávat tohoto světa, protože našel ten „budoucí“ svět.

Pozorujeme-li způsoby, jimiž se Satan protiví Boží pravdě, shledáme, že jeho metodou bylo vždycky napřed se protivit násilím, a potom, jestliže se mu to nepodařilo, zkazit pravdu vytvořením nějaké padělané napodobeniny. Proto se nejprve snažil zabít Mojžíše (2,14), a když se mu nepodařilo provést tento záměr, snažil se napodobit jeho činy.

Podobně tomu je také s pravdou, kterou Bůh světil Svě Církvi. První úsilí Satana se ukázalo v souvislosti s rozněháváním předních kněží a starších, se soudnou stolicí, vězením a mečem. Ale v právě citovaném oddílu z 2. Tim. nenalézáme nic, co by svědčilo o takovéto jeho činnosti. Zjevné násilí je vystřídáno mnohem lstivější a nebezpečnější bezmocnou formou, prázdným vyznavačstvím, lidským padělkem. Nepřítel místo zjevení se s třímajícím mečem pronásledování, obchází, máje přes ramena přehozen kabát vyznavačství. Vyznává a napodobuje to, čemu se kdysi protivil a co pronásledoval, a touto metodou nyní dosahuje hrozných úspěchů. Ohavné formy mravního

zla, které v průběhu věků poskvřňovaly stránky historie lidstva, místo vyskytování se jenom tam, kde bychom je přirozeně hledali, v brlozích a doupatech lidské tmy, mohou být nalezeny, pečlivě upravené, pod rouškou ledového vyznavačství bez moci, bez výrazu a bez vlivu. A to je jeden z obzvláštních Satanových mistrovských kousků.

Že člověk jako padlý, zkažený tvor miluje jen sebe, že miluje peníze, je vychloubačný, pyšný a podobně, je přirozené. Ale že s tím vším může být pod pěkným pláštěm „formy pobožnosti“, signalizuje zvláštní účinky Satanovy působnosti v jeho odporování pravdě v těchto „posledních dnech“. Že člověk vystupuje s troufalým ukazováním takových ohavných neřestí, chtíčů a vášní, jež jsou nutným důsledkem jeho vzdálení od zdroje neskonale svatosti a čistoty, je něčím, co lze jen čekat, neboť až do konce historie bude člověk zjevovat svou zkaženou přirozenost. Ale na druhé straně jestliže svaté jméno Pána Ježíše Krista nalézáme spjata s lidskou vychytralostí a smrtícím zlem – jestliže nalézáme svaté zásady spjaté s nesvatou praxí – jestliže shledáváme, že všechny charakteristické rysy zkaženosti pohanů vypsané v 1. kap. Ep. Římanům jsou spjaty s „formou zbožnosti“, pak jsme jistě oprávněni říci, že to jsou hrozné rysy „posledních dnů“, že to je odporování „Jannese a Jambrese“.

Ale byly jen tři věci, v nichž egyptští kouzelníci byli s to napodobit služebníky pravého Boha, totiž že také proměnili své hole v hady (7,12), vodu v krev (7,22), a že vyvedli žáby (8,7), – ale ve čtvrté věci, již bylo vyvedení života a spolu s tím veřejné pokoření přirozenosti, jsou úplně přivedeni z míry a musí přiznat: „*Prst Boží toto jest*“. (8,16 až 19) Tak tomu bude také s odpůrci pravdy posledních dnů. Všechno, cokoli budou dělat, bude působeno přímo z moci Satana, ale bude jen v mezích jeho moci. Jejich zvláštním cílem bude navíc „protivit se pravdě“.

Ty tři věci, které „Jannes a Jambres“ byli schopni provádět, se vyznačovaly satanskou mocí, smrtí a nečistotou, tj. hady, krví a žabami. Takto „*se protivili Mojžíšovi*“, a „*tak i tito protiví se pravdě*“, a maří její vliv a působení na svědomí. Není nic, co by mělo za následek tak umrtvovat moc pravdy, jako skutečnost, že osoby, které vůbec nejsou pod jejím vlivem, dělají tytéž věci jako druzí, kteří pod vlivem pravdy jsou. Právě v tom je způsob Satanovy práce. Snaží se dosáhnout, aby všichni lidé byli považováni za křesťany. Tak rád by nám namluvil, že kolem nás je každý křesťan, ačkoli dobře víme, že to je většinou jen padělané, falešné křesťanství, které – jsouc daleko toho

být svědectvím pravdy – je podle plánu toho nepřítele pravdy určeno mařit její očišťující a povznášející vliv.

Zkrátka, Kristův služebník a svědek pro pravdu je všude obklopen duchem „Jannese a Jambrese“ a je dobře, aby to měl stále na mysli, aby důkladně znal zlo, s nímž má bojovat. Má si být stále vědom, že to je Satanova napodobenina, padělek Boží skutečnosti, vytvořený nikoli hůlkou nějakého neskrývaně zlého kouzelníka, nýbrž činností falešných vyznavačů, kteří mají „způsob pobožnosti, ale moci její zapírají“, kteří dělají věci zdánlivě správné a dobré, ale kteří ve svém nitru nemají ani Kristův život, ani ve svých srdcích nemají Boží lásku a nezakoušejí ovšem na svých svědomích působení moci Božího slova.

„Ale“, dodává Duchem Svatým inspirovaný apoštol, „*nebudouť více průchodu míti. Neboť nemoudrost jejich zjevná bude všechněm, jako i oněch byla*“. Jistě, „bláznovství“ „Jannese a Jambrese“ bylo zjevné všem, když se jim nejenže nepodařilo napodobit další skutky Mojžíše a Arona, ale když vlastně sami upadli pod Boží soudy. To je velice vážné. Podobně bude zjeveno bláznovství všech, kdo mají pouhou formu. Nejenže vůbec nebudou moci napodobit všechny ryzí výsledky Božího života a moci, nýbrž sami budou zachváćeni soudy, které na ně dolehnou, protože zavrhlí pravdu, které se protivili.

Chtěl by snad někdo tvrdit, že nám to vše nemá co říci v dnešní době bezmocného vyznavačství? Myslíme, že právě naopak. Mělo by to s živou mocí mluvit ke svědomí nás všech. Mělo by to mluvit důraznou, hluboce vážnou řečí k srdci každého z nás. Každý by se měl opravdu vážně zkoumat, zda pomáhá svědectví pravdy praktickým životem v moci zbožnosti, anebo zdali pravdě škodí a maří její účinnost tím, že má jen formu – holou napodobeninu. Výsledek moci zbožnosti bude zřejmý v tom, že budeme „zůstávat v tom, čemu jsme se naučili“. Nikdo nemůže zůstávat, trvat, kromě těch, kdo jsou vyučeni Bohem a skrze moc Ducha Svatého čerpají pro svůj život z čistého zdroje Božího slova Boží zásady.

Budiž Bohu čest a chvála! Jsou ještě mnozí takoví v různých úsecích vyznávající církve. Tu a tam jsou ještě mnozí, jejichž svědomí byla omyta smírcí krví „Beránka Božího“, jejichž srdce tepou ryzí láskou k Jeho Osobě a jejichž myslí se veselí „požehnanou nadějí“, že Ho uvidí takového, jaký je, a že s Ním věčně budou, jsouce Jemu podobní. Takové pomyšlení těší a povzbu-

zuje. Je to veliká milost, že můžeme mít obecenství s těmi, kdo vyjadřují naději, která je v nich, a kteří jsou ve svědectví na svém místě. Kéž by Pán na každý den přidával k jejich počtu. Kéž by se moc zbožnosti rozmáhala široko daleko v těchto posledních dnech, aby tak bylo vydáváno jasné a správné svědectví jménu Toho, který je toho hoden.

Zbývá nám uvážit ještě třetí bod, totiž čtyři faraonovy lstivé námitky proti úplnému vysvobození a naprostému oddělení Božího lidu od Egypta. První z nich máme ve 25. verši 8. kapitoly: „*Povolal pak farao Mojžíše a Arona, a řekl: Jděte, oběťujte Bohu svému tu v zemi.*“ Není třeba podotýkat, že když se ani kouzelníci proti tomu nestaví a ani farao proti obětování nic nenamítá, pak že za vším v pozadí stál Satan a jeho zřejmým cílem v návrhu faraona bylo položit překážku jménu Páně – svědectví, které bylo možné jen v úplném oddělení Jeho lidu z Egypta. Protože kdyby zůstali v Egyptě, nemohli být svědectvím, ani kdyby tam obětovali Hospodinu. Tím by se totiž postavili na stejnou půdu s neobřezanými Egyptany a snížili by Hospodina na úroveň egyptských bohů. V takovém případě by některý Egyptan mohl říci Izraelitovi: „Nevidím, že by mezi námi byl nějaký rozdíl – vy máte svou bohoslužbu a my také. Kde je tedy nějaký rozdíl?“

Lidé mají za samozřejmé a za naprosto správné, aby každý měl nějaké náboženství. Jen když prý je každý upřímný a nechává svého souseda s jeho náboženstvím na pokoji; na tom, jaký kdo nosí „náboženský kabát“, prý nezáleží. Ano, tak usuzují lidé o tom, čemu říkají „náboženství“. Ale je jasné, že sláva Ježíšova jména nemá místo v žádné z těchto věcí. Nutnost oddělení je něco, proti čemu se bude nepřítel vždycky stavět a co srdce člověka nemůže chápat. Takové srdce může sice velice toužit po nábožnosti, protože mu svědomí jasně říká, že není všechno v pořádku, ale stejně tak touží po světě. Rádo by „obětovalo Bohu tu v zemi“ – a Satanova cíle je dosaženo, jestliže lidé přijmou světské náboženství a odmítnou „vyjít ven a oddělit se“. (2. Kor. 6) Odedávna měl Satan vždy jediný cíl: činit překážky svědectví, které je vydáváno Božímu jménu na zemi. Stejně temný byl jeho cíl v návrhu: „*Jděte, oběťujte Bohu svému tu v zemi.*“ Jaké naprosté umlčení svědectví by znamenalo přijetí tohoto návrhu! Boží lid v Egyptě a sám Bůh sloučen s egyptskými modlami! Jak hrozné by to bylo rouhání!

Milý čtenáři! Měli bychom to hluboce uvážit. Úsilí nepřítel přimět Izrael, aby se klaněl Bohu v Egyptě, prozrazuje hlubší zásadu, než by se nám na

první pohled mohlo zdát. Nepřítel jásá pokaždé, když se mu jakýmikoliv prostředky nebo v jakékoliv situaci podaří vzbudit třeba jen zdání, že sám Bůh takové světské náboženství schvaluje. Proti takovému náboženství nemá námítky. Dosahuje svého záměru stejně účinně tím, čemu se říká „náboženský svět“, jako kteroukoliv jinou činností. Proto když se mu podaří přivést některého křesťana ke schválení nějakého vyhlášeného náboženství, dosáhne znamenitého vítězství. Je dobře známou skutečností, že ve světě nic nevzbuzuje tak prudký odpor a nelibost jako Boží zásada: oddělit se od současného zlého věku. Můžeš mít třeba tytéž názory, kázat tatáž učení, konat stejné dílo – ale jakmile, i když třeba jen velice slabě, se pokusíš zařadit podle Božího příkazu: „*od takových se odvracej!*“ (2. Tim. 3,5), a „*vyjděte z prostředku jejich*“ (2. Kor. 6,17), můžeš zcela jistě počítat s nejsilnějším odporem. Čím to je? Hlavně tím, že křesťané svým oddělením od prázdného náboženství tohoto světa jsou svědectvím Kristu, kterým by nikdy nemohli být, pokud by byli spojeni se světem.

Je obrovský rozdíl mezi lidským náboženstvím a Kristem. Takový ubohý, nevědomý Hinduista nám může vyprávět o svém náboženství, ale o Kristu neví vůbec nic. Apoštol neříká: „Je-li jaké potěšení v náboženství“ (srv. Filip. 2,1), i když je jisté, že stoupenci každého náboženství v něm nalézají něco, co považují za potěšení. Pavel však našel své potěšení v Kristu, když napřed všestranně prokázal bezcennost pouhého náboženství, a to v jeho nejhezčí a nejvíce imponující podobě. (Srv. Gal. 1,13-14; Filip. 3,4-11)

Duch Boží nám sice mluví o „náboženství čistém a neposkvrněném“, ale ten, kdo není znovuzrozen, nemůže na něm mít žádnou účast, vždyť jak by mohl mít účast na něčem, co je „čisté a neposkvrněné“? Takovéto náboženství je z nebe, je zdrojem všeho, co je čisté a milé. Vidí ho jen „Bůh a Otec“. Je určeno k činnosti a rozvíjení působností nové přirozenosti, kterou mají všichni, kdo věří ve jméno Božího Syna. (Jan 1,12-13; Jak. 1,18; 1. Petr. 1,23; 1. Jan. 5,1) Ono ostatně v sobě chová dvě rozsáhlé kategorie: činnou dobrotivost a osobní svatost: „*Navštěvovati sirotky a vdovy v souženích jejich, a ostriháti sebe neposkvrněného od světa.*“ (Jak. 1,27) Projdete-li celým seznamem pravého ovoce skutečného křesťanství, najdete je seřazeno v obou těchto kategoriích, a je velice zajímavé, že jak v 8. kapitole 2. Mojžíšovy, tak v 1. kapitole Ep. Jakuba stojí v popředí oddělení od světa jako nepostradatelný význačný rys každé věrné služby Bohu. Bohu by se nemohlo líbit, nemohlo by být Jeho rukou opatřeno pečetí „čisté a neposkvrněné“, co by bylo

poskvrněno stykem s „přítomným zlým věkem“. *„Vyjdětež z prostředku jejich, a oddělte se, praví Pán; a nečistého se nedotýkejte, a Já přijmu vás. A budu vám za Otce, a vy Mi budete za syny a za dcery, praví Pán Všemohoucí.“* (2. Kor. 6,17-18)

Hospodin a Jeho vyvolení se nemohli sejít k slavnosti v Egyptě. Pro Izrael bylo vykoupení a oddělení od Egypta jedno a totéž. Bůh řekl: *„Protož jsem sestoupil, abych vysvobodil jej“*, a něco menšího než toto by Ho nikdy nemohlo uspokojit nebo oslavit. Spasení, které by je ještě ponechalo v Egyptě, nemohlo být nikterak Božím spasením. Ba ještě něco více: musíme mít na zřeteli, že Hospodinovým cílem při spasení Izraele jako i při záhubě faraona bylo, *„aby vypravovali jméno Mé na vsí zemi“* (9,16). A jak by mohlo být o tomto jméně nebo o jeho významu vypravováno, kdyby se Jeho lid pokusil klanět se Mu v Egyptě? V tom případě by se o něm nemohlo vypravovat nic, leda něco naprosto nepravdivého. Proto, aby mohlo být plně a pravdivě vyprávěno o Božím charakteru, bylo zásadně třeba, aby Jeho lid byl cele vysvobozen a úplně oddělen od Egypta. Pro jasné a jednoznačné svědectví Božího Syna dnes je stejnou zásadní nutností, aby všichni, kteří Mu opravdu patří, byli odděleni od tohoto světa. Tak si to přeje Bůh, a proto se Kristus vydal. *„Milost vám a pokoj od Boha Otce a Pána našeho Ježíše Krista, kterýž vydal sebe samého za hříchy naše, aby nás vytrhl z tohoto přítomného věku zlého, podle vůle Boha a Otce našeho, Jemuž buď sláva na věky věků. Amen.“* (Gal.1,3-5)

Galatští začínali schvalovat tělesné a světské náboženství: náboženství různých ustanovení, náboženství dnů, a měsíců, a časů i let, a apoštol začíná svou epistolu jim sdělením, že Pán Ježíš Kristus Sebe vydal proto, aby je od každé takové věci vysvobodil. Protože Boží lid je Jeho svatým lidem, musí být oddělen, aby mohl, jak náleží moudře odpovídat cíli milosti, kde Bůh chce být s ním spjat a kde s ním spojuje Své jméno. Lid, který by se ještě nalézal mezi poskvrnami a ohavnostmi Egypta, by nemohl být svědectvím Svatého. Podobně dnes ten, kdo je zapleten do poskvrn zkaženého náboženství podle světa, nemůže být v žádném případě jasným a věrným svědectvím ukřižovanému a zmrtvýchvstalému Kristu.

To, co Mojžíš odpověděl na první faraonovu námitku, je opravdu pozoruhodné: *„I řekl Mojžíš: Nenáleží nám tak činit; neboť ohavnost egyptských obětovali bychom Hospodinu Bohu našemu. A jestliže bychom obětovali to,*

což jest ohavnost před očima egyptských, zdaž by nás neukamenovali? Cestou tří dnů půjdeme na poušť, a obětovati budeme Hospodinu Bohu našemu, jakž nám rozkázal.“ (8,26-27) Zde máme pravé oddělení od Egypta – „cestu tří dnů“. Nic menšího než toto nemůže uspokojit víru. Boží Izrael musí být oddělen v moci vzkříšení od země smrti a temnoty. Vody Rudého Moře se musí valit mezi Božím vykoupeným lidem a Egyptem, dříve než Boží lid může, jak náleží obětovat Hospodinu. Kdyby Izraelci zůstali v Egyptě, obětovali by Pánu právě předměty egyptské ohavné modloslužby.⁴ To se nesmělo nikdy stát. V Egyptě nemůže být ani stánek, ani chrám, ani oltář. Na celém jeho území není nikde ani jedno místo pro něco podobného. A vskutku, jak ještě dále uvidíme, neslyšíme od Izraele ani jediný tón chvalozpěvu, dokud celé shromáždění nestálo skrze plnou moc dokonání vykoupení na kanaánské straně Rudého Moře. Přesně tak je tomu i dnes. Věřící musí napřed vědět, kam ho navěky postavila Kristova smrt a zmrtvýchvstání, než může být moudrým velebitelem, služebníkem, který se líbí Bohu, nebo zdatným svědkem na svém místě.

Nejde tu jen o to, zda jsem Božím dítětem a tedy vykoupenou osobou. Celá řada Božích dětí je velice daleko od plné znalosti výsledků, které jim plynou z Kristovy krve a zmrtvýchvstání. Nerozumějí té drahé pravdě, že Kristova krev navěky učinila konec jejich hříchům a že oni jsou nyní šťastnými účastníky Jeho života vzkříšení, života, s nímž už hřích nemá naprosto nic společného. Kristus se stal pro nás zlořečenstvím ne proto, jak by nás někteří chtěli učít, že se narodil pod zlořečenstvím přestoupeného zákona, nýbrž protože visel na dřevě. (Srv. pozorně 5. M. 21,23 a Gal. 3,13.) My jsme byli pod zlořečenstvím, protože jsme nenaplnili zákon. Ale Kristus, ten dokonalý Člověk, jenž „*zvelebil zákon a slavným jej učinil,*“ (Iz. 42,21), neboť zákon dokonale zachovával, se stal zlořečenstvím kvůli nám tím, že visel na dřevě. (Srv. Iz. 42,21.) A tak On ve Svém životě zvelebil Boží zákon a ve Své smrti nesl naše zlořečenství. Pro věřícího už tedy neexistuje ani vina, ani zlořečenství, ani hněv, ani odsouzení, a ačkoli ještě bude muset být zjeven před Kristovou soudnou stolicí, nebude tam vznesena otázka hříchu. Kristův kříž tuto věc vyřídil navěky, takže o těch, kdo věří, je napsáno: „*A na hříchy jejich, i na nepravosti jejich nikoli nevzpomenou více.*“ (Žid. 10,17) Celý život křesťana bude ovšem muset být zjeven před Kristovou soudnou stolicí, ale sám Soudce odňal všechny hříchy věřícího a je jeho spravedlností, takže soudná

⁴ Slovo „ohavnost“ zde má vztah k tomu, čemu se Egyptané klaněli.

stolice může být pro něho jen příznivá. On jistě neodsoudí Svě vlastní dílo. Požadovanou spravedlnost zjednal sám Bůh. Nenalezne na ní jistě žádný nedostatek. Světlo soudné stolice bude zářit dostatečným jasem, aby rozptýlilo jakoukoli mlhu nebo mrak, který by chtěl zatemnit jedinečnou, s ničím nesrovnatelnou slávu a moc patřící kříži, a aby ukázalo, že věřící je „všecek čist“. (Jan 13,10; 15,3; Ef. 5,27)

Protože základní pravdy nejsou pevně uchopeny prostou vírou, tak celá řada Božích dětí si nařiká na nedostatek hlubokého, trvalého pokoje, na stále proměny v jejich duchovním stavu, na ztrácející se výšky a nízké stavy v jejich zkušenostech. Každá pochybnost v srdci křesťana je neúctou k Božímu slovu i Kristově oběti. Protože se už nyní nevyhřívá ve světle, které září z Kristova kříže, je stále sužován pochybováním a strachem. Nicméně takovéto věci, nad nimiž mnozí musí naříkat – takové proměnlivosti a kolísání jsou vlastně jen podružného významu, poněvadž se týkají spíše jejich osobní zkušenosti. Mnohem vážnější jsou však následky, které působí v souvislosti se ctí Páně na jejich velebení, na jejich službu a na jejich svědectví. Žel, že na čest Páně lidé tak málo myslí, asi proto, že osobní spasení je u většiny vyznávajících křesťanů hlavním předmětem, jediným cílem. Máme sklon dívat se na vše, co se nás týká, jako na hlavní, zatímco všechno, co se týká Kristovy slávy, pokládáme za nepodstatné.

Ale je dobře jasně si všimnout, že tatáž pravda, která udílí duši trvalý, stálý pokoj, ji také uvádí do postavení moudrého velebení, služby, která se líbí Bohu, a opravdového, náležitého svědectví. V 15. kapitole 1. Ep. Korintským vykládá apoštol o smrti a vzkříšení Krista jako o velikém základu všeho. „*Připomínám pak vám, bratři, evangelium, kteréž jsem zvěstoval vám, kteréž jste i přijali, v němž i stojíte. Skrze kteréž i spasení berete, kterak kázal jsem vám, pamatujete-li, leč byste nadarmo uvěřili. Vydal jsem zajisté vám nejprve to, což jsem i vzal, že Kristus umřel za hříchy naše podle Písem. A že jest pohřben, a že vstal z mrtvých třetího dne podle Písem.*“ (1-4. v.) Zde máme evangelium v jedné stručné, ale obsažné výpovědi. Zemřelý a zmrtvýchvstalý Kristus je základem spasení. „*Kterýž vydán jest pro hříchy naše, a vstal z mrtvých pro ospravedlnění naše.*“ (Řím. 4,25) Vidět okem víry Ježíše přibitého na kříž – a sedícího na trůně, musí dát svědomí pevný pokoj a srdci dokonalou svobodu. Můžeme nahlédnout do hrobu a vidět, že je prázdný – můžeme se podívat na trůn a zjistit, že je obsazen a smíme pak jít svou cestou radující se. Pán Ježíš vyřídil na kříži pro Svůj lid vše a důkazem tohoto vyřízení je, že je nyní po Boží pravici. Ano, zmrtvýchvstalý Kristus je

věčným důkazem naplněného vykoupení. A jestliže vykoupení je hotovou skutečností, pak je hotovou, hlubokou skutečností také pokoj věřícího. My pokoj neuděláme a nikdy toho nebudeme schopni. Každé úsilí o zjednání pokoje z naší strany by nás jen ještě plněji muselo odhalit jako rušitele pokoje. Ale Kristus, když způsobil pokoj skrze krev Svého kříže, se posadil na výsostech a slavil vítězství nad každým nepřítelem. Skrze Něho dává Bůh zvěstovat pokoj. Tento pokoj přináší slovo evangelia a duše, která evangeliu uvěří, má pokoj – stálý pokoj před Bohem, protože jejím pokojem je Kristus. (Viz Sk. 10,36; Řím. 5,1; Ef. 2,14; Kol. 1,20) Takto Bůh nejen učinil zadost Svým vlastním požadavkům, nýbrž tím našel odpovídající východisko Své spravedlnosti, skrze které může nyní proudit Jeho bezmezná láska i na toho největšího viníka z Adamova padlého pokolení.

A jaký to vše má praktický výsledek? Kristův kříž nejenže odstranil hříchy věřícího, nýbrž také navěky rozvázal jeho spojení se světem. Tím je věřící oprávněn dívat se na svět jako na ukřižovanou věc, a může být světem považován za ukřižovaného. Ano, tak je tomu se vzájemným postavením věřícího a světa: svět je mu ukřižován a on světu. Takové je skutečné, náležité místo každého opravdového křesťana. Úsudek světa o Kristu byl vyjádřen v tom místě, které Mu po zralé úvaze přikhli. Měli zvolit, zdali chtějí vraha anebo Krista. Dali souhlas k propuštění vraha na svobodu, zatímco Krista přibili na kříž mezi dvěma lotry. Jestliže věřící bude chodit ve šlépějích Krista, jestliže bude čerpat z Jeho myšlenek a bude je projevovat, pak podle ocenění světa dostane totéž místo. A takto bude nejen vědět, že je ukřižován s Kristem, ale bude také veden k tomu, aby to uskutečňoval ve svém praktickém životě a v každodenních zkušenostech.

Ale ačkoli kříž tak úplně přetřel jakékoli spojení mezi věřícím a světem, vzkříšení ho přesadilo do moci nových svazků a spojení. Jestliže v kříži vidíme úsudek světa o Kristu, pak v Jeho vzkříšení vidíme Boží úsudek. Svět Ho ukřižoval, ale Bůh „*povýšil Ho nade vše*“. (Fil. 2,9) Člověk Mu dal to nejnižší místo, Bůh místo nejvyšší, a ačkoli věřící může mít plné obecenství s Bohem v Jeho myšlenkách o Kristu, smí oplácet světu stejné stejným a smí se na svět dívat jako na ukřižovanou věc. Jestliže tedy věřící je na jednom kříži a svět na druhém, mravní vzdálenost mezi oběma je opravdu nesmírná. A je-li tomu tak, co se týče zásady, mělo by tomu tak být také v praxi. Svět a křesťan nemohou mít naprosto nic společného a ani nic společného mít nebudou, nebude-li věřící svého Pána a Mistra zapírat. Věřící dokazuje svou nevěrnost Kristu, má-li obecenství se světem, a ta nevěrnost je tím větší,

čím větší je takové obecenství.

To vše je dostatečně jasné. Ale, milý křesťane, který toto čteš, jaké místo nám to dává vůči světu? Ovšemže nás to staví stranou, a to úplně. Zemřeli jsme světu, ale jsme živi s Kristem. Jsme současně účastníky Jeho zavržení tímto světem, a zároveň také účastníky Jeho přijetí do nebe. A radost z tohoto druhého podílu působí, že považujeme za nic utrpení spojená s onou první věcí. Kdybych měl být vyvržen světem a nevěděl, že mám místo nahoře v nebesích, bylo by to něco nesnesitelného. Ale jestliže obzor mé duše vyplňují rozmanité slávy nebes, nebudu mít čas obírat se příliš tím, s čím se ještě potkám na cestě světem.

Ale někdo se snad zeptá: co je to svět? Bylo by těžké najít nějaké slovo k jasnějšímu a přesnějšímu vyjádření pojmů „svět“ a „světáctví“, neboť my si obvykle myslíme, že světáctví začíná o jeden nebo dva body dále než kam, jak se domníváme, ještě můžeme mít přístup. Ale Boží slovo ukázalo s dokonalou přesností, co je to „svět“, když nám jej vykresluje jako něco, co „není z Otce“. (1. Jan. 2,15-16) Proto čím hlubší je mé obecenství s Otcem, tím vytríbenější a ostřejší bude schopnost mého rozeznávání všeho, co je ze světa. Tak nás tomu vyučuje Bůh. Čím více se radujeme z Otcovy lásky, tím více pohrdáme světem. Ale kdo zjevuje Otce? Syn. A jak? Mocí Ducha Svátého. Takže čím více jsem schopen v moci Ducha, kterého nezarmucuji, čerpat ze Synova zjevení Otce, tím přesnější se stane můj úsudek o tom, co je to svět. Podle toho, jak se v mém srdci rozmáhá Boží království, stává se mé usuzování vytríbenějším o tom, co vše je světáctví. Bylo by těžké, kdyby se někdo chtěl pokusit vyjádřit slovy, co je světáctví. Je to, jak kdosi pověděl, něco „ve všech odstínech od bílé barvy až do černé jako uhlí“. V tom je veliký kus pravdy. Nemůžeš vytýčit hranici a říci: „Zde začíná světáctví.“ Ale jemná, vytríbená citlivost přirozenosti z Boha se od světáctví sama odvrací. A nám všem je třeba chodit v moci této přirozenosti, abychom se tak vyhýbali jakémukoli druhu a způsobu světáctví. „*Duchem chodte, a žádosti těla nevykonáte.*“ (Gal. 5,16) Chladné poučky a nějaká přísná pravidla zde nejsou nic platné. Potřebujeme moc života z Boha. Potřebujeme duchovní porozumění a praktické uplatnění „cesty tří dnů na poušť“, kterou jsme navěky oddělení, a to nejen od egyptských cihlen a dozorců nad robotou, nýbrž také od jeho chrámů a oltářů.

Faraonova druhá námitka velice připomíná způsob a cíl námitky první. „*I řekl farao: Já propustím vás, abyste obětovali Hospodinu Bohu svému na*

pouští, však dále abyste nikoli neodcházeli.“ (8,28) Když už je nemůže zadržet v Egyptě, snaží se alespoň udržet je v blízkosti Egypta, aby tak na ně mohl působit různými vlivy. Takto budou moci zas být přivedeni zpět a svědectví bude potlačeno ostřeji, než kdyby z Egypta vůbec nikdy nevyšli. Ano, mnohem vážnější škodu způsobují Kristově věci osoby, o nichž se zdá, že se vzdaly světa, ale potom se do něho znovu vrací a počínají si, jako by v něm úplně zůstaly. Neboť tím prakticky vyznávají, že zkusily nebeské věci, ale že zjistily, že pozemské věci jsou lepší a že je více uspokojují.

Ale to není vše. Jak smutné, že mravní vliv pravdy na svědomí dosud neobrácených lidí je mařen takovým zlým příkladem vyznavačů, kteří se opět navracejí k věcem, o nichž se zdálo, že je už opustili. Ne snad, že by takové případy dávaly někomu sebemenší oprávnění zamítnout Boží pravdu, poněvadž, jak víme, každý člověk je osobně zodpovědný a bude musit sám za sebe vydávat počet Bohu. Přesto však zlý vliv v této věci jako i v jiných zůstává. *„Jestliže by pak ti, kteříž ušli poskvrn světa, skrze známost Pána a Spasitele Ježíše Krista, opět zase v to zapletení jsouce, přemoženi byli, učiněn jest poslední způsob jejich horší nežli první. Lépe by zajisté jim bylo nepoznávati cesty spravedlnosti, nežli po nabytí známosti odvrátiti se od vydaného jim svatého přikázání.“* (2. Petr. 2,20-21)

Proto jestliže lid neměl „odcházet dále“, pak bylo lépe, aby vůbec nevyšli. To nepřítel dobře věděl – proto ta druhá námitka. Polovičatost a zdržování se při hranici Egypta velice vyhovuje cílům nepřitele. Ti, kdo zaujímají takové neutrální postavení, nejsou ani tací, ani onací a jejich vliv, ať už je jakýkoli, působí vždy zlým směrem.

Je velice důležité vidět ve všech těchto faraonových námitkách Satanův plán, totiž mařit svědectví jménu izraelského Boha, k němuž mohlo dojít pouze po ujití „cesty tří dnů na poušť“. To opravdu znamenalo „odejít daleko“. Bylo to mnohem dále, než si farao dovedl představit nebo než je mohl sledovat. A jistě jak vzácné by bylo, kdyby všichni, kdo vyznávají, že vyšli z Egypta, opravdu ve svých myslích a v celém způsobu svého počínání od tamtud vyšli daleko. Kéž by jen moudře uznali, že hranicí mezi nimi a světem je Kristův kříž a hrob! Nikdo se nemůže na takovéto místo postavit jen v síle přirozenosti. Žalmista mohl říci: *„Nevcházej v soud se služebníkem Svým, neboť by nebyl spravedliv před Tebou nižádný živý.“* (Ž. 143,2) Tak je tomu také s pravým a působivým oddělením od světa. *„Nižádný živý“* je nemůže uskutečnit. Pouze ti, kteří *„zemřeli s Kristem“* a *„s Ním z mrtvých vstali skrze víru“*

v mocné dílo Boží (srv. Kol. 2,12), mohou dosáhnout ospravedlnění před Bohem nebo oddělení od světa. Něco takového můžeme nazvat „odejitím daleko“. Kéž by všichni, kdo vyznávají, že jsou křesťané, a kdo se tak nazývají, šli tak daleko. Pak bude jejich lampa šířit stálé, jasné světlo. Pak bude jejich trubka vždycky vydávat jistý hlas. Jejich praktický život pak bude vyvýšený, jejich zkušenost hluboká a bohatá. Jejich pokoj poplyne jako řeka, to, co budou oblibovat, bude nebeské a jejich roucha beze skvrn. A nadto nade všecko: jméno Pána Ježíše bude jimi skrze moc Ducha Svatého zvelebováno podle vůle Boha, jejich Otce.

Třetí námitka vyžaduje, abychom si jí zvlášť dobře povšimli. „*I zavolán jest Mojžíš s Aronem před faraona. Jimž řekl: Jděte, služte Hospodinu Bohu svému. Kdo jsou ti, kteříž jíti mají? A odpověděl Mojžíš: S dítkami i se starými našimi půjdeme, se syny i s dcerami našimi, s ovcemi a s větším dobytkem naším odejdeme; neboť slavnost Hospodinovu držeti máme. Tedy řekl jim: Nechať jest tak Hospodin s vámi, jako já propustím vás i dívky vaše. Hledte, neboť zlé jest před tváří vaší. Nebudeť tak. Jděte vy sami muži, a služte Hospodinu, neboť toho vy toliko žádáte. I vyhnáni jsou od tváří faraonovy.*“ (10,8-11) Zde opět vidíme nepřítele, jak chce zasáhnout smrtící ranou svědectví jménu izraelského Boha. Rodiče na poušti a jejich děti v Egyptě! Jaká je to hrozná nenormálnost! To by přece bylo jen poloviční vysvobození. Pro Izrael naprosto neužitečné, zato však působící nečest izraelskému Bohu. Tak tomu nesmělo být. Kdyby děti zůstaly v Egyptě, nemohlo by být o rodičích řečeno, že opustili Egypt, poněvadž přece děti patřily jim a tvořily s nimi jeden nedílný celek. Nanejvýše by se o takovém případě dalo říci, že částečně sloužili Hospodinu a částečně faraonovi. Ale Hospodin přece nemohl mít nic na půl s faraonem. Buď měl mít všechno, anebo nic. Toto je vážná zásada pro křesťanské rodiče. Kéž bychom si ji hluboce vštípili do srdce! Je naší radostnou výsadou, že smíme, pokud jde o naše děti, počítat s Bohem a vychovávat je „*v cvičení a v napomínání Páně*“. (Ef. 6,4) Pro naše děti bychom se neměli spokojit s ničím menším, než z čeho se těšíme sami.

Faraonova čtvrtá a poslední námitka se týkala stád ovcí a většího dobytka. „*Potom povolav farao Mojžíše, řekl: Jděte, služte Hospodinu. Toliko ovce vaše a větší dobytek váš nechať zůstane, také dívky vaše půjdou s vámi.*“ (10,24) S jakou vytrvalostí se Satan pře o každou píď cesty Izraele ven z Egypta! Nejprve se snažil zadržet je v zemi, potom udržet je v blízkosti své země, nato zadržet jich alespoň část ve své zemi, a když se mu nepodařil žádný ze tří prvních záměrů, snažil se odeslat je pryč bez jakékoli možnosti

sloužit Pánu. Když nemůže zadržet služebníky, snaží se zadržet jejich potřeby ke službě, čímž vlastně chce dosáhnout stejného cíle. Když je nemohl přimět, aby obětovali v jeho zemi, chce je odeslat ze své země, ale bez obětí.

V Mojžíšově odpovědi na tuto poslední námitku máme obsaženo krásné vyjádření svrchovaných práv Páně na Jeho lid a na vše, co mu patří: „*Odpověď Mojžíš: Dáš také v ruce naše oběti a zápaly, kteréž bychom obětovali Hospodinu Bohu našemu. A protož, také dobytek náš půjde s námi, a nezůstane ani kopyta; neboť z nich vezmeme ku počtě Hospodinu Bohu našemu. My pak nevíme, čím sloužiti máme Hospodinu, dokudž nepřijdeme tam.*“ (25-26) Pouze když se Boží lid postaví s prostinkou dětinou vírou na ono vysoké místo, na které ho staví smrt a vzkříšení, může mít užitek ze smýšlení, které odpovídá Božím nárokům na něho. „*My nevíme, čím sloužiti máme Hospodinu, dokudž nepřijdeme tam.*“ To znamená, že oni neznali napřed ani Boží požadavek, ani svou příslušnou povinnost, dokud neurazili „cestu tří dnů na poušti“. K poznání těchto věcí nemohli dospět uprostřed ztuchlého, znečištěného ovzduší Egypta. Napřed musí člověk poznat jako hotovou skutečnost vykoupení, než si může správně a plně uvědomovat svoji zodpovědnost a povinnost. To vše je dokonalé a krásné. „*Bude-li kdo chtíti vůli Jeho činiti, tenť bude uměti rozeznati... to učení.*“ (Jan 7,17) Nejprve musím být venku z Egypta, v moci smrti a vzkříšení, a teprve pak, ne dříve, poznám, v čem opravdu spočívá služba Páně. Jenom staneme-li vírou na tom slavném místě, do něhož nás uvádí drahá Kristova krev a rozhlédneme-li se okolo, uvidíme toliké drahé a rozmanité výsledky vykupující lásky. Hledíme-li na Osobu Toho, který nás na toto místo přivedl a opatřil nás oním bohatstvím, jsme nuceni povědět slovy básníka:

„Kdyby vši přírody má byla říš
a já ji chtěl za Tvou lásku dát –
pohrdnut byl bych, jak v Slově Svém díš
a musil dále svou bídu znát.
Láska Tvá velká, jež dala se cele
za bídné hříšníky, za nepřátele,
chce jen mé srdce, mé žití, mne mít.“

„*Nezůstane ani kopyta.*“ Jak vzácná slova! Egypt není místem pro nic, co patří Božím vykoupeným. Bůh je hoden mít všechno: naše „tělo, duši i ducha“. Všechno, co jsme a co máme, patří Jemu. „*Nejste sami svoji, neboť koupení jste za mzdu.*“ (1. Kor. 6,19-20) Naší blahou výsadou je vydávat sebe

i vše, co máme, v oběť Jemu, kterému patříme a jemuž máme sloužit. V tom není nic zákonického. Slova „*dokudž nepřijdeme tam*“ poskytují Boží ochranu před takovým hrozným zlem. Musíme urazit „cestu tří dnů na poušť“ než můžeme zaslechnout první slovo o obětování a porozumět mu. Jsme přesazeni do plného a nesporného vlastnictví života vzkříšení a věčné spravedlnosti. Opustili jsme zemi smrti a tmy. Byli jsme přivedeni k samému Bohu, takže se z Něho můžeme radovat v moci toho života, který nám byl udělen, a v okruhu spravedlnosti, kam jsme postaveni: proto je naší radostí, že můžeme sloužit. Nemůže být žádný hluboký cit v srdci, kterého by On nebyl hoden, – nemůže být žádná oběť v celém stádu ovcí, která by byla příliš nákladná pro Jeho oltář. Čím blíž a úžeji s Ním chodíme spjati, tím výše si ceníme, že je naším pokrmem a nápojem konat Jeho svatou vůli. Věřící má za nejvyšší výsadu službu svému Pánu. Smí se radovat v každé působnosti a v každém zjevování Boží přirozenosti. Nepohybuje se pod nějakým břemenem na šíji, které působí bolest, anebo pod nesnesitelnou váhou na svých ramenou. Jeho jho je zlomeno, břemeno navěky odstraněno krví kříže, zatímco tu putuje jako cizinec, vykoupený, znovuzrozený a vysvobozený z otroctví v souladu s úchvatnými slovy „*PROPUŠŤ LID MŮJ*“.

(Poznámka: Obsah 9. kapitoly musíme rozjímat v souvislosti s bezpečností Izraele pod ochranou krve velikonočního beránka.)

12. kapitola

Fáze a vyjití z Egypta

„Řekl pak byl Hospodin Mojžíšovi: Ještě ránu jednu uvedu na faraona a na Egypt, potom propustí vás odsud; propustí docela, anobřz vypudí vás odsud.“ (11,1) Ještě jedna těžká rána musí dopadnout na onoho srdcem zatvrzeného vládce a na jeho zemi, než bude donucen propustit milované předměty svrchované Hospodinovy milosti.

Jaká to je holá marnost, zatvrzuje-li se člověk a pozdvihuje-li se proti Bohu, protože On jistě může rozdrtit na prášek i to nejtvrdší srdce a v prach snížit i tu nejpyšnější mysl. „*Kterýž chodící v pýše může snižovati.*“ (Dan. 4,34) Člověk si může bláhově namlouvat, že něco znamená, může zpupně pozdvihovat hlavu s okázalostí a chvástavostí, jako by byl svým vlastním pánem. Pošetilec! Jak málo zná své skutečné postavení a svůj charakter! Je pouhým nástrojem Satana, který člověka bere a používá ve svých zlovolných

snahách mařit Boží předsevzetí. Ten nejosvícenější rozum, ten nejvyšší úctu vzbuzující génius, ta nejnezkrotitelnější síla, nejsou-li pod přímým řízením Ducha Božího, jsou jen pouhými různými nástroji v Satanově ruce k dalšímu provádění jeho temných záměrů. Žádný člověk není sám sobě pánem: buď je ovládán a řízen Kristem, anebo Satanem. Egyptský král se mohl bláhově domnívat, že je svobodnou, na nikom nezávislou osobou, ale ve skutečnosti byl pouhým nástrojem v rukou někoho jiného. Za jeho trůnem stál Satan, a protože se faraó postavil proti Božím záměrům, byl soudcovsky vydán oslepujícímu a zatvrzujícímu vlivu svého krutého pána, kterého si sám zvolil.

To nám pomůže vysvětlit onen tak často se vyskytující výraz v dřívějších kapitolách 2. Mojžíšovy knihy: „*Hospodin zatvrdil srdce faraonovo.*“ Je marné, snaží-li se někdo vyhnout plnému, jasnému smyslu tohoto velice vážného výroku. Jestliže člověk vzdoruje světlu Božího svědectví, je jeho srdce soudcovsky oslepeno a zatvrzeno. Bůh ho opustí, ponechá ho jemu samému, a pak přijde Satan a táhne ho střemhlav do zahynutí. Faraon dostal mnohé světlo, aby poznal nehoráznou nesmyslnost svého počínání, když se usiloval zadržet ty, jimž Hospodin poručil, aby šli. Ale pravou snahou jeho srdce bylo pracovat proti Bohu, takže Bůh ho zanechal jemu samému a učinil z něho pomník Své slávy „*po vsí zemi*“. Není nic tak těžkého to pochopit, kromě těch, kteří se chtějí stále s Bohem přit – kteří chtějí „útočit na silné kování štítu Všemohoucího“ (srov. s Jobem 15,26 – p. p.) k záhubě svých nesmrtelných duší.

Bůh někdy dává lidem něco podle skutečného přání jejich srdce: „... *protož pošle jim Bůh mocné dílo podvodů, aby věřili lži, a aby odsouzení byli všickni, kteříž neuvěřili pravdě, ale oblíbili sobě nepravost.*“ (2. Tes. 2,11-12) Jestliže lidé nestojí o předloženou pravdu, pak jistě dostanou lež. Nechtějí-li Krista, budou mít Satana, – nechtějí-li nebe, budou mít peklo.⁵ Má duch nevěry právo něco tu vytýkat? Dřív než se k tomu odváží, ať podá důkaz, že

⁵ Je obrovský rozdíl, jak Bůh jedná s pohany (Ř. 1) a se zavrhovací evangelia (2. Tes. 1 a 2). Pokud jde o ty první, čteme: „*protože poznavše Boha, nectili jako Boha,...protož i Bůh vydal je v žádosti srdce jejich.*“ Ale o těch druhých zní Boží slovo takto: „*protože lásky pravdy nepřijali, aby spaseni byli,... protož pošle jim Bůh mocné dílo podvodů, aby věřili lži, a aby odsouzení byli všickni.*“ Pohané odmítají svědectví Božího stvoření, a proto jsou ponecháni sobě samým. Odmítači evangelia však zavrhnou plný jas světla zářícího z kříže, a proto jim Bůh brzy pošle „*mocné dílo podvodů*“. Jak je to vážné pro dnešní dobu, kdy je tolik světla a tak mnoho vyznavačství!

všichni, s nimiž musilo být takto soudcovsky naloženo, učinili zadost své zodpovědnosti a povinnosti. Ať třeba dokáží, že farao jednal podle určité míry světla, které měl. A totéž by muselo být dokázáno v každém jiném případě. Je nesporné, že takovou úlohu dokazování musí podniknout ti, kdo se s Bohem chtějí přít o způsob, jak On naloží s odmítači Svě pravdy. Srdcem prostné Boží dítě ospravedlní Boha i ve všech Jeho nejnevypytatelnějších cestách. A i když se nemůže pustit do obtížných otázek mysli pochybovače a rozřešit je, přesto smí být dokonale uspokojeno Božím slovem: „*Zdaliž soudce vši země neučiní soudu?*“ (1. M. 18,25) V tomto způsobu vypořádání se se zdánlivou těžkostí je mnohem více moudrosti, než v tom nejlépe připraveném důkazu, neboť je naprosto jisté, že takové srdce, které chce „odmlouvat Bohu“ (Řím. 9,20), nebude nikdy přesvědčeno důkazy člověka.

Nicméně Boží absolutní výsadou je odpovídat na každé pyšné mudrování a do prachu snižovat pyšné nápady lidských myslí. On může nadepsat rozsudek smrti nad přirozeností i v jejích nejlíbivějších projevech. „*Je uloženo lidem jednou umřít.*“ (Žid. 9,27) Tomu se nelze vyhnout. Člověk se může snažit skrývat své pokoření různě, zakrývat svůj útěk do údolí smrti co nejhrdinněji, může ten nejbídnější úsek svého života nazývat těmi nejčestnějšími jmény jaké jen lze vymyslet, může pozlacovat smrtelnou postel falešným třpytem, může kráslit smuteční průvody a hroby zdáním okázalosti, pompy a slávy, může nad tlejícím prachem stavět nádherné pomníky a vyrývat na ně záznamy o lidské pýše – ano, to vše může dělat, ale vzdor tomu všemu smrt zůstane smrtí a její příchod nemůže člověk zadržet ani o jedinou minutu, a také z ní nemůže udělat něco jiného, než čím ona je, totiž „odplatou za hřích“.

Výše uvedený sled myšlenek napadá člověka při četbě prvního verše 11. kapitoly: „ještě ránu jednu“! Jak vážný výrok! Napsal rozsudek smrti na každého egyptského prvorozeného, „*počátek* (tj. prvotiny) *všeliké síly jejich*“ (Ž. 105,36) „*I řekl Mojžíš: Takto praví Hospodin: O půlnoci Já půjdu prostředkem Egypta. A pomře všecko prvorozené v zemi egyptské, od prvorozeného faraonova, jenž seděti měl na stoličce jeho, až do prvorozeného děvky, kteráž jest při žernovu, i všecko prvorozené hověd. I bude křik veliký po vši zemi egyptské, jakéhož nebylo prvé, a jakéhož nikdy nebude více.*“ (11,4-6) Toto měla být poslední rána; smrt v každém domě. „*U synů pak izraelských nikdež nehne pes jazykem svým, ovšem pak ani člověk ani hověd, abyste věděli, že rozdíl učinil Hospodin mezi Egyptskými a Izraelskými.*“ (7. v.) Je to jenom Pán, jenž může „rozdíl učinit“ mezi těmi, kdo jsou Jeho a kdo nikoli. Není

naší věci říkat někomu: „*Táhni pryč, nepřistupuj ke mně, neboť světlejší jsem nežli ty.*“ (Iz. 65,5) To by byla řeč farizeje. Jestliže však Bůh učiní nějaký rozdíl, jsme povinni zkoumat, v čem ten rozdíl spočívá. V případech, o němž právě uvažujeme, vidíme, že šlo prostě o život nebo smrt. Takový byl onen veliký „rozdíl“ způsobený Bohem. Sám Bůh vykreslil ostrou hraniční čáru, na jejíž jedné straně byl „život“ a na druhé „smrt“. Mnohý prvorozený Egypťan mohl být stejně hezký a milý jako Izraelita, ba možná ještě více – ale Izrael měl život a světlo na základě Božích plánů lásky, která způsobila vykoupení, založené, jak brzy uvidíme, na krvi beránka. Takové bylo šťastné místo Izraele. Na druhé straně však po celé egyptské zemi, široko daleko, od vládce na trůně až do sloužící otrokyně u žernovu, nebylo vidět nic jiného než smrt – nic jiného slyšet než křik hrozná úzkosti, způsobený dopadem těžké rány Hospodinovy metly. Bůh dovede ponížít zpupnou mysl člověka. Jistě „*i hněv člověka chváliti Ho musí, a ostatek zuřivosti zkrotí*“. (Ž. 76,11) „*I sestoupí všickni tito služebníci tvoji ke mně, a skláněti mi se budou, řkouce: Vyjdi, ty i všecken lid, kterýž jest pod správou tvou; a potom vyjdu.*“ (8. v.) Bůh naplní své plány. Úmysly Jeho milosrdenství musí být provedeny stůj co stůj, ale zahanbení tváře bude podílem každého, kdo se Mu bude chtít postavit do cesty. „*Oslavujte Hospodina, neboť jest dobrý, neboť věčné jest milosrdenství Jeho... Kterýž ranil Egyptské v prvorozených jejich, neboť věčné jest milosrdenství Jeho. A vyvedl Izraele z prostředku jejich, neboť jest věčné milosrdenství Jeho. V ruce silné a v rameni vztaženém, neboť jest věčné milosrdenství Jeho.*“ (Ž. 136,1.10-12)

„*Mluvil pak Hospodin k Mojžíšovi a k Aronovi v zemi egyptské, řka: Tento měsíc počátek měsíců vám bude; první vám bude mezi měsíci ročními.*“ (12,1-2) Zde je uvedena velice zajímavá změna v časovém pořadí. Běžný aneb občanský rok probíhal jako obvykle, když ho Hospodin v souvislosti se Svým lidem přerušuje a v principu je vlastně poučuje, že mají začít nové období ve společenství s Ním. Na svou dřívější historii se měli od této chvíle dívat jako na prázdný, nepopsaný list papíru. Na vykoupení měli hledět jako na první krok do skutečného života.

To nás učí prosté, srozumitelné pravdě. Život člověka je bezcenný až do doby, kdy začne chodit s Bohem v známosti úplného spasení a hlubokého, pevného pokoje způsobeného krví Beránka. Vše, čím člověk byl předtím, je podle Božího úsudku pověděno slovy Písma: „*mrtvý ve vinách a hříších*“, „*odcizený od života Božího*“. (Ef. 2,1; 4,18) Celá jeho historie v takovém období je jako úplné nic, i když podle lidských výpočtů to může být nepřetržitý

sled pilné činnosti. Všechno, co poutá zájem člověka tohoto světa: tituly, vyznamenání a pocty, bohatství, zábavy a „užití života“, zkrátka všechno musí být počteno při zvážení ve světle Božího soudu, na vahách svatyně, za bídné nic, za bezcennou prázdnotu, naprosto nehodnou k dostání nějakého místa v záznamech Ducha Svatého. „*Kdožť jest nevěřící Synu, neuzříť života.*“ (Jan 3,36) Lidé považují za „opravdový život“, když se ženou do společnosti, když cestují sem a tam a dívají se na všechno, co se vůbec kde dá vidět. Ale zapomínají, že tím jediným pravým, oním jedině skutečným, jedině Božím „poznáním života“ je „věřit v Božího Syna“.

Jak málo lidí na to myslí! Podle jejich představ „opravdový život“ končí, jakmile se někdo stane opravdu a ve skutečnosti, nejen co do jména a vyznání navenek, křesťanem. Boží slovo nás však učí, že pouze tak můžeme uzříť život a okoušet pravé štěstí. „*Kdožť má Syna, máť život.*“ (1. Jan. 5,12) A jinde znovu: „*Blahoslavený jest ten, jemuž odpuštěno přestoupení, a jehož hřích přikryt jest.*“ (Ž. 32,1) Života a štěstí můžeme dosáhnout výhradně v Kristu. Mimo Něj je podle úsudku nebe všechno jenom smrt a bída, byť to vypadá navenek sebe pěkněji. Jenom je-li odstraněn z našeho srdce hustý závoj nevěry a my jsme schopni hledět okem víry na krvácejícího Beránka, který nesl na zlořečeném dřevě přetěžké břemeno naší viny, vstupujeme na cestu života a máme podíl na Boží blaženosti. Ano, je to život, který začíná u kříže a plyne vstříc věčné slávě a blaženosti, která se den ze dne stává hlubší a čistší, újeji spjatá s Bohem a založená na Kristu, dokud nedosáhne své vlastní sféry v Boží a Beránkově přítomnosti. Hledat život a štěstí nějak jinak je marnější práce než dělat cihly bez slámy.

Nepřítel duší ovšem obestírá toto jeviště pomíjejícími pozlacováními, aby si lidé mysleli, že všechno je zlato. Uvádí všelijaká loutková představení, aby u nemyslíčího davu vyvolal hlučný smích, a diváky nenapadne, že v zákulisí všeho je Satan, a že jeho cílem je vzdalovat lidi od Krista a táhnout je do věčné záhuby. Není nic skutečně pravého, opravdu pevného a vpravdě uspokojivějšího kromě Krista. Mimo Něho „*všecky věci jsou marnost a trápení ducha.*“ (Kaz. 2,17) Pouze v Něm lze nalézt pravou a věčnou radost, a náš život začíná opravdu teprve tehdy, když začneme žít v Kristu, z Krista, s Kristem a pro Krista. „*Tento měsíc počátek měsíců vám bude; první vám bude mezi měsíci ročními.*“ Doba strávená v cihelnách a u hrnců masa musí být považována za dobu, která jako by neexistovala. Je od toho okamžiku bez ceny, ledaže její občasné připomínání při nás oživuje a prohlašuje vědomí, co vše pro nás Boží milost vykonala.

„Mluvte ke všemu shromáždění izraelskému, řkouce: Desátého dne měsíce tohoto vezmete sobě jeden každý beránka po čeledech, beránka na každý dům... Beránka bez vady, samce ročního míti budete, kteréhož z ovci aneb z koz vezmete. A chovati ho budete až do čtrnáctého dne měsíce tohoto; a zabije ho všechno množství shromáždění izraelského k večerou.“ (12, 3-6) Zde vidíme vykoupení lidu, založené na krvi beránka, jak to bylo ve věčném Božím plánu. To udílí všemu Boží pevnost a stálost. Vykoupení nebylo nějakou pozdější Boží myšlenkou. Dříve ještě než byl svět, než byl Satan a hřích – ještě předtím než byl slyšen Boží hlas přerušující ticho věčnosti a povolávající v existenci množství světů, byly už učiněny hluboké plány Jeho lásky a tyto plány nikdy nemohly nalézt dostatečně pevný základ ve stvoření. Všechna požehnání, výsady a důstojnost stvoření se zakládaly na poslušnosti stvoření, a jakmile stvoření zhřešilo, bylo vše ztraceno. Ale i zde Satanův pokus zkazit stvoření jen otevírá cestu ke zjevení ještě hlubších Božích plánů vykoupení.

Tato krásná pravda je nám obrazně předložena v tom, že beránek byl „chován“ od „desátého“ do „čtrnáctého dne“. Že tento beránek ukazoval na Krista, je nesporné. 1. Ep. Korintským 5,7 podává jednoznačný výklad tohoto zajímavého předobrazu: *„Neboť jest Beránek náš velikonoční za nás obětován, Kristus.“* V 1. Ep. Petra máme narážku na chování Beránka: *„Vědouce, že ne porušitelnými věcmi, stříbrem neb zlatem, vykoupení jste z marného svého obcování toho, od otců vydaného, ale drahou krví jakožto Beránka nevinného a neposkvrněného, Krista, předzvěděného zajisté před ustanovením světa, zjeveného pak v časích posledních pro vás.“* (1,18-20)

Všechny Boží plány od věčnosti se týkaly Krista a žádné úsilí nepřítel je nikdy nemohlo zrušit. Naopak, jeho úsilí měla za výsledek jen zjevení Boží nevyzpytatelné moudrosti a neproměnné pevnosti Jeho předsevzetí. Jestliže „Beránek nevinný a neposkvrněný“ byl „předzvěděn před ustanovením světa“, pak jistě vykoupení muselo být v Boží mysli ještě před založením světa. Ten nejvyšší chvály hodný neměl zapotřebí se zastavit, aby pojal nějaký plán k odstranění hrozného zla, které nepřítel uvedl do Jeho nádherného stvoření. Ne, stačilo jen, aby vynesl z nevyzpytatelného pokladu Svých drahých rad pravdu o Beránku bez poskvrny, který byl předzvěděn od věčnosti a byl „zjeven v časích posledních pro nás“.

Krev Beránka nebyla potřeba ve stvoření, když právě vyšlo z ruky Stvoři-

tele, a kde se na něm ve všem všudy jevil nádherný otisk Jeho ruky, ten nezvratný důkaz, „*totiž ta Jeho věčná moc a Božství*“ (Řím. 1,20). Ale když „*skrze jednoho člověka hřích na svět všel*“ (Řím. 5,12), vystoupila do popředí vyšší, bohatší, plnější a hlubší myšlenka o vykoupení krví Beránka. Tato slavná pravda poprvé pronikla hustými oblaky, které obklopovaly naše praprarodiče, když museli opustit zahradu Eden. Její třpytivá záře nám svítí vstříc v obrazech a stínech Mojžíšovy doby. Ale plným jasnem zazářila světu, když se Kristus „*z výsosti*“ zjevil v Osobě „*Boha zjeveného v těle*“ (Luk. 1,78; 1. Tim. 3,16), a její přerozmanité, vzácné výsledky se uskuteční, až se kolem Božího a Beránkova trůnu shromáždí nesčíslný zástup oděný v bílá roucha, nesoucí palmové ratolesti a všechno stvoření bude odpočívat pod žezlem pokoje Davidova Syna.

Nuže onen desátého dne vzatý a až do čtrnáctého dne chovaný beránek nám ukazuje na Krista od věčnosti předzvěděného Bohem, ale zjeveného pro nás v posledních dnech. Věčný Boží plán v Kristu se stal základem pokoje věřícího. Nic menšího než to by nemohlo postačit. Jsme tu vedeni zpět daleko před stvoření, před hranice času, před dobu, kdy hřích vstoupil na tento svět, před všechno, co vůbec mohlo ovlivnit základ našeho pokoje. Výrok „*předzvěděný před ustanovením světa*“ nás vede zpět do nevyzpytatelných hlubin věčnosti a ukazuje nám Boha, jak utváří Svě plány vykupující lásky a jak je zakládá na smírcí krvi Jeho drahého, neposkrvněného Beránka. Kristus byl vždy první myšlenkou v Boží mysli. Proto, kdykoli On promlouvá nebo začíná nějak působit, užívá příležitost, aby v obrazech a stínech ukázal Toho, který zaujímal to nejvyšší místo v Jeho plánech a v Jeho srdci. A když tak pročítáme inspirované stránky Božího slova, shledáváme, že každý obřad, každý slavnostní čin, každé nařízení a každá oběť ukazovala dopředu na „*Beránka Božího, kterýž snímá hřích světa*“. Ale žádná z těch věcí to neukazovala výrazněji, než slavnost fáze. Velikonoční beránek se vším, co doprovázel jeho obětování, tvoří jeden z nejhlubších, nejzajímavějších a nejpoučlivějších předobrazů Písma.

Při výkladu 12. kap. 2. Mojžíšovy knihy máme co činit s jedním shromážděním a s jednou obětí. „*Zabije ho všechno množství shromáždění izraelského k večerou.*“ (6. v.) Nemáme zde tak co činit s velkým počtem rodin s různými beránky – což je ovšem Samo o sobě pravda – jako spíše s jedním shromážděním a jedním beránkem. Každý dům byl pouze místním vyjádřením celé pospolitosti shromážděné kolem beránka. Protějšek tohoto vyjádření máme v celé Boží Církvi shromažďované Duchem Svatým ve jménu Ježíše,

kde každý jednotlivý sbor, ať se shromažďuje kdekoli na světě, by měl být jeho místním vyjádřením.

„A vezmouce krve, pomazí obou veřejí a nade dveřmi u domů, v nichž jej jísti budou. I budou jísti noci té maso pečené ohněm, s chleby přesnými; s bylinami hořkými jísti jej budou. Nebudete jísti z něho nic surového ani v vodě vařeného, ale pečené ohněm, s hlavou jeho i s nohama a droby.“ (7-9. v.) Smíme se tu dívat na velikonočního beránka z dvojího hlediska, totiž jako na základ pokoje, a dále jako na střed jednoty. Krev nade dveřmi zajišťovala pokoj Izraele: *„Když uzřím krev, pominu vás.“* (13. v.) Nic nebylo tak nutné vzhledem k andělu – zhoubci než použití krve skropení. Smrt měla vykonat své dílo ve všech domech po celé egyptské zemi. *„Uloženo je lidem jednou umřítí.“* Ale Bůh ve Svě nesmírné milosti našel pro Izrael zástupce bez vady, na němž byl vykonán rozsudek smrti. A tak Boží nároky a potřeba Izraele byly splněny jednou a touž věcí, totiž krví beránka. Krev venku svědčila o tom, že všechno bylo vyřízeno dokonale, protože to bylo vyřízeno podle Boha, – a proto uvnitř domu vládl dokonalý pokoj. Nějaký stín pochybnosti v nitru některého Izraelity by byl zjevnou neúctou vůči Bohem stanovenému základu pokoje – smířící krvi.

Je pravda, že každý, kdo byl uvnitř za dveřmi, které byly skropeny krví, jistě musel cítit, že kdyby obdržel to, co zasluhoval, meč zhoubce by byl určitě našel svůj cíl i v něm; ale na jeho místě bylo takto naloženo s beránkem. Takový byl pevný základ jeho pokoje. Soud, který patřil jemu, dolehl na Bohem ustanovenou oběť, a protože tomu věřil, mohl se uvnitř domu v klidu tou obětí sytit. Každé pochybování by bylo učinilo Hospodina lhářem, neboť On řekl: *„Když uzřím krev, pominu vás.“* To stačilo. Nešlo vůbec o to, zdali toho takový Izraelita byl hoden. Jeho osobní „já“ nemělo v té věci vůbec co činit. Všichni, kdo byli pod ochranou krve, byli v bezpečí. Nebylo tomu s nimi tak, že spasení být mohli, nýbrž spasení byli. Nedoufali, že budou spaseni, ani se nemodlili, aby byli spaseni, – věděli, že to je hotová, jistá skutečnost, opírající se o věrohodnost Slova, které trvá na věky věků. Ani nebyli zčásti spaseni a zčásti vystaveni soudu, nýbrž byli zachráněni úplně. Krev beránka a slovo Páně tvořily základ pokoje Izraelitů oné hrozné noci, kdy byli koseni egyptští prvorození. Kdyby mohl být zkřiven jediný vlas na hlavě některého Izraelity, byl by to důkaz, že Hospodinovo slovo je prázdné a krev beránka bezcenná.

Je nanejvýš třeba prostě a jasně rozumět tomu, co tvoří základ pokoje

hříšníka před Bohem. Tak mnoho věcí bývá totiž směřováno s dokonaným Kristovým dílem, že duše pak vězí ve tmách a pochybnostech o tom, zda Bůh ji přijme. Tací lidé nevidí, že vykoupení skrze Kristovu krev je naprosto vyřízená, hotová záležitost, kterou mají pro sebe už jen uchopit. Zdá se, jako by si neuvědomovali, že úplné odpuštění hříchů záleží jen ve skutečnosti, že bylo způsobeno úplné, dokonalé očištění a smíření – skutečnosti, která byla stvrzena před zraky všech stvořených bytostí vzkříšením hříšnickova ručitele. Vědí, že není jiná cesta k spasení než krev kříže (ale to vědí i ďáblové, a přesto jim to není nic platné). Co je nejvíce třeba, je vědomí, že jsme spaseni. Izraelita nejen věděl, že je v krvi jistota a bezpečí – on též věděl, že sám tu jistotu a bezpečí má. A jak to mohl vědět? Snad proto, že něco udělal, nebo že něco cítil, anebo snad že si něco myslel? Kdepak. Ale jen proto, že Bůh řekl: „*Když užijím krev, pominu vás.*“ Zakotvil, pevně se ustavil a odpočíval na Božím svědectví: uvěřil tomu, co Bůh řekl, protože to řekl Bůh: „*zpečetil to, že Bůh pravdomluvný jest.*“ (Jan 3,33)

A všimni si, milý čtenáři, že pokoj Izraelitů nespočíval v tom, co si o té krvi myslí, co k ní cítí nebo jaké s ní mají zkušenosti. To by byl velmi bídný, pískový základ pokoje; jeho myšlenky mohly být hluboké nebo mělké. Ale ať byly hluboké nebo povrchní, neměly nic společného se základem jeho pokoje. Nebylo přece řečeno: „Když vy uvidíte krev a když ji oceníte, jak náleží, pominu vás.“ Něco takového by stačilo k jeho uvrhnutí do hluboké beznaděje o vlastním stavu a to tím více, že pro lidskou mysl je naprosto nemožné dostatečně ocenit drahou krev beránka. Co Izraelitu uspokojovalo, byla skutečnost, že Hospodinovo oko spočívalo a odpočinulo na krvi a že On znal její cenu. To stačilo upokojit srdce. Krev byla venku a Izraelita uvnitř, takže ji nemohl vidět. Ale Bůh ji viděl a to stačilo.

Praktické uplatnění této pravdy na otázku hříšnickova pokoje je velice prosté. Když Pán Ježíš vylil Svou drahou krev jako dokonalou smířící oběť za hřích, vnesl ji do Boží přítomnosti a tam jí kropil. A Boží svědectví ujišťuje uvěřivšího hříšníka, že co se jeho týče, je všechno vyřízeno. Ale vyřízeno ne jeho úsudkem o krvi nebo jejím oceněním, nýbrž samou krví, kterou Bůh tak vysoce oceňuje. A na tomto základě, aniž k tomu hříšník mohl to nejmenší přidat, Bůh může spravedlivě odpustit všechny hřích a přijmout hříšníka jako dokonale ospravedlněného v Kristu. Mohl by se vůbec někdy někdo těšit z hlubokého pokoje, kdyby tento pokoj závisel na jeho vlastním ocenění krve? Něco takového by bylo naprosto nemožné. I to nejvyšší ocenění, ja-

kého je o této krvi schopna mysl člověka, musí zůstat daleko za Božím oceněním. Proto, kdyby náš pokoj měl záviset na našem správném ocenění, bylo by pro nás stejně nemožné těšit se z hlubokého pokoje, jako kdybychom se pokoušeli dosáhnout ho skrze „skutky zákona“. Zde musí být buď dostatečný základ pokoje pouze v krvi, anebo nikdy nemůžeme dojít pokoje. Mísit svůj názor na krev s její vlastní mocí znamená převracet celou stavbu křesťanství právě tak, jako kdybychom chtěli hříšníka vést k úpatí hory Sinaj a postavit ho pod smlouvu skutků. Buď Kristova smířčí oběť stačí, anebo nestačí. A jestliže stačí, proč pochybnosti a obavy? Slova našich rtů vyznávají, že ono dílo je hotové, ale pochybnosti a obavy našeho srdce prohlašují, že tomu tak není. Každý, kdo pochybuje o svém plném a věčném odpuštění, popírá, aspoň vzhledem k sobě samému, úplnost Kristovy oběti.

Jsou však mnohé duše, které by se zalekly pomýšlení, že by měly vědomě a neskrývaně pochybovat o účinnosti Kristovy krve; přesto však nemají hluboký, stálý pokoj. Takové osoby sice vyznávají, že jsou ujištěny o dostatečnosti krve, ale že si nejsou jisté, zdali o ni mají pravý zájem, a zda mají správný druh víry. Spousty drahých duší vězí v takovém nešťastném postavení. Obírají se svým zájmem a svou vírou, místo aby se zaměstnávaly Kristovou krví a Božím slovem. Jinými slovy: dívají se dovnitř – na sebe, místo aby se dívaly mimo sebe – na Krista. To však není víra a proto nemají pokoj. Izraelita, ukrytý za dveřmi, které byly svrchu skropeny krví, by mohl takové duše naučit nejvyšší potřebnou lekci. Nebyl spasen na základě svého zájmu o krev nebo na podkladě svého úsudku o ní, nýbrž jen a jen skrze krev samu. Bezpochyby o ni měl vzácný zájem a jistě se jí ve svých myšlenkách obíral. Ale Bůh přece neřekl: „když uvidím váš zájem o krev, pomínu vás.“ Nikoli. KREV ve své vlastní ceně a božské účinnosti byla předložena před Izraelské, a kdyby se pokusili položit vedle té krve jako základ své bezpečnosti třeba jen kousíček nekvašeného chleba, učinili by Hospodina lhářem a popřeli dostatečnost Jeho prostředku vykoupení.

My jsme vždy nakloněni dívat se jako na důležité na něco, co je v nás, nebo co je s námi ve spojení, abychom z toho spolu s krví Krista učinili základ našeho pokoje. Z pochybností a obav, jimiž jsou sužováni tak mnozí mezi Božím lidem, je zřejmé, že v tomto nesmírně důležitém bodu převládá žalostný nedostatek poznání a správného poučení. My jsme nakloněni dívat se jako na základ pokoje spíše na ovoce Ducha v nás než na Kristovo dílo pro nás. Brzy uvidíme, jaké místo zaujímá dílo Ducha Svatého v křesťanstvu.

Není však nikdy v Písmě ukázáno jako základ našeho pokoje. Náš pokoj ne- učinil Duch Svatý, nýbrž Kristus. Nepraví se, že by naším pokojem byl Duch Svatý, ale že je jím Kristus. Bůh nezvěštoval pokoj skrze Ducha Svatého, ný- brž skrze Ježíše Krista. (Srv. Sk. 10,36; Ef. 2,14 a 17; Kol. 1,20.) Kéž by každý čtenář zcela prostě pochopil tento významný rozdíl. Je to Kristova krev, která dává pokoj a zprostředkuje dokonalé ospravedlnění. **Boží spravedl- nost** očišťuje svědomí, uvádí nás do svatyně svatých, ospravedlňuje Boha, když přijímá hříšníka, a utváří náš nárok na všechny radosti, důstojenství a slávy nebe. (Viz Řím. 3,24-26; 5,9; Ef. 2,13-18; Kol. 1,20-22; Žid. 9,14; 10,19; 1. Petr. 1,19; 2,24; 1. Jan. 1,7; Zj. 7,14-17.)

Jestliže se snažím postavit „drahou krev Krista“ na místo, které jí určil Bůh, pevně doufám, že si nikdo nebude myslit, že jsem chtěl napsat cokoli sebemenšího, co by nějak snižovalo cenu díla Ducha Svatého. Chraň nás toho Bůh! Duch Svatý zjevuje Krista. Umožňuje nám znát Jej, radovat se z Něho a sytit se Jím. Vydává svědectví o Kristu. Bere z Kristových věcí a uka- zuje nám je. Je mocí obecenství, pečeti, svědkem, závdavkem, pomazáním. Jeho požehnaná působení jsou nanejvýš důležitá. Bez Něho bychom ne- mohli ani vidět, ani slyšet, znát, cítit, zakoušet, radovat se ani zjevovat něco z Krista. To je jasné. V Božím slově je jasně ukázána rozmanitá činnost Ducha Svatého, které rozumí a připouští ji každý opravdový a správně vyučený křesťan.

Ale přesto není dílo Ducha základem pokoje, neboť kdyby jím bylo, ne- mohli bychom mít hluboký pokoj, dokud nepřijde Kristus, protože dílo Du- cha Svatého v Církvi bude ukončeno teprve, až Pán přijde. On dosud koná Svě dílo ve věřícím. „*Prosí za nás lkáními nevypravitelnými.*“ (Řím. 8,26) Pů- sobí naše vzdělávání v ten předem určený vzor, totiž v dokonalou, všestran- nou podobnost obrazu „*Syna*“. On je jediným původcem každého dobrého přání, každé svaté tužby, každého čistého oblíbení, každé zkušenosti podle Boha, každého zdravého přesvědčení. Ale je jasné, že Jeho dílo v nás nebude úplné, dokud neopustíme dějiště této časnosti a nezaejmeme s Kristem místo ve slávě; podobně jako dílo Abrahamova služebníka, pokud se týkalo Rebeky, nebylo ukončeno, dokud ji nepředstavil Izákovi.

Ne tak je tomu s Kristovým dílem pro nás. To je naprosto a věčně doko- nalé a úplné. On mohl říci: „*Dílo jsem vykonal, kteréž jsi Mi dal, abych činil.*“ (Jan 17,4) A na jiném místě: „*Dokonánoť jest.*“ (Jan 19,30) Duch Svatý ne- může ještě říci, že by už své dílo dokonal. Jako věrný Kristův zástupce na

zemi stále ještě pracuje uprostřed rozmanitých nepřátelských vlivů, které obklopují oblast Jeho působení. Působí v srdcích Božího lidu, aby jej prakticky a přímo vzdělával ve vzor určený Bohem. Nikdy však nikoho neučí, aby se opíral o Jeho dílo k získání pokoje před Bohem. Jeho posláním je mluvit o Ježíši. On nemluví o Sobě. „*On*“, praví Kristus, „*z Mého vezme, a zvěstuje vám.*“ (Jan 16,13-14) Jestliže tedy pouze skrze vyučování Ducha může někdo porozumět pravému základu pokoje a jestliže Duch Svatý o Sobě nemluví, je zřejmé, že může jako základ pokoje předkládat pouze Kristovo dílo, o něž se musí duše opřít a na něm věčně spočinout. Na základě tohoto díla může Duch Svatý ve věřícím učinit Svůj příbytek a pokračovat v něm ve Svém předivném působení. On netvoří naše právní nároky, i když nám je zjevuje a umožňuje nám rozumět jim a radovat se z nich.

Proto velikonoční beránek jako základ pokoje pro Izraele je význačným, krásným předobrazem Krista jako základu pokoje pro hříšníka. Ke krvi na vrchu dveří nemohlo být nic přidáno. Stejně tak nemohlo být nic přidáno ke krvi na slitovnici. „*Nekvašený chléb*“ a „*hořké byliny*“ byly nutné, ale rozhodně ne jako složka tvořící částečně nebo úplně náš pokoj. Byly určeny pro vnitřek domu a tvořily tam charakteristický rys obecnosti, ale BYLA TO KREV BERÁNKA, JEŽ BYLA ZÁKLADEM VŠEHO. Zachránila je před smrtí a uvedla je do života, světla a pokoje. Utvořila pojítka mezi Bohem a Jeho vykoupeným lidem. Jako lid spojený s Bohem měli na základě vykoupení vysokou výsadu, že byli postaveni pod určitou zodpovědnost, ale tato zodpovědnost netvořila pouto, nýbrž spíše vyplývala z onoho spojení.

A dále bych chtěl čtenáři připomenout, že to není Kristův život v poslušnosti, který je nám předložen jako prostředek způsobující odpuštění našich hříchů. Byla to Jeho smrt na kříži, která otevřela věčná stavidla lásky, jež by jinak zůstala navěky uzavřena. Kdyby Kristus zůstal na zemi až dodnes a chodil izraelskými městy „*dobře čině a uzdravuje všechny*“ (Sk. 10,38), nebyla by opona chrámu roztržena a bránila by přístupu velebitele k Bohu. Byla to Jeho smrt, jež roztrhla tajuplnou oponu „*od vrchu až dolů*“ (Mk. 15,38). Ano, „*zsinalostí Jeho*“ a nikoli poslušností v Jeho životě „*lékařství nám způsobeno*“ (Iz. 53,5; 1. Petr. 2,24). Tuto zsinalost On strpěl na kříži a nikde jinde. To, co pověděl za Svého pozhnaného života, úplně stačí k objasnění této věci: „*Křtem mám křtěn býti, a kterak jsem soužen, dokudž se nevykoná!*“ (Luk. 12,50) Čeho jiného by se tento výrok měl týkat, než Jeho smrti na kříži, která byla dokonáním Jeho křtu a otevřením té pravé cesty, po které může k provinilým Adamovým synům volně plynout Jeho láska. A jindy znovu říká:

„Zrno pšeničné padna v zemi, neumře-li, onoť samo zůstane.“ (Jan 12,24) On byl tím drahým „zrnem pšeničným“, a zůstal by věčně „sám“, třebaže se vtělil, kdyby Svou smrtí na zlořečeném dřevě neodstranil z cesty všecko, co mohlo bránit spojení Jeho lidu s Ním ve vzkříšení. *„Pakliť umře, mnohý užitek přinese.“*

Tento tak významný předmět nemůžeme nikdy dost zvážit. Je nesmírně závažný a důležitý. Je třeba si tu připomínat dvojí, totiž, že nemohlo být žádné spojení s Kristem mimo Jeho vzkříšení, a dále že Kristus trpěl za hříchy pouze na kříži. Nesmíme se domnívat, že skrze vtělení Krista jsme s Ním byli spojeni. Tak tomu nikdy nemohlo být. Cožpak bylo možné, aby s Ním bylo spojeno naše hříšné tělo? Tělo hříchu muselo být zrušeno smrtí. Hřích musel být odstraněn tak, jak to požadoval Bůh; všechna moc nepřítele musela být zničena. Jak se to vše ale mohlo stát? Pouze skrze toho drahého, neposkvřněného Božího Beránka, který se podrobil smrti na kříži. *„Slušeloť zajisté na Toho, pro kteréhož jest všecko, a skrze kteréhož jest všecko, aby mnohé syny k slávě přiveda, Vůdce spasení jejich skrze utrpení dokonalým učinil.“* (Žid. 2,10) *„Aj, vymítám ďábly a uzdravuji dnes i zítra, a třetího dne budu dokonán.“* (Luk. 13,32 – p. p.) Výrazy „dokonalý“ a „dokonán“ v uvedených místech se netýkají Kristovy Osoby, neboť jako Boží Syn byl dokonalý od věčnosti; také jako člověk byl naprosto dokonalý. Ale jako „Vůdce spasení“, jako ten, který *„mnohé syny k slávě přivedl“* a *„mnohý užitek přinesl“*, a který spojuje se Sebou vykoupený lid, musel přijít k „*třetímu dni*“, aby byl učiněn dokonalým. Sám sestoupil do „*cisterny hlučící i do bláta bahnivého*“, ale hned se „*postavil na skále*“ vzkříšení. Spojuje se Sebou „*mnohé*“. (Ž.40,2-4) Sám vybojoval boj, ale jako mocný Vítěz rozdává kolem Sebe štědrě přehojnou kořist vítězství, abychom ji mohli shromažďovat a navěky se z ní radovat.

Dále pak se nesmíme na Kristův kříž dívat jako na pouhé uzavření Jeho života určeného nést hřích. Kříž byl velkým a jediným místem, kde byl nesen hřích. *„Kterýžto hříchy naše na Svém těle sám nesl na dřevě.“* (1. Petr. 2,24) Nikde jinde, než tam, je nenesl. Nenesl je ani v jeslích, ani na poušti, ani v zahradě Getsemane, nýbrž POUZE „NA KŘÍŽI“. Nikdy neměl nic společného s hříchem kromě místa na kříži. Tam sklonil Svou hlavu a položil Svůj drahý život pod nakupenou vahou hříchů Svého lidu. Ani nikde netrpěl od Boží ruky, kromě místa na kříži. A tam musil Bůh skrýt před Ním Svou tvář, protože byl „*učiněn hříchem*“. (2. Kor. 5,21)

Uvedený sled myšlenek a zmíněná příslušná místa z Písma pomohou snad čtenáři plněji proniknout do Boží moci, skryté ve slovech: „*Když užším krev, pomínu vás.*“ Onen beránek ovšem musel být bez vady. Neboť co jiného by se mohlo setkat se svatým Hospodinovým okem? Ale kdyby krev nebyla vylita, nemohlo být žádné pomnutí, protože „*bez krve vylití nebývá odpuštění vin*“. (Žid. 9,22) S tímto předmětem se však budeme plněji a příležitostněji, když Pán dá, obírat v předobrazech 3. Mojžíšovy knihy. Vyžaduje si hlubokou pozornost každého, kdo upřímně miluje Pána Ježíše Krista.

Nyní budeme uvažovat o velikonočním beránku z druhého hlediska, totiž jako o středu, kolem něhož byli všichni shromážděni v radostném, pokojném a šťastném obcenství. Izrael spasený skrze krev je jedno, ale Izrael sytící se beránkem je docela něco jiného. Byli spaseni pouze krví; ale předmětem, kolem něhož byli shromážděni, byl zřejmě beránek pečený ohněm. To není nijak bezvýznamný rozdíl. Krev Beránka tvoří základ našeho spojení s Bohem, a rovněž i základ spojení nás věřících navzájem. Jakožto omytí krví, jsme přivedeni k Bohu a k nikomu jinému. Mimo dokonalé smíření Kristem by zřejmě nemohlo být žádné obcenství ani s Bohem, ani s Jeho shromážděním. Přesto si musíme být vědomi, že Duch Svatý nás shromažďuje k živému Kristu v nebesích. Jsme spojeni s živou Hlavou, – přistoupili jsme ke „*kameni živému*“. (1. Petr. 2,4) On je naším středem. Když jsme pak našli pokoj skrze Jeho krev, máme Jej jako svůj veliký střed, kolem něhož se shromažďujeme a jako svazek, který nás pojí. „*Neboť kdežkoli shromáždí se dva neb tři ve jménu Mém, tuť jsem Já uprostřed nich.*“ (Mat. 18,20) Duch Svatý je tím jediným Shromažďovatelem, Kristus sám pak je tím jediným předmětem, k němuž jsme shromažďováni a naše shromáždění, když jsme tak spolu, se musí vyznačovat svatostí, aby Pán, náš Bůh, mohl mezi námi přebývat. Duch Svatý může shromažďovat Boží lid jen ke Kristu. Nemůže shromažďovat k žádnému systému (tj. k žádné lidské organizaci – p. p.), k žádnému jménu, k žádnému učení, k žádnému zřízení. On shromažďuje k osobě a touto osobou je oslavený Kristus v nebesích. To musí dávat Boží Církvi zvláštní ráz. Lidé se mohou spolčovat na jakémkoli základě, kolem jakéhokoli středu anebo za jakýmkoli účelem, který se jim líbí. Když však shromažďuje Duch Svatý, je to na základě dokonání vykoupení kolem Osoby Krista, aby připravil Bohu svatý příbytek. (1. Kor. 3,16-17; 6,19; Ef. 2,21-22; 1. Petr. 2,4-5)

Nyní se podíváme podrobněji na zásady, které nám jsou předloženy ve slavnosti fáze. Izraelské shromáždění, jsoucí pod ochranou krve, muselo být

spravováno a řízeno Hospodinem tak, jak On si to přál. Pro jeho ochranu před soudem byla třeba pouze krev. Ale v obecnství, které vyplývalo z této bezpečnosti, byly zapotřebí jiné věci, které nemohly být beztrestně opomenuty.

Nejprve tedy čteme: „*I budou jísti noci té maso pečené ohněm, s chleby přesnými; s bylinami hořkými jísti jej budou. Nebudete jísti z něho nic surového ani v vodě vařeného, ale pečené ohněm, s hlavou jeho i s nohama a drobky.*“ (8-9. v.) Beránek, kolem něhož byla shromážděna celá pospolitost a z něhož slavnostně jedli, byl beránek pečený ohněm, – beránek, který prošel účinkem ohně. V tom vidíme „Beránka našeho velikonočního – Krista“, jak se vydal účinku ohně Boží svatosti a soudu, který v Něm však nenašel nic jiného, než dokonalost samu. On mohl říci: „*Zkusils srdce Mého, navštívil je v noci; ohněm jsi Mne zpruboval, aniž jsi co shledal; to, což myslím, nepředstihá úst Mých.*“ (Ž. 17,3) Všechno v Něm bylo dokonalé. Oheň Ho zkusil a nebyla nalezena žádná struska. „*Hlava jeho i s nohama a drobky.*“ To znamená sídlo Jeho rozumu, to, jak se jevil navenek Jeho praktický život spolu se vším, co k tomu patřilo – všechno bylo podrobno účinku ohně a všechno shledáno dokonalým. Ona příprava pečením na ohni měla tedy hluboký význam, jako je ovšem významná každá věc v Božích ustanoveních. Proto nic nesmí být opomenuto, neboť všechno je plné hluboce obsažného významu.

„*Nebudete jísti z něho nic syrového ani ve vodě vařeného.*“ Kdyby to bylo takto jedeno, nebyla by tu vyjádřena ona veliká pravda, kterou Boží úmysl chtěl předobrazně nastínit, totiž že náš velikonoční Beránek musel na kříži strpět spravedlivou prchlivost Hospodinova hněvu, – tedy pravda, která je tolik drahá pro duši. My už nejsme jen pod ochranou krve Beránka, nýbrž skrze víru se též Osobou Beránka sytíme. Mnozí z nás zůstávají v tomto směru daleko za cílem. Máme sklon spokojovat se vědomím, že jsme spaseni tím, co Kristus pro nás učinil, ale nepěstujeme s Ním svaté obecnství. Jeho milující srdce se tím nikdy nemůže spokojit. Uvedl nás do Své blízkosti, abychom se v Něm mohli radovat, abychom se Jím mohli sytit a těšit se v Něm. Představuje se nám jako ten, kdo až do nejzazší míry strpěl prudký žár prchlivosti Božího hněvu, aby v tomto Svém předivném charakteru byl pokrmem našich vykoupených duší.

Ale jak měl být beránek jeden? „*S chleby přesnými, s bylinami hořkými.*“ Kvas je v celém Písmu vždy používán stejně jako symbol zla. Ani ve Starém ani v Novém zákoně nám kvas nikdy není ukázán jako něco čistého, svatého

anebo dobrého. Proto je také v této kapitole „*slavnost přesných chlebů*“ obrazem praktického oddělení od zla, které je vlastním výsledkem našeho omytí od našich hříchů krví Beránka a přímou složkou našeho obecenství s Jeho utrpením. Nic jiného se nemohlo snést s beránkem pečeným ohněm než nekvašený chléb. Sebemenší částčka toho, co bylo význačným obrazem zla, by zničila mravní ráz celého toho nařízení. Jak bychom mohli spojit jakýkoliv druh zla s obecenstvím s trpícím Kristem? Něco takového je naprosto nemožné. Všichni, kdo skrze moc Ducha Svatého rozumějí významu kříže, budou jistě stejnou mocí vedeni k odstranění kvasu ze svého středu. „*Neboť jest Beránek náš velikonoční za nás obětován, Kristus. A protože hodujmež* (= slavme slavnost – p. p.) *ne v kvasu starém, ani v kvasu zlosti a nešlechetnosti, ale v přesnicích upřímnosti a pravdy.*“ (1. Kor. 5,7-8) Slavností, o níž se v tomto oddílu mluví, je ta, která v životě a putování Církve odpovídá slavnosti nekvašených chlebů. Ta trvala „sedm dní“, a Církev jako celek i každý věřící zvlášť jsou zodpovědní za chození v praktické svatosti plných sedm dní, tj. po celé období svého putování po této zemi a to má být u nich navíc přímým výsledkem skutečnosti, že jsou omyti krví a mají obecenství s Kristovým utrpením.

Izraelita neodstraňoval kvas proto, aby byl spasen, ale protože byl spasen. A kdyby opomněl kvas odstranit, nebyla by tím rozhodně zpochybněna jeho bezpečnost skrze krev, nýbrž pouze jeho obecenství se shromážděním. „*Za sedm dní nebude nalezeno kvasu v domích vašich; neboť kdo by koli jedl něco kvašeného, vyhlazena bude duše ta ze shromáždění izraelského, tak příchozí jako zrozený v zemi.*“ (19. v.) Vyhlazení Izraelity ze shromáždění odpovídá přesně tomu, co známe jako přerušení obecenství křesťana, jestliže si dovoluje věci, které odporují svatosti Boží přítomnosti. Bůh nemůže trpět zlo. Jedna nesvatá myšlenka přeruší obecenství duše, a dokud znečištění způsobené každou takovou myšlenkou není odstraněno vyznáním, odstraněno na základě služby Krista jako našeho Přímlovce, je nemožné, aby obecenství bylo obnoveno. (Srv. 1. Jan. 1,5-10) Věrný křesťan se z toho raduje. Vždy může Bohu děkovat, když si uvědomuje Jeho svatost a nechtěl by snižovat míru svatosti být jen o vlas, ani kdyby mohl. Nevýslovně se raduje, že smí chodit v obecenství s Tím, který nemůže být ani na okamžik spjat se sebemenší částčkou „kvasu“.

Bůh buď chválen a veleben za jistotu, že nic nemůže zrušit svazek, kterým je věrný věřící s Ním spojen. Jsme „spaseni skrze Hospodina“, ale ne nějakým spasením dočasným nebo nějak podmíněným, nýbrž „*spasením*

věčným“. (Iz. 45,17) Ale spasení a obecenství není jedno a totéž. Mnozí jsou spaseni, ale nevědí o tom; a jsou mnozí, kteří se z toho neradují. Je naprosto nemožné, abych se mohl těšit z toho, že veře mého domu jsou skropeny krví, jestliže můj dům je znečištěn kvasem. Taková je nezměnitelná, stále platná zásada a pravda v životě z Boha. Kéž by byla hluboce vepsána do našich srdcí! Praktická svatost, i když není základem našeho spasení, je co nejúžeji spjata s naší radostí ze spasení. Izraelita nebyl spasen nekvašeným chlebem, ale krví; a přece by ho kvas oloupil o obecenství. Křesťan také není spasen skrze svou praktickou svatost, nýbrž skrze krev; ale bude-li trpět nějaké zlo – v myšlenkách, v slovu nebo v skutku, – nebude mít pravou radost ze spasení a rovněž ne pravé obecenství s Beránkovou Osobou.

Nepochybuji o tom, že toto bývá většinou příčina mnohé duchovní prázdnoty a vyprahlosti a nedostatku pevného, hlubokého a stálého pokoje, jak se s tím setkáváme u Božích dětí. Ony nepěstují svatost; neslaví „slavnost nekvašených chlebů“. Krev je nade dveřmi, ale kvas uvnitř domu jim brání radovat se z bezpečí, které jim krev zjednává. Ohleduplnost ke zlu a přátelení s ním ničí naše obecenství, i když nemůže zrušit pouto, které naše duše věčně spojuje s Bohem. Ti, kdo patří k Božímu shromáždění, musí být svatí. Musí být nejenom vyproštěni z viny a následků hříchu, ale také z konání hříchu, z moci hříchu a z milování hříchu. Právě skutečnost, že byli vysvobozeni krví velikonočního beránka, působila, že Izraelité byli zodpovědní za odstranění kvasu ze všech svých příbytků. Jistě by nemohli mluvit onou hroznou řečí člověka, který pohrdal zákonem: „nyní tedy, když jsme vykoupeni, se můžeme chovat, jak chceme“. Nikdy ne! Jestliže byli spaseni milostí, byli spaseni k svatosti. Taková duše, která dovede používat svobody Boží milosti a dokonalého vykoupení v Kristu Ježíši a „zůstává v hříchu“ (Řím. 6,1), jasně dokazuje, že nerozumí ani milosti, ani spáse.

Milost nejenže zachraňuje duši věčným spasením, ale udílí též přirozenost, která se raduje ze všeho, co patří Bohu, protože sama je z Boha. Jsme učiněni účastníky Boží přirozenosti, která nemůže hřešit, protože se narodila z Boha. Chodit v síle a moci této přirozenosti znamená opravdu „slavit“ slavnost nekvašených chlebů (přesnic; – p. p.). V nové přirozenosti není ani „starý kvas“ ani „kvas zlosti a nešlechtnosti“, protože tato přirozenost je z Boha, a Bůh je svatý a „*Bůh láska jest*“. Je tedy zřejmé, že nemáme od sebe odstraňovat zlo proto, abychom polepšili svou starou přirozenost, která je nevyléčitelně nenapravitelná, – a rovněž ne proto, abychom dostali novou přirozenost, ale protože ji máme. Máme život a v moci a síle tohoto života

odstraňujeme zlo. Jenom jsme-li vysvobozeni z viny hříchu, můžeme chápat nebo zjevovat pravou moc svatosti. Pokoušet se o to nějak jinak je beznadějná práce a marné lopocení. Slavnost nekvašených chlebů mohla být slavena pouze pod dokonalou ochranou krve.

Podobnou důležitost a obraznou řeč k našemu mravnímu uplatnění nalézáme v tom, co doprovázelo nekvašený chléb, totiž v „bylinách hořkých“. Nemůžeme se radovat z obecenství s Kristovým utrpením, jestliže si nepřipomínáme, proč k těm utrpením muselo dojít. Takovéto připomínání nutně působí potřeňého a pokorného ducha, který je tak trefně vyjádřen v hořkých bylinách slavnosti velikonočního beránka. Jestliže beránek pečený ohněm vyjadřoval, že Kristus na Svě Osobě na kříži strpěl prchlivost Božího hněvu, pak hořké byliny mluví o tom, že věřící uznává pravdu, že Pán „*trpěl za nás*“. „*Kázeň pokoje našeho na Něj vzložena, a zsinalostí Jeho lékařství nám způsobeno.*“ (Iz. 53,5) Vzhledem k veliké lehkomyšlnosti našich srdcí je dobré rozumět hlubokému významu hořkých bylin. Kdo by mohl číst takové žalmy jako 6., 22., 38., 69., 88. a 109. a nepochopit alespoň trochu význam nekvašeného chleba a hořkých bylin? Praktická svatost života s hlubokou pokorností duše musí plynout ze skutečného obecenství s Kristovým utrpením, protože je naprosto nemožné, aby mravní zlo a lehkomyšlnost mysli mohly existovat tváří v tvář tomuto utrpení.

Ale někdo se možná zeptá, zda není hlubokou radostí duše vědomí, že Kristus nesl naše hříchy a že za nás až do dna vyprázdnil kalich Božího spravedlivého hněvu? O tom není pochyb. To je pevným základem veškeré naší radosti. Ale mohli bychom někdy zapomenout, že pro „naše hříchy“ On trpěl? Mohli bychom někdy ztratit ze zřetele onu duši přemáhající pravdu, že nejvyšší chvály hodný Boží Beránek sklonil Svou hlavu pod tíží našich přestoupení? Jistěže ne. Musíme jíst beránka s bylinami hořkými, jež – nezapomeňme – představují ne slzy nějaké bezcenné, mělké rozcitlivělosti, nýbrž hluboké a skutečné zkušenosti duše, která proniká duchovní moudrostí a mocí do významu a praktického účinku kříže.

Při hledění na kříž shledáváme, že zahlazuje naši vinu. To udílí vzácný pokoj a radost. Ale vidíme v něm také úplné odstavení přirozenosti, ukřižování „těla“, smrt toho „starého člověka“. (Srv. Řím. 6,6; Gal. 2,20; 6,14; Kol. 2,11) Tato skutečnost ve svých praktických výsledcích s sebou nese mnohé, co je pro přirozenost „hořké“. Bude nás volat k sebezapření, k mrtvení na-

ších údů, které jsou na zemi (Kol. 3,5), k tomu, že se opravdu budeme považovat za mrtvé hříchu. (Řím. 6) Všechny tyto věci se mohou zdát na první pohled hrozné, ale jakmile se někdo dostane za dveře skropené krví, smýšlí úplně jinak. Tytéž byliny, které by se jazyku Egyptana zdály hořké, tvořily nedílnou součást slavnosti Izraelova vykoupení. Ti, kdo jsou vykoupeni krví Beránka, kdo znají radost z obecenství s Ním, považují odstraňování zla a držení přirozenosti na místě smrti za „slavnost“.

„Nezanecháte z něho ničehož do jitra; pakli by co pozůstalo z něho až do jitra, ohněm spálíte.“ (10. v.) V tomto příkazu jsme poučováni, že obecenství shromáždění nesmělo být nijak oddělené od oběti, která byla základem tohoto obecenství. Srdce musí vždy v sobě uchovávat živé vědomí, že každé pravé obecenství je nerozlučně spjato s dokonaným vykoupením. Jestliže si myslíme, že máme obecenství s Bohem na nějakém jiném základě, je to totéž, jako kdybychom si představovali, že by Bůh mohl mít obecenství s naším zlem. Podobně, jestliže si myslíme, že máme obecenství s lidmi na nějakém jiném základě, pak můžeme utvořit jen nějaký nesvatý spolek, z něhož nebude moci vzejít nic jiného než zmatek a nepravost. Slovem, všechno musí být založeno na krvi a musí s ní být nerozlučně spjato. Takový je prostý význam předpisu o jedení velikonočního beránka ještě téže noci, kdy byla prolita krev. Obecenství nesmí být oddělováno od svého základu.

Jakým krásným obrazem působí shromáždění Izraele pod ochranou krve, pokojně se sytícího beránkem, který byl pečen ohněm, s nekvašeným chlebem a s hořkými bylinami! Nevidíme zde žádný strach před soudem, žádný strach před Hospodinovým hněvem ani před hroznou vichřicí spravedlivé pomsty, která se v půlnoční hodině prudce přehnala přes egyptskou zemi. Uvnitř za krví skropenými dveřmi bylo vše plné hlubokého pokoje. Lidé uvnitř se nemuseli bát ničeho zvenčí a ani je nemohlo nic znepokojit kromě kvasu, který by zasadil smrtící ránu všemu jejich pokoji a požehnání. Jaký je to obraz pro Církev! Jaký obraz pro křesťana! Kéž bychom na něj více hleděli osvětleným okem a s myslí, která se chce učit!

Ale ještě nejsme u konce s tímto velice poučným ustanovením. Viděli jsme postavení Izraelitů a jejich jídlo. Nyní se podívejme na jejich oděv.

„Takto jej pak jísti budete: Bedra svá přepásaná míti budete, obuv svou na nohách svých a hůl svou v ruce své, a jísti budete s chvátáním; neboť jítí jest Hospodinovo.“ (11. v.) Měli ho jíst jako lid připravený zanechat za sebou zemi smrti a tmy, hněvu a soudu, – jako lid odhodlaný vydat se na cestu

k zemi zaslíbení, k jim určenému dědictví. Krev, která je uchránila před osudem egyptských prvorozených, byla také základem jejich vysvobození z egyptského otroctví. A měli nastoupit cestu a jít s Bohem k zemi, která oplývala mlékem a strdím. Ještě ovšem nepřekročili Rudé moře, ještě neušli „cestu tří dnů“ – přesto však v principu byli vykoupeným, odděleným a putujícím lidem, lidem očekávajícím a závislým. A všecko jejich oblečení mělo být v souladu s jejich přítomným postavením a budoucím určením. Přepásaná bedra mluví o úplném oddělení od všeho, co bylo kolem nich, a zároveň o jejich pohotovosti ke službě. Obuté nohy ukazovaly na jejich připravenost opustit toto místo. A konečně hůl byla význačným symbolem putujícího lidu, opírajícího se o něco, co bylo mimo ně. Jak vzácné rysy! Kéž by se více zračily na každém údu Boží vykoupené rodiny.

Milý křesťane, „o tom přemýšluj“! (1. Tim. 4,15) Skrze milost jsme zakusili očisťující účinek Ježíšovy krve. Jako tací máme výsadu sytit se Jeho velebeníhodnou Osobou a radovat se z Jeho „nevystihlých bohatství“, – mít obecnství s Jeho utrpením a být připodobněni Jeho smrti. Kéž by nás tedy bylo vidět s nekvašeným chlebem a s hořkými bylinami, s přepásanými bedry, s obutými nohama a s holí v ruce. Zkrátka, kéž bychom nesli znaky svatého lidu, ukřižovaného lidu, lidu bdícího a pilného, – lidu, který je zjevně na cestě k Bohu, – na cestě ke slávě. Kéž by nám to Bůh dal, abychom více pronikali do hloubky a moci všech těchto věcí, aby tak ony nezůstávaly pouhými teoriemi, pouhými principy známosti a výkladu Písma, nýbrž živými Božími skutečnostmi, které známe z vlastní zkušenosti a které osvědčujeme k Božímu oslavení v praktickém životě.

Uzavřeme tento oddíl letmým nahlédnutím do 43-49. verše. Jsme tam poučováni, že na místě, kde měl výsadu každý pravý Izraelita jíst velikonočního beránka, žádný neobřezaný cizinec nesměl mít účast. „*Žádný cizozemec nebude jíst z něho... všecko shromáždění izraelské tak učiní.*“ Dříve než mohl být beránek jeden, musela být provedena obřízka. Jinými slovy: na naši přirozenost musí být napsán rozsudek smrti, než se můžeme rozumně sytit Kristem, ať už jako základem pokoje nebo jako středem jednoty. Obřízka má svůj protějšek v kříži. Jenom Izraelité mužského pohlaví byli obřezáni; ženské pohlaví bylo zastoupeno muži. Podobně na kříži Kristus zastoupil Svou Církev, a proto Církev je ukřižována spolu s Kristem, ale žije skrze Kristův život, který je na zemi poznáván a vyjadřován skrze moc Ducha Svatého. „*Jestliže by pak cizozemec bydlil s tebou pohostinu, a slaviti by chtěl*

fáze Hospodinu, prvé obřezán bude každý pohlaví mužského; a tehdy přistoupí k slavení jeho, a bude jako tu v zemi zrozený, žádný pak neobřezaný nebude jísti z něho.“ (48. v.) „Ti, kteříž jsou v těle, Bohu se líbiti nemohou.“ (Řím. 8,8)

Ustanovení o obřizce tvořilo velikou dělicí čáru mezi Božím Izraelem a všemi národy, které bydlily na tváři země.

Podobně dnes kříž Pána Ježíše Krista tvoří takovou hranici mezi Církví a světem. Ani trochu nezáleželo na tom, jaké kdo měl přednosti nebo postavení. Nemohl mít společný podíl s Izraelem, dokud se nepodrobil oné operaci odříznutí těla. Obřezaný žebrák byl Bohu blíže než neobřezaný král. Podobně ani dnes nemůže být někdo zúčastněn na radostech Božích vykoupných než jen skrze kříž našeho Pána Ježíše Krista. A tento kříž odstraňuje všechny pyšné nároky, smazává všechny rozdíly v postavení a spojuje všechny v jedno svaté shromáždění velebitelů omytých krví. Kristův kříž tak tvoří natolik vysokou hranici a natolik neproniknutelnou obrannou zeď, že ani jediný atom země nebo přirozenosti nemůže tuto hranici překročit a vmísit se mezi „nové stvoření“. „*To pak všecko jest z Boha, kterýž smířil nás se Sebou.*“ (2. Kor. 5,18)

Ale nejen oddělení Izraele od všech cizozemců mělo být přísně dodržováno v ustanovení o fázi, nýbrž měla být také jasně prosazena jednota Izraele. „*V téměř domě jísti jej budeš, nevynesesh z domu ven masa jeho; a kosti v něm nezlámáte.*“ (46. v.) Jak krásný a vzácný zde máme předobraz o tom „jednom těle a jednom Duchu“. (Ef. 4,4) Boží Církev je jedna. Takovou ji vidí Bůh, jako takovou ji udržuje a jako takovou ji také jednou zjeví před anděly, lidmi a ďábly přes vše, co bylo činěno, aby tato jednota byla mařena. Budiž Bůh veleben za to, že jednota Církve je právě tak předmětem Jeho opatrování jako je Církev předmětem Jeho ospravedlnění, přijetí a věčné bezpečnosti. „*Onť ostříhá všech kostí jeho, žádná z nich nebývá zlámána.*“ (Ž. 34,21) A opět jinde čteme: „*Kost Jeho nebude zlámána.*“ (Jan 19,36) Přes surovost a krutost římských vojáků a přes všechny nepřátelské vlivy, které působily po všechna staletí, je Kristovo tělo jedno a tato Boží jednota nemůže být nikdy zrušena. „JEDNO JEST ZAJISTÉ TĚLO A JEDEN DUCH“, a to zde, na této zemi. Blahoslavení jsou všichni, kdo tuto pravdu vírou uznávají a jsou dost věrní, aby ji v těchto posledních dnech uskutečňovali přes téměř nepřekonatelné těžkosti, s nimiž se setkávají při jejím vyznávání a uskutečňování. Jsem přesvědčen, že Bůh to uzná a poctí.

Kéž nás Pán vysvobodí od ducha nevěry, který by nás chtěl svést, abychom vynášeli úsudky podle toho, co naše oči vidí, místo žití ve světle Jeho neproměnného Slova.

13. kapitola

Prvorození a slavnost nekvašených chlebů

První verše této kapitoly nás jasně učí, že osobní oddanost a osobní svatost jsou dva druhy ovoce, které Boží láska způsobuje u těch, kdo jsou jejími šťastnými předměty. Zasvěcení prvorozených a slavnost nekvašených chlebů jsou zde uvedeny v přímé souvislosti s vysvobozením lidu z egyptské země.

„Posvěť mi všeho prvorozeného, cožkoli otvírá každý život mezi syny izraelskými, tak z lidí jako z hově, neboť Mé jest. Protož řekl Mojžíš lidu: Pamatujte na den tento, v kterémž jste vyšli z Egypta, z domu služby (=otroctví); neboť v silné ruce vyvedl vás odsud Hospodin, aniž kdo jež co kvašeného.“ (2-3. v.) A dále: *„Za sedm dní jísti budeš chleby přesné, dne pak sedmého slavnost bude Hospodinova. Přesní chlebové jedení budou za dnů sedm, aniž spatříno bude u tebe co kvašeného, aniž se uhlédá u tebe kvas ve všech končinách tvých.“* (6-7. v.)

Pak nám je vysvětlen důvod obou těchto důležitých ustanovení. *„A vypravovati budeš synu svému v ten den, řka: Proto, což mi učinil Hospodin, když jsem vycházel z Egypta.“* (8. v.) A dále: *„A když by se tebe zeptal syn tvůj potom, a řekl: Co jest to? tedy povíš jemu: V ruce silné vyvedl nás Hospodin z Egypta, z domu služebnosti (=otroctví). Neboť když se byl zatvrdil farao a nechťel nás propustiti, pobil Hospodin všechno prvorozené v zemi egyptské, od prvorozeného z lidí, až do prvorozeného z hově; i tou příčinou já obětuji Hospodinu všechny samce otvírající život, ale všechno prvorozené ze synů svých vyplacuji.“* (14-15. v.)

Čím plněji pronikáme skrze moc Ducha Božího do vykoupení, které je v Kristu Ježíši, tím rozhodněji bude naše oddělení a tím upřímnější bude naše oddanost. Vlastní úsilí o vytvoření takového oddělení nebo oddanosti, dokud člověk nepoznal vykoupení, se ukáže jako naprosto beznadějná práce. Všechny naše činy musí být konány „proto, co učinil Pán“, a ne proto,

abychom od Něho něco dostali. Úsilí o dosažení života a pokoje jsou důkazem, že ještě neznáme moc krve, zatímco ryzí ovoce prožitého vykoupení je k chvále Toho, který nás vykoupil. „*Neboť milostí spasení jste skrze víru, (a to ne sami ze sebe, darť jest to Boží), ne ze skutků, aby se někdo nechlubil. Jsme zajisté Jeho dílo, jsouce stvořeni v Kristu Ježíši ke skutkům dobrým, kteréž Bůh připravil, abychom v nich chodili.*“ (Ef. 2,8-10) Bůh již pro nás připravil cestu dobrých skutků, a nyní nás skrze milost připravuje, abychom po ní chodili. Chodit po ní můžeme jen jako spasení. Kdyby tomu bylo jinak, mohli bychom se chlubit. Ale poněvadž sami nejsme nic než Boží dílo, stejně jako cesta, po níž chodíme, nemáme důvod ke chlubení.

Pravé křesťanství je pouze zjevováním Kristova života, uděleného nám působením Ducha Svatého podle věčných plánů svrchované milosti, a všechny naše činy, které u nás předcházely před udělením tohoto života, jsou pouze „skutky mrtvé“, od nichž musí být naše svědomí stejně tak očištěno jako od „skutků zlých“. (Žid. 9,14) Výraz „skutky mrtvé“ v sobě zahrnuje všechny skutky, které lidé činí se zřejmým úmyslem dosáhnout života. Jestliže někdo hledá život, je naprosto jasné, že ho dosud nemá. Může být v hledání třeba velice upřímný, ale jeho veliká upřímnost tím jasněji dokazuje, že tento život dosud vědomě nedosáhl. Proto všechno, co je činěno za účelem dosažení života, je mrtvý skutek, poněvadž je to učiněno bez života, – bez Kristova života, toho výhradně pravého života, jediného zdroje, odkud mohou plynout dobré skutky. A všimněme si, že zde nejde o „skutky zlé“; nikoho by jistě nenapadlo, že by skrze takové skutky mohl dosáhnout život. Zjistíte naopak, že lidé se stále utíkají ke „skutkům mrtvým“, aby utišili své svědomí, které si uvědomuje „skutky zlé“, zatímco Boží zjevení nás poučuje, že svědomí musí být očištěno od skutků mrtvých i zlých.

Také o spravedlnosti čteme, že „*jako roucho ohyzdné jsou všechny spravedlnosti naše.*“ (Iz. 64,6) Nepraví se, že pouze všechny naše bezbožnosti jsou jako roucho ohyzdné. To by jistě každý hned připustil. Ale je skutečností, že i to nejlepší ovoce, které jsme schopni nést v podobě nábožnosti a spravedlnosti, je na stránkách věčné pravdy označeno jako „skutky mrtvé“ a „roucho ohyzdné“. Právě naše úsilí o dosažení života a každé naše úsilí o spravedlnost jen dokazuje, že jsme mrtví a že jsme zahalení do ohyzdných rouch. Jen jako ti, kdo už nyní mají věčný život a Boží spravedlnost, můžeme chodit po cestách dobrých skutků, které Bůh připravil. Mrtvé skutky a ohyzdná roucha nestačí, aby se mohly ukázat na takové cestě. Jen „vykoupení Páně“ po ní mohou chodit. Jen jako vykoupený lid slavil Izrael slavnost

nekvašených chlebů a zasvěcoval své prvorozené Hospodinu. O tom prvním ustanovení jsme už uvažovali. To druhé ustanovení v sobě také zahrnuje velmi mnohá naučení.

Anděl zhoubce procházel egyptskou zemí, aby zahubil všechno prvorozené. Ale izraelští prvorození unikli soudu skrze smrt Bohem ustanoveného zástupce. V souladu s tím je v této kapitole vidíme jako živé lidi zasvěcené Bohu. Jsouce spaseni krví, mají výsadu zasvěcovat svůj vykoupený život Tomu, jenž je vykoupil. Proto jen jako vykoupení měli život. Pouze Boží milost učinila u nich rozdíl a dala jim místo živých lidí v Jeho přítomnosti. V tomto případě jistě nebyl důvod chlubit se, protože pokud jde o osobní zásluhy nebo osobní cenu, učíme se z této kapitoly, že byli postaveni na jednu úroveň s nečistou a bezcennou věcí. *„Každé pak prvorozené osle vyplatíš hovádkem; pakli bys nevyplatil, zlom jemu šíji; každého také prvorozeného člověka mezi syny svými vyplatíš.“* (13. v.) Byly dvě skupiny zvířat – čistá a nečistá, a člověk je zde přiřazen ke druhé skupině. Beránek měl zastoupit nečisté zvíře. Jestliže pak osel neměl být vyplacen, měla mu být zlomena šíje. A tak člověk nevykoupený – nespasený – byl uveden na úroveň nečistého zvířete a to dokonce nalézajícího se v takovém stavu, že nic nemohlo být bezcennějšího a nevzhlednějšího. Jak bídný obraz skýtá člověk ve svém přirozeném stavu! Kéž by tomu naše pyšná srdce dovedla více rozumět! Pak bychom se jistě upřímněji radovali z výsady, že jsme byli omyti od své viny krví Beránka a že navěky jsme zanechali všechnu svoji ohyzdnost za sebou, v hrobě, kde ležel pohřben náš Ručitel.

Kristus byl ten Beránek, čistý, neposkvrněný Beránek; my pak nečistí. Ale On se postavil na naše místo a na kříži byl učiněn hříchem a jako s takovým s Ním bylo zacházeno – buď za to navěky ctěno Jeho s ničím nesrovnatelné jméno. To, co my jsme měli vytrpět po celé nesčíslné věky věčnosti, vytrpěl On za nás na zlořečeném dřevě. Všechno, co patřilo nám, vytrpěl tam na golgotském kříži, abychom se mohli navěky radovat z toho, co patřilo Jemu. Jemu se dostalo to, co jsme zasloužili my, abychom mohli mít to, co zasloužil On. Ten čistý zaujal na čas místo nečistého, aby nečistý mohl mít navěky místo čistého. A tak ačkoli jsme co do přirozenosti znázornění odporným obrazem osla se zlomenou šíjí, skrze milost se nalézáme představování zmrtvýchvstalým a oslaveným Kristem v nebesích. Jak obrovský rozdíl! Zde všechna sláva člověka leží v prachu a vyvyšuje a zveličuje jen a jen lásku, která nás vykoupila. Všemu pyšnému vychloubání člověka jsou zavřena ústa a

místo toho je do nich vložen chvalozpěv Bohu a Beránkovi, který bude zaznívat obrovskými prostory nebes po věky věků.⁶

Jak mocně nás to upomíná na paměťihodná, hluboce závažná slova apoštola v epištole Římanům: *„Jestližeť jsme pak zemřeli s Kristem, věřímeť, že spolu s Ním také živi budeme, věduce, že Kristus, vstav z mrtvých, již více neumírá, smrt nad Ním již více nepanuje. Neboť že umřel, hříchu umřel jednou; že pak jest živ, živ jest Bohu. Tak i vy za to mějte, že jste zemřeli zajisté hříchu, ale živi jste Bohu v Kristu Ježíši, Pánu našem. Nepanujž tedy hřích v smrtelném těle vašem, abyste povolovali jemu v žádostech jeho. Aniž vydávejte oudů svých za odění nepravosti hříchu, ale vydávejte se k službě Bohu, jako byvše mrtví, již živí, a oudy své za odění spravedlnosti Bohu. Neboť hřích nebude panovati nad vámi; nejste zajisté pod zákonem, ale pod milostí.“* (Řím. 6,8-14) Jsme nejen vykoupeni z moci smrti a hrobu, ale také spojeni s Tím, který nás vykoupil za obrovskou cenu Svého drahého života, abychom mohli v síle Ducha Svatého svůj nový život se všemi jeho silami zasvěcovat Jeho službě, aby Jeho vzácné jméno v nás bylo oslaveno podle vůle našeho Boha a Otce.

Ve zbývajících málo verších 13. kapitoly 2. Mojžíšovy knihy je nám podán jímavý, krásný příklad láskyplného ohledu Páně k potřebě Jeho lidu. *„Onť zajisté zná slepení naše, v paměti má, že prach jsme.“* (Ž. 103,14) Když vykoupil Izraele a navázal s ním úzký vztah, vzal na Sebe ve Svě nevyzpytatelné, neskonale milosti péči o všechny jejich potřeby i mdloby. Nezáleželo na tom, co byli oni nebo čeho jim bylo třeba, když veliký „JÁ JSEM“ byl s nimi s úplnou, nevyčerpatelnou hlubinou Svého jména. Chystal se vést je z Egypta do Kanaánu a zde Ho vidíme, jak pro ně vybírá vhodnou cestu. *„Stalo se pak, když pustil farao lid, že nevedl jich Bůh cestou země filistinské,*

⁶ Je zajímavé vidět, že podle přirozenosti jsme postaveni do stejné řady s nečistým zvířetem, ale skrze milost jsme spojeni s Kristem, tím neposkvrněným Beránkem. Nemůže být nic nižšího než místo, které nám patří podle naší přirozenosti, – a nemůže být nic vyššího, než co nám patří skrze milost. Podívej se jen na takového osla se zlomenou šíjí: takovou cenu a význam má nevykoupený dosud nespasený člověk. A podívej se jinak, na „drahou krev Krista“: – takovou cenu má člověk, jenž byl vykoupen. *„Vám tedy věřícím jest vzácnost.“* (1. Petr. 2,7 – p. p.) To znamená, že všichni, kteří jsou omyti, mají podíl na Kristově vzácnosti. Protože On je „kámen živý“, jsou i oni „kameny živé“; a protože On je „kámen drahý“, jsou také oni „kameny drahé“. Veškerý život a vzácnost obdrželi od Něho a v Něm. Jsou jako On. Každý kámen v té duchovní budově, ukázané v 1. Petr. 2, je drahý, neboť byl koupen za tak vysokou cenu, jakou byla „krev Beránka“. Kéž by Boží lid víc a plněji znal své místo a výsady v Kristu!

ačkoli bližší byla; neboť řekl Bůh: Aby nepykal lid, když by užřel, an válka nastává, a nevrátili se do Egypta. Ale obvedl Bůh lid cestou přes poušť, kteráž jest při moři Rudém.“ (17-18. v.)

Pán ve Svě sklánějící se milosti zařídil vše tak, aby se Jeho lid nemusel hned na počátku putování potkat s těžkými zkouškami, které by mohly zma-lomyslnět jejich srdce a přimět je k putování zpět. „Cesta pouště“ byla mnohem delší; ale Bůh měl v plánu naučit Svůj lid hluboké a rozmanité lekce, které se mohli naučit jenom na poušti. „*A rozpomínati se budeš na všecku cestu, kterouž tě vedl Hospodin, Bůh tvůj již teď čtyřicet let po poušti, aby ponížil tebe a zkusil tě, aby známé bylo, co jest v srdci tvém, budeš-li ostříhati příkázání Jeho čili nic. I ponížil tě a dopustil na tebe hlad, potom tě krmil mannou, kteréž jsi ty neznal, ani otcové tvoji, aby známé učinil tobě, že ne samým chlebem živ bude člověk, ale vším tím, což vychází z úst Hospodinových, živ bude člověk. Roucho tvé nezvetšelo na tobě, a noha tvá se neodhnetla, již od čtyřiceti let.“ (5. M. 8,2-4)* Takové vzácné lekce by se nikdy nemohli naučit „*cestou země filistinské*“. Tam by se mohli naučit, co je to válka, a to hned na začátku svého putování. Ale „cestou pouště“ se naučili tomu, co je tělo ve vsí své zkaženosti, nevěře a vzpouře. Ale byl tu veliký „*JÁ JSEM*“ s veškerou Svou trpělivou milostí, nechybující moudrostí a neskon-alou mocí. Jen On mohl učinit zadost jejich potřebě, jen On mohl s takovou trpělivostí otvírat hlubiny lidského srdce. Mít srdce otevřené někde jinde než v přítomnosti neskonale milosti by mne uvrhlo do beznadějného zou-falství. Srdce člověka není ničím jiným než malým peklím. Jak nezměrné je to milosrdenství, že jsme byli vysvobozeni z jeho hrozných hloubek!

„Ach, čím vším jsem dlužen
Tobě za milost, znám každý den...
Pane, dejž, ať v každé době,
milost Tvoje poutá k sobě
pevným poutem srdce mé!“

„Vytáhše tedy z Sochot, položili se v Etam při kraji pouště. Hospodin pak předcházal je ve dne v sloupu oblakovém, aby je vedl cestou, v noci pak v sloupu ohnivém, aby svítil jim, aby ve dne i v noci jíti mohli. Neodjal sloupu oblakového ve dne, ani ohnivého sloupu v noci od tváři toho lidu.“ (20-22. v.) Hospodin nejen vybral cestu pro Svůj lid, ale také sestoupil, aby putoval spolu s nimi a oni Ho mohli poznávat podle svých rozmanitých potřeb. On

je nejen bezpečně vyvedl přes hranice Egypta, nýbrž také sestoupil, tak říkajíc ve Svém putovním voze, aby byl jejich společníkem v nejrozmanitějších okolnostech, s nimiž se setkávali na cestě. Byla to Boží milost. Nebyli pouze vysvobozeni z pece Egypta, aby jim bylo ponecháno na vůli vybrat si cestu do Kanaánu podle svého nejlepšího uvážení – takto s nimi Bůh nejednal. Věděl, že mají před sebou namáhavé a nebezpečné putování, mezi hady a štíry, skrze pasti a těžkosti, přes vyprahlost a prázdnotu pouště. A chvála budiž Jeho jménu! Nechtěl je nechat jít samotné. Chtěl být jejich společníkem při všech jejich námáhách a nebezpečích, ano, „předcházel je“. Byl jim vůdcem, slávou a ochranou, aby je vysvobozoval z každé úzkosti a strachu. Žel, že vždy znovu a znovu zarmucovali Nejvyššího zatvrzelostí svých srdcí. Kdyby s Ním chodili v pokoře, skromnosti a v plné důvěře v Něho, pak by musela jejich cesta od počátku až do konce být stále vítězství. Poněvadž měli v čele Hospodina, nemohla žádná moc rušit postup jejich putování z Egypta do Kanaánu. Bůh je chtěl provést vším až k cíli a vštípit je na hoře Svého dědictví podle Svého příslibu a podle moci Své pravice. Rovněž tam neměl zůstat ani jediný Kananejský, aby jim pak nebyl trnem v boku. Tak tomu bude, až Hospodin v blízké se již době vztáhne Svou ruku podruhé, aby Svůj lid vysvobodil z moci všech jejich utlačovatelů. Kéž by Pán ten okamžik už urychlil!

14. kapitola

Rudé moře

„Kteří se plaví po moři na lodích, pracující na velikých vodách, tiť vídají skutky Hospodinovy a divy Jeho v hlubokosti.“ (Ž. 107,23-24) Jak pravdivé to je! A přesto se naše zbabělá srdce takových „velikých vod“ tolik lekají. Raději se chceme plavit po mělčinách a ve výsledku pak nemůžeme vidět „skutky“ a „divy“ našeho Boha, protože ty mohou být viděny a známy jen „v hlubokosti“.

Právě v den zkoušky a těžkosti smí duše zakusit něco z hlubokosti nevypravitelného požehnání svého spoléhání na Boha. Nemohlo by tomu tak být, kdyby všechno šlo hladce. Při klidné plavbě po hladině tichých vod jezera nepociťujeme přítomnost Páně, nýbrž právě když bouře zuří a vlny se valí přes loď. Pán nám nepraví, že budeme ušetřeni zkoušek a soužení, naopak říká, že se setkáme s obojím. Ale zaslibuje nám svoji přítomnost, a to

je nekonečně více. Boží přítomnost ve zkoušce je lepší než vyjmutí ze zkoušky. Hluboká účast Jeho srdce s námi je mnohem sladší než moc Jeho ruky pro nás. Přítomnost Boha s Jeho věrnými služebníky, kteří procházeli pecí, byla mnohem lepší než projevení Jeho moci, kterou by byli z pece vytřeni. (Dan. 3) Přáli bychom si často, abychom se směli ubírat cestou bez zkoušek, ale to by s sebou neslo vážnou ztrátu. Přítomnost našeho Pána nebývá nikdy tak sladká jako v okamžicích hrozivé těžkosti.

Tak tomu bylo v případě Izraelských, jak o tom máme zprávu v této kapitole. Byli uvedeni do obrovské, skličující těžkosti: byli povoláni „pracovat na velkých vodách“; „duše jejich v nebezpečnosti rozplývala se“. Faraó litoval, že je nechal odejít ze své země, a proto činí zoufalý pokus, aby je přivedl zpět. *„Protož zapráhl do svého vozu, a lid svůj vzal s sebou. A vzal šest set vozů vybraných, i všechny vozy egyptské, nad nimiž nade všemi byli hejtmané. A když se přiblížil faraó, pozdvihli synové izraelští oči svých, a aj, Egyptští táhnou za nimi. I báli se velmi, a volali synové izraelští k Hospodinu.“* (6-7. a 10. v.) Byla to vskutku veliká zkouška, – zkouška, kde všechno lidské úsilí nebylo nic platné. Snažit se pomoci si nějak vlastní silou by bylo stejně poštelilé jako pokoušet se stéblem slámy zastavit mořský proud. Před nimi bylo moře, za nimi faraonova vojska a kolem nich hory. A všimněme si, že to vše dopustil a nařídil Bůh. On určil jejich tábor *„před Fiarot, mezi Magdalem a mořem, proti Belsefon“*. (2. v.) A k tomu ještě dovolil faraonovi, aby je doštíhal. Proč to? Právě proto, aby se mohl zjevit ve spasení Svého lidu a v úplné porážce Svých nepřátel. *„Kterýž rozdělil moře Rudé na díly, neboť jest věčné milosrdenství Jeho. A převedl Izraele prostředkem jeho, neboť jest věčné milosrdenství Jeho. A uvrhl faraona s vojskem jeho do moře Rudého, neboť jest věčné milosrdenství Jeho.“* (Ž. 136,13-15)

Není ani jedno zastavení na celé cestě putování Božích vyvolených pouští, jehož hranice by nebyly naprosto přesně vyznačeny rukou neomylné moudrosti a nekonečné lásky. Zvláštní rozsah a vliv každého takového postavení byl přesně stanoven. Všechny Fiaroty a Magdaly jsou nařízeny v přímé souvislosti s mravním stavem těch, které Bůh vede zákruty a bludišti pouště a také v souvislosti se zjevením Své povahy. Nevěra může často vnukat otázku: „Proč to či ono?“ Jenom Bůh však zná všechna taková proč a On ta proč jistě vyvede na světlo, jestliže ukázání té jejich příčiny bude k Jeho oslavení a k dobrému pro Jeho lid. Jak často cítíme u sebe sklon ptát se, proč a z jakého důvodu jsme byli uvedeni do té či oné situace! Jak často se sami namáháme a klameme, chtíce si sami vysvětlit důvod, proč jsme vystaveni

té či oné zkoušce! Oč lépe by pro nás bylo, kdybychom v pokorné oddanosti sklonili své hlavy a řekli: „Je to tak dobře“ a „Bude to dobře“! Kdykoli nám Bůh určuje nějaké místo, můžeme být klidní a ujištění, že nám je volí s největší moudrostí, a aby nám bylo co nejprospěšnější. A i když si pošetile a úmyslně sami pro sebe zvolíme nějaké postavení, Bůh s největší laskavostí zvládne naši pošetilost a způsobí, aby vliv okolností, které jsme si sami zvolili, musel nakonec spolupůsobit k našemu duchovnímu prospěchu.

Právě když je Boží lid uvržen do největších rozpaků a těžkostí, smí spatřovat nejslavnější zjevení Božího charakteru a působení. Proto je Bůh často uvádí do takového postavení zkoušek, aby Ho mohli lépe a zřetelněji vidět. Mohl je vést Rudým mořem a držet daleko z dosahu vojsk faraona, dříve ještě, než je začal z Egypta pronásledovat. Ale tím by nebylo Jeho jméno tak plně oslaveno, ani nepřítelé, na nichž se Bůh chtěl „oslat“, by tím nebyli tak plně zahubeni. Příliš často ztrácíme tuto velkou pravdu ze zřetele a výsledkem bývá naše zemdlené srdce v čase zkoušky. Kdybychom se jen dovedli dívat na takovou velice těžkou zkoušku jako na příležitost, při které Bůh chce veřejně ukázat plnou postačitelnost Své milosti v náš prospěch! Umožnilo by nám to udržet naše duše v rovnováze a oslat Boha i při procházení nejhlubšími vodami.

Možná, že se musíme divit řeči Izraele v té věci, o níž právě uvažujeme. Můžeme snad být na rozpacích, jak si ji vysvětlit. Ale čím lépe známe svá zlá, nevěřící srdce, tím spíše uvidíme, jak velice se jim podobáme i my. Zdálo se, jako by úplně zapomněli na nedávné zjevení Boží moci ve svůj prospěch. Byli přece svědky soudu nad egyptskými bohy i sražení vší moci Egypta k zemi pod ranami metly ve všemohoucí ruce Hospodina. Viděli, jak byl toutéž rukou přetržen železný řetěz egyptského otroctví a uhašena pec. To všechno viděli, a přece když se jim na obzoru ukazuje jeden temný mrak, jejich doufanlivost přestává, jejich srdce selhává a oni vyjadřují reptáním takto svou nevěru: *„Zdali proto, že nebylo hrobů v Egyptě, vyvedl jsi nás, abychom zemřeli na poušti? Co jsi nám to učinil, že jsi vyvedl nás z Egypta?... Neboť lépe bylo nám sloužiti Egyptským, než zemříti na poušti.“* (11-12. v.) Taková je slepá nevěra! Neumí nic jiného než „vždy bloudit a nepoznávat Božích cest“. A tato nevěra byla taková za všech dob, nezměnila se. Způsobila, že David v jedné zlé chvíli řekl: *„Když tedy sejdu od ruky Saulovy, nic mi lepšího není, než abych naprosto utekl do země filistinské.“* (1. Sam. 27,1) A co se nakonec stalo? Saul padl na horách Gelboe a Davidův trůn byl postaven na věky. Podobně způsobila nevěra, že Eliáš Tesbitský v okamžiku hluboké tísně prchá,

aby zachránil svůj život před hněvivými pohrůžkami Jezábel. A jak to nakonec dopadlo? Jezábel leží rozbita, svržená na dlažbu, a Eliáš je vzat v ohnivém voze do nebe.

Tak tomu bylo s Izraelem v prvním okamžiku zkoušky. Věřili opravdu, že jen proto je Pán s takovou těžkostí vysvobodil z Egypta, aby je nechal pomřít na poušti. Namlouvají si, že jen proto byli uchráněni krví beránka, aby mohli být pohřbeni na poušti. Takto usuzuje nevěra vždycky. Vede nás k tomu, že si vykládáme Boží myšlenky tváří v tvář určité těžkosti, namísto abychom si vysvětlovali tu či onu těžkost v Boží přítomnosti. Víra se dívá na těžkost a tam nalézá Boha v plné Jeho věrnosti, lásce a moci. Je výsadou věřícího, že se smí vždy zdržovat v Boží přítomnosti. Byl do ní uveden skrze krev Pána Ježíše Krista a neměl by strpět nic, co mu chce tuto přítomnost vzít. Toto místo nemůže nikdy ztratit, protože Kristus, Jeho Hlava a Zástupce, je pro něho sám zaujal a uchovává je. Ale i když nemůže ztratit místo samo, snadno může přicházet o radost z něho, může se připravit o jeho praktické zakoušení a o jeho moc. Kdykoli se těžkosti věřícího postaví mezi jeho osobu a Pána, neraduje se už z přítomnosti Páně, ale hledí na ony těžkosti a trpí. Je to něco podobného, jako když se nějaký mrak postaví mezi nás a slunce a oloupí nás na čas o radost z jeho hřejivých paprsků. Mrak nemůže slunci zabránit, aby svítilo, pouze nám zabrání, abychom se z něho mohli radovat. Právě tak tomu bývá, když dovolíme svým zkouškám, těžkostem a bezradností, aby našim duším zakryly jasné paprsky dobrotivosti našeho Otce, která nám vždy září vstříc, s nezměnným jasem, ve tváři Ježíše Krista. Pro našeho Boha není žádná těžkost příliš veliká. Ba jistě, čím větší bývá nějaká těžkost, tím více místa a příležitosti tu bývá pro Něho, aby působil podle Svého vlastního charakteru jako Bůh veškeré moci a milosti. Postavení Izraele na počátku této kapitoly bylo ovšem velikou zkouškou, bylo jistě s to úplně sklíčit tělo a krev. Ale byl tu přece též Učinitel nebe i země a oni nemusili dělat nic jiného, než jen použít pro sebe Jeho moc.

Ale, žel, milý čtenáři, jak rychle v praxi selháváme, když vyvstane nějaká zkouška! Tyto myšlenky se dají dobře poslouchat a snadno se ukládají na papír (a budiž za to Bohu dík a chvála, že jsou podle Něho pravé), ale jiná věc bývá praxe, když se dostaví zkouška a s ní praktická příležitost. Jenom v praxi se může osvědčit jejich moc a uplatnit jejich požehnání. „*Bude-li kdo chtíti vůli Jeho činiti, tentě bude uměti rozeznati, jest-li to učení z Boha.*“ (Jan 7,17)

„I řekl Mojžíš lidu: Nebojte se, stůjte a vizte spasení Hospodinovo, kteréž vám způsobí dnes; neboť Egyptských, kteréž jste viděli dnes, neuzříte nikdy více až navěky. Hospodin bojovati bude za vás, a vy mlčeti budete.“ (13-14. v.) „Ztišit se“ je to první postavení, které víra zaujme, když se dostavuje zkouška. Pro tělo a krev je to nemožné. Všichni, kdo poněkud znají nepokojnost lidského srdce, které vidí blížící se zkoušku a těžkost, si budou umět představit, co vše se takovým „ztišením“ rozumí. Lidská přirozenost musí stále něco dělat. Honí se a pachtí sem a tam. Ráda by se chtěla sama nějak uplatnit. A i kdyby se zdálo poněkud opodstatněné ospravedlnování a posvěcování jejího bezcenného počínání, kdybychom jí dali onen působivý a často používaný titul „oprávněné používání prostředků, které jsou právě k dispozici“, přesto v jádře to nebývá nic jiného než pouhé a jasné ovoce naší nevěry, která vždycky vylučuje Boha. Nevidí nic jiného než temný mrak, který si sama utvořila. Nevěra si sama utváří anebo zveličuje těžkosti a pak nás vede k tomu, abychom je sami odstraňovali svou horečnou, ale naprosto neúčinnou činností, která ve skutečnosti kolem nás jenom rozvíří oblak prachu, bránící nám vidět Boží spasení.

Víra naopak pozdvihuje duši nad takovou těžkost, a to přímo k Bohu a uschopňuje ji „ztišit se“. Svými neklidnými a úzkostlivými snahami beztak nic nezískáme. „My nemůžeme jednoho vlasu učiniti bílého aneb černého“ ani „přidati ku postavě své loket jeden“. (Mat. 5,36 a 6,27) Co mohl dělat Izrael u Rudého moře? Mohli je vysušit? Anebo mohli srovnat hory s rovínou? Mohli zničit egyptská vojska? Jistěže ne. Byli uzavřeni mezi neproniknutelné zdi těžkostí, před nimiž se přirozenost mohla jen třást a cítit svou naprostou nemohoucnost. Ale to byl právě čas pro Boha, aby sám vystoupil a jednal. Jakmile je odstraněna nevěra, může na jeviště vstoupit Bůh. A abychom mohli správně porozumět Jeho činům, musíme se „ztišit“. Každé pohnutí přirozenosti je samo o sobě skutečnou překážkou našeho chápání Božího zásahu v náš prospěch a radosti se z něho.

To pro nás platí v každém úseku naší pozemské dráhy. Platí to pro nás jako pro hříšníky, když pod nemilým tlakem hříchu na naše svědomí býváme v pokušení uchýlit se k nějakým vlastním činům a dosáhnout tak upokojení. Máme se jistě „ztišit“, abychom mohli „vidět spasení Boží“. Vždyť co vůbec můžeme činit v díle zadostučinění za hřích? Mohli jsme být s Božím Synem na kříži? Cožpak jsme spolu s Ním mohli být tam hluboko v „cisterně hlučící“ a v „blátě bahnivém“? (Ž. 40,3) Anebo jsme si snad mohli prorazit cestu až tam nahoru k oné věčné skále, na niž se On postavil ve vzkříšení? Každá

správně uvažující mysl jistě hned dozná, že něco takového by bylo opovážlivým rouháním. Pouze Bůh má co činit ve vykoupení, nám pak náleží jenom „stát a vidět spasení Boží“. Již sama skutečnost, že je to Boží spasení, ukazuje, že člověk v něm nemůže naprosto nic učinit. Totéž pro nás však platí i dále od okamžiku, kdy jsme nastoupili putování jako křesťané. V každé nové těžkosti, ať je velká nebo malá, se má naše moudrost ztišit, „stát“, má se vzdát vlastních činů, zato však nalézat sladké odpočívání v Božím spasení. Ani nemáme činit nějaké rozdíly v těžkostech.

Nemůžeme nikdy říkat, že některé těžkosti jsou tak nepatrné, že je můžeme hravě zdolat sami, zatímco v jiných těžkostech nám nemůže pomoci nic jiného než Boží ruka. Ne. Každá těžkost přesahuje naše možnosti a síly. Jsme stejně neschopní změnit barvu jediného svého vlasu, jako jsme neschopní odstranit nějakou horu, – stejně neschopní stvořit jediné stéblo trávy jako stvořit celý svět. Nic z toho nemůžeme učinit, ale všechno to může Bůh. Proto můžeme jen s pevnou vírou být uvrženi na Něho, „*kterýž snižuje se, aby všechno spatřoval, což jest na nebi i na zemi*“. (Ž. 113,6) Někdy je nám, jako bychom byli vítězoslavně proneseni i nejtěžšími zkouškami, zatímco jindy se chvějeme, kolísáme a býváme sraženi k zemi i tou nejobyčejnější zkouškou. Proč? Protože v prvním případě býváme přinuceni uvalit své břímě na Pána, zatímco v případě druhém se pošetile pokoušíme nést je sami. Křesťan sám v sobě – ovšem skuteční-li to – se podobá nepracujícímu motoru, kde mnoho peněz na opravu anebo pouze jedno nové nepatrné pérko mívají někdy naprosto stejnou cenu.

„*Hospodin bojovati bude za vás, a vy mlčeti budete.*“ Jak vzácné ujištění! Jak jedinečně způsobilé uklidnit mysl i před nejděsivějšími těžkostmi a nebezpečími! Pán se staví nejen mezi nás a naše hříchy, ale také mezi nás a věci, kterými procházíme. Tím, co učinil v prvním případě, dává pokoj našemu svědomí, a tím, co koná v druhém případě, udílí pokoj srdci. Každý zkušený křesťan ví, že obě ty věci nejsou jedno a totéž. Je mnoho těch, kdo mají pokoj svědomí, ale nemají pokoj srdce. Nalezli Krista skrze milost a víru, jak se s božskou účinností Svě krve postavil mezi ně a všechny jejich hříchy; ale nedovedou stejně prostě skrze víru uskutečňovat, aby On ve Svě božské moudrosti, lásce a moci stál mezi nimi a jejich situacemi. Z toho plyne základní rozdíl jak v praktickém stavu duše jednotlivého věřícího, tak i v povaze jeho svědectví. Nic nemůže více oslavit Ježíšovo jméno než tiché odpočívání mysli, plynoucí z toho, že On stojí mezi námi a vším, co by mohlo být nějakým předmětem úzkosti našim srdcím. „*Člověka spoléhajícího na Tě*

ostřiháš v pokoji; v pokoji, neboť v Tebe doufá.“ (Iz. 26,3)

Ale někdo se zeptá: „Copak nemáme vůbec nic dělat?“ Odpovědí může být jiná otázka: „Co máme dělat?“ Všichni, kdo se opravdu znají, musí odpovědět: „Nic.“ Jestliže tedy nemůžeme nic dělat, není pro nás lepší „ztišit se“? Jestliže Pán pracuje za nás, není pro nás lepší ustoupit a stát stranou? Chtěli bychom snad běžet před Ním? Chtěli bychom se nějak činně vmísit do okruhu Jeho působení? Měli bychom Jemu vstoupit do cesty? Zde je naprosto neužitečné, aby pracovali dva, jestliže jenom jeden je dokonale schopný učinit vše. Jistěže by nikoho nenapadlo přinést hořící svíčku a myslet si, že tím přidáme jas slunci svítícímu v pravé poledne; a přece takový člověk by ještě mohl být považován za moudrého ve srovnání s jiným, který se pokouší pomáhat Bohu svou nepokojnou, nemístnou pracovní horlivostí.

Jakmile však Bůh ve Svém velikém milosrdenství otevře cestu, smí na ni víra ihned vstoupit. Ona jen přestává chodit po cestě člověka, aby mohla chodit po Boží cestě. „*I řekl Hospodin Mojžíšovi: Co voláš ke Mně? Mluv synům izraelským, ať jdou předce.*“ (15. v.) Pouze tehdy, když jsme se naučili „stát“, býváme vskutku schopní vykročit. Pokoušet se o to dřív, než jsme se naučili prvnímu, povede jen k tomu, že se ukáže naše pošetilost a mdlota. Proto je opravdu moudré vždycky, kdykoli se dostaví nějaká těžkost nebo bezradnost, umět „stát“, čekat jen na Boha, a On nám jistě otevře cestu. Po ní pak budeme moci pokojně a radostně „vykročit“. Tam, kde Bůh sám před námi otvírá nějakou cestu, nebývá nejistota, ale každá samovolná cesta se vždy ukáže jako cesta pochyb a váhání. Neznovuzrozený člověk může chodit se zdánlivě velkou jistotou a pevnou rozhodností po svých vlastních cestách. Ale jednou z nejzákladnějších složek nového stvoření je nedůvěřování sobě a spolu s tím spoléhání na Boha. Jen jestliže naše oči viděly spasení, budeme moci chodit po Jeho cestě. Ale nikdy ji nebudeme moci jasně rozeznat, dokud neskoncujeme s veškerou svou neužitečnou činností.

Je zvláštní moc a krása ve slovech „vidět spasení Hospodinovo“. Už sama skutečnost, že jsme vybízeni „vidět“ Boží spasení, svědčí o tom, že ono je hotové, úplné. Učí nás, že spasení je věc učiněná a zjevená Bohem, na kterou se jen můžeme dívat a z ní se radovat. Není to nějaká věc, kterou by zčásti učinil Bůh a zčásti člověk. Kdyby tomu tak bylo, nemohla by být nazvána Božím spasením. Aby jím spasení bylo, musí být úplně zbaveno všeho, co je z člověka. Člověk v té věci zpravidla neumí dělat nic jiného, než že kolem rozšíří oblak prachu zatemňující výhled na Boží spasení.

„Mluv synům izraelským, ať jdou předce.“ Zdá se, jako by i Mojžíš ustával, jak tomu nasvědčuje otázka Páně: *„Co voláš ke Mně?“* Mojžíš sice řekl lidu, aby *„stáli a viděli spasení Hospodinovo“*, ale jeho vlastní mysl byla dále v hlubokých zkouškách a v opravdovém volání k Bohu. Ale je naprosto neužitečné volat k Bohu, dokud sami něco děláme, stejně jako je neužitečné dělat něco, máme-li čekat. Žel, že to však často tak děláme. Vydáváme se na nějakou cestu, zatímco máme stát, a stojíme, máme-li vykročit. V případě Izraele mohla ovšem v srdci vyvstat otázka: *„Kam máme jít?“* Zdálo se, že před nimi leží naprosto nepřekročitelná překážka, která jim brání vykročit. Vždyť jak by mohli jít mořem? V tom byla ona těžkost. Přirozenost by tuto otázku nemohla nikdy vyřešit. Ale smíme si být jisti, že Bůh nám nikdy neudílí žádný příkaz, aby nám spolu s ním nedal také sílu uposlechnout. Skutečný stav srdce může být příkazem vystaven zkoušce, ale duši, která skrze milost je připravena poslechnout, udělí Bůh sílu shůry, aby to mohla učinit. Když Kristus přikázal onomu muži s uschlou rukou, aby ji vztáhl, mohl onen člověk říci: *„Jak ji mohu vztáhnout, když visí jako mrtvá?“* On však neříká nic, protože spolu s příkazem a ze stejného zdroje vyšla i moc uposlechnout.

Podobně v případě Izraele vidíme, že spolu s příkazem, aby vykročili, milost opatřila také potřebnou cestu. *„Zdvihni hůl svou, a vztáhni ruku svou na moře, a rozděl je; a nechať jdou synové izraelští prostředkem moře po suše.“* (16. v.) Zde byla cesta víry. Boží ruka nám otevírá cestu, abychom učinili první krok, a to je vše, co vždy víra žádá. Bůh nikdy nedává řízení pro dva kroky najednou. Nejprve musím ten jeden krok udělat a pak mi On udělí světlo pro další krok. To udržuje srdce v závislosti na Bohu. *„Věrou přešli moře Rudé jako po suchu.“* (Žid. 11,29) Je zřejmé, že moře nebylo rozděleno celé najednou. Kdyby tomu tak bylo, mohli by jít „viděním“ a ne „vírou“. Nepotřebuji přece víru, jestliže mám vyjít a vidím před sebou cestu otevřenou až do konce; ale vyjít a moci udělat jen jeden krok – k tomu je třeba víra. Moře se stále otevíralo, jak postupovali vpřed, takže pro každý další krok museli spoléhat na Boha. Taková je cesta, po níž Pán vedl Svou řídící rukou Svůj vykoupený lid. Prošli temnými vodami smrti a musili shledat, že právě tyto *„vody jim byly jako zeď po pravé i po levé straně.“* (22. v.)

Egyptští po takové cestě jít nemohli. Vkročili na ni, protože viděli, že je před nimi otevřená; – u nich to bylo vidění, nikoli víra. *„O čež pokusivše se Egyptští, ztonuli.“* (Žid. 11,29) Když se lidé pokoušejí dělat to, co může vykonat pouze víra, musí se potkat jen s porážkou a zahanbením. Po cestě, na kterou Bůh povolává Svůj lid, nemůže nikdy chodit přirozenost. *„Tělo a krev*

království Božího dědictví dosáhnouti nemohou“ (1. Kor. 15,50), ani nemohou chodit po Božích cestách. Víra je onou velikou, význačnou zásadou Božího království a pouze ona nás může uschopnit k chození po Božích cestách. „Bez víry pak nemožné jest líbiti se Bohu.“ (Žid. 11,6) Zcela zvláštním způsobem Ho oslavujeme, když s Ním, jak se říká, slepě chodíme. Dokazujeme tím, že více důvěřujeme Jeho zraku než svému vlastnímu. Jestliže vím, že Bůh se dívá vpřed místo mne, pak mohu klidně zavřít oči a mohu putovat v svatém klidu a v bezpečí. Pokud jde o lidské věci, víme, že tam, kde je na svém místě nějaká hlídka nebo strážný, mohou ostatní klidně spát. Oč více smíme odpočívat v dokonalém bezpečí my, víme-li, že Ten, který nikdy nedřímá ani nespí (Ž. 121,4), má Svě oko upřené na nás a Svě věčné rámě ovínuté kolem nás!

„I bral se anděl Boží, kterýž byl prvé předcházal vojsko izraelské, a šel zezadu za nimi; neboť hnul se sloup oblakový, kterýž byl před nimi, a stál zezadu za nimi. A přišed mezi vojska Egyptských a vojska izraelská, byl Egyptským oblakem a tmou, Izraelským pak osvěcoval noc, tak aby nepřiblížili se jedni k druhým přes celou noc.“ (19-20. v.) Hospodin se postavil přímo mezi Izraele a nepřitele. To byla jistě mocná ochrana. Dříve než by se farao mohl dotknout jediného vlasu na hlavě některého Izraelity, musel by projít přímo příbytkem Nejvyššího, ano, samým Hospodinem. Takto se Bůh vždycky klade mezi Svůj lid a každého nepřitele, takže žádná proti nim ukovaná zbraň nikdy nic neprospěje. (Srov. Iz. 54,17.) On se postavil mezi nás a naše hříchy, a je naší radostnou výsadou, že Ho smíme nalézat mezi sebou a každou bytostí nebo věcí, která by mohla být proti nám. To je pravá cesta, na níž nalezneme jak pokoj srdce, tak i pokoj svědomí. Věřící se může pustit do pilného a pečlivého hledání svých hříchů, ale nenajde je. Proč? Bůh je mezi ním a jimi. On všechny naše hříchy „hodil za Sebe“ (Iz. 38,17), zatímco nás, vykoupené, zalévá zároveň světlem Svě usmířené tváře.

Právě tak může věřící hledat své těžkosti a nenajde je, protože Bůh je mezi ním a jimi. Jestliže tedy oko spočine pouze na Kristu místo spočívání na svých hříších a těžkostech, osladí mu to mnohý hořký kalich a rozjasní mnohou temnou hodinu. Vždycky se však přesvědčujeme, že devět desetin našich zkoušek a starostí je způsobováno zlem, kterého se předem obáváme, nebo které existuje pouze v naší rozhárané a nevěřící mysli. Kéž by každý čtenář znal onen hluboký, pevný pokoj srdce i svědomí, který vyplývá z toho, že máme Krista v celé Jeho plnosti mezi sebou a všemi svými hříchy a všemi svými starostmi.

Je vážné, ale zároveň zajímavé povšimnout si v této kapitole dvojího rázu „sloupu“. Egyptským byl „*oblakem a tmou*“, ale Izraelitům „*osvěcoval noc*“. Podobně jako kříž našeho Pána Ježíše Krista! Zajisté i kříž má dvojí charakter. Je základem pokoje věřícího, ale zároveň pečeti rozsudku nad provinilým světem. Tatáž krev, která očisťuje svědomí hříšníka a udílí mu dokonalý pokoj, lpí nesmazatelně na této zemi a dovršuje její vinu. Totéž poslání Božího Syna, které odnímá světu jeho kabát přetvářky a ukazuje, že je naprosto bez omluvy, přiodívá Církev pláštěm spravedlnosti a naplňuje ústa neutuchající chválou. Tentýž Beránek, jenž prchlivostí hněvu předěsí všechna pokolení a všechny vrstvy obyvatel země, bude láskyplnou rukou věčně vodit Své stádo, koupené krví, po zelených pastvách a kolem tichých vod. (Srov. Zj. 6,15-17 s 7,13-17.)

Závěr této kapitoly nám ukazuje Izraelity, jak slaví vítězství na břehu Rudého moře, a faraonova vojska zatopená spoustami jeho vod. Obavy Izraelitů i pyšná vychloubání Egyptských se ukázala jako naprosto bezpodstatná: obojí bylo zničeno slavným Hospodinovým dílem. Tytéž vody, které byly Božímu vykoupenému lidu zdí, se staly faraonovi hrobem. Tak tomu ale bývá vždycky. Ti, kteří chodí vírou, nalézají cestu, po níž se mohou ubírat, zatímco všichni, kteří se o to pokoušejí bez víry, tam najdou svůj hrob. Toto je velmi vážná pravda, kterou ani dost málo neoslabuje skutečnost, že farao jednal v jasném a skutečném nepřátelství proti Bohu, když „se pokusil“ přejít Rudé moře. Vždy se ukáže pravda, že všichni, kteří se pokoušejí napodobovat skutky víry, budou zahanbeni. Blažení všichni, kteří jsou schopní chodit vírou, byť by byli i slabí. Ti jdou cestou nevypravitelného blahoslavenství – cestou, která byla započata, sledována a zakončena s Bohem, i když na ní bylo často zřejmé klesání a mdloby. Ó kéž bychom všichni více rozuměli Boží skutečnosti, tiché vznešenosti a svaté nezávislosti oné cesty!

Nemůžeme opustit obsahem bohatý oddíl této knihy a nezmínit se o 1. Kor. 10,1, kde je nám připomenut „*oblak a moře*“. „*Nechciť pak, abyste nevěděli, bratří, že otcové naši všichni pod oním oblakem byli, a všichni moře přešli, a všichni v Mojžíše pokřtěni jsou v oblaci a v moři.*“ (1-2. v.) V tomto místě má křesťan mnoho hlubokého, vzácného naučení. Apoštol dále říká: „*Typ pak věci ku příkladu nám se staly*“ (6. v.), čímž nám je podáno Boží oprávnění pro výklad křtu Izraele „v oblaku a v moři“ jako předobrazu. A jistě je to hluboce významné a prakticky důležité. Jako takto pokřtěný lid nastoupili cestu pouští, kde jim Boží láskyplná ruka opatřovala „duchovní pokrm“ i „duchovní nápoj“. Jinak řečeno, byli obrazně lidem, který byl mrtev Egyptu

a všemu, co s tím souviselo. Oblak a moře byly pro ně tím, čím je pro nás Kristův kříž a hrob. Oblak je zabezpečoval před nepřáteli, moře je oddělovalo od Egypta. Podobně nás kříž chrání před vším, co by mohlo být proti nám, a stojíme na nebeské straně prázdného Ježíšova hrobu. Zde začínáme svou cestu pouští, zde začínáme okoušet nebeskou mannu a napájět se z proudů, které tryskají z „duchovní skály“, ubírajíce se jako poutníci vpřed k oné vlasti odpočinutí, o níž nám Bůh mluvil.

Chtěl bych ještě dodat, že čtenář by se měl snažit porozumět rozdílu mezi Rudým mořem a Jordánem. Obě tato rozhraní mají svůj protějšek v Kristově smrti, ale zatímco v Rudém moři vidíme oddělení od Egypta, máme v Jordánu uvedení do Kanaánu. Věřící je nejen oddělen Kristovým křížem od přítomného zlého věku, nýbrž vyšel z Kristova hrobu živ, byl s Ním vzkříšen a posazen v Kristu na nebesích. (Ef. 2,5-6) A tak třebaže je obklopen věcmi Egypta, je podle nynějších zkušeností na poušti, ačkoli zároveň mocí víry se nese vzhůru k onomu místu, kde po Boží pravici sedí Ježíš. Takže věřícímu už jsou odpuštěna nejen všechna přestoupení, nýbrž je též skutečně spojen se zmrtvýchvstalým Kristem v nebesích; není už jen Kristem spasen, nýbrž je s Ním spojen navěky. Nic menšího nemohlo ani uspokojit Boží srdce, ani uskutečnit Jeho plány týkající se Církve.

Jak tomu, milý čtenáři, rozumíme? Věříme tomu? Uskutečňujeme to? Zjevujeme moc těchto skutečností? Chvála budiž za milost, která způsobila, že jsou nezměnitelně pravdivé o každém údu Kristova těla, ať je to oko, oční řasa, ruka nebo noha.

Jejich pravost a skutečnost nezávisí na tom, jak je zjevujeme, jak je uskutečňujeme, nebo jak jim rozumíme, nýbrž na DRAHÉ KRVI KRISTA, která zahladila všechnu naši vinu. Ona položila základ všem radám, které Bůh o nás učinil. Zde je pravé odpočinutí pro každé zlomené srdce a pro každou obtíženou mysl.

15. kapitola

Píseň Mojžíše, Mara a Elim

Tato kapitola začíná nádhernou písní vítězství Izraele na břehu Rudého moře, kdy viděli „moc velikou, kterouž prokázal Hospodin na Egyptských“.

(14,31) Viděli Boží spasení, a proto Mu zpívají chválu a vyprávějí o Jeho mocných skutcích. „**Tehdy** zpíval Mojžíš a synové Izraelští píseň tuto Hospodinu.“ (1. v.) Až do této chvíle jsme neslyšeli ani jediný tón chvály. Slyšeli jsme jejich křik v největší úzkosti, když se lopotili v cihelnách Egypta, naslouchali jsme jejich volání nevěry, když byli obklopeni tím, co pokládali za nepřekonatelné těžkosti, ale až dosud jsme neslyšeli žádnou píseň chvály. Teprve když jako zachráněný lid viděli, že jsou obklopeni ovocem Božího spasení, propuká celé vykoupené shromáždění v tento vítězoslavný zpěv. Teprve když se vynořili ze svého významuplného křtu „v oblace a v moři“ a mohli hledět na bohaté kořisti vítězství, které ležely rozptýlené kolem nich, bylo slyšeno oněch šest set tisíc hlasů zpívajících píseň vítězství. Vody Rudého moře se valily mezi nimi a Egyptem a oni stáli na břehu jako úplně vysvobozený lid, takže mohli chválit Hospodina.

V tomto jako i ve všem ostatním byli našimi předobrazy. Také my musíme o sobě vědět, že jsme zachráněni v moci smrti a vzkříšení, než vůbec jsme schopní jasně a rozumně velebit. Jestliže toto vědomí chybí, bude se stále v duši projevovat zdrženlivost a nerozhodné váhání, stav, který jistě pramení z neschopnosti vejít do dokonalého díla vykoupení, které je v Kristu Ježíši. Někdo může uznávat skutečnost, že spasení je v Kristu a v nikom jiném; ale to je něco úplně jiného, než uchopí-li se někdo vírou pravého charakteru a základu toho spasení a přivlastní si je. Duch Boží s naprostou jasností zjevuje v Písmě svatém, že Církev je s Kristem spojena ve smrti a vzkříšení; a dále, že vzkříšený Kristus po Boží pravici je mírou a zárukou přijetí Církve. Když tomu uvěří, vyvede to duši úplně z okruhu pochybností a nejistoty. Jak může křesťan pochybovat, když ví, že je před Božím trůnem neustále zastupován Přímluvcem, totiž „Ježíšem Kristem spravedlivým“? (1. Jan. 2,1) Je výsadou i toho nejslabšího údu Boží Církve vědět, že byl Kristem zastupován na kříži, – že **všechny** jeho hříchy byly vyznány, nesený, odsouzený a bylo za ně zapláceno. Taková je před Bohem skutečnost a je-li uchopena vírou, musí přinést pokoj. Ale něco menšího než toto pokoj dát nemůže. U někoho může být vážnost, úzkost a skutečně upřímná touha po Bohu. Takový člověk může být velice zbožný a oddaně střežit všechny předpisy, služby a formy náboženství; ale proto, aby dosáhl vědomí, že jeho svědomí je zcela očištěno od hříchu, není jiný prostředek, než vidět hřích odsouzený, a to na Kristově Osobě – oběti za hřích na zlořečeném dřevě (Žid. 9,26; 10,1–18). Jestliže tam byl hřích odsouzen jednou provždy, má se na to nyní věřící dívat jako na otázku vyřízenou Bohem, a proto na věky. Že tam byl takto

odsouzen, je prokázáno vzkříšením Ručitele. „*Znám, že cožkoli činí Bůh, to trvá na věky; nemůže se k tomu nic přidati, ani od toho co odjít. A činí to Bůh, aby se báli obličejeho Jeho.*“ (Kaz. 3,14)

Ale zatímco se všeobecně připouští, že toto vše je pravda, pokud jde o Církev jako o celek, činí mnohým značné potíže si to přivlastnit osobně. Jsou připraveni povědět s žalmistou: „*Jistě žeť jest Bůh dobrý Izraelovi, těm, kteříž jsou čistého srdce. Ale já...*“ (Kral.: „*Ale nohy mé...*“) atd. (Žalm 73,1.2) Dívají se na sebe místo hledění na Krista ve smrti a na Krista ve vzkříšení. Obírají se více svým přivlastňováním si Krista než Kristem samým. Myslí spíše na svou schopnost, než na svůj nárok na Něho. Takto zůstávají stát ve stavu velice sklíčující nejistoty, a proto nikdy nemohou zaujmout místo šťastných, rozumných velebitelů. Prosí za spasení místo radování se v přesvědčení, že spasení je jejich vlastnictvím. Dívají se na své nedokonalé výsledky v sobě místo hledění na Kristovo dokonalé smíření.

Když tak probíráme jednotlivé části této písně v 15. kapitole 2. Mojžíšovy knihy, nenalzáme nic, co by mluvilo o vlastním já, o jeho činech, řečech, o jeho pocitech nebo o jeho projevech. Vše se týká od začátku až do konce Hospodina. Píseň začíná slovy: „*Zpívati budu Hospodinu, neboť (On) jest slavně zveleben; koně i s jezdcem (On) uvrhl do moře.*“ (1. v.) Toto je vlastně jádro celé písně. Je to prostý záznam Hospodinových vlastností a skutků. Ve 14. kapitole byla srdce lidu jakoby sevřena přílišným tlakem situace, v níž se nalézali. Ale v 15. kapitole je tlak odstraněn a srdce dávají plný průchod sladkému chvalo zpěvu. Vlastní já je zapomenuto, okolnosti jsou ztraceny ze zřetele. Jenom jeden předmět je před jejich zraky a tímto předmětem je sám Pán ve Svém charakteru a Svých cestách. Mohli říci: „*Rozveselil jsi mne, Hospodine, skutky Svými, o skutcích rukou Tvých zpívati budu.*“ (Žalm 92,5) Toto je pravé velebení. Jenom když ubohé, bezcenné já se všim, co k němu náleží, zmizí našemu pohledu a sám Kristus naplňuje naše srdce, přinášíme pravé velebení. Není přitom vůbec třeba nějaké úsilí tělesné nábožnosti, aby byla v duši vzbuzena pravá zbožnost. Rovněž nejsou vůbec třeba cizí pomůcky tak zvaného náboženství k tomu, aby byl v duši roznícen plamen Bohu libé pocty. Ne, nic takového. Ať se jen srdce obírá Kristovou Osobou a přirozeným výsledkem budou „*písně chvály*“. Je nemožné, aby oko spočinulo na Něm a duch se přitom nesklonil ve svatém velebení. Jestliže budeme pozorovat klanění zástupů, které obklopují Boží a Beránkův trůn, shledáme, že je vždy vyvoláno projevem některého zvláštního rysu božské výbornosti nebo božského jednání. Tak by tomu mělo být s Církví na zemi. A když tomu tak

není, je to proto, že dovolujeme přístup věcem, pro které v oblasti bezoblačného světla a dokonalého požehnání není místo. V každé pravé bohoslužbě je Bůh sám cílem, předmětem a silou velebení.

15. kapitola 2. Mojžíšovy knihy je takto krásným vzorkem písně chvály. Je to mluva vykoupeného lidu vyvyšujícího chválu důstojnou Toho, jenž je vykoupil. „*Síla má a píseň má jest Hospodin, nebo vysvobodil mne. Onť jest Bůh můj silný, protož stánek (příbytek) vzdělám Jemu; Onť jest Bůh otce mého, protož vyvyšovati Ho budu. Hospodin jest udatný bojovník, Hospodin jméno Jeho... Právce Tvá, Hospodine, zvelebena jest v síle, pravice Tvá, ó Hospodine, potřela nepřitele... Kdo podobný Tobě mezi silnými, ó Hospodine? Kdo jest tak, jako Ty, velebný ve svatosti, hrozný v chválách, činící divy? V milosrdenství jsi vedl* (Kral.: „zprovodíš“) *lid, kterýž jsi vykoupil; laskavě jsi je vedl v síle Svě k příbytku svatosti Svě.... Hospodin kralovati bude na věky věků.*“ (v. 2,3,6,11,13,18) Jak obsažná je tato píseň! Začíná vykoupením a končí slávou. Začíná křížem a končí královstvím. Je to jako krásná duha, která se na jedné straně noří do „utrpení“ a na druhé straně do „slávy za tím“. (1. Petra 1,11) Vše je o Hospodinu. Je to výlev duše způsobený pohledem na Boha a na Jeho milostivé a slavné konání.

Nadto tato píseň nezůstává za skutečným naplněním Božích rad, když čteme: „*Ty jsi je vedl v síle Svě ke Svému svatému příbytku.*“ (13. v.) Lid to mohl říci, ačkoliv právě vstoupil svýma nohama sotva na okraj pouště. Nebyl to výraz nějaké nejisté naděje nebo možné náhody. Nikoli! Když se duše plně obírá Bohem, je uschopněna se vpravit do celé plnosti Jeho milosti, slunit se ve světle Jeho vlídné tváře a těšit se z bohaté hojnosti Jeho milosrdenství a dobroty. Žádný mrak nebrání výhledu, když věřící duše stojí na věčné skále, na kterou ji postavila vykupující láska ve spojení se vzkříšeným Kristem. Prohlédá rozsáhlé klenby Božích nekonečných plánů a cílů a prodlévá u lesku té slávy, kterou Bůh připravil pro všechny, kdo umyli a zbělili své šaty v krvi Beránkově.

To objasňuje onen neobyčejně krásný, vznešený a nevyrovnatelný charakter všech písní chvály, s kterými se setkáváme v Písmě svatém. Stvoření je odsunuto stranou; Bůh je předmětem. Naplňuje celý obzor duše. Není tam nic z člověka, jeho pocitů nebo jeho zkušeností, a proto proud chvály plyne hojně a nepřerušeně. Jak velmi se to liší od některých písní, jež tak často slyšíme zpívat v křesťanských shromážděních a v nichž se tolik zpívá o našich selháních, našich slabostech a naší nedostatečnosti. Skutečností je,

že nikdy nemůžeme zpívat s opravdovým duchovním porozuměním a silou, díváme-li se sami na sebe. Vždycky v sobě objevíme něco, co bude působit jako brzda našeho velebení. A zdá se, že to skutečně mnozí považují téměř za křesťanskou milost, jsou-li ustavičně ve stavu pochyb a váhání; a tím také nesou jejich písně zcela charakter jejich stavu. Takoví lidé, jakkoli mohou být upřímní a zbožní, ještě nikdy nevstoupili na pravou půdu velebení. Ještě neskončili sami se sebou – ještě neprošli mořem a ještě nezaujali jako duchovně pokřtěný lid své postavení na břehu v síle vzkříšení. Tak či onak se stále zaměstnávají sami sebou: nehledí na vlastní **já** jako na ukřižované, jako na věc, s níž Bůh provždy skončil.

Kéž Duch Svatý vede všechny Boží dítky k plnějšímu, jasnějšímu a důstojnějšímu uchopení jejich postavení a výsady jako těch, kdo jsou umyti od svých hříchů v Kristově krvi a představeni Bohu v celé té nekonečné a dokonalé přijemnosti, v níž On stojí jako vzkříšená a oslavená Hlava Svě Církve. Pochybnosti a obavy se na ně nesluší, neboť jejich nebeský Ručitel neponechal ani náznak nějakého základu pro pochybnost a obavy. Jejich místo je uvnitř za oponou. „Mají smělost k vjití do svatyně skrze krev Ježíšovu.“ (Žid. 10,19) Jsou snad ve svatyni nějaké pochybnosti a obavy? Copak není zřejmé, že pochybující duch ve skutečnosti bere v potaz dokonalost Kristova díla – díla, kterému Bůh před zrakem všech stvořených bytostí vydal svědectví vzkříšením Krista z mrtvých? Kristus by nemohl opustit hrob, kdyby všechny důvody k obavám a pochybnostem pro Jeho lid nebyly dokonale odstraněny. Je proto vzácnou výsadou křesťana, aby se vždy radoval z plného spasení. Pán sám se stal jeho spasením; a on má jenom užívat ovoce toho, co Bůh sám pro něho vykonal, a stále žít k Jeho chvále v očekávání té doby, kdy „*Hospodin bude kralovati na věky věků*“. (18. v.)

Ale v této písni je jeden motiv, k němuž bych chtěl nyní upoutat čtenářovu pozornost. – „*Onť jest Bůh můj silný, protož stánek (příbytek) vzdělám Jemu.*“ Toto je hodné povšimnutí: Když srdce překypuje radostí ze spasení, vyjadřuje svůj zbožný úmysl ohledně „příbytku pro Boha“. Nechť o tom čtenář uvažuje. Bůh přebývající s člověkem je velká myšlenka prostupující Písmo od 2. Mojžíšovy 15 až ke Zjevení. Slyš následující promluvu oddaného srdce: „*Jistě že nevejdu do stánku domu svého a nevstoupím na postel ložce svého, aniž dám očím svým usnouti, ani víčkám svým zdřímati, dokudž nenajdu místo Hospodinu, k příbytkům Nejmocnějšímu Jákobovu.*“ (Žalm 132, 3-5) Nepokouším se zde sledovat tento předmět; ale chtěl bych vzbudit u

svého čtenáře zájem, aby to s modlitbou učinil sám a sledoval tento předmět v Písmě od první zmínky o něm až k onomu duši povznášejícímu oznámení: „*Aj, stánek Boží s lidmi, a bydliti bude s nimi, a oni budou lid Jeho, a On Bůh s nimi bude, jsa Bůh jejich. A setře Bůh všelikou slzu z očí jejich.*“ (Zjevení 21,3-4)

„*Hnul pak Mojžíš lidem Izraelským od moře Rudého a táhli na poušť Sur. I šli tři dni po poušti a nenalezli vod.*“ (22. v.) Se vstupem do zkušeností života na poušti jsme postaveni do zkoušky, která ukáže skutečnou míru naší známosti Boha a známosti našeho vlastního srdce. Začátek našeho života jako křesťanů je obvyčejně spojen se svěžestí a nadmírou radosti, které jsou velmi brzy vystaveny zkoušce od ostrého závanu pouště; a jestliže potom hluboké vědomí toho, co Bůh pro nás je, nepřevládne nade vším ostatním, jsme velmi lehce nakloněni se zhroutit a „svými srdci se obrátit zpět do Egypta“. (Sk. 7,39) Kázeň pouště je nutná, ale ne proto, aby nám opatřila nárok na Kanaán, nýbrž aby nám dala poznat Boha a naše vlastní srdce; aby nás uschopnila porozumět síle našeho vztahu k Bohu a aby zvětšila naši schopnost radovat se z Kanaánu, až tam skutečně vejdemo. (Viz 5. Moj. 8,2-5)

Zeleň, svěžest a bujný vzrůst jara brzy pominou i se svým zvláštním kouzlem v pálivém horku léta. Ale právě toto horko, které stírá milé stopy jara, vydává vyzrálé a jemné plody podzimu. Tak tomu je také i v životě křesťana; neboť jak víme, existuje hluboká a poučná obdoba mezi zásadami panujícími v říši přírody a zásadami charakterizujícími království milosti, vzhledem k tomu, že obojí je dílem téhož Boha.

Jsou tři různá postavení, ve kterých můžeme Izrael vidět, totiž: v Egyptě, na poušti a v zemi Kanaán. Ve všech těchto postaveních jsou „našimi předsobrazy“; ale my se nalézáme ve všech třech současně. Snad se to zdá být paradoxní, ale je tomu tak. Skutečně jsme v Egyptě, jsme totiž obklopeni přirozenými věcmi, které zcela odpovídají přirozenému srdci. Ale poněvadž jsme byli povoláni Boží milostí do obecenství s Jeho Synem Ježíšem Kristem, nalézáme nezbytně podle sklonů a tužeb nové přirozenosti své místo vně všeho, co přináleží k Egyptu⁷ (to jest k světu v jeho přirozeném stavu) a to

⁷ Mezi Egyptem a Babylonem je velký mravní rozdíl a je důležité tomu rozumět. Egypt bylo místo, odkud Izrael přišel; Babylon byla země, do níž byl potom zaveden. (Srv. Amos 5,25-27 se Skutky 7,42.43.) Egypt je výrazem toho, co člověk učinil ze světa; Babylon je výrazem toho, co Satan učinil, činí nebo učiní z vyznávající církve. Jsme proto obklopeni nejen **okolnostmi** Egypta, nýbrž také mravními **zásadami** Babylonu.

nám dává okoušet zkušenosti pouště, či jinými slovy, staví nás to, co se zkušeností týká, na poušť. Přirozenost z Boha žádostivě touží po jiném pořádku věcí – po čistší atmosféře než je ta, která nás obklopuje a dává nám takto cítit, že Egypt je mravní poušť.

To činí naše dny „těžkými“ (Kral.: „nebezpečnými“) časy, jak se vyjadřuje Duch Svatý (2. Tim. 3,1). Vyžaduje to zvláštní energii Ducha Božího a úplné podrobení se autoritě Slova, abychom mohli čelit spojenému vlivu skutečností Egypta a ducha a zásad Babylonu. První působí na přirozené žádosti srdce, zatímco druhé se obrací na přirozenou nábožnost, spojuje se s ní, a tak má velký vliv na srdce. Člověk je nábožensky založená bytost a je zvlášť přístupný dojmům z hudby, sochařství, malířského umění a vlivu náboženských obřadů a ceremonií. Jestliže tyto věci jsou spojeny s plným uspokojením jeho přirozených tužeb – s celou pohodlností a bujností života, pak je nom velká moc Božího Slova a Ducha může někoho zachovat věrným Kristu.

Také bychom si měli povšimnout, že je veliký rozdíl mezi osudem Egypta a osudem Babylonu. Devatenáctá kapitola Izaiáše před nás staví požehnání chovaná pro Egypt. Na konci kapitoly čteme: *„A tak bítí bude Hospodin Egypt, aby zbije, uzdravil jej; nebo obrátí se k Hospodinu, a On je vyslyší a uzdraví... V ten den bude Izrael Egyptským a Assyřským jako třetí z nich, i budou požehnáni uprostřed země. Nebo požehná jim Hospodin zástupů, řka: Požehnaný lid Můj Egyptský, a dílo rukou Mých Assur, i dědictví Mé Izrael.“* (22-25. v.)

Velmi rozdílný od toho je závěr dějin Babylonu, ať už se na něj díváme doslovně jako na město, anebo jako na duchovní systém. – *„A obrátím jej v dědictví bukačů, a v jezera vod, a vymetu jej pometlem zahynutí, praví Hospodin zástupů.“* (Iz. 14,23) *„Nebudou se v něm osazovati na věky, ani bydliti od pokolení až do pokolení.“* (Iz. 13,20) Tolik o Babylonu doslovně. A díváme-li se naň z hlediska obrazného a duchovního, čteme o jeho osudu ve Zjevení 18. Celá kapitola je popisem Babylonu a uzavírá se takto: *„I zdvihl jeden silný anděl kámen jako žernov veliký, a hodil jím do moře, řka: Tak prudce uvržen bude Babylon, to město veliké, a nikoli více nebude nalezen.“* (21. v.)

S jak nesmírnou vážností by měla tato slova dopadnout do uší těch, kdo jsou jakýmkoliv způsobem spojeni s Babylonem – to jest s falešnou vyznávající církví! *„Vyjděte z něho, lide Můj, abyste neobcovali hříchům jeho, a abyste nepřijali z jeho ran!“* (Zj. 18,4) „Moc“ Ducha Svatého přinese nějakou zvláštní „formu“ nebo se projeví v nějaké zvláštní „formě“; a cílem nepřítele

vždy bylo oloupit vyznávající církev o sílu tím, že ji vede k lpění a setrvávání na formě – k uchovávaní formy, když všechen duch a život pominul. Takto staví duchovní Babylon. Kameny, z nichž se toto město staví, jsou vyznavači bez života; a malta držící tyto kameny pohromadě je „tvářnost pobožnosti bez síly“. Milý čtenáři, dbejme na to, abychom plně, jasně a s užitkem rozuměli těmto věcem!

Potom však, poněvadž v Božích očích jsme na věky učiněni jedno s Tím, jenž vítězně vstoupil na nebeská místa a zaujal tam Své místo na pravici Majestátu, je naší požehnanou výsadou skrze víru vědět, že jsme tam „posazeni s Ním“. (Ef. 2,6) A tak ačkoliv jsme v Egyptě, co se týká těla, jsme zkušenostmi na poušti, zatímco víra nás současně vede v duchu do Kanaánu a uschopňuje nás k sycení se „obilím země“, to jest Kristem nejen jako Tím, který sestoupil na tuto zemi, ale také jako Tím, který se navrátil zpět do nebe a je tam na trůně ve slávě. (Srv. 1. Tim. 3,16.)

Závěrečné verše této patnácté kapitoly nám ukazují Izraele na poušti. Až do této chvíle se jim zdálo vše být snadnou záležitostí. Na Egypt byly vylity těžké soudy, ale Izrael byl z nich vyňat; egyptská armáda ležela mrtvá na břehu moře, ale Izrael slavil vítězství. To vše bylo pro ně dobré. Ale tvářnost věcí se rychle změnila. Tóny chvály se brzy změnilly v hlasy nespokojenosti. „*A přišedše do Marah, nemohli píti vod z Marah, nebo byly hořké; protož nazváno jest jméno jeho Marah. Z té příčiny reptal lid na Mojžíše, řka: Co budeme píti?*“ (23. a 24. v.) A opět: „*I reptalo všechno shromáždění synů Izraelských proti Mojžíšovi a proti Aronovi na poušti. A mluvili jim synové Izraelští: Ó bychom byli zemřeli od ruky Hospodinovy v zemi Egyptské, když jsme sedávali nad hrnci masa, když jsme se najídali chleba do sytosti! A teď vyvedli jste nás na tuto poušť, abyste zmořili všecko shromáždění toto hladem.*“ (16,2.3)

To byly zkoušky pouště: „Co budeme jísti?“ a „Co budeme píti?“. Vody Marah zkusily srdce Izraele a ukázaly jeho reptavého ducha. Ale Pán jim ukázal, že není žádná hořkost, kterou by On zásahem Své milosti nemohl učinit sladkou. „*A ukázal mu Hospodin dřevo, kteréž jakž uvrhl do vod, učiněny jsou sladké vody. Tu vydal jemu práva a soudy a tu ho zkusil.*“ (25. v.) Jak krásný obraz nám to skýtá o Tom, jenž byl v nekonečné milosti uvržen do hořkých vod smrti, aby jim pro nás propůjčil věčnou sladkost. Můžeme vpravdě říci, že hořkost smrti pominula a pro nás nezbývá nic, než věčná sladkost vzkříšení.

26. verš před nás staví vážnost této první zastávky Božího vykoupeného lidu na cestě pouští. Právě zde jsme ve velkém nebezpečí, že upadneme do ducha netrpělivosti, vznětlivosti a reptání. Jediným lékem je mít oko ustavičně upřené na Ježíše – „hledět na Ježíše“. (Žid. 12,2) On se zjevuje vždy, buď za to Jeho jméno chváleno, způsobem přiměřeným potřebám Svého lidu; a Jeho lid, místo aby si na okolnosti stěžoval, by je měl považovat za podnět k tomu, aby se o Něho vždy znovu opíral. Takto nám poušť slouží, abychom poznali, co je Bůh. Je to škola, v níž se učíme znát Jeho trpělivou péči a bohaté zdroje pomoci. „Čtyřicet let snášel jejich obyčeje na poušti.“ (Sk. 13,18) Duchovní mysl vždy uzná, že stojí za to potkat hořké vody, aby je Bůh mohl osladit. „*Chlubíme se také souženými, vědouce, že soužení trpělivost působí, a trpělivost zkušenost, zkušenost pak nadějí; a naděje nezahanbuje; nebo láska Boží rozlita jest v srdcích našich skrze Ducha Svatého, kterýž dán jest nám.*“ (Řím. 5,3-5)

Avšak poušť má svá Elim, stejně jako svá Marah – své studnice vod a palmy, stejně jako své hořké vody. „*I přišli do Elim, kdež bylo dvanácte studnic vod a sedmdesáte palem; i rozbili tu stany při vodách.*“ (27. v.) Pán ve Své milosti a něžné péči připravuje pro Svůj putující lid v poušti zelená místa; a ačkoliv to jsou při nejlepším jen oázy, přece jsou občerstvením duchu a povzbuzením pro srdce. Pobyt v Elim byl pozoruhodně vypočten tak, aby ukonejšil srdce lidu a utišil jejich reptání. Příjemný stín palem a občerstvující voda studní Elim přišly po zkouškách v Marah v pravý čas a v předobrazu staví před náš zrak vysokou cenu duchovní služby, kterou Bůh poskytuje Svému lidu zde na zemi. Číslo dvanáct a sedmdesát jsou čísla úzce spojená se službou. (Srov. Luk. 10,1-17; 6,13.)

Ale Elim nebylo Kanaán. Jeho studnice a palmy byly jen předchutí oné blažené země, která ležela až za hranicemi pusté pouště, do níž vykoupený lid právě vkročil. Elim poskytlo jisté občerstvení, ale bylo to občerstvení pouště. Bylo jen pro přechodnou chvíli a z milosti bylo určeno k tomu, aby povzbudilo jejich skleslého ducha, aby jim dodalo sílu pro jejich další cestu do Kanaánu. Jak víme, je tomu právě tak se službou v Církvi. Ta je milostivým opatřením pro naši potřebu, určeným k osvěžení, posílení a povzbuzení našich srdcí, „až bychom všichni dospěli k jednotě víry a poznání Syna Božího“. (Ef. 4,13)

16. kapitola

V poušti Sin

„Když se pak hnuli z Elim, přišlo všecko množství synů Izraelských na poušť Sin, kteráž jest mezi Elim a Sinai, v patnáctý den druhého měsíce po vyjití z země Egyptské.“ (16,1) Zde nalézáme Izraele ve velmi pozoruhodném a zajímavém postavení. Je stále ještě v poušti, ale je v nejdůležitějším a nejvýznamnějším úseku cesty skrze ni, totiž „mezi Elim a Sinai“. První je místem, kde před tak krátkou dobou okusili osvěžení ze zdrojů božské služby; druhé je místem, kde zcela opustili půdu volné a svrchované milosti a postavili se pod smlouvu skutků. Tyto skutečnosti činí z „pouště Sin“ obzvlášť zajímavý úsek cesty Izraele. Jsou zde viděni jako předměty téže milosti, která je vyvedla z Egypta, a proto jejich reptání okamžitě vychází vstříc božská pomoc. Když Bůh jedná ve zjevení Své milosti, není zde překážka. Proudý požehnání od Něho vycházející plynou bez přerušení dále. Jenom když se člověk sám postaví pod zákon, ztrácí všechno; neboť Bůh mu musí potom dovolit, aby dokázal, jak velké nároky si může činit na základě svých vlastních skutků.

Když Bůh navštívil a vykoupil Svůj lid a vyvedl je z Egyptské země, jistě nebylo Jeho úmyslem nechat je zemřít žízní a hladem na poušti. To měli vědět. Měli se na Něho spolehnout a jít dále s důvěrou k oné lásce, která je tak slavně vysvobodila od hrůz egyptského otroctví. Měli si uvědomit, že je mnohem lépe být na poušti s Bohem, než v cihelnách s faraonem. Lidskému srdci je však velice nesnadné dát svou víru Boží čisté a dokonalé lásce. Má mnohem větší důvěru k Satanu než k Bohu. (Srv. 1. Moj. 3,1-6) Zahleďme se na chvíli na žal a utrpení, bídu a ponížení, jež člověk zakusil jako následek toho, že naslouchal hlasu Satana; a přece neslyšíme nikdy ani slovo nářku na jeho službu, ani tužby uniknout zpod jeho ruky. Člověk není nespokojen se Satanem, ani není unaven jeho službou. Opět a opět sklízí trpké ovoce z polí, na něž jej Satan zavedl, a přece vždy znovu ho vidíme rozsívat totéž símě a dobrovolně podstupovat tytéž práce.

Jak zcela jinak jedná člověk vůči Bohu! Sotva jsme vykročili na Jeho cesty, jsme při prvním náznaku těžkosti nebo utrpení připraveni reptat. Vskutku, v ničem neselháváme tak význačným způsobem, jako v pěstování důvěřivého a vděčného ducha. Deset tisíc důkazů milosrdenství je zapomenuto,

jakmile se dostaví jedno lehké strádání. Byly nám cele odpuštěny všechny hříchy (Ef. 1,7; Kol. 1,14), jsme „přijati v Tom Milovaném“ (Ef. 1,6), jsme učení dědici Božími a spoludědici s Kristem (Ef. 1,11; Řím. 8,17; Gal. 4,7), očekáváme věčnou slávu (Řím. 8,18-25; 2. Kor. 4,15; 5,4; Filip. 3,20-21; Gal. 5,5; Tit. 2,13; 1. Jan. 3,2 aj.) a k tomu ke všemu je naše cesta poseta nesčetnými projevy milosti. Ale stačí, aby se na obzoru objevil mrak velikosti jen lidské dlaně, a my při spatření tohoto jediného mráčku, který se snad nakonec vy-leje na naše hlavy jen k požehnání, hned zapomeneme na bohaté milosr-denství minulosti. Tato úvaha by nás měla vést k hlubokému pokoření v Boží přítomnosti. Jak se nepodobáme v tomto, ani v žádném jiném ohledu našemu požehnanému Vzoru. Pohledme na Něho – pravého Izraele v poušti – obklopeného divokými zvířaty a postícího se čtyřicet dní. Jak se On zachoval? Reptal? Naříkal na Svůj osud? Přál si být v jiných okolnostech? Nikoli. Bůh byl díl Jeho dědictví a Jeho kalicha. (Žalm 16,5) Proto když se přiblížil pokušitel a nabízel Mu věci nezbytné pro život, slávu, vyznamenání a pocty tohoto života, odmítl to všechno a pevně setrval v postavení naprosté závislosti na Bohu a úplné poslušnosti Jeho Slova. Chléb a stejně tak i slávu chtěl přijmout jen od Boha.

Zcela jinak tomu bylo s Izraelem podle těla! Sotva pocítili utrpení hladu, hned „reptali proti Mojžíšovi a Aronovi na poušti“. Zdá se, jako by v té chvíli skutečně zapomněli, že byli vysvobozeni Hospodinovou rukou, neboť volali: „*A teď vyvedli jste (vy) nás na tuto poušť.*“ (3. v.) A opět v kapitole 17: „*A reptal lid na Mojžíše a mluvil: Proč jsi (ty) vyvedl nás z Egypta, abys nás s syny i dobytky našimi zmořil žízni?*“ (3. v.) Takto při každé příležitosti zjevovali ducha hořkosti a nespokojenosti a až příliš jasně ukazovali, jak málo si uvědomují přítomnost svého všemocného a nekonečně milostivého Boha a jak málo se dovedou opřít o Jeho rámě.

Nic nezneuctuje Boha více, než projev reptavého ducha u těch, kteří Mu náležejí. Apoštol to uvádí jako zvláštní známku zkaženosti pohanů, že „když poznali Boha, neslavili Ho jako Boha, ani Jemu neděkovali“. Pak následuje praktický výsledek tohoto nevďěčného ducha: „*Marní učinění jsou v myšleních svých, a zatmíno jest nemoudré srdce jejich.*“ (Řím. 1,21) Srdce, které v sobě nedrží vědomí vděčnosti za Boží dobrotu, se rychle stává „temným“. Takto ztratil Izrael vědomí o tom, že je v Božích rukou. To vedlo, jak se dalo očekávat, ke stále hustší temnotě, neboť v jednom z dalších úseků svých dějin říkají: „*A proč Hospodin vede nás do země té, abychom padli od meče, ženy naše i dítky naše aby byly v loupež?*“ (4. Moj. 14,3) To je cesta, po níž

půjde duše, které ztratila obecenství s Bohem. Nejprve ztratí vědomí o tom, že je v Božích rukou ke svému požehnání a nakonec si myslí, že je v těchto mocných rukou ke svému neštěstí. Jak žalostný pokrok!

Poněvadž však Izrael byl předmětem milosti, učinil Bůh obdivuhodné opatření, aby jejich potřebám vyšel vstříc; a naše kapitola skýtá obdivuhodný popis těchto opatření: „*I řekl Hospodin Mojžíšovi: Aj, já dám vám chleba s nebe jako déšť.*“ (4. v.) Krátce před tím, zahaleni do ledového mraku své nedověry, řekli: „*Ó bychom byli zemřeli od ruky Hospodinovy v zemi Egypťské, když jsme sedávali nad hrnci masa, když jsme se najíždali chleba do sytosti!*“ (3. v.) Ale nyní slyšíme slova: „chléb z nebe“. Jak požehnaný protiklad! Jak udivující rozdíl mezi hrnci masa, pórem, cibulí a česnekem Egypta a touto nebeskou mannou – „chlebem mocných“! (Žalm 78,25) První náleželo zemi, druhé nebi.

Ale tento nebeský pokrm byl pak nutně zkušebním kamenem stavu Izraele, jak čteme: „*Abych ho zkusil, bude-li choditi v zákoně Mém, či nebude.*“ (4. v.) Bylo zapotřebí srdce odvyklé vlivům Egypta, aby byli spokojeni a těšili se z „chleba z nebe“. Víme, že Izraelský lid nebyl s tímto chlebem spokojen, ale pohrdali jím nazývajíce jej „chlebem ničemným“ (4. Moj. 21,5) a toužili po mase. Tím dokazovali, jak málo byla jejich srdce osvobozena od Egypta a nakloněna k chození v Božím zákoně. „Ve svých srdcích se obrátili zpět do Egypta.“ (Sk. 7,39) Ale místo aby se tam dostali zpět, byli nakonec přestěhováni za Babylon. (Sk. 7,43) To je vážná a prospěšná lekce pro nás křesťany: Jestliže ti, kdo byli vykoupeni z tohoto přítomného zlého věku, nechodí s Bohem s vděčností v srdci a nejsou spokojeni s opatřeními, která Bůh pro své vykoupené v poušti učinil, jsou v nebezpečí pádu do nástrah vlivu Babylonu. To je vážná myšlenka. Abychom se mohli sytit chlebem z nebe, je k tomu zapotřebí nebeská chuť. Přirozenost v tomto pokrmu nenachází žádnou chuť; vždy bude toužit po Egyptu, a proto musí být držena v poddanosti. Jako pokřtění v Kristovu smrt, „s Ním pohřbeni skrze křest a spoluvzkříšení skrze víru v mocnou sílu Boží“ (Řím. 6,3; Kol. 2,12) máme výsadu sytit se Kristem jako „chlebem života, který sestoupil s nebe“. (Jan 6,48.50) Naší potravou na poušti je Kristus, tak jak je nám skrze psané Slovo Duchem Svatým představován; zatím k našemu duchovnímu osvěžení sestoupil Duch Svatý jako drahé ovoce udeřené Skály, to jest pro nás zbitého Krista. To je náš vzácný podíl na poušti tohoto světa.

Nyní je zřejmé, že bychom se mohli těšit z tohoto podílu, musí být naše

srdce odloučena od všeho, co náleží tomuto přítomnému zlému věku a co je nám vlastní jako v těle žijícím lidem. Světské srdce a tělesné smýšlení ne-najdou ve Slovu Krista. A kdyby Ho mohly najít, tak by se z Něho nemohly těšit. Manna byla tak čistá a jemná, že nemohla snést dotek se zemí. Padala na rosu (viz 4. Moj. 11,9) a musela být sbírána před východem slunce. Každý musel být proto brzy vzhůru a hledat svou denní porci potravy. Zrovna tak tomu je i s Božím lidem. Nebeská Manna musí být sbírána čerstvá každého jitra. Včerejší Manna není nic platná pro dnešek, ani dnešní pro zítřek. Musíme se živit Kristem každý den s novou energií Ducha, neboť jinak přestane růst. Nadto musíme učinit Krista svým prvním předmětem. Musíme Ho hledat „časně“, dříve než „jiné věci“ zaberou náš čas a zaujmou naše přístupné srdce. Žel, mnozí z nás v tom velmi chybujeme. Dáváme Kristu druhé místo a následkem je naše slabost a vyprahlost. Ten stále bdělý nepřítel využívá naší duchovní pohodlnost a olupuje nás o požehnání a sílu, které plynou ze syčení Kristem. Nový život věřícího může být živen a udržován **jenom** Kristem. „*Jakož Mne poslal ten živý Otec, a Já živ jsem skrze Otce, tak kdož jí Mne, i on živ bude skrze Mne.*“ (Jan 6,57)

Milost Pána Ježíše Krista, který sestoupil z nebe, aby byl potravou Svého lidu, je pro obnovenou duši nevýslovně vzácná; ale abychom se takto z Něho mohli těšit, musíme být na poušti jako ti, kteří jsou pro Boha odděleni v síle dokonaného vykoupení. Jestliže kráčím pouští s Bohem, budu spokojen s potravou, kterou mi On podává; a touto potravou je Kristus, ten z nebe přišlý. „Obilí země Kanaán“ jako předobraz ukazuje na v nebe vystoupivšího a oslaveného Krista. Jako takový je vhodnou potravou pro ty, kdo skrze víru vědí, že jsou spolu s Ním vzkříšení a posazeni v nebeských místech. Ale Manna, to jest z nebe sestoupivší Kristus, je potřebná pro Boží lid v jeho životě a zkušenostech na poušti. Jako lid putující zde po této zemi potřebujeme Krista, který tu také byl jako poutník; jako lid jsoucí v duchu v nebi, máme Krista, který je též v tomto místě. To snad pomůže k osvětlení rozdílu mezi mannou a obilím země. Není to otázka vykoupení; to máme v krvi kříže a jenom tam. Jedná se prostě o opatření, které Bůh učinil vzhledem k různým postavením Svého lidu, ať už zápasícího na poušti nebo v duchu se zmocňujícího nebeského dědictví.

Jak výstižný obraz nám podává Izrael na poušti! Egypt byl za nimi, Kanaán před nimi a písek pouště kolem nich, zatímco oni sami měli vzhlížet k nebi pro svou denní potravu. Poušť neposkytovala Božímu Izraeli ani stéblo trávy, ani kapku vody. V Hospodinu samém byl jejich podíl. Jak je to výstižný

obraz Božího putujícího lidu tímto pustým světem! Nemají zde nic. Jejich život, poněvadž je nebeský, může být udržován jen nebeskými věcmi. Ačkoli jsou **ve** světě, nejsou **ze** světa, poněvadž je Kristus vyvolil ze světa. Jako pro nebe narozený lid jsou na cestě k místu svého narození a jsou živeni potravou odtud seslanou. Jdou jenom nahoru a vpřed. Sláva vede **pouze** tímto směrem. Je naprosto marné obracet své oko směrem k Egyptu; tam nelze spatřit ani paprsek slávy. „*Obrátili se tváří k poušti, a aj, sláva Hospodinova ukázala se v oblaku.*“ (10. v.) Hospodinův vůz byl také v poušti a všichni, kdo si přáli být s Ním v obecnství, tam museli být rovněž a v tomto případě musela být jejich pokrmem manna a nic jiného.

Manna byla zvláštní potrava, které nějaký Egyptán nemohl rozumět, nemohl ji ocenit, ani z ní žít. Ale ti, kdo byli „pokřtěni v oblaku a v moři“, jestliže prakticky žili ve shodě s tímto významným křtem, se z ní mohli těšit a živit se jí. Tak je tomu nyní s pravým věřícím. Světský člověk nemůže pochopit, jak věřící žije. Jak život věřícího sám, tak i to, čím je udržován, leží zcela mimo oblast i toho nejostřejšího pohledu přirozenosti. Kristus je život křesťana a on z Krista žije. Skrze víru se sytí výbornostmi Toho, jenž ačkoliv jsa „*Bůh nade všechny, požehnaný na věky*“ (Řím. 9,5), „*přijal způsob služebníka a byl podobný lidem učiněn*“. (Fil. 2,7) Sleduje Jeho stopy od Otcova lůna až ke kříži a od kříže k trůnu a v každém úseku Jeho cesty a v každém postavení Jeho života v Něm nalézá drahocennou potravu pro svého nového člověka. I když okolí křesťana je ve skutečnosti Egypt, přece je mravně suchou pouští, která obnovenému duchu nemůže nic poskytnout, a tou měrou, jakou si zde duše nalézá prostředky k obživě, jsou pak brzděny její pokroky v duchovním životě. Jediný prostředek obživy, který nám Bůh připravil, je nebeská Manna, a tou by se pravý věřící měl vždy znovu sytit.

Je hluboce zarmucující, setkáme-li se s křesťany, kteří hledají věci tohoto světa. To jasně dokazuje, že nebeská Manna se jim „zošklivila“ a že ji považují za „ničemný chléb“. Slouží tomu, co měli umrtvovat. Činnost nového života se projevuje ve spojení se „svléknutím starého člověka se skutky jeho“ (Kol. 3,9), a čím více je to uskutečňováno, tím více budeme toužit po tom, abychom se sytili pravou Mannou. Jako v přirozeném životě zvýšená činnost zvětšuje naši chuť k jídlu, tak i v duchovním životě se zvětšuje potřeba sytit se Kristem tou měrou, jakou uvádíme do činnosti své obnovené schopnosti. Vědět, že v Kristu máme život spojený s plným odpuštěním a přijetím před Bohem je jedna věc. Ale zcela něco jiného je být s Ním v obecnství ze zvyklosti, vírou se Jím sytit, činit z Něho jedinou potravu pro své

duše. Je velmi mnoho lidí, kteří vyznávají, že v Ježíšovi našli odpuštění a pokoj, a ve skutečnosti se sytí mnoha různými věcmi, které s Ním nemají nic společného. Sytí svého ducha novinami a různou lehkou četbou bezduché literatury dne. Najdou tam Krista? Sděluje Duch Svatý těmito prostředky duši něco o Kristu? Jsou to ony čisté kapky rosy, s nimiž sestupuje nebeská Manna, kterou Bůh dává za pokrm Svému vykoupenému lidu na poušti? Nikoli. Jsou to spíše ty hrubé věci, v nichž nachází potěšení tělesně smýšlející člověk. Jak by ale potom z nich mohl být živ pravý křesťan? Slovo Boží nás poučuje, že věřící s sebou nese dvě přirozenosti; a zde vyvstává otázka, která z těchto dvou přirozeností je sycena světskou četbou? Odpověď může být jen jedna. Nuže, o kterou z těchto dvou si přejí pečovat? Mé chování zajisté podá nejpravdivější odpověď na tuto otázku. Jestliže si upřímně přeji růst v životě z Boha – jestliže mým velkým cílem je být připočítán Kristu a Jemu být oddán – jestliže vážně toužím po tom, aby Boží království ve mně rostlo, budu bezpochyby vyhledávat vždy tu potravu, kterou Bůh připravil pro podporu mého duchovního růstu. Skutky, které člověk činí, jsou vždy nejpravdivějším ukazatelem jeho tužeb a úmyslů. Proto jestliže vidím, že některý vyznávající křesťan zanedbává Bibli a přece si nalézá hojnost času – často ze svých nejvzácnějších chvil – pro lehkou literaturu, není pro mne těžké posoudit pravý stav jeho duše. Jsem si jist, že nemůže být duchovní – nemůže se žít Kristem, pro Něho žít a být Mu svědectvím.

Kdyby některý Izraelita zanedbal za časného jitra nasbírat svou denní porci Bohem určené potravy, rychle by přestal dostávat sílu pro pokračování v cestě. Tak je tomu i s námi. Musíme učinit Krista prvním předmětem hledání své duše, jinak náš duchovní život bude nevyhnutelně upadat. Nemůžeme se ani sytit pocity a zkušenostmi spojenými s Kristem, poněvadž tyto jsou proměnlivé a prchavé a nemohou tedy tvořit naši duchovní potravu. Kristus to byl včera, musí to být Kristus dnes a Kristus to musí být provždy. Nadto nepostačí sytit se zčásti Kristem a zčásti jinými věcmi. Jako v otázce získání **života** je to Kristus sám, tak v jeho praktickém **žití** to musí být Kristus sám. Jako nemůžeme nic směřovat s tím, co život **udílí**, tak také nemůžeme přiměřovat nic k tomu, co jej **udržuje**.

Je úplná pravda, že v duchu a skrze víru se můžeme už nyní sytit vzkríseným a oslaveným Kristem, který vstoupil na nebe v moci dokonání vykoupení, tak jak je předobrazem „úrodami země“. (Viz Jozue 5) A nejen to, ale víme, že když Boží vykoupení vejdu na ona pole slávy, odpočinku a ne-

smrtnosti, jež leží na druhé straně Jordánu, skončují ve skutečnosti s potravou pouště; ale nebudou u konce s Kristem, ani se vzpomínkou na to, co tvořilo onu zvláštní potravu jejich života na poušti.

Izrael nikdy neměl při hojnosti mléka a medu země Kanaán zapomenout, co tvořilo jeho potravu po dobu čtyřiceti let pobytu na poušti. „*Toť jest, což přikázal Hospodin: Naplň gomer tou mannou, aby chována byla na budoucí věky vaše, aby viděli pokrm, kterýž jsem vám dával jísti na poušti, když jsem vás vyvedl ze země Egyptské. I řekl Mojžíš Aronovi: Vezmi jedno věderce, a vsyp do něho plné gomer manny; a nech ji před tváří Hospodinovou, aby chována byla pro budoucí věky vaše. A protože jakž byl přikázal Hospodin Mojžíšovi, nechal ji Aron před svědectvím, aby tu chovaná byla.*“ (v. 32-34) Jak vzácná upomínka na Boží věrnost! Nenechal je zemřít hladu, jak to jejich nevěřící srdce předvíдалa. Dřtil jim chléb s nebe, sytil je potravou mocných, bděl nad nimi s něžností matky, trpělivě je snášel, nesl je na křídlech orličích, a kdyby jen šli dále po půdě milosti, uvedl by je do věčného vlastnictví všech zaslíbení učiněných jejich otcům. Džbán naplněný mannou, obsahující jednu denní porci pro jednoho člověka a postavený před Pána chová mnoho pravd pro naše poučení. Nebyl v něm žádný červ, ani cokoliv nakažujícího. Bylo to svědectví o Hospodinově věrnosti, jak se postaral o ty, které vykoupil z ruky nepřítele.

Ale nebylo tomu tak, když si ji někdo nahromadil sám pro sebe. Potom se brzy projeví příznaky zkaženosti. Jestliže si osvojujeme pravdu a skutečnost svého postavení, nemůžeme si dělat pro sebe zásoby. Naší výsadou je den za dnem poznávat vzácnosti Krista jako Toho, který sestoupil s nebe, aby dal světu život. Kdyby však někdo chtěl na to zapomenout a shromažďoval by si zásobu pro zítřejší den, tj. chtěl by si uchovávat pravdu přesahující jeho současnou potřebu pro pozdější dobu, místo aby ji využil k obnovení své síly, tu tato pravda jistě propadne zkáze. To je pro nás užitečná lekce. Učit se pravdě je hluboce vážná věc, neboť není zásada, o níž vyznáváme, že jsme se jí naučili, abychom ji nemuseli prokázat prakticky. Bůh z nás nechce mít teoretiky. Člověk se často chvěje, když slyší některé duše, jak ve svých modlitbách nebo při jiných příležitostech činí vysoká vyznání a vyslovují slova nehlubší oddanosti, protože se musí obávat, že až přijde hodina zkoušky, nebudou mít potřebnou sílu, aby vykonaly to, co jejich rty vyslovovaly.

Je zde velké nebezpečí, že rozum přeroste svědomím a náklonností.

Odtud pramení zdání, že mnozí od začátku až k určitému bodu činí tak rychlé pokroky, ale dále nedosáhnou a zjevně jdou zpět. Jsou jako Izraelita, který sbíral více manny, než bylo potřebí k obživě na jeden den. Při sbírání nebeské potravy vypadal asi mnohem pilnější než ostatní; ale přesto každé zrno nad denní potřebu bylo nejen neužitečné, ale mnohem horší než to, protože „zčervělo“. Tak je tomu s křesťanem. To, co dostal, musí použít – musí se sytit Kristem jako předmětem současné potřeby a tato potřeba se mění ve skutečnou službu. Charakter a cesty Boží, Kristova vzácnost a krása a živé hloubky Slova jsou odkryty pouze víře a potřebě. Jen tehdy, upotřebíme-li co nám bylo dáno, můžeme dostat více. Cesta věřícího má být praktickou cestou, a právě zde tak mnozí z nás ztroskotávají. Často vidíme, že ti, kteří jdou v teorii vpřed nejrychleji, jsou v praktické části a zkušenostech nejpomalejší, protože to je dílo spíše rozumu, než srdce a svědomí. Vždy bychom měli mít na paměti, že křesťanství není souhrn názorů, systém dogmat a učení. Je to především živá skutečnost, – osobní, praktická. Je to mocná věc, která se zjevuje ve všech událostech a okolnostech denního života, rozlévá svůj posvěcený vliv na celý charakter a praktický život a udílí nebeský tón všem vztahům, do nichž můžeme být Bohem povoláni. Slovem, je tím, co vyplývá ze skutečnosti, že jsme s Kristem spojeni a Jím se obíráme. To je křesťanství. Můžeme mít jasné názory, správné pojmy a zdravé zásady, aniž bychom přitom měli obecenství s Ježíšem. Ale pravověrné vyznání víry se bez Krista vždy prokáže jako studená, suchá a mrtvá věc.

Křesťanský čtenáři, dbej pozorně na to, abys byl nejen Kristem spasen, ale abys také byl z Něho živ. Učiň Ho denní potravou své duše. Hledej Ho „**časně**“ a hledej „**jen**“ Jeho. Jestliže něco upoutává tvoji pozornost, ptej se: „Přinese to mému srdci Krista? Zjeví Ho to mé mysli a přivede mne to blíž k Jeho Osobě?“ Jestliže ne, zavrhni to ihned; ano, zavrhni tu věc ihned, i kdyby se ti představovala v nejkrásnějším světle a opírala se o nejváženější lidské autority. Jestliže je skutečně tvým přáním jít kupředu v životě z Boha, činit duchovní pokroky a pěstovat osobní obecenství s Kristem, tu vážně vybiďni své srdce, aby tak učinilo! Učiň Krista svou obvyklou potravou, jdi, sbírej Mannu padající na kapky rosy a syť se jí s chutí zostřenou bdělým chozením s Bohem po této poušti. Kéž tě v tom ve všem hojně posílí Boží bohatá milost skrze Ducha Svatého.⁸

⁸ Pro čtenáře bude užitečné, když ve spojení s předmětem manny se obrátí k 6. kapitole ev. Jana a s modlitbou o ní bude uvažovat. Slavnost Fáze byla blízko. Ježíš nasytí zástupy a

V naší kapitole máme ještě jeden předmět, o němž se zmíníme, totiž zavedení soboty v souvislosti s mannou a postavením Izraele, jak je zde předloženo. Od druhé kapitoly 1. Mojžíšovy knihy až k této kapitole nenalzáme žádnou zmínku o tomto předmětu. To je pozoruhodné. Ábelova oběť, Enochovo chození s Bohem, Noémovo kázání, Abrahamovo povolání spolu s podrobným vypravováním Izákova, Jákobova a Josefova příběhu to vše je nám sděleno; ale nikde není zmínka o sobotě až do okamžiku, kdy vidíme Izrael uznáný jako národ ve spojení s Hospodinem a pod odpovědností z toho vyplývající. Sobota byla přerušena v Eden. Zde ji nalzáme opět ustanovenou pro Izraele v poušti. Ale žel, člověk nemá srdce pro Boží odpočinek. „*Stalo se pak dne sedmého, že vyšli někteří z lidu sbírat, a nenašli. Tedy řekl Hospodin Mojžíšovi: I dokud zpěčovati se budete přikázání Mých ostríhati a zákonů Mých? Viztež, žeť Hospodin vám dal sobotu, a proto On vám dává v den šestý chleba na dva dny. Zůstaňte každý v svém, aniž kdo vycházej z místa svého v den sedmý.*“ (v. 27-29) Bůh chtěl, aby se Jeho lid těšil z blaženého odpočinku s Ním. Chtěl jim dát odpočinek, potravu a osvěžení i na poušti. Ale srdce člověka není nakloněno k tomu, aby odpočinulo s Bohem. Lid si dovedl pamatovat a mluvit o době, kdy v Egyptě „sedávali nad hrnci masa“ (3. v.), ale nedovedl ocenit blaženost sedění ve svých stanech, těšení se s Bohem z „odpočinku svaté soboty“ a syčení se přitom nebeskou mannou.

A všimněme si též, že sobota je zde předložena jako dar. – „*Hospodin vám dal sobotu.*“ (29. v.) Dále ji v této knize nalezneme danou jako zákon doprovázený zlořečením a soudem v případě neposlušnosti. Ale ať padlý člověk obdrží výsadu nebo zákon, požehnání nebo zlořečení, všechno je jedno. Jeho přirozenost je zlá. Nemůže s Bohem ani odpočívat, ani pro Něho pracovat. Když Bůh působí a připraví mu odpočinek, nechce na tomto odpočinku mít účast; a když ho Bůh vybízí k činnosti, nechce konat to, co Bůh od něho vyžaduje. Takový je člověk. Nemá srdce pro Boha. Umí použít sobotu jako něco ke svému vlastnímu vyvýšení nebo jako znamení své vlastní nábožnosti, ale obrátíme-li se ke 2. Moj. 16, shledáme, že si nedovede cenit

odchází na horu, aby tam byl sám. Odtud přichází na pomoc Svým učedníkům, kteří jsou v úzkosti na rozbouřených vodách. Potom zjevuje učení o Svě Osobě a díle a objasňuje, jak má dát Svě tělo za život světa, a že nikdo nemůže mít život, leč by jedl Jeho tělo a pil Jeho krev. Nakonec mluví o Sobě jako o vystupujícím vzhůru, kde byl před tím a o oživující moci Ducha Svatého. Je to skutečně bohatá a obsažná kapitola, v níž duchovní čtenář nalezne velkou zásobu pravd pro útěchu a vzdělání své duše.

Boží sobotu jako dar, a obrátíme-li se k 4. Moj. 15,32–36, vidíme, že ji nedovede zachovávat jako zákon.

Nicméně víme, že sobota, jako i manna, byla předobrazem. Sama o sobě byla skutečným požehnáním – darem milosti z ruky milujícího a milostivého Boha, který chtěl ulehčit námahu a práci země obtížené hříchem tím, že jeden den ze sedmi dal k odpočinku. Ať se díváme na ustavení soboty jakkoli, musíme vidět, že je plné bohatého milosrdenství – ať už vzhledem k člověku nebo ke zvířectvu. A ačkoliv křesťané zachovávají „první den týdne“, „*den Páně*“, a s ním spojují jeho zvláštní zásady, přece je tu milostivá prozřetelnost stejně pozoruhodná a žádná mysl ovládaná správnými pocity by se ani na okamžik nesnažila překážet takovéto význačné milosti. „Sobota byla učiněna pro člověka“, a ačkoliv ji člověk nikdy nezachovával tak, aby to odpovídalo Boží myšlence o ní, nesnižuje to milost, která září z jejího ustanovení, ani ji to nezabavuje hlubokého významu jako předobrazu onoho věčného odpočinku, který zůstává pro Boží lid, nebo jako stínu té lásky, z níž se víra nyní těší v Osobě a díle vzkříšeného Krista.

Pisatel těchto řádků nemá úmysl se jakkoli dotýkat milostivého zřízení jednoho dne odpočinku pro lidi a pro stvoření a ještě méně chtít popírat to oddělené místo, jež v Novém Zákoně zaujímá den Páně. Nic není jeho úmyslům vzdálenější. Jako člověk si příliš cení dne odpočinku a jako křesťan se příliš raduje ze dne Páně, než aby mohl napsat nebo říci jedinou slabiku, která by tomu či onomu přinesla újmu. Jen by chtěl žádat čtenáře, aby s nestrannou myslí zvážil na vahách Písma Svatého každý řádek a každý výrok zde uvedený a aby si nevytvářel žádný ostrý úsudek předem.

Dá-li Pán, budeme se tímto předmětem zabývat opět ve svých dalších úvahách. Kéž se naučíme více si cenit odpočinku, který pro nás náš Bůh připravil v Kristu. A těšíme-li se z Něho jako ze svého odpočinku, smíme se Jím sytit jako „skrytou Mannou“ (Zj. 2,17) položenou do vnitřní svatyně v síle vzkříšení jako svědectví o tom, co Bůh pro nás vykonal, když ve Svě neko-nečné milosti přišel na tento svět, abychom mohli před Ním stát podle Kristovy dokonalosti a navěky se mohli sytit z Jeho nevyšlovných bohatství.

17. kapitola

Udeřená skála, Amalech

„Tedy když se odebralo všechno shromáždění synů Izraelských z pouště Sin, po stanovištích svých vedle rozkazu Hospodinova, položili se v Rafidim, kdež nebylo vod, kteréž by lid píti mohl. Protož domlouval se lid na Mojžíše, pravě: Dejte nám vody, abychom pili. Jimž odpověděl Mojžíš: Proč se na mne domlouváte? Proč pokoušíte Hospodina?“ (kap. 17,1.2) Kdybychom neznali něco o pokořujícím zlu svých vlastních srdcí, byli bychom asi na rozpacích, jak vysvětlit podivuhodnou necitelnost Izraele ke vši dobrotě, věrnosti a mocným Božím skutkům. Právě viděli chléb sestupující s nebe, aby nasýtil šest set tisíc lidí v poušti, a nyní jsou odhodláni kamenovat Mojžíše za to, že je vyvedl na poušť, aby je nechal zemřít žízní. Nic nemůže překonat hroznou nevěru lidského srdce, kromě nade vše se rozhojňující Boží milosti. Pouze v této milosti můžeme nalézt odpočinutí od stále vzrůstajícího pocitu o své zlé přirozenosti, kterou okolnosti zjevují. Kdyby byli Izraelští přepraveni z Egypta přímo do Kanaánu, nezažili by tak smutné důkazy toho, co je lidské srdce, a v důsledku toho by se pro nás nestali tak výstižnými příklady a předobrazy. Jejich čtyřicetileté putování pouští nám poskytuje bohaté množství varování, napomenutí a poučení. Mezi mnoha jinými věcmi také poznáváme neměnní se náklonnost lidského srdce nedůvěřovat Bohu. Všecko je mu vhod, jen ne Bůh. Raději se bude opírat o pavučinu z lidských zdrojů, než o rámě všemocného, vševědoucího a nekonečně milostivého Boha. Ten nejmenší mráček je víc než postačitelný, aby jeho zraku zakryl světlo Boží tváře. Právem se proto mluví o „srdci zlém a nevěrném,“ které se vždy ukáže být ochotné „odstoupit od Boha živého“. (Žid. 3,12)

Je zajímavé povšimnout si obou velkých otázek, které nedověra vyzvedá v této i v předcházející kapitole. Jsou to přesně tytéž otázky, které každého dne povstávají v nás a okolo nás, totiž: „*Co budeme jísti?*“ a „*Co budeme píti?*“. Lid nepřipojuje ještě třetí otázku tohoto druhu: „*Čím se budeme odívati?*“ Ale jsou zde otázky pouště: „Co?, Kde?, Jak?“. Víra má krátkou a srozumitelnou odpověď na všechny tři: Bůh! Vzácná, dokonalá odpověď! Kéž by pisatel i čtenář dokonaleji poznali její sílu a plnost! Jistě máme zapotřebí, abychom ve chvílích zkoušky pamatovali, že „*pokoušení vás nezachvátílo, než lidské. Ale věrný jest Bůh, kterýž nedopustí vás pokoušeti nad vaši možnost, ale způsobí s pokoušením také i vysvobození, abyste mohli snést.*“ (1. Kor.

10,13) Kdykoliv se dostaneme do zkoušky, můžeme mít důvěru, že se zkouškou tu je i východisko, a vše, co potřebujeme, je zlomená vůle a prostší oko, abychom toto východisko viděli.

„Tedy volal Mojžíš k Hospodinu, řka: Což mám činiti s tím lidem? Však již tudíž ukamenují mne. I řekl Hospodin Mojžíšovi: Jdi před lidem, pojma s sebou ze starších Izraelských; hůl také svou, kterouž jsi udeřil v vodu, vezmi do ruky své a jdi. Aj, já státi budu před tebou tam na skále, na Orébě; i udeříš v skálu, a vyjdou z ní vody, kteréž bude píti lid. I učinil tak Mojžíš před očima starších Izraelských.“ (4-6. v.) Takto se vše setkává s nejdokonalejší milostí. Každé reptání přivodí její nové zjevení. Zde máme osvěžující proud řinoucí se z udeřené skály – krásný předobraz Ducha daného jako ovoce Kristovy dokonané oběti. V 16. kapitole máme obraz Krista přicházejícího z nebe na zem, aby dal světu život. V 17. kapitole máme předobraz Ducha Svatého „vylitého“ na základě Kristova skončeného díla. *„Pili zajisté z duchovní Skály, kteráž za nimi šla. Ta pak Skála byl Kristus.“* (1. Kor. 10,4) Ale kdo mohl pít, než byla Skála udeřena? Izrael mohl na skálu hledět a přitom zemřít žízni; dokud nebyla udeřena Boží holí, nemohla poskytnout žádné občerstvení. To je zcela jasné. Pán Ježíš Kristus byl středem a základem všech Božích rad o lásce a milosrdenství. Skrze Něho mělo k člověku plynout všechno požehnání. Proudý milosti měly vytékat od „Beránka Božího“; ale k tomu bylo třeba, aby Beránek byl zabit – aby se dílo kříže stalo dokonanou skutečností: teprve tehdy se mohly tyto věci uskutečnit. Až když Skála věku byla rozpolcená Hospodinovou rukou, byla široce otevřena stavidla věčné lásky a hynoucí hříšníci byli svědectvím Ducha Svatého pozváni, aby „hojně pili“, aby pili hluboce a zdarma. *„Dar Ducha Svatého“* (Sk. 2,38) je výsledkem Synova dokonání díla na kříži. *„Zaslíbení Otce“* (Lukáš 24,49) se nemohlo naplnit, dokud Kristus nezaujal Svě místo po pravici Majestátu v nebi, když způsobil dokonalou spravedlnost, uspokojil všechny požadavky svatosti, zvelebil a uctil zákon, nesl všechny Boží hněv proti hříchu, vzal smrti moc a připravil hrob o jeho vítězství. *„vstoupiv na výsost, jaté vedl vězně a dal dary lidem. Ale to, že vystoupil, co jest, jediné že i sstoupil prvé do nejnižších stran země? Ten, kterýž sestoupil, Onť jest, kterýž i vstoupil vysoko nade všechna nebesa, aby naplnil všecko.“* (Ef.4,8-10; Žalm 68,19)

Toto je provždy pravým základem pokoje, požehnání a slávy Církve. Dokud skála nebyla udeřena, byl proud uzavřen a člověk nemohl nic dělat. Která lidská ruka by mohla vyvést vodu z tvrdé skály? A tak se můžeme ptát: Jaká lidská spravedlnost by mohla poskytnout zmocnění k otevření stavidel

božské lásky? To je pravý způsob, jak vyzkoušet způsobilost člověka. Ani svým konáním, ani svými řečmi, ani svými pocity nemohl postavit základ pro seslání Ducha Svatého. Ať byl čímkoliv, toto učinit nemohl. Ale díky Bohu, je to učiněno. Kristus skončil dílo. Pravá Skála byla udeřena a osvěžující proud z ní vyrazil, takže žíznivé duše mohou pít. „*Voda ta, kterouž Já dám jemu*“, říká Kristus, „*bude v něm studnicí vody prýstící se k životu věčnému.*“ (Jan 4,14) A opět: „*V poslední pak den ten veliký svátku toho, stál Ježíš a volal, řka: Žízní-li kdo, pojď ke Mně a napij se. Kdož věří ve Mne, jakož dí Písmo, řeky z břicha jeho poplynou vody živé. (A to řekl o Duchu, kteréhož měli přijmouti věřící v Něho; nebo ještě nebyl dán Duch Svatý, protože ještě Ježíš nebyl oslaven.)*“ (Jan 7,37-39; srov. též Skutky 19,2)

Jako v manně máme předobraz Krista, tak v proudu vytékajícím ze skály máme předobraz Ducha Svatého. „*Kdybys znala ten dar Boží*“ (tj. Krista)..., „*ty bys prosila Jeho, a dal by tobě vody živé*“ (tj. Ducha). (Jan 4,10)

Toto tedy je učení sdělené duchovní mysli skrze udeřenou skálu; ale jméno místa, na kterém tento význačný předobraz byl předložen, je stálým památkem lidské nedověry. „*A dal jméno místu tomu Massah (pokušení) a Meribah (reptání), pro reptání synů Izraelských, a že pokoušeli Hospodina, řkouce: Jest-li Hospodin uprostřed nás, či není?*“ (7. v.) Takováto otázka po tak mnohých ujištěních a osvědčeních Hospodinovy přítomnosti dokazuje hluboce zakořeněnou nevěru lidského srdce. Ve skutečnosti to znamenalo pokoušet Ho. Tak činili Židé za dnů, kdy Kristus byl mezi nimi, když od Něho žádali znamení z nebe, pokoušejíce Ho. Víra tak nikdy nejedná, ona věří a těší se Boží přítomností ne skrze znamení, ale skrze známost Jeho samého. Ví, že tu je pro ni, a těší se z Něho. Pane, dej nám prostšího ducha důvěry!

Další bod předkládaný naší kapitolou je pro nás zvláště zajímavý. „*Přitáhl pak Amalech, a bojoval s Izraelem v Rafidim. I řekl Mojžíš k Jozue: Vybeř nám muže, a vytáhna, bojuj s Amalechem; já zítra státi budu na vrchu hory, hůl Boží v ruce své.*“ (8. a 9. v.) Dar Ducha Svatého vede ke střetnutí. Světlo kárá a střetává se s temnotou. Kde všechno je tmou, tam není boj, ale i ten nejslabší boj prozrazuje přítomnost světla. „*Tělo žádá proti Duchu, a Duch proti tělu. Ty pak věci jsou sobě vespolek odporové, tak abyste ne, což byste chtěli, to činili.*“ (Gal. 5,17) Tak tomu je v kapitole, kterou máme před sebou; skála je udeřena a voda vytéká a my ihned čteme: „*Přitáhl pak Amalech, a bojoval s Izraelem.*“

Poprvé zde vidíme Izrael v konfliktu s vnějším nepřítelem. Až do této

chvíle Pán bojoval za ně, jak čteme ve 14. kapitole: „*Hospodin bojovati bude za vás, a vy mlčeti budete.*“ Teď však máme: „*Vybeř nám muže.*“ Nyní ovšem musí Bůh bojovat **v** Izraeli, tak jako před tím bojoval **za** něj. Znamená to rozdíl, pokud se týká předobrazu; a pokud jde o skutečnost k tomuto předobrazu, víme, že je velký rozdíl mezi boji Krista **za** nás a mezi boji Ducha Svatého **v** nás. Kristovy boje za nás jsou, díky Bohu, všechny vítězně skončeny a je zajištěn slavný a věčný mír. Boje Ducha Svatého v nás naopak stále pokračují.

Farao a Amalech představují dvě různé síly či vlivy. Farao představuje překážku osvobození Izraele z Egypta. Amalech představuje překážku jejich putování pouští s Bohem. Farao užil věcí Egypta, aby zabránil Izraeli sloužit Pánu; je proto obrazem Satana, který užívá proti Božímu lidu „*tohoto přítomného věku zlého*“. (Gal. 1,4) Amalech naproti tomu stojí před námi jako předobraz těla. Byl vnukem Ezaua, který dal přednost jídlu z čočky před prvorozenstvím. (Viz 1. Moj. 25,34.) Byl prvním, kdo se postavil proti Izraeli po jejich křtu „v oblace a v moři“. Tyto skutečnosti umožňují zřetelně určit jeho charakter. A k tomu také víme, že Saul jako král Izraele byl dán stranou proto, že selhal při zničení Amalecha. (1. Sam. 15) A dále shledáváme, že Aman je poslední z Amalechitských, o němž v Písmu nalézáme zmínku. Byl pověšen na šibenici pro svůj zlý útok proti semeni Izraele. (Viz Ester 7.) Žádnému Amalechitskému nebyl dovolen přístup do shromáždění Páně. A konečně v uvažované kapitole vyhláší Pán věčný boj proti Amalechovi.

Všechny tyto okolnosti nám podávají svědectví o skutečnosti, že Amalech je obrazem těla. Souvislost mezi jeho střetnutím s Izraelem a vodou vytékající ze skály je velmi patrná a poučná a je v plném souhlasu s bojem, který musí věřící vést se zlou přirozeností a který je následkem vlastnictví nové přirozenosti, v níž přebývá Duch Svatý. Boj Izraele začal, když stáli v plné síle vykoupení a okusili „*duchovní pokrm a pili z duchovní skály*“. (1. Kor. 10,3-4) Dokud se nesetkali s Amalechem, neměli nic činit. Nepotýkali se s faraonem, nezlomili moc Egypta, ani nerozbili řetězy jeho otroctví. Nerozdělili moře, ani neponořili faraonovo vojsko do jeho vln. Nedali sestoupit chlebu s nebe, ani nevyvedli vodu z tvrdé skály. Žádnou z těchto věcí neučinili, ani učinit nemohli. Ale nyní jsou vyzváni, aby bojovali s Amalechem. Všechny předchozí boje byly mezi Hospodinem a nepřitelem. Měli jen „mlčeti“ a hledět na mocné vítězství, které způsobilo Hospodinovo vztažené rámě, a těšit se z jejich výsledků. Pán bojoval **za** ně; ale nyní bojuje **v** nich či skrze ně.

Tak je tomu také s Boží Církví. Vítězství, na nichž je založen její věčný pokoj a požehnání, vybojoval **za** ni Kristus sám. Byl sám na kříži, sám v hrobě. Církev musela stát stranou, neboť jak by tam také mohla být? Jak by mohla přemoci Satana, snést Boží hněv nebo oloupit smrt o její osten? To bylo nemožné. Ty věci leží zcela z dosahu hříšníků, ale nikoli z dosahu Toho, který přišel, aby je spasil, a který jediný mohl na Svých ramenou nést těžké břemeno všech jejich hříchů a Svou nekonečnou obětí toto břemeno provždy odstranit. Takto Bůh Duch Svatý poslaný Bohem Otcem může zaujmout na základě dokonalého smíření vykonaného Bohem Synem Svůj příbytek v Církvi jako celku a v každém jejím údu jednotlivě.

Nyní, když v nás takto Duch Svatý na základě Kristovy smrti a vzkříšení zaujal Svůj příbytek, začíná náš boj. Kristus bojoval **za** nás, Duch Svatý bojuje **v** nás. Sama skutečnost, že se těšíme z tohoto prvního bohatého ovoce vítězství, nás staví do přímého konfliktu s nepřítelem. Ale jakou útěchou je, že jsme vítězi dříve, než vůbec vstoupíme na bitevní pole. Věřící kráčí k boji se zpěvem: *„Díky Bohu, který dal nám vítězství skrze Pána našeho Je-zukrista.“* (1. Kor. 15,57) Nebojujeme proto v nejistotě, jako vítr rozrážejíce, ale podmaňujeme tělo své a v službu je podrobujeme. (1. Kor. 9,26.27) *„Jsme více než vítězové* (Kral.: *„Ale v tom ve všem udatně vítězíme) skrze Toho, kterýž nás zamiloval.“* (Řím. 8,37) Milost, ve které stojíme, zbavuje tělo veškeré moci nad námi. (viz Řím. 6) Jestliže zákon je *„moc hřícha“*, (1. Kor. 15,56), pak milost je jeho mdloba. Zákon dává hříchu moc nad námi, milost dává moc nám nad hříchem.

„I řekl Mojžíš k Jozue: Vybeř nám muže, a vytáhna, bojuj s Amalechem; já zítra státi budu na vrchu hory, hůl Boží v ruce své. Tedy Jozue udělal tak, jakž mu poručil Mojžíš, a bojoval s Amalechem; Mojžíš pak, Aron a Hur vstoupili na vrch hory. A dokud Mojžíš vzhůru držel ruce své, vítězil Izrael; ale jakž opouštěl ruku svou, přemáhal Amalech. Ale že ruce Mojžíšovy byly obtíženy, protož zvazše kámen, podložili pod něho, a on sedl na něm; Aron pak a Hur podpírali ruce jeho, jeden z jedné, druhý z druhé strany. I byly obě ruce jeho vztažené až do západu slunce. A tak porazil Jozue Amalecha i lid jeho mečem.“ (9-13. v.)

Máme zde dvě odlišné věci, totiž boj a přímlovu. Kristus je na výsosti **za** nás, zatímco Duch Svatý vede ten mocný boj **v** nás. Obojí jde ruku v ruce. Tou měrou, jak skrze víru uskutečňujeme moc Kristovy přímlovu za nás, vítězíme také nad svou zlou přirozeností.

Někteří se snaží přehlížet skutečnost boje křesťana se starou přirozeností. Dívají se na znovuzrození jako na úplnou proměnu nebo obnovení vzhledem ke staré přirozenosti. Z této zásady by nezbytně vyplynulo, že věřící už nemá s čím bojovat. Jestliže má přirozenost je obnovena, s čím mám bojovat? S ničím. Ve mně není nic, poněvadž moje stará přirozenost je obnovena, a zvenčí na mne nemůže nic působit, poněvadž zlo ve mně nenajde žádný styčný bod. Pro člověka, jehož tělo je zcela přeměněno, nemá svět žádný půvab a Satan nemá nic, čím nebo nač by působil. Všem těm, kdo hájí takovou teorii, je třeba říci, že zapomněli na místo, které v historii Božího lidu zaujímá Amalech. Kdyby se Izrael domníval, že zničením faraonova vojska pro ně boj už skončil, tak by se jim smutně dařilo, když se na ně vrhl Amalech. Skutečností je, že jejich boje teprve započaly. Tak je tomu s věřícím, neboť „*toto všechno v předobraze dalo se jim, a napsáno jest k napomenutí našemu*“. (1. Kor. 10,11) Ale pro člověka, jehož stará přirozenost byla obnovena, by zde nebyl ani „předobraz“, ani „příklad“, ani „napomenutí“. Takový člověk může potřebovat jen málo těch milostivých opatření, které Bůh ve Svém království učinil pro ty, kdo jsou předměty této milosti.

Písmo nás jasně učí, že věřící v sobě nese něco, co odpovídá Amalechovi, a to je „*tělo*“ – „*ten starý člověk*“ – „*tělesná mysl*“. (Řím. 6,6; 8,7; Gal. 5,17) Ale když nyní křesťan, postřehnuv pohnutky své zlé přirozenosti, začne pochybovat o tom, že je křesťanem, tak se činí nejen nanejvýš nešťastný, ale také se připravuje o výhodné postavení vzhledem k nepříteli. Tělesnost ve věřícím existuje a zůstane v něm až do konce. Duch Svatý její jsoucnost plně uznává, jak můžeme snadno vidět z různých částí Nového Zákona. V Řím. 6,12 čteme: „*Nepanujž tedy hřích v smrtelném těle vašem*.“ Takové nařízení by bylo zcela nevhodné, kdyby ve věřícím tělo neexistovalo. Bylo by zbytečné nám říkat, abychom nenechali hřích v sobě panovat, kdyby v nás hřích ve skutečnosti nepřebýval. Mezi přebýváním a panováním je veliký rozdíl. Přebývá ve věřícím, ale panuje v nevěřícím.

Ačkoliv tedy v nás hřích přebývá, máme – díky Bohu – základ moci nad ním. „*Nebo hřích nebude panovati nad vámi; nejste zajisté pod zákonem, ale pod milostí*.“ (Řím. 6,14) Milost, která skrze krev kříže odňala hřích, zajišťuje naše vítězství a dává nám současnou moc nad jeho principem přebývajícím v nás.

Zemřeli jsme hříchu, a proto již nad námi nemá žádnou moc. „*Kdo umřel, ospravedlněn jest od hříchu*.“ (Řím. 6,7) „*To vede, že starý člověk náš*

spolu s Ním ukřižován jest, aby bylo umrtveno tělo hřícha, abychom již potom nesloužili hříchu.“ (Řím. 6,6) „A porazil Jozue Amalecha i lid jeho mečem.“ Vše bylo vítězství a Hospodinova korouhev vlála nad triumfujícím vojskem s krásným a povzbuzujícím nápisem: „Jehovah – nissi“ (Pán je má korouhev). Jistota vítězství by měla být tak úplná jako pocit odpuštění vzhledem k tomu, že obojí je založeno na velké skutečnosti, že Ježíš zemřel a opět vstal z mrtvých.

Na tomto základě se věřící těší z očištěného svědomí a podmaňuje hřích, který v něm ještě přebývá. Když Kristova smrt vyhověla všem Božím nárokům vzhledem k hříchu, stává se potom Jeho vzkříšení zdrojem síly ve všech podrobnostech dalšího boje. Zemřel **za** nás a nyní žije **v** nás. Kristova smrt nám dává pokoj, Jeho život nám dává sílu.

Je příkladné si uvědomit rozdíl mezi Mojžíšem na hoře a Kristem na trůně. Ruce našeho velkého Přímluvce nemohou nikdy poklesnout. Jeho přímluva nikdy nezakolísá. „Vždycky je živ, aby se za nás přimlouval.“ (Žid. 7,25) Jeho přímluva nikdy neustává a nade vším vítězí. Když zaujal Svě místo na výsosti v moci božské spravedlnosti, jedná pro nás v souhlasu s tím, co On je, a v souhlasu s nekonečnou dokonalostí toho, co vykonal. Jeho ruce nikdy nepoklesávají, ani nepotřebuje nikoho, aby je podpíral. Jeho dokonalá přímluva je založena na Jeho dokonalé oběti. Staví nás před Boha oděné Svými vlastními dokonalostmi, takže i když máme stále příčinu sklánět své tváře do prachu s vědomím toho, co jsme, přece nám Duch Svatý může jenom vydávat svědectví o tom, čím je Kristus před Bohem pro nás, a o tom, čím jsme my v Něm. „*Vy pak nejste v těle, ale v Duchu.*“ (Řím. 8,9) Jsme v těle, pokud jde o náš skutečný stav, ale nejsme v tělesnosti, pokud se jedná o naše postavení. Nicméně tělesnost je v nás, ačkoliv my jsme jí odumřeli, ale my nejsme v tělesnosti, poněvadž jsme obživeni s Kristem.

Než skončíme úvahu této kapitoly, poznamenáme ještě, že Mojžíš měl s sebou na hoře Boží hůl – hůl, kterou udeřil do skály. Tato hůl byla výrazem či symbolem Boží moci, kterou vidíme jak ve smíření, tak i v přímluvě. Když bylo dílo smíření dokonáno, Kristus zaujal Svě místo v nebi a seslal Ducha Svatého, aby přebýval v Církvi, takže zde je nerozlučné spojení mezi Kristovým dílem a dílem Ducha Svatého. V každém z nich se uplatňuje Boží moc.

18. kapitola

Jetro

Zde přicházíme k závěru velmi pozoruhodného úseku 2. Mojžíšovy knihy. Viděli jsme, jak Bůh při vykonávání Své dokonalé milosti navštívil Svůj lid, vykoupil ho, vyvedl jej z Egyptské země, vysvobodil ho nejprve z faraonovy a potom z Amalechovy ruky. Dále jsme viděli v manně obraz Krista sestoupivšího z nebe, ve skále obraz Krista udeřeného pro Svůj lid a v tekoucím proudu obraz daného Ducha Svatého. Potom následuje v pozoruhodném a krásném pořádku obraz budoucí slávy rozdělený na tři velké oddíly, jimiž jsou: „Židé, pohané a Církev Boží“.

Mojžíš byl v období, kdy byl zavržen svými bratry, vzat stranou a byla mu dána nevěsta – účastnice jeho zavržení. A na začátku této knihy jsme byli vedeni, abychom viděli charakter Mojžíšova vztahu k této nevěstě. Byl jí „ženichem skrze krev“. Přesně tím je Kristus Církvi. Její vztah k Němu je založen na smrti a vzkříšení; a ona je povolána, aby s Ním sdílela utrpení. Víme, že Církev je povolávána (shromažďována) v období nevěry Izraele a Kristova zavržení. Jakmile bude podle Boží rady Církev dokonána – když nadejde „plnost pohanů“ (Řím. 11,25) – bude Izrael opět uveden na dějiště.

Tak tomu bylo ve staré době se Zeforou a Izraelem. Během svého poslání k Izraeli ji Mojžíš odeslal nazpět domů. A když byl Izrael zjeven jako plně vysvobozený lid, čteme, že „vzal Jetro, tchán Mojžíšův, Zeforu manželku Mojžíšovu, kterouž byl odeslal, a dva syny její, z nichž jméno jednoho Gerson; nebo řekl: Příchozí jsem byl v zemi cizí; jméno pak druhého Eliezer; nebo řekl: Bůh otce mého spomocník můj byl, a vytrhl mne od meče faraonova. I přišel Jetro, tchán Mojžíšův, se syny jeho i s ženou jeho k Mojžíšovi na poušť, kdež se byl položil při hoře Boží. A vzkázal Mojžíšovi: Já, tchán tvůj Jetro, jdu k tobě, i žena tvá a oba synové její s ní. I vyšel Mojžíš proti tchánu svému, a pokloniv se, políbil ho. I ptal se jeden druhého, jak se má; potom vešli do stanu. A vypravoval Mojžíš tchánu svému všechno, což učinil Hospodin faraonovi a Egyptským pro Izraele, a o všech potížích, které přicházely na ně na cestě, a jak je vysvobodil Hospodin. I radoval se Jetro ze všeho dobrého, což učinil Hospodin Izraelovi, a že vytrhl jej z ruky Egyptských. A řekl Jetro: Požehnaný Hospodin, kterýž vytrhl vás z ruky Egyptských a z ruky faraonovy,

který vytrhl ten lid z poroby Egyptské. Nyní jsem poznal, že větší jest Hospodin nade všechny bohy; nebo touž věci, kterouž se vyvyšovali, On je převýšil. A vzal Jetro, tchán Mojžíšův, zápal a oběti pro Boha. Potom přišel Aron a všichni starší Izraelští, aby jedli chléb s tchánem Mojžíšovým před Bohem.“ (2. Moj. 18,2-12)

To je velmi zajímavý výjev. Celé shromáždění je v triumfu shromážděno před Pánem, pohan přináší obět, a k dovršení obrazu je uvedena manželka osvoboditele spolu s dětmi, které mu dal Bůh. Je to v krátkosti zvlášť pozoruhodné nastínění budoucího království. „Hospodin udílí milost a slávu.“ (Žalm 84,12) V tom, co jsme z této knihy již prošli, jsme viděli velmi mnohá působení „milosti“. A zde máme z pera Ducha Svatého krásný obraz „slávy“, – obraz, který je třeba považovat za zvlášť důležitý, neboť nám ukazuje různá pole, na kterých bude tato sláva zjevena.

„Židé, pohané a Církev Boží“ (srv. 1. Kor. 10,32) jsou podle Písma rozdílné věci, které nelze přehlédnout, aniž bychom porušili onen dokonalý pořádek pravdy, který Bůh zjevil ve Svém svatém Slově. Tyto rozdíly existovaly od doby, kdy skrze službu apoštola Pavla bylo plně zjeveno tajemství Církve, a budou existovat po celou dobu tisíciletého království. Proto každý, kdo duchovně studuje Písmo, jim ve svém myšlení dá náležité místo.

Apoštol nás ve své epištole k Efezským výslovně učí, že tajemství Církve nebylo za jiných věků známé lidským synům tak, jako bylo zjeveno jemu. (Ef. 3; srv. s Kol. 1,25-28) Ale ačkoliv nebylo zjeveno přímo, bylo tím nebo oním způsobem nastíněno, např. Josefovým sňatkem s Egyptankou nebo spojením Mojžíše s etiopskou ženou. Předobraz nebo stín pravdy je velice rozdílná věc od jejího přímého a jasného zjevení. Veliké tajemství o Církvi nebylo zjeveno, dokud je Kristus v nebeské slávě nezjevil Saulovi z Tarsu. Proto všichni, kdo hledají plné odkrytí tohoto tajemství v zákonu, prorocích nebo žalmech, shledají, že se dali do nerozumné práce. Jestliže je však naleznou jasně zjevené v epištole k Efezským, budou moci se zájmem a užtkem sledovat předobrazy Církve v Písmech Starého Zákona.

Takto máme na začátku naší kapitoly výjev představující tisícileté království. Všechna pole slávy jsou otevřena před naším zrakem. „Žid“ tu stojí jako velký pozemský svědek Hospodinovy věrnosti, milosrdenství a síly. (Viz Iz. 43,10-12.21.)

Jím byl v minulé době, je jím nyní a bude jím věčně. „Pohan“ čte v knize Božích cest s Izraelem své nejhlubší lekce. Sleduje obdivuhodnou historii

zvláštního a vyvoleného lidu – „lidu hrozného zdávna i posavad“. (Iz. 18,2; srov. 2. Moj. 33,16; 5. Moj. 4,6-8) Vidí skácené trůny a říše a národy otřesené až do základu. Vidí, jak každý člověk a každá věc jsou nuceni uvolnit místo nadvládě toho lidu, který Hospodin učinil předmětem Své lásky. „Nyní jsem poznal“, říká, „že větší jest Hospodin nade všechny bohy; nebo touž věcí, kterouž se vyvyšovali, On je převýšil“. (11. v.) Toto je vyznání „pohana“, když před ním leží rozvinuta obdivuhodná stránka židovské historie.

Konečně „Církev Boží“, jako celek představovaná Zeforou a ve svých údech jejími dětmi, zde ukazuje nejužší spojení s vysvoboditelem. Vše je na svém místě dokonalé. Možná, že budeme žádání, abychom předložili své důkazy. Odpověď zní: „*Jakožto opatrným (moudrým) mluvím, Vy sudťe, co pravím.*“ (1. Kor. 10,15) Nikdy nemůžeme stavět učení na nějakém předobrazu. Ale jestliže je učení zjeveno, předobraz může být s přesností rozeznán a s užitkem studován. Ať se jedná o porozumění učení nebo o rozeznání předobrazu, v každém případě je hlavně nezbytná duchovní mysl. „*Tělesný člověk nechápá těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího; nebo jsou jemu bláznovství, aniž jich může poznati, protože ony duchovně mají rozsuzovány býti.*“ (1. Kor. 2,14)

Od 13. verše do konce naší kapitoly máme ustanovení knížat, která měla pomáhat Mojžíšovi ve správě záležitostí shromáždění. Stalo se to na Jetrův podnět, který se obával, aby Mojžíš pod tíhou svých prací nezemdlel. V souvislosti s tím bude snad užitečné, když se podíváme na ustanovení sedmdesáti starších ve 4. Moj. 11. Tam nalézáme Mojžíšova ducha stíněného pod vahou zodpovědnosti, jež na něm spočívala, a slyšíme, jak v úzkosti svého srdce pronáší slova: „*I řekl Mojžíš Hospodinu: Proč jsi tak zle učinil služebníku svému? Proč jsem nenalezl milost před očima Tvýma, že jsi vložil břímě všeho lidu tohoto na mne? Zdaliž jsem já počal všecken lid tento? Zdali jsem já zplodil jej, že mi dří: Nes jej na rukou svých, jako nosí chůva děťátko, do země té, kterouž jsi s přísahou zaslíbil otcům jejich?... Nemohuť já sám nésti všeho lidu tohoto, nebo jest to nad možnost mou. Pakli mi tak dělati chceš, prosím, zabí mne raději, jestliže jsem nalezl milost před očima Tvýma, abych nehleděl na trápení své.*“ (4. Moj. 11,11-15)

V tom ve všem vidíme, že Mojžíš zřejmě odchází z místa cti. Když se Bohu zalíbilo učinit jej jediným nástrojem při vedení shromáždění, nestalo se tak proto, aby jej zahrnul tím větší ctí a přízní? Odpovědnost byla ovšem nezměrná; ale víra by uznala, že Bůh ve všem a na všechno stačí. Zde však

Mojžíš poklesl na mysli (jakkoli to byl požehnaný služebník) a říká: „*Nemohu já sám nésti všeho lidu tohoto, nebo jest to nad možnost mou.*“ Ale nebylo na něm žádáno, aby jej nesl sám, neboť Bůh byl s ním. Pro Boha nebyli příliš těžcí. Byl to On, kdo je nesl, Mojžíš byl jen nástrojem. Mohl zrovna tak dobře říci o své holi, že nese lid; neboť co on byl jiného, než pouhý nástroj v Boží ruce, tak jako hůl v jeho ruce? Právě zde Kristovi služebníci neustále selhávají a toto selhávání je tím nebezpečnější, že nese zdání pokory. Vyhnout se těžké zodpovědnosti nese zdání nedůvěry v sebe sama a hluboké pokory ducha. Ale vše, nač se máme ptát, je, zdali tuto zodpovědnost na nás vložil Bůh. Je-li tomu tak, tu On jistě bude se mnou a pomůže mi ji nést. Je-li On se mnou, mohu snést všechno. S Ním není váha hory ničím; ale bez Něho je váha peříčka příliš velká. Něco úplně jiného je, když si člověk příliš důvěruje v marnosti své mysli a bere na svá ramena břímě, jež mu Bůh nikdy nezamýšlel dát nést; a proto ho k tomu také nikdy neuzpůsobil. Potom můžeme s jistotou očekávat, že ho uvidíme pod tíží klesnout. Ale jestliže břemeno na něho vloží Bůh, uschopní ho, aby jej mohl nést.

Opustit místo, na něž nás postavil Bůh, není nikdy ovoce pokory. Naopak, nejhlubší pokora se bude vyznačovat tím, že zde zůstane v prosté závislosti na Bohu. Když se vyhnu službě kvůli neschopnosti, tak je to jisté svědectví o tom, že se zabývám sám sebou. Bůh nás nepovolává do služby na základě naší schopnosti, ale Své schopnosti. Proto pokud nejsem naplněn myšlenkami o sobě nebo nedůvěrou k Němu, nemusím opouštět žádné místo služby nebo svědectví kvůli těžké odpovědnosti s tím spojené. Všechna moc náleží Bohu a je úplně jedno, jedná-li tato moc skrze jednoho člověka nebo skrze sedmdesát – moc je stále táž. Jestliže však někdo odmítne hodnost, je to pro něho jen tím horší. Bůh nechce lidi nutit, aby zůstávali na místě cti, jestliže jim chybí důvěra v Jeho podporu. Vždy je pro ně otevřena cesta, aby mohli sestoupit ze svého vysokého postavení a klesnout na místo, které jim nízká nedůvěra již připraví.

Tak tomu bylo s Mojžíšem. Stěžoval si na břemeno a břemeno bylo rychle odstraněno; ale s ním zároveň i ona vysoká čest, že je směl nést. „*Tedy řekl Hospodin Mojžíšovi: Shromažď mi sedmdesáte mužů z starších Izraelských, kteréž znáš, že jsou starší v lidu a správcové jeho; i přivedeš je ke dveřím stánku úmluvy, a státi budou tam s tebou. A Já sstoupím a mluvití budu s tebou, a vezmu z ducha, kterýž jest na tobě, a dám jim. I ponesou s tebou břímě lidu, a tak ty ho sám neponeseš.*“ (4. Moj. 11,16.17) Nebyla uvedena žádná

nová síla. Byl to týž duch, ať na jednom nebo na sedmdesáti. V těle sedmdesáti mužů nebylo víc významu a moci než v těle jednoho muže. „*Duch jest, kterýž obživuje, tělo nic neprospívá.*“ (Jan 6,63) Tímto krokem Mojžíš nezískal nic na moci, ale mnoho ztratil na cti.

V další části 11. kapitoly 4. Mojžíšovy knihy dává Mojžíš průchod slovům nevěry, která vyvolala ostré pokárání od Pána: „*Zdali ruka Hospodinova uk-rácena jest? Již nyní uzříš, přijde-li na to, což jsem mluvil, čili nic.*“ (4. Moj. 11,23) Jestliže čtenář porovná verše 11-15 s verši 21-23, uvidí význačnou a vážnou spojitost. Muž, který se vyhýbá zodpovědnosti pro svou slabost, je ve velkém nebezpečí, že bude pochybovat o plnosti a dostatečnosti Božích zdrojů. Celý tento výjev je velice poučný pro každého Kristova služebníka, který je snad v pokušení cítit se ve své práci sám nebo přetížen. Nechť takový má na paměti, že tam, kde působí Duch Svatý, je jediný nástroj právě tak dobrý a tak výkonný, jako sedmdesát; kde On nepůsobí, nemá sedmdesát žádnou větší cenu než jeden. Vše závisí na síle Ducha Svatého. S Ním může jeden člověk všechno učinit, vše vydržet a vše snést; bez Něho nemůže sedmdesát mužů učinit nic. Nechť si ten osamělý služebník pro útěchu a povzbuzení svého klesajícího srdce připomene, že jestliže přítomnost a moc Ducha Svatého je s ním, pak si nemusí naříkat na své břemeno, ani vzdychat po rozdělení práce. Jestliže Bůh nějakého člověka poctí tím, že mu dá vykonat mnoho práce, nechť se z toho raduje a nereptá, neboť jestliže bude reptat, může svoji poctu velice rychle ztratit. Bůh není na rozpacích, pokud jde o nástroje. Mohl by z kamenů vzbudit syny Abrahamovi a z těchto kamenů může také vzbudit potřebné pracovníky, aby pokračovali v Jeho slavném díle.

Ó, kéž bychom měli srdce ochotné Mu sloužit! – srdce trpělivé, pokorné, od sebe samého oproštěné, oddané, – srdce připravené sloužit ve společnosti s jinými, připravené sloužit samo, – srdce tak naplněné láskou ke Kristu, že to bude jeho radostí, jeho hlavní radostí Mu sloužit, ať už okruh a charakter služby je jakýkoliv! Jistě je toto zvláštní potřeba dnů, v nichž žijeme. Kéž Duch Svatý pohne naše srdce k hlubšímu citu pro nezměrnou vzácnost jména Ježíš a umožní nám dát plnější, jasnější a jednoznačnější odpověď na neměnnou lásku Jeho srdce!

19. kapitola

Na úpatí hory

Nyní přicházíme k nejzávažnějšímu úseku dějin Izraele. Spatřujeme Izraele na úpatí „hory, která se mohla ohmatat a hořela ohněm“. Krásný výjev tisícileté slávy, který postavila před oči předchozí kapitola, zmizel. Byl to jen krátký okamžik slunečního svitu, který nám poskytl velmi jasný obraz království. Ale sluneční svit byl rychle zakryt těžkými mraky, jež se nahromadily kolem oné „hmatatelné hory“, kde Izrael v duchu temné a nerozumné zákonickosti opustil Hospodinovu smlouvu čisté milosti, aby ji směnil za lidskou smlouvu skutků. Jaký nešťastný krok! Krok plný nejsmutnějších následků. Až dosud, jak jsme viděli, nemohl před Izraelem obstát žádný nepřítel – žádná překážka nemohla přerušit jejich vítězný pochod vpřed. Faraonova vojska byla zničena, Amalech a jeho lid byli poraženi ostřím meče; vše bylo vítězství, protože Bůh jednal ve prospěch lidu podle Svého zaslíbení Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi.

V prvních verších naší kapitoly Pán připomíná Své skutky vůči Izraeli následující dojemnou a krásnou řečí: *„Takto díš domu Jákobovu a oznámíš synům Izraelským: Sami jste viděli, co jsem učinil Egyptským, a jak jsem vás nesl na křídlech orličních, a přivedl jsem vás k Sobě. Protož nyní, jestliže skutečně poslouchati budete hlasu Mého, a ostříhati smlouvy Mé, budete Mi lid zvláštní mimo všechny lidi, ačkoli Má jest všechna země. A vy Mi budete království kněžské a národ svatý.“* (3-6. v.) Všimněte si, že to je **„Můj hlas“** a **„Má smlouva“**. A co řekl tento „hlas“? Co zahrnovala tato „smlouva“? Dal se Hospodinův hlas slyšet proto, aby stanovil pravidla a ustanovení přísného a neústupného zákonodárce? Nikoliv. Mluvil, aby žádal svobodu pro zajaté, aby obstaral útočiště před mečem zhoubce, aby pro vykoupený lid připravil cestu, aby dal chléb z nebe, aby vyvedl vodu z tvrdé skály – to byly milostivé a jasné výroky „hlasu“ Hospodinova až do chvíle, kdy „Izraelští rozbili stany naproti té hoře“.

A Jeho „smlouva“ byla smlouvou čisté milosti. Nepředkládala žádné podmínky, nekladla požadavky, nedávala jho na šíji ani břímě na ramena. Když se „Bůh slávy“ zjevil Abrahamovi v Ur Chaldejských (Sk. 7,2), neobrátil se k němu slovy: „Toto budeš činit“ a „toto nebudeš činit“. Taková řeč nebyla podle Božího srdce. Mnohem raději vstavuje „čepici pěknou“ na hlavu

hříšníka, než dává „jho železné na jeho šíji“. (Zach. 3,5; 5. Moj. 28,48) Jeho slovo určené Abrahamovi, znělo: „*Dám.*“ Kananejská země neměla být získána lidským přičiněním, ale měla být dána Boží milostí. Tak tomu bylo. A na začátku 2. Mojžíšovy knihy vidíme, jak se Bůh v milosti sklání, aby osvědčil Svou smlouvu Abrahamovu semeni. Stav, ve kterém toto símě nalezl, nebyl na překážku, protože krev beránka Mu poskytla dokonale spravedlivý základ, na němž mohl uskutečnit Své zaslíbení. Je zřejmé, že Bůh nepřislíbil Abrahamovu semeni Kananejskou zemi na základě něčeho, co by od nich očekával, neboť to by úplně zničilo skutečnou povahu zaslíbení – stala by se z toho oboustranná smlouva a ne zaslíbení. „Ale Bůh dal Abrahamovi dědictví skrze zaslíbení“, a ne skrze oboustrannou smlouvu. (Srov. Gal. 3.) Proto je lidu na začátku této devatenácté kapitoly připomínána milost, se kterou s nimi Hospodin až do té chvíle jednal; a jsou také ujištěni o tom, čím mají nyní být, jestliže jen budou nadále naslouchat nebeskému „hlasu“ milosrdenství a zůstat ve „smlouvě“ volné a plné milosti. „*Budete mi lid zvláštní mimo všechny lidi.*“ Jak se to mohlo stát? Snad tím, že klopýtající stoupali po žebříku vlastní spravedlnosti a zákonickosti? Učinily je „*lidem zvláštním*“ kletby porušeného zákona – zákona, který překročili ještě dříve, než ho přijali? Jistě ne. Jak se tedy měli stát tímto „*lidem zvláštním*“? Tím, že zůstali v postavení, v němž je viděl Hospodin, když donutil ziskuchtivého proroka zvolat: „*Jak velmi krásní jsou stánkové tvoji, Jákobe, příbytkové tvoji, Izraeli! Tak jako se údolí rozšiřují, jako zahrady vedle řeky, jako stromové aloes, kteréž štípil Hospodin, jako cedrové podlé vod. Poteče voda z okovu jeho, a símě jeho u vodách mnohých. A král jeho vyvýšen bude více než Agag, a vyzdvihne se království jeho. Bůh silný vyvedl jej z Egypta, jako udatnost jednorožcova jest jemu.*“ (4. Moj. 24,5-8)

Ale Izrael nebyl nakloněn tomu, aby zaujal toto požehnané postavení. Místo radosti z Božího „svatého zaslíbení“, se odvážili učinit ten nejtroufalejší slib, jaký lidské rty mohou vyslovit: „*Odpověď pak všecken lid společně a řekl: Cožkoli mluvil Hospodin, budeme činiti.*“ (8. v.) To byla smělá řeč. Neřekli ani, že doufají, nebo že se budou snažit, aby tak činili. To by vyjadřovalo jakousi míru nedůvěry v sebe. Ale ne, oni odpověděli co nejrozhodněji: „*Budeme činit.*“ Ani to nebyla řeč několika sebevědomých myslí, které si dovolily oddělit se od shromáždění. Ne, „odpověď všecken lid společně“. Jednomyslně opustili „svaté zaslíbení“, „svatou smlouvu“.

A následky? Ve chvíli, kdy Izrael vyslovil svůj „zvláštní slib“, ve chvíli, kdy

se rozhodli něco „činit“, se úplně změnil obraz věcí. „*I řekl Hospodin Mojžíšovi: Aj, Já půjdu k tobě v hustém oblaku... Uložíš pak lidu meze všudy vůkol a povíš: Varujte se, abyste nevstupovali na horu, ani nedotýkali se krajů jejích. Kdož by se koli dotkl hory, smrtí umře.*“ (9-12. v.) To byla velmi nápadná změna. Ten, který právě řekl: „*Nesl jsem vás na křídlech orličích, a přivedl jsem vás k Sobě*“, se nyní sám zahaluje do „hustého oblaku“ a říká: „*uložíš meze lidu všudy vůkol.*“ Sladká slova milosti a milosrdenství jsou zaměněna za „hřímání a blýskání“ ohnivé hory. (16. v.) Člověk se odvážil tváří v tvář slavné Boží milosti mluvit o svých bídných skutcích. Izrael řekl: „Budeme činiti“, a proto musí být postaveni opodál, aby bylo jasně vidět, co jsou schopni činit. Bůh sám zaujal místo vzdálen od lidu, a ten je s tím zcela srozuměn, neboť jsou všichni naplněni strachem a třesením. A není divu, neboť „*tak hrozné bylo to, což viděli, že Mojžíš řekl: Lekl jsem se, až se třesu*“. (Žid. 12,21) Kdo mohl snést pohled na ten „sžirající oheň“, který byl vhodným výrazem božské svatosti? „*Hospodin z Sinai přišel, a vzešel jim z Seir, zaskvěl se z hory Fáran, a přišel s desíti tisíci svatých, z jehožto pravice oheň zákona přišel jim.*“ (5. Moj. 33,2) Slovo „oheň“ vztahující se na zákon, je výrazem jeho svatosti. „*Bůh náš je oheň spalující.*“ (Židům 12,29) Naprosto nemůže snášet zlo ani v myšlenkách, ani ve slovech, ani ve skutcích.

Izrael učinil osudnou chybu, když řekl: „*Budeme činiti.*“ Zavázali se slibem, který nebyli schopni splnit ani při nejlepší vůli; a my víme, kdo řekl: „*Lépe jest, abys nesliboval, než abys slibě, nesplnil.*“ (Kaz. 5,5) Podstata nějakého slibu předpokládá schopnost, že ho budeme moci splnit, ale kde je tato schopnost u člověka? Stejně tak dobře může bankrotář vystavit šek na banku, jako může bezmocný hříšník učinit slib. Člověk, který činí slib, popírá pravdu o své přirozenosti a o svém stavu. Je zruinován, co může činit? Je úplně bez síly a nemůže učinit, ani neučiní nic dobrého. Splnil Izrael svůj slib? Učinili „vše, co Hospodin mluvil“? Zlaté tele, rozbité desky, znesvěcená sobota, pohrdaná a zanedbávaná přikázání, ukamenování poslové, zavržení a ukřižovaný Kristus, protivení se Duchu Svatému – to jsou pádná svědectví o nesplněných slibech člověka. Tak tomu musí být vždy, když si padlé lidstvo dovolí něco slibovat.

Milý křesťane, neraduješ se z toho, že tvé věčné spasení není založeno na tvých ubohých slibech a rozhodnutích, ale na „*obětování těla Ježíše Krista jednou*“? (Žid. 10,10) Ano, to je naše radost – radost, která nám nijak nemůže být uloupena. Kristus vzal všechny naše sliby na sebe a slavně je všechny věčně naplnil. Jeho vzkříšený život proudí Jeho údy a způsobuje

v nich to, co zákonní sliby a požadavky nikdy způsobit nemohly. On je naším životem a naší spravedlností. Kéž Jeho jméno je naším srdcím drahé. Kéž Jeho věc vždycky ovládá a vede náš život. Kéž je vždy naším pokrmem a nápojem vydat všechno i sebe samy Jeho službě.

Nemohu uzavřít tuto kapitolu a nezmínit se přitom o jednom místě v 5. Mojžíšově knize, které některým duším může činit potíže. Je v přímém vztahu k předmětu, u něhož jsme právě prodlévali. „*Uslyšev pak Hospodin hlas řeči vašich, když jste mluvili ke mně, řekl mi Hospodin: Slyšel jsem hlas řeči lidu tohoto, kterouž mluvili tobě. Cožkoli mluvili, dobřeť jsou mluvili.*“ (5. Moj. 5,28) Z tohoto oddílku by se mohlo zdát, jakoby Pán schvaloval, že učinili slib; ale jestliže čtenář přečte celou souvislost (24-27. v.), uvidí, že tu vůbec nejde o vlastní slib, ale že obsahuje výraz jejich hrůzy jako následku jejich slibu. Nebyli schopni snést to, co bylo nařizováno. Řekli: „*Jestli více slyšeti budeme hlas Hospodina Boha našeho, zemřeme. Nebo což jest všeliké tělo, aby slyše hlas Boha živého mluvícího z prostředku ohně, jako my, mělo živo býti? Přistup ty a slyš všecky věci, kteréž mluvití bude Hospodin Bůh náš; potom ty mluvití budeš nám, což by koli řekl tobě Hospodin Bůh náš, a my slyšeti i činiti budeme.*“ Bylo to vyznání jejich neschopnosti setkat se s Hospodinem v onom hrozném způsobu, který na sebe pro jejich pyšnou zákonníckost vzal. Je nemožné, aby Pán někdy mohl schválit opuštění svobodné a neměnné milosti a její zaměnění za pískové základy „*skutků zákona*“.

20. kapitola

Deset přikázání

Je nanejvýš důležité rozumět pravému charakteru a účelu mravního zákona, jak je nám předložen v této kapitole. U člověka se projevuje vždycky sklon směřovat v mysli zásady zákona a milosti, takže nelze potom správně porozumět ani jednomu, ani druhému. Zákon je zbaven svého přísného a neoblomného majestátu a milost je oloupena o svůj božský půvab. Takový pochybený systém, postavený těmi, kdo se pokoušejí smísit zákon a milost, nechává Boží svaté požadavky neuspokojeny a mnohé potřeby hříšníka nedosaženy. Zásady zákona a milosti ve skutečnosti nemohou být nikdy spojeny, neboť jsou vzájemně tak rozdílné, jak jen dvě věci mohou být. Zákon ukazuje, čím by měl člověk být, a milost ukazuje, kdo je Bůh. Jak by tyto dvě věci mohly někdy tvořit jeden systém? Jak by kdy hříšník mohl být spasen

nějakým systémem založeným částečně na zákonu a částečně na milosti? To je nemožné. Musí to být buď to, nebo ono.

Zákon je někdy označován za „vyjádření Božích myšlenek“. Tato definice je úplně špatná. Kdybychom použili označení, že to je vyjádření Božích myšlenek o tom, co by měl člověk být, byli bychom pravdě blíže. Mám-li se dívat na deset přikázání jako na přepis Božích myšlenek, pak se ptám, zda v Božích myšlenkách není nic jiného, než jen „budeš činit“ a „nebudeš činit“? Není zde žádná milost, žádné milosrdenství a dobrota? Nemá Bůh zjevit to, kdo je? Nemá mluvit o hlubokých tajemstvích lásky, která přebývá v Jeho nitru? Není v Boží podstatě nic jiného, než jen přísné požadavky a zákazy? Kdyby tomu tak bylo, museli bychom říkat, že Bůh je zákon, místo „*Bůh láska jest*“. Ale buď Jeho jméno velebeno; v Jeho srdci je více, než může být zahrnuto v „deseti slovech“ vyslovených na ohnivě hoře. Chci-li vidět, kdo je Bůh, musím se dívat na Krista; „*nebo v Něm přebývá všechna plnost Božství tělesně*“. (Kol. 2,9) „*Zákon skrze Mojžíše dán jest, milost a pravda skrze Ježíše Krista stala se.*“ (Jan 1,17) Jistěže v zákoně byla určitá míra pravdy; obsahoval pravdu o tom, čím člověk měl být. Jako všechno, co vychází od Boha, byl dokonalý v té míře, kam až sahal – dokonalý pro účel, k němuž byl dán. Ale tímto účelem rozhodně nebylo odkrýt zraku provinilého hříšníka Boží přirozenost a charakter. Nebyla tu milost, ani milosrdenství. „*Kdož by koli pohrdal zákonem Mojžíšovým, bez lítosti... umírá.*“ (Žid. 10,28) „*Člověk ten, kterýž by činil ty věci, živ bude v nich.*“ (3. Moj. 18,5; Řím. 10,5) „*Zlořečený každý, kdož nezůstává ve všem, což jest psáno v knize zákona, aby to plnil.*“ (5. Moj. 27,26; Gal. 3,10) To nebyla milost. Hora Sinai nebyla místem, kde by bylo možné něco takového hledat. Tam se Hospodin zjevil v hrozně velebnosti uprostřed temnoty, bouře, hřímání a blýskání. To nebyly doprovodné projevy vlády milosti a milosrdenství, ale zcela odpovídaly vládě pravdy a spravedlnosti. Zákon byl toto a nic jiného.

V zákoně Bůh určuje, čím člověk má být a vyslovuje nad ním zlořečení, jestliže tím není. Ale člověk, který se na sebe podívá ve světle zákona, shledá, že je právě tím, čemu zákon zlořečí. Jak má tedy skrze zákon získat život? Staví před nás život a spravedlnost jako cíle, jichž dosáhneme, když budeme zákon zachovávat; ale hned od prvního okamžiku nám dokazuje, že jsme ve stavu smrti a nespravedlnosti. Potřebujeme od začátku ty věci, které nám zákon staví za cíl. Jak je tedy máme získat? Abych mohl činit, co zákon vyžaduje, musím mít život; a abych mohl být tím, co zákon vyžaduje, musím mít spravedlnost. Jestliže nemám obojí, to i ono, jsem „*zlořečený*“.

Ale skutečností je, že nemám ani jedno, ani druhé. Co mám dělat? To je otázka. Ať ji zodpovědí ti, kdo „chtějí být učitelé zákona“. (1. Tim. 1,7) Necht' dají uspokojivou odpověď upřímnému svědomí, které je sehnuto dvojnásobným vědomím duchovní vysokosti a neoblopnosti zákona a své vlastní beznadějně tělesnosti.

Pravdou je, jak nás apoštol učí, že „zákon k tomu přistoupil, aby se rozhojnilo přestoupení“. (Řím. 5,20) To nám zcela jasně ukazuje skutečný účel zákona. Dodatečně přistoupil, aby ukázal nadměrnou hříšnost hříchu. (Řím. 7,13) Podobal se v určitém smyslu dokonalému zrcadlu spuštěnému z nebe, aby člověku zjevilo jeho mravní zkaženost. Jestliže se postavím ve zničeném obleku před zrcadlo, ukáže mi vady, ale nenapraví je. Jestliže přiložím ke křivé stěně olovnici, ukáže její křivost, ale nenarovná ji. Vezmu-li do tmavé noci svítilnu, ukáže mi všechny překážky a nepříjemnosti na cestě, ale neodstraní je. Nadto zrcadlo, olovnice i lampa nezpůsobují ony zlé věci, na které tak přísně ukazují; ani je nezpůsobují, ani neodstraňují, ale pouze je zjevují. Tak tomu je i se zákonem; nepůsobí zlo v lidském srdci, ani je neodstraňuje; ale s neomylnou přesností je zjevuje. *„Což tedy díme? Že zákon je hříchem? Nikoli; nýbrž hříchu jsem nepoznal, než skrze zákon. Nebo i o žádosti bych byl nevěděl, kdyby byl zákon neřekl: Nepožádáš.“* (Řím. 7,7) To neznamená, že by před tím „žádost“ neměl, nýbrž že „o ní nevěděl“. „Žádost“ tu byla, ale byla obklopena tmou, dokud zákon, jako „svíce Všemohoucího“ (Job 29,3) nezavřítel do temných koutů jeho srdce a nezjevil zlo, které tam bylo. Podobně jako člověk, který je v temném pokoji snad obklopen prachem a nepořádkem, ale pro tmu z toho nemůže nic vidět. Vniknou-li tam však paprsky slunce, rychle si všeho všimne. Vytvoří snad sluneční paprsky prach? Určitě ne. Prach je tu a ony ho jenom objeví a ukáží. To je prostý příklad účinku zákona. Soudí charakter a stav člověka; dokazuje mu, že je hříšník a staví ho pod zlořečení. Přichází, aby posoudil, co člověk je a zlořečí mu, jestliže není tím, čím by měl být.

Je proto zjevnou nemožností, aby někdo dosáhl života a spravedlnosti skrze to, co mu může jenom zlořečit tak dlouho, dokud se zcela nezmění stav hříšníka a povaha zákona. Zákon postrádá jakoukoliv shovívavost vůči nedostatkům a neví nic o upřímné, ale nedokonalé poslušnosti. Kdyby to měl činit, nebyl by již „svatý, spravedlivý a dobrý“. (Řím. 7,12) A právě proto, že zákon je tím, čím je, nemůže skrze něj hříšník dosáhnout života. Kdyby se to mohlo stát, nebyl by zákon dokonalý nebo by hříšník nebyl hříšníkem. Je

nemožné, aby hříšník mohl dostat život skrze dokonalý zákon, neboť protože zákon je dokonalý, musí ho nezbytně odsoudit. Jeho úplná dokonalost zjevuje a zpečetuje naprostou lidskou zkaženost a odsouzení. „Protož ze skutků zákona nebude ospravedlněn žádný člověk před obličejem Jeho; nebo skrze zákon poznání hřícha.“ (Řím. 3,20) Neznamená to, že „skrze zákon je hřích“, nýbrž jen „poznání hřícha“. „Nebo až do zákona hřích byl na světě, ale hřích se nepočítá, když zákona není.“ (Řím. 5,13) Hřích tu byl, ale byl zapotřebí zákon, aby byl odhalen ve formě „přestoupení“. Je to, jako když řeknu svému dítěti, že nesmí sahat na nůž. Můj zákaz zjeví sklon jeho srdce, že chce činit svou vlastní vůli. Nezpůsobí tento sklon, ale jen ho zjeví.

Apoštol Jan říká, že „*hřích jest přestoupení zákona*“. Slovo „*přestoupení*“ nezjevuje pravý úmysl Ducha na tomto místě. Abych mohl být „*přestupníkem*“, musím mít určeno nějaké pravidlo nebo danou čáru. Přestoupení znamená překročení zakázané čáry. A takovou čáru nalézám v zákoně. Vezmu některý z jeho zákazů, jako: „*Nezabiješ*“, „*nezcizoložíš*“, „*nepokradeš*“ atd. Mám tak před sebou pravidlo nebo čáru. Ale já shledávám, že v sobě mám právě ty věci, proti nimž jsou tyto zákazy namířeny. Ano, právě skutečnost, že je mi řečeno, abych nespáchal vraždu, ukazuje, že náklonnost k vraždě je v mé povaze. (Srov. Řím. 3,15.) Bylo by zbytečné zakazovat mi věc, kdybych neměl sklon ji učinit; ale ukázání Boží vůle o tom zjevuje náklonnost mé vůle být tím, čím být nemám. Je to prosté a jasné a dokonale to odpovídá apoštolskému poučení o tomto předmětu.

Mnozí připouštějí, že skrze zákon nemůžeme dosáhnout život, ale současně tvrdí, že zákon je naším pravidlem pro život. Apoštol však prohlašuje, že „*kteřížkoli z skutků zákona jsou, pod zlořečenstvím jsou*“. (Gal. 3,10) Nezáleží na tom, kdo jsou, ale jestliže se staví na půdu zákona, jsou nezbytně pod zlořečenstvím. Někdo snad řekne: „Jsem znovuzrozen, a proto nejsem vystaven zlořečení.“ Tak tomu není. Jestliže znovuzrození nepostaví člověka mimo půdu zákona, tu ho nemůže také ani postavit mimo dosah zlořečení zákona. Jestliže je křesťan pod zákonem, je nezbytně také vystaven jeho zlořečení. Ale co má zákon společného s novým rodem? Kde o tom něco najdeme ve 2. Mojžíšově 20? Zákon má jen jednu otázku, kterou člověku klade – jednu krátkou, vážnou a přesně namířenou otázku, totiž: „Jsi tím, čím bys měl být?“ Jestliže člověk odpoví záporně, může zákon po něm jen mrštit svou strašnou kletbu a zabít ho. A kdo připustí tak ochotně a rozhodně, že jako opravdu znovuzrozený člověk je jenom tím, čím by měl být? A proto,

jestliže je pod zákonem, musí nevyhnutelně být pod zlořečením. Zákon nemůže snižovat své přesné požadavky, ani se slučovat s milostí. Lidé se stále snaží snižovat jeho požadavky. Cítí, že jsou pro ně nedosažitelné, a proto se snaží snížit si je k sobě; ale je to marné úsilí – zákon zde stojí dále ve vši své čistotě, majestátu a přísné neoblomnosti a nechce přijmout žádnou poslušnost, již do dokonalosti chybí být jen vlásek. Kde však je člověk, ať znovuzrozený nebo neznovuzrozený, který by mohl být s to vyhovět tomuto požadavku? Možná, že někdo řekne: „Máme dokonalost v Kristu.“ To je pravda. Ale to není skrze zákon, nýbrž z milosti. A tyto dvě zásady nesmíme v žádném případě spolu směšovat.

Písmo nás zevrubně a jasně učí, že nejsme ospravedlněni ze zákona a že také zákon není naším pravidlem pro život. To, co dovede jenom zlořečit, nemůže nikdy ospravedlnit, a to, co může jenom zabít, nemůže nikdy být pravidlem pro život. Jak nesmyslný by se jevil člověk pokoušející se zbohatnout skrze listinu o úpadku vyplněnou proti sobě.

Pohled do 15. kapitoly Skutků čtenáře poučí, jak rozhodně vystoupil Duch Svatý proti pokusu uvést pohanské věřící pod zákon jako pravidlo života. „*Povstali někteří z sekty farizejské, kteří byli uvěřili, pravíce, že musejí obřezováni býti, a aby jim bylo přikázáno zachovávatí zákon Mojžíšův.*“ (5. v.) Nebylo to nic jiného, než zasyčení starého hada, který se dal slyšet v tom temném a tíživém návrhu oněch zákonických mužů první doby. Ale mocná síla Ducha Svatého a jednomyslný hlas dvanácti apoštolů a celé církve se postavily proti: „*A když mnohé vyhledávání toho bylo, povstav Petr, řekl jim: Muži bratří, vy víte, že od dávných dnů mezi námi Bůh vyvolil, aby skrze ústa má slyšeli pohané*“ (7. v.) – Co? Požadavky a zlořečení Mojžíšova zákona? Ne. Díky Bohu, to nebylo to, co Bůh chtěl, aby bezmocní hříšníci slyšeli. A co tedy? – „**ABY SLYŠELI SLOVO EVANGELIA A UVĚŘILI.**“ (7. v.) Jenom to bylo přiměřené Boží povaze a charakteru. Bůh by nikdy nechtěl znepokojovat lidi chmurnými slovy požadavků a zákazů. Ti farizeové nebyli Jeho posly, vůbec ne. Nebyli nositeli dobrých zvěstí, ani hlasateli pokoje, a proto jejich „nohy“ byly všechno, jen ne „krásné“ v očích Toho, který nachází Svou zálibu jen v milosrdenství.

„*Protož nyní*“, pokračuje apoštol, „*proč pokoušíte Boha, vzkládající na hrdlo učedníků jho, kteréhož ani otcové naši, ani my nésti jsme nemohli?*“ (10. v.) To byla silná a vážná řeč. Bůh nechtěl „vkládat jho na hrdlo“ těch,

jejichž srdce byla osvobozena skrze evangelium pokoje. Chtěl je raději napomínat, aby pevně stáli v Kristově svobodě a „nezaplétali se zase ve jho služebnosti“. (Gal. 5,1) Nechtěl ty, které přijal na Svě milující srdce, poslat k oné „hmotné hoře“, aby byli předěšeni „vichrem a mrákotou a bouří“. (Žid. 12) Jak bychom jen mohli připustit myšlenku, že Bůh by chtěl ty, které přijal v milosti, spravovat zákonem? To je nemožné. „Věříme“, říká Petr, „že skrze MILOST PÁNA JEŽÍŠE KRISTA spasení budeme, rovně jako i oni“. (Viz Sk. 15,11.) Jak Židé, kteří přijali zákon, tak i pohané, kteří ho nikdy neměli, obojí měli být nyní „spasení milostí“. A nejenom měli být milostí „spaseni“, ale měli v milosti také „stát“ (Řím. 5,2; Gal. 5,1) a v ní „růst“. (2. Petra 3,18) Učit něco jiného znamenalo „pokoušet Boha“. (Sk. 15,10) Tito farizeové podvraceli samé základy křesťanské víry; a tak je tomu se všemi, kdo se snaží vést věřící pod zákon. V očích Páně není žádné zlo a žádný blud ohavnější, než zákonictví. Poslechněme si jen ostrou řeč, výrazy spravedlivého rozhořčení, které používá Duch Svatý vůči těmto zákoníkům, když praví: „*Ó by také odřezáni byli, kteří vás nepokojí!*“ (Gal. 5,12)

A ptám se, zda se myšlenky Ducha Svatého o této otázce změnily? Přestalo být pokoušením Boha, vkládá-li se na hrdlo hříšníka jho zákonictví? Je nyní v souhlasu s Jeho milostivou vůlí, aby byl do uší hříšníků čten nahlas zákon? Ať čtenář odpoví na tyto dotazy ve světle patnácté kapitoly Skutků a epištoly ke Galatským. Tyto části Písma, i kdyby nebyly žádné další, bohatě a dostatečně prokazují, že Bůh nikdy neměl v úmyslu, aby „pohané slyšeli slovo“ zákona. Kdyby to zamýšlel, jistě by si „vyvolil“ někoho, aby jim toto slovo zvěstoval. Ale ne. Když vydával Svůj zákon, mluvil jenom jedním jazykem; ale když vyhlašoval dobrou zvěst o spasení skrze krev Beránka, mluvil řečí „*všelikého národu, kterýž pod nebem jest*“. Mluvil tak, že přítomní řekli: „*Jeden každý slyšíme jazyk náš, v kterémž jsme se zrodili*“; a v něm slyšeli onen milý příběh milosti. (Sk. 2,1-11)

Když Bůh vydával z hory Sinai přísné požadavky zákona skutků, obracel se výlučně k jednomu lidu. Jeho hlas byl slyšen jen v úzkých hranicích židovského národa. Ale když v betlémské krajině „*anděl Páně*“ zvěstoval „*radost velikou*“, dodal ona charakteristická slova: „*kteráž bude všemu lidu*“. (Lukáš 2,10) A opět, když vzkříšený Kristus vysílal Svě hlasatele spasení, stalo se tak těmito slovy: „*Jdouce po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření*.“ (Marek 16,15; srv. Luk. 3,6) Mocný proud milosti, který má svůj pramen v Božím srdci a svou cestu v Beránkově krvi, se měl v neodolatelné síle Ducha Svatého rozšířit daleko za úzké hranice Izraele a měl se valit po celé

délce a šířce hříchem poskvrněného světa. „Každé stvoření“ musí „ve svém vlastním jazyce“ slyšet poselství o pokoji – slovo evangelia – svědectví o spasení skrze krev kříže.

Konečně, aby našim ubohým zákonickým srdcím nechybělo nic k důkazu, že hora Sinai nebyla místem, kde byla vyřčena hluboká tajemství Božího srdce, říká Duch Svatý ústy jak proroka, tak jednoho apoštola: „*Jak krásné nohy zvěstujících pokoj, zvěstujících dobré věci.*“ (Iz. 52,7; Řím. 10,15) Ale o těch, kteří chtěli být učiteli zákona, tentýž Duch Svatý říká: „*Ó by také odřezáni byli, kteří vás nepokojí.*“ (Gal. 5,12)

Je tedy zřejmé, že zákon není ani základem života hříšníka, ani pravidlem pro život křesťana. Kristus je obojí. On je naším životem a On je naším pravidlem pro život. Zákon může jenom zlořečit a zabít. Kristus je náš život a naše spravedlnost. Stal se za nás zlořečením tím, že visel na dřevě. Sestoupil na místo, kde hříšník leží – na místo smrti a soudu. A když Svou smrtí úplně odstranil vše, co bylo nebo mohlo být proti nám, stal se ve Svém vzkříšení pramenem života a základem spravedlnosti pro všechny, kdo věří v Jeho jméno. Majíce v Něm takto život a spravedlnost, máme žít ne pouze tak, jak to určuje zákon, ale máme „*jakž On chodil, tak choditi*“. (1. Jan. 2,6) Nemusíme snad ani poznamenat, že zabíjet, cizoložit nebo krást se přímo protíví křesťanské mravouce. Ale kdyby křesťan uzpůsobil svůj život podle těchto příkazů nebo podle celého desatera, sklídl by pak ono vzácné a rozkošné ovoce, o kterém mluví epištola k Efezským? Přimělo by deset přikázání zloděje někdy k tomu, aby přestal krást a šel pracovat, aby měl co rozdávat? Přeměnila by přikázání zloděje v pracovitého a štědrého muže? Zajisté ne. Zákon říká: „*Nepokradeš*“; ale říká také: „*Jdi a dej tomu, kdo potřebuje, jdi a nasyť, oblékni a žehnej svému nepříteli – jdi, a svými dobrými city a dobročinnými skutky potěš srdce toho, kdo vždy jen hledá tvoji škodu*“? Vůbec ne. A přece, kdybych byl pod zákonem jako pravidlem, mohl by mi jenom zlořečit a zabít mne. Jak je to možné, když míra požadavků v Novém Zákoně je o tolik vyšší? Prostě tím, že já jsem slabý a zákon mi nedává ani sílu, ani mi neprokazuje milosrdenství. Zákon žádá sílu od toho, kdo sílu nemá, a zlořečí mu, když ji nemůže ukázat. Evangelium dává sílu tomu, kdo žádnou nemá, a žehná mu, když ji zjevuje. Zákon představuje život jako cíl poslušnosti. Evangelium dává život jako jediný opravdový základ poslušnosti.

Chtěl bych se čtenáře zeptat: Jestliže má zákon skutečně být pravidlem

pro život věřícího, kde to najdeme v Novém Zákoně takto ukázané? Inspirovaný apoštol zřejmě neměl nejmenší pomýšlení na to, že by zákon měl být pravidlem, když psal tato slova: „*Nebo v Kristu Ježíši ani obřízka nic neprospívá, ani neobřízka, ale nové stvoření. A kteřížkoli tohoto pravidla následují, pokoj na ně a milosrdenství, i na lid Boží Izraelský.*“ (Gal. 6,15.16) Co je tím „pravidlem“? Zákon? Ne, ale „*nové stvoření*“. Kde něco takového najdeme ve 2. Mojžíšově 20? Není tam ani slovo o „novém stvoření“. Naopak, tato kapitola se obrací k člověku takovému jaký je – v jeho přirozeném starém stvoření – a vystavuje ho zkoušce, co skutečně je schopen činit. Kdyby tedy zákon byl pravidlem, podle něhož má věřící chodit, proč vyslovuje apoštol své požehnání těm, kdo chodí podle docela jiného pravidla? Proč neříká: „*Kteřížkoli chodí podle pravidla deseti přikázání?*“ Není z tohoto oddílku zřejmé, že Boží Církev má vyšší pravidlo, podle něhož má žít? Bezesporu. Ačkoliv deset přikázání tvoří, jak každý pravý křesťan uzná, část inspirovaného Slova, nemůže nikdy být pravidlem pro život těch, kdo skrze nekonečnou milost byli uvedeni do nového stvoření – kdo přijali v Kristu nový život.

Ale někdo se může zeptat: „Cožpak zákon není dokonalý? A je-li dokonalý, co můžeme chtít více?“ Zákon je božsky dokonalý. Ano, právě ta dokonalost zákona působí, že zlořečí a zabíjí ty, kdo se pokoušejí před ním obstát a nejsou dokonalí. „*Zákon jest duchovní, ale já jsem tělesný.*“ (Řím. 7,14) Je naprosto nemožné si o nekonečné dokonalosti a duchovnosti zákona utvořit přiměřenou představu. Ale jakmile potom tento dokonalý zákon přijde do styku s padlým člověkem, jakmile se tento duchovní zákon setká s „tělesnou myslí“, může jenom „působit hněv“ a „nepřátelství“ (Řím. 4,15; 8,7). Proč? Protože zákon není dokonalý? Ne, nýbrž proto, že člověk je hříšník. Kdyby člověk byl dokonalý, zachovával by zákon ve vší jeho duchovní dokonalosti. Dokonce v případě pravých věřících, ačkoliv stále s sebou nosí zlou přirozenost, nás apoštol učí, že „spravedlnost zákona je naplněna v nás, kteří nechodíme podle těla, ale podle Ducha“. (Řím. 8,4) „*Kdo miluje bližního, zákon naplnil... Láska bližnímu zle neučiní, a protož plnost zákona jest láska.*“ (Řím. 13,8-10; srv. Gal. 5,14.22.23) Jestliže člověka miluji, nebudu krást jeho věci – budu se naopak snažit pro něho udělat vše, co mohu nejlepšího. To vše je jasné a duchovní mysl to snadno pochopí; ale nechává to naprosto nedotčenou otázku zákona, ať jako základu pro život hříšníka nebo jako pravidla pro život věřícího.

Uvažujeme-li o zákonu v jeho dvou hlavních rysech, vidíme, že člověk má milovat Boha z celého svého srdce a ze vší své duše a ze vší své mysli; a má

milovat svého bližního jako sebe samého. To je souhrn celého zákona: požaduje toto a nic menšího. Ale bylo někdy tomuto požadavku vyhověno nějakým členem Adamova padlého potomstva? Kdo by mohl říci, že miluje Boha tímto způsobem? „Tělesná mysl (tj. mysl, kterou máme od přirozenosti) je nepřátelství proti Bohu.“ (Řím. 8,7) Člověk nenávidí Boha a Jeho cesty. Bůh přišel v Kristově Osobě a zjevil se člověku – nikoli v ohromujícím lesku Své velebnosti, ale v půvabu a líbeznosti dokonalé milosti a blahosklonnosti. A jaký byl výsledek? Člověk nenáviděl Boha: „*Nyní viděli i nenáviděli i Mne i Otce Mého.*“ (Jan 15,24) Ale řekne se: „Člověk by měl Boha milovat.“ Bezpochyby, a zaslouží si smrt a věčné zatracení, jestliže to nečiní. Ale může zákon způsobit tuto lásku v lidském srdci? Byl to jeho účel? Naprosto ne, neboť „zákon působí hněv“. (Řím. 4,15) Zákon nachází člověka ve stavu nepřátelství vůči Bohu; a aniž by nějak tento stav měnil (neboť to není jeho oborem působnosti), nařizuje mu, aby miloval Boha z celého svého srdce, a zlořečí mu, jestliže to nečiní. Zákon nebyl určen k tomu, aby měnil nebo napravlal lidskou přirozenost; ani jí nemohl nějak dát sílu, aby mohla vyhovět jeho spravedlivým požadavkům. Zákon řekl: „*To čin a živ budeš.*“ Nařídil člověku milovat Boha. Nezjevil, čím je Bůh pro člověka, i pro provinilého a zkaženého člověka, ale řekl člověku, jakým by měl být vůči Bohu. To bylo smutné dílo. Nebylo to odhalení mocné přitažlivosti Boží podstaty, které v člověku rozechřívá jeho ledové srdce, působí skutečné pokání vůči Bohu a povznáší jeho duši k pravé lásce a velebení. Ne, byl to neústupný rozkaz milovat Boha; a místo, aby způsobil lásku, „způsobil hněv“; ne proto, že Bůh by neměl být milován, ale protože člověk je hříšník.

Dále: „*Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.*“ Může to činit přirozený člověk? Miluje svého bližního jako sebe samého? Je toto zásada, která je uplatňována v obchodním životě, na burzách, v bankách a na trzích tohoto světa? Ne, člověk nemiluje svého bližního jako sebe samého. Bezpochyby by to měl činit, a kdyby jeho stav byl dobrý, také by to činil. Ale jeho stav je zcela zlý, a pokud se „nenarodí znovu z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího“. (Jan 3,5) Zákon nemůže způsobit tento nový rod. Zabíjí „starého člověka“, ale nepovolává, a nemůže povolat k životu „nového člověka“. Víme, že Pán Ježíš ve Svě slavné Osobě spojoval jak Boha, tak i našeho bližního, neboť podle základní pravdy křesťanského vyznání byl Bůh „zjevený v těle“. (1. Tim. 3,16) Jak s Ním člověk naložil? Miloval Ho z celého svého srdce nebo jako sebe samého? Právě naopak. Ukřižoval Ho mezi dvěma lotry, když předtím dal přednost vrahovi a lupičovi před velebenou

Osobou Toho, který „chodil dobře čině“ – který vyšel z věčného sídla světla a lásky, sám jsa živé zosobnění onoho světla a lásky – jehož srdce bylo vždy plno nejčistšího soucitu s potřebami lidí, jehož ruka byla vždy připravena osušit slzy hříšníka a zmírnit jeho utrpení. Když se takto díváme na Kristův kříž, vidíme v něm nevyvratitelný důkaz skutečnosti, že není v moci lidské přirozenosti dodržet zákon.

Po tom všem, o čem jsme právě uvažovali, bude pro duchovního čtenáře zvláště zajímavé všimnout si vzájemného postavení Boha a hříšníka v závěru této pamětihodné kapitoly. „*I řekl Hospodin Mojžíšovi: Tak povíš synům Izraelským... Oltář ze země uděláš mi a obětovati budeš na něm zápaly své, a pokojné oběti své, ovce své a voly své. Na kterémkoli místě rozkáži slaviti památku jména Svého, **PŘIJDU K TOBĚ A POŽEHNÁM TOBĚ**. Jestliže Mi pak vzděláš oltář kamenný, nedělej ho z kamene tesaného; nebo jestliže pozdvihneš železa na něj, poskvrníš ho. Aniž po stupních vstupovati budeš k oltáři Mému, aby hanba (nahota) tvá u něho odkryta nebyla.*“ (22-26. v.)

Zde nalézáme člověka v postavení ne činitele, nýbrž velebitele. Toto, opakují, na konci 2. Mojžíšovy 20. Jak jasně nás to učí, že ovzduší hory Sinai není tím, které má podle Božího přání hříšník vdechovat, a že hora Sinai vůbec není vhodné místo pro setkávání Boha s člověkem! „*Na kterémkoli místě rozkáži slaviti památku jména Svého, přijdu k tobě, a požehnám tobě.*“ Místo, kde Hospodin dává slavit památku Svého jména, kde „přichází“, aby „žehnal“ Svému klanějícímu se lidu se vůbec nepodobá hrůzám ohnivě hory.

Mimo to se chce Bůh setkat s hříšníkem u oltáře vystavěného z neotesaného kamene, který nemá žádné stupně – na místě velebení, jehož postavení nevyžaduje žádnou lidskou zručnost a přístup k němu žádné lidské úsilí. To první mohlo jenom znečistit, druhé jen ukázat lidskou „nahotu“. Je to obdivuhodný předobraz místa, na kterém se Bůh nyní setkává s hříšníkem, totiž předobraz Osoby a díla Jeho Syna, Ježíše Krista, kde je učiněno zadost všem požadavkům zákona, spravedlnosti a svědomí! Za všech dob a na všech místech měl člověk vždycky sklon tak či onak používat při zřizování oltáře svoje nástroje – „pozdvihovat železa“, nebo se k němu blížit po stupních, které si sám udělal. Ale výsledkem všech takovýchto pokusů bylo „poskvrnění“ a „nahota“. „*Jako nečistý jsme my všichni a jako roucho ohyzdné všechny spravedlnosti naše. Pročež pršíme jako list my všichni, a nepravosti naše jako vítr zachvacují nás.*“ (Iz. 64,6) Kdo by se chtěl odvážit blížit se

k Bohu v „rouchu ohyzdném“ a kdo by se chtěl postavit k velebení s odkrytou „nahotou“? Co může být převrácenějšího, než myšlenka přistoupit k Bohu způsobem, který s sebou nevyhnutelně nese buď poskvrnění, nebo nahotu? A přece tomu tak je ve všech případech, kdy je použito lidské úsilí, aby hříšníkovi byla otevřena cesta k Bohu.

Nejenže je takovéto úsilí bez užitku, ale nese také pečeť nečistoty a nahoty. Bůh se snížil tak blízko k hříšníku, dokonce do samé hlubiny jeho zkaženosti, že není vůbec zapotřebí, aby člověk pozvedal nástroje zákonictví nebo aby stavěl stupně samospravedlnosti. Činit to znamená jenom ukazovat svoji nečistotu a nahotu.

To jsou zásady, kterými Duch Svatý uzavírá tento velice pozoruhodný oddíl Boží knihy. Kéž by byly nesmazatelně zapsány v našich srdcích, abychom jasněji a plněji mohli porozumět základnímu rozdílu mezi ZÁKONEM a MILOSTÍ.

21. – 23. kapitola

Ustanovení a soudy

Uvažování o této části naší knihy je vhodné k tomu, aby naplnilo naše srdce pocitem Boží nevyzpytatelné moudrosti a nekonečné dobroty. Umožňuje nám učinit si nějakou představu o charakteru království spravovaného podle zákonů daných Bohem. Zde též smíme vidět obdivuhodnou blahosklonnost Toho, který ačkoliv je velký Bůh nebe i země, může se přesto sklonit, aby vydal rozhodnutí mezi člověkem a člověkem ohledně smrti vola (22,10) nebo v zástavu vzatého roucha (26. v.), či služebníkovy vyraženého zubu. „*Kdo je rovný Hospodinu, Bohu našemu..., kterýž snižuje se, aby všechno spatřoval, což jest na nebi i na zemi?*“ (Žalm 113,5-6) Vládne vesmíru, a přece se může zabývat starostí o oděv pro jedno ze Svých stvoření, řídí let orla a všímá si lezoucího červa. Sklání se, aby řídil pohyby nesčetných těles pohybujících se nezměrným prostorem a aby zaznamenal pád jednoho vrabečka.

Pokud jde o charakter soudů a nařízení, které jsou nám v této kapitole ukázány, nacházíme v nich dvojí poučení. Tyto soudy a nařízení nesou dvojí svědectví. Přinášejí uchu dvojí poselství a představují oku dvě strany obrazu. Mluví o Bohu a mluví o člověku.

Na prvním místě, co se týče Boha, vidíme, že vydává zákony ukazující přísnou, nestrannou a dokonalou spravedlnost. „*Oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu, spáleninu za spáleninu, ránu za ránu, modřinu za modřinu.*“ (24. a 25. v.) Takový byl charakter zákonů, ustanovení a soudů, jimiž Bůh vládl nad Svým pozemským královstvím, Izraelem. O vše bylo postaráno, každému zájmu byla věnována pozornost, všem požadavkům bylo učiněno zadost. Nebyla zde žádná stranickost, nebylo rozlišování mezi bohatým a chudým. Váha, na níž byl vážen každý lidský požadavek, byla seříděna s božskou přesností, takže si nikdo nemohl spravedlivě stěžovat na rozhodnutí.

Čisté roucho spravedlnosti nemělo být pošpiněno odpornými skvrnami podplácení, korupce a stranickosti. Oko a ruka božského Zákonodárce se postarala o všechno. A božský Vykonavatel jednal neoblomně s každým provinilcem. Ruka spravedlnosti dopadla jenom na hlavu provinilého, zatímco každá poslušná duše byla chráněna při užívání všech svých práv a výsad.

Co se týče člověka, je nemožné číst tyto zákony, aniž bychom nebyli zasazeni nepřímým sice, ale skutečným odhalením jeho hrozného zkažení. Okolnost, že Hospodin musel dát zákony proti některým zločinům, prokazuje schopnost člověka tyto zločiny spáchat. Kdyby k tomu neměl schopnost a náklonnost, nebyla by takováto nařízení třeba. Jsou mnozí, kteří – kdyby jim byly jmenovány hrubé ohavnosti zakázané v této kapitole – by byli nakloněni osvojit si řeč Hazaele a říci: „*I což jest služebník tvůj pes, aby učiniti mohl věc tak velikou?*“ (2. Král. 8,13) Takoví lidé ještě nikdy nesestoupili do hluboké propasti svého vlastního srdce. Neboť ačkoliv zde jsou zakazované zločiny, které se zdají stavět člověka, pokud jde o jeho zvyky a náklonnosti, pod úroveň „psa“, přece tatáž ustanovení jednoznačně dokazují, že i ten nejjemnější a nejvzdělanější člen lidské rodiny s sebou ve svém nitru nese zárodky těch nejtemnějších a nejhroznějších ohavností. Pro koho byly tyto zákony vydány? Pro člověka. Byly potřebné? Bezpochyby. Ale byly by zcela zbytečné, kdyby člověk nebyl schopen spáchat hříchy, k nimž se vztahují. Ale člověk je toho schopen; a proto vidíme, že člověk klesl na tu nejnižší možnou úroveň – že jeho přirozenost je úplně zkažena – že od spodku noh až do vrchu hlavy na něm není místa celého. (Iz. 1; Řím. 3,9-18)

Jak může taková bytost stát bez pocitu strachu v plném světle Božího trůnu? Jak může stát uvnitř svatyně? Jak může prodlévat u skleného moře? (Zj. 4,6) Jak by mohla vejít branami z perel a vstoupit do zlatých ulic? (Zj.

21,21) Odpověď na tyto otázky odkrývá obdivuhodné hloubky vykupující lásky a věčné platnosti krve Beránka. Jakkoli je zkaženost člověka hluboká, je Boží láska ještě hlubší; jakkoli černá je jeho vina, Ježíšova krev ji může všechnu smýt; a ať je propast oddělující člověka od Boha jakkoli široká, kříž ji překlenul. Bůh sestoupil až k nejnižšímu bodu stavu hříšníka, aby ho mohl pozvednout do postavení nekonečné přízně, do věčného obecenství se Svým vlastním Synem. Jistě můžeme zvolat: „*Pohleďte, jakou lásku dal nám Otec, abychom synové Boží slouli.*“ (1. Jan. 3,1) Nic než Boží láska nemohlo změřit bídu člověka a nic než Kristova krev nemohlo vyrovnat jeho vinu. Ale nyní právě ta hloubka zkaženosti oslavuje lásku, která ji vystihla, a velikost viny oslavuje působnost krve, která ji očišťuje. Ten nejodpornější hříšník, který věří v Ježíše, se může radovat v jistotě, že Bůh ho vidí a vyhlašuje ho za „celého bílého“ – „čistého“. (3. Moj. 13,12.13)

To je tedy dvojí charakter naučení, která si můžeme vzít ze zákonů a nařízení v tomto oddílu, díváme-li se na ně jako na celek; a čím přesněji o nich budeme uvažovat do podrobností, tím více budeme ovlivněni jejich plností a krásou. Vezměme například první z těchto nařízení, které se vztahuje na židovského služebníka.

„*Tito jsou pak soudové, kteréž jim předložíš: Jestliže koupíš k službě Žida, šest let sloužiti bude, a sedmého odejde svobodný darmo. Přišel-li by sám toliko, sám odejde; pakli měl ženu, vyjde s ním i žena jeho. Jestliže pán jeho dá mu ženu, a ona zrodí jemu syny neb dcery, žena ta i děti její budou pána jeho, on pak sám toliko odejde. Pakli by řekl služebník: Miluji pána svého, manželku svou a děti své, nevyjdu svobodný. Tedy postaví ho pán jeho před soudce, a přivede ho ke dveřím neb veřejím, a probodne pán jeho ucho jemu špicí; i zůstane služebníkem jeho na věky.*“ (21,1-6) Služebník byl, pokud se jeho osoby týče, úplně svobodný a mohl odejít; ale pro lásku ke svému pánovi, své ženě a svým dětem se dobrovolně zavázal k věčné službě. A nejen to, ale byl také ochoten na své vlastní osobě nést znamení oné služby.

Že to vše ukazuje na Pána Ježíše Krista, bude čtenáři zřejmé. Spatřujeme Toho, který, dříve než byly světy, byl v lůně Otce – předmětem Jeho věčné rozkoše. Toto Svě osobní a zcela zvláštní místo mohl zaujímat po celou věčnost, neboť na Něm nespočívala žádná povinnost (kromě té, kterou nekonečná láska způsobila a k níž se nekonečná láska rozhodla), aby to místo opustil. Avšak Jeho láska k Otci, o jehož rady šlo, Jeho láska k Církvi jako celku a ke každému jejímu údu, o jehož spasení se jednalo, byla taková, že

sestoupil dobrovolně na zemi, Sebe zmařil, vzal na Sebe způsob služebníka a znamení věčné služby. Zdá se, že v Žalmu 40,7 nalézáme narážku na tato znamení ve slovech: „*Uši jsi mi otevřel.*“ Tento Žalm je výrazem Kristovy oddanosti Bohu. „*Tedy řekl jsem: Aj, jduť, jakož v knihách psáno jest o Mně. Abych činil vůli Tvou, Bože můj, líbost mám; nebo zákon Tvůj jest u prostřed vnitřností mých.*“ (8. a 9. v.) Přišel, aby činil Boží vůli, ať je jakákoliv. Nikdy nečinil Svou vlastní vůli. Ani při přijímání a záchraně hříšníků, ačkoliv Jeho milující srdce se tohoto slavného díla jistě plně účastnilo. Ujímá se hříšníka a zachraňuje ho jako Služebník Otcových rad. „*Všechno, což Mi dává Otec, ke Mně přijde, a toho, kdož ke Mně přijde, nevyvrhu ven. Nebo jsem sestoupil s nebe, ne abych činil vůli Svou, ale vůli Toho, kterýž Mne poslal. Tatoh jest pak vůle Toho, kterýž Mne poslal, Otcova, abych ničeho toho, což Mi dal, neztratil, ale vzkřísil to v nejposlednější den.*“ (Jan 6,37-39; srov. Mat. 20,23)

Charakter Pána Ježíše jako Služebníka je zde ukázán nanejvýš poutavě. V dokonalé milosti se považuje za odpovědného přijmout všechny, kdo přijdou do okruhu božské rady. A nejenom je přijmout, ale též ochránit je ve všech těžkostech a zkouškách jejich cesty zde na zemi, i v okamžiku samé smrti, a vzkřísit je v poslední den. Jak bezpečný je ten nejslabší úd Boží Církve! Je předmětem Božích věčných rad, za jejichž vykonání se zaručil Pán Ježíš Kristus. Ježíš miluje Otce a síla této lásky je mírou bezpečnosti každého údu vykoupené rodiny. Spasení hříšníka, který věří ve jméno Syna Božího, je v určitém směru jen výrazem Kristovy lásky k Otcovi. Kdyby člověk, který věří v Syna Božího, mohl z nějaké příčiny zahynout, dokazovalo by to, že Pán Ježíš Kristus nebyl schopen vykonat Boží vůli, což by prakticky bylo přímé rouhání Jeho svatému jménu, jemuž buď čest a sláva na věky věků.

Takto máme v židovském služebníkovi předobraz Krista v Jeho čisté oddanosti Otcovi. Ale je tu více než jen to. „*Miluji manželku svou a své děti.*“ „*Kristus miloval Církev, a vydal Sebe samého za ni, aby ji posvětil, očistiv obmytím vodou skrze Slovo, aby ji Sobě postavil slavnou Církev, nemající poskvrny, ani vrásky, neb cokoli takového, ale aby byla svatá a bez úhony.*“ (Ef. 5,25-27) Jsou ještě jiná místa Písma představující Krista jako naplnění předobrazu židovského služebníka, a to v Jeho lásce k Církvi jako tělu, tak i ke všem věřícím osobně. V Matouši 13, Janu 10 a 13 a v Židům 2 nalezne čtenář obzvláštní poučení o tomto předmětu.

Porozumění této lásce Ježíšova srdce musí jistě vyvolat v našich srdcích vroucí oddanost k Tomu, který mohl projevit takovou čistotu, tak dokonalou

a tak nezištnou lásku. Jak by žena a dívky židovského služebníka mohly nemilovat toho, který se dobrovolně vzdal své svobody, aby s nimi mohl zůstat spojen? A čím je láska ukázaná v předobrazu ve srovnání s láskou, která září z jeho naplnění? Není ničím. „Láska Kristova je přenesmírná.“ (Ef. 3,19) Vedla Ho k tomu, aby na nás myslel dříve, než byly světy – aby nás navštívil v plnosti času – aby dobrovolně šel k veřejím a trpěl za nás na kříži proto, aby nás mohl povýšit k obecenství se Sebou ve Svém věčném království a slávě.

Kdybych se měl dát do podrobnějšího výkladu zbývajících ustanovení a soudů této části 2. Mojžíšovy knihy, dostal bych se mnohem dále, než kam se nyní cítím být veden.⁹ Na závěr bych chtěl ještě poznamenat, že je nemožné číst tento oddíl, aniž by srdce nebylo naplněno velebením při pohledu na hlubokou moudrost, dokonalou spravedlnost a zároveň něžnou péči, jimiž tu všechno dýchá. Od studia této části povstáváme s hluboce do duše vepsaným přesvědčením, že ten, kdo zde mluví, je ten „jediný pravý“, „jediný moudrý“ a nekonečně milostivý Bůh.

Kéž všechny naše úvahy o Jeho věčném Slově způsobí, že se naše duše v pravém velebení skloní před Ním, jehož dokonalé cesty a slavné vlastnosti tam září v celém svém lesku a blahoslavenství pro obcerstvení, blaho a vzdělání Jeho lidu koupeného krví.

24. kapitola

Mojžíš na hoře

Tato kapitola začíná výrokem pozoruhodně charakterizujícím celé Mojžíšovské zřízení. „*Mojžíšovi pak řekl: Vstup k Hospodinu ty a Aron, Nádab a Abiu, a sedmdesáte z starších Izraelských, a klaněti se budete zdaleka... oni se nepřiblíží; aniž lid vstoupí s ním.*“ (1. a 2. v.) Můžeme hledat kdekoliv v zákonickém rituálu, a přece nenalezneme ta drahá slova: „přiblíží se“. Taková slova nelze nikdy slyšet z vrchu hory Sinai, ani zprostřed stínů zákona. Mohou být vyslovena jen na nebeské straně Ježíšova prázdného hrobu, kde

⁹ Chtěl bych zde poznamenat, že svátky, o nichž je zmínka v kapitole 23,14–19, a oběti v kapitole 29 jsou ve vší své plnosti a podrobně uvedeny ve 3. knize Mojžíšově. Proto bude na místě o nich důkladněji uvažovat až při čtení této obsahem zvláště bohaté a zajímavé knihy.

krev kříže otevřela jasný výhled zraku víry. Slova „zdaleka“ jsou tak charakteristická pro zákon, jako slova „přiblížte se“ pro evangelium. Pod zákonem nebylo nikdy vykonáno dílo opravňující hříšníka, aby se přiblížil. Člověk nikdy nesplnil poslušnost, kterou slíbil; „krev býků a kozlů“ nemohla ani přikrýt poklesek, ani dát provinilému svědomí pokoj. Proto musel stát „zdaleka“. Člověk porušil své sliby a jeho hřích nebyl očištěn; jak se potom mohl přiblížit? Krev deseti tisíců býků nemohla setřít jedinou skvrnu ze svědomí, ani nemohla dát pokojný pocit, že člověk je smířen a přiveden do Boží blízkosti.

Přesto však je zde „první smlouva“ posvěcena krví. Na úpatí hory je vzdělán oltář a „*dvanácte sloupů podle počtu dvanáctera pokolení Izraelského*“ (4. v.; srv. Jozue 4 a 1. Královská 18,31) „*A poslal mládence z synů Izraelských, kteříž obětovali zápaly, a obětovali oběti pokojné Hospodinu, totiž voly. I vzav Mojžíš polovici krve, vlil do medenic, a polovici druhou vylil na oltář... Vzal také Mojžíš krev a pokropil lidu a řekl: Aj, krev smlouvy, kterouž učinil s vámi Hospodin při všech těchto věcech.*“ (5-8. v.) Ačkoliv apoštol učí, že „*není možné, aby krev býků a kozlů shladila hříchy*“ (Žid. 10,4), přece „posvěcovala k očištění těla“ (Žid. 9,13) a jako „*stín budoucího dobrého*“ byla postačitelná, aby udržovala lid ve spojení s Hospodinem.

„*Potom vstoupili Mojžíš a Aron, Nádab a Abiu a sedmdesáte starších Izraelských, a viděli Boha Izraelského. A pod nohama Jeho bylo jako dílo z kamene safírového, a jako nebe, když jest jasné. Na knížata pak synů Izraelských nevztáhl ruky Svě, a viděli Boha, a jedli a pili.*“ (9-11. v.) To bylo zjevení „*Boha Izraelského*“ ve světle a čistotě, slávě a svatosti. Nebylo to zjevení náklonnosti Otcovského srdce, ani sladké zvuky Otcova hlasu, vlévající do srdce pokoj a vzbuzující důvěru. „*Dílo z kamene safírového*“ zjevující čistotu a ono nepřístupitelné světlo mohly hříšníkovi jen říci, že se má držet „zdaleka“. A přece „*viděli Boha a jedli a pili*“. Jak dojemný důkaz Boží shovívavosti a milosrdenství, jakož i moci krve!

Celá tato scéna, pozorovaná jako pouhé vyličení, skýtá mnohé, co může srdce zajímat. Je zde poskvrněný tábor dole a safírové dláždění nahoře; ale oltář na úpatí hory nám mluví o cestě, na níž může hříšník uniknout nečistotě svého stavu a vystoupit vzhůru do Boží přítomnosti a zde slavit svátek a klanět se v dokonalém pokoji. Krev, která tekla kolem oltáře, opatřila člověku jediný nárok na to, aby mohl stát v přítomnosti oné slávy, která „*byla jako spalující oheň na vrchu hory, před očima synů Izraelských*“. (17. v.)

„I všel Mojžíš do prostřed oblaku a vstoupil na horu. A byl Mojžíš na hoře čtyřiceti dní a čtyřiceti nocí.“ (18. v.) To bylo pro Mojžíše vskutku vznešené a svaté postavení. Byl odvolán od země a zemských věcí. Oddělen od přirozených vlivů je sám s Bohem, aby z Jeho úst slyšel hluboké tajemství o Kristově Osobě a díle, neboť tak nám jsou představeny „příklady nebeských věcí“ (Žid. 9,23) ve stánku a jeho významuplném zařízení. Bůh věděl velmi dobře, jaký bude konec lidské smlouvy skutků, ale ukazuje Mojžíšovi v obrazech a stínech Svě vlastní drahocenné myšlenky o lásce a rady o milosti, zjevené a zajištěné skrze Krista.

Bud' vždy velebena milost, která nás nezanichala pod smlouvou skutků. Bud' veleben Ten, který utišil hlasité hřímání zákona a uhasil plameny hory Sinai „krví věčné smlouvy“ (Žid. 13,20) a dal nám pokoj, kterým nemůže otřást žádná síla země ani pekla. Tomu, „který zamiloval nás, a umyl nás od hříchů našich krví Svou, a učinil nás krále a kněží Bohu a Otcí Svému, Jemuž bud' sláva a moc na věky věků. Amen“. (Zj. 1,5.6)

25. kapitola

Náradí svatyně

Tato kapitola tvoří začátek jedné z nejbohatších zlatých žil nevyčerpatelného dolu inspirovaných Písem – žíly, kde každý úder krumpáče přivádí na světlo nevýslovné bohatství. Známe krumpáč, kterým jedině můžeme pracovat v takovém dolu: je jím služba Ducha Svatého. Přirozenost zde nezmůže nic. Rozum je slepý a představivost naprosto zbytečná. I ten největší intelekt místo toho, aby vysvětlil posvěcené symboly, vypadá spíše jako netopýr ve sluneční záři slepě narážející na předměty, které není schopen rozeznat. Musíme donutit rozum a představivost, aby stály stranou, když se skloněným srdcem, prostým okem a duchovní myslí vstoupíme na posvěcená místa a budeme pozorovat hluboce významný obsah. Bůh Duch Svatý je jediný, kdo nás může provést síněmi domu Páně a vysvětlit naším duším pravý význam všeho, s čím se tam náš zrak setká. Pokusit se o výklad pomocí neposvěcených sil rozumu by bylo nekonečně nesmyslnější, než se pustit do opravy hodinek pomocí kovářského kladiva a kleští. „Příklady nebeských věcí“ (Žid. 9,23) nelze vysvětlovat přirozenou myslí, byť i v té nejvzdělanější formě. Všechny musí být vykládány ve světle nebe. Země nemá

takové světlo, jež by mohlo ukázat jejich krásu. Pouze Ten, kdo příklady připravil, může objasnit, co znamenají. Pouze Ten, kdo připravil ony krásné symboly, je může vysvětlit.

Lidskému oku by se mohlo zdát, že ve způsobu, jakým Duch Svatý předložil zařízení stánku, není žádný řád; ale ve skutečnosti jak také lze očekávat, je zde ten nejdokonalejší pořádek, velice pozoruhodná přesnost a správnost. Kapitoly 25-30 tvoří zvláštní, jasně ohraničený úsek 2. Mojžíšovy knihy. Tento úsek je rozdělen na dvě části. První část končí veršem 27,19 a druhá posledním veršem 30. kapitoly. První část začíná truhlou smlouvy za oponou uvnitř a končí měděným oltářem a síní, kde oltář stál. To znamená, že nám na prvním místě ukazuje Hospodinův trůn soudu, na němž seděl Pán vsí země, a vede nás k místu, kde se v uznání a moci dokonaného smíření setkával s hříšníkem. Potom v druhé části máme způsob, jak se člověk přibližoval k Bohu – přednosti, hodnost a odpovědnost těch, kterým bylo dovoleno, aby se jako kněží přibližovali do Boží přítomnosti a tam se radovali z velebení a obecenství. Pořádek je tedy dokonalý a krásný. Jak by tomu také mohlo být jinak, když je božský? Truhla a měděný oltář představují jakoby dva krajní body. Truhla byla Božím trůnem založeným na „spravedlnosti a soudu“ (Žalm 89,15), oltář byl místem, kam se přibližoval hříšník a kde „milost a pravda“ přicházely před Hospodinovu tvář. Člověk sám o sobě se nesměl přiblížit k truhle smlouvy, aby se setkal s Bohem, neboť „*ještě nebyla zjevena cesta ke svatyni*“ (Žid. 9,8), ale Bůh se mohl přiblížit k oltáři z mědi, aby se setkal s člověkem jako hříšníkem. „Spravedlnost a soud“ nemohly vpustit hříšníka dovnitř, ale „milost a pravda“ mohly způsobit, že Bůh vyšel ven, a to ne v oné přemáhající nádheře a velebnosti, v níž se zjevoval mezi tajemnými nosiči Svého trůnu – „cherubíny slávy“, nýbrž v oné milostivé službě, která nám je symbolicky představena v zařízení a službě stánku.

To vše nám jistě připomene cestu, po níž kráčel Ten, který je naplněním všech těchto předobrazů – tělem všech těchto stínů. Šel cestou z věčného Božího trůnu v nebi dolů do hlubokosti golgotského kříže. Přišel ze vsí slávy prvního do všeho pohanění druhého, aby mohl s sebou zpět vést Svůj vykoupený, hříchů zbavený a přijatý lid a představit ho bez poskvrny před tímtež trůnem, který pro něj opustil. Pán Ježíš vyplňuje Svou Osobou a dílem celý prostor mezi Božím trůnem a prachem smrti a celý prostor mezi prachem smrti a Božím trůnem. V Něm Bůh sestoupil v dokonalé milosti k hříšníkovi, v Něm je hříšník v dokonalé spravedlnosti přiveden k Bohu. Cesta od

truhly k měděnému oltáři byla vyznačena stopami lásky a celá cesta od měděného oltáře k Boží truhle byla pokropena krví smíření (viz 3. Moj. 1,5; 3,2; 4,6.7.16-18.30.34 atd.; 16,14-19; Žid. 9,6-12). Když vykoupený velebitel jde touto podivuhodnou stezkou, spatřuje jméno Ježíš otřeseno na všem, s čím se jeho zrak střetává. Kéž se toto jméno stane dražší našim srdcím!

Přistupme však nyní k uvažování o této kapitole v jejím pořádku. Je velmi zajímavé si všimnout, že první věc, kterou zde Pán Mojžíšovi sděluje, je Jeho milostivý úmysl mít uprostřed Svého lidu svatyni, čili svaté místo přebývání – svatyni složenou z materiálů, které přímo ukazují na Krista, na Jeho Osobu, Jeho dílo a na drahé ovoce toho díla, jak je viděno ve světle, moci a rozmanité milosti Ducha Svatého. Nadto byly tyto materiály vonným ovocem Boží milosti – dobrovolnými oběťmi oddaných srdcí. Hospodin, jehož Majestát „nebesa nebes neobsahují“ (1. Král. 8,27), našel milostivé zalíbení v tom, aby přebýval v ohraničeném a zastřeném stanu vztyčeném pro Něho těmi, kdo toužili uvítat ve svém středu Jeho přítomnost. Je možné se na tento stánek dívat dvěma způsoby: předně jako na „příklad nebeských věcí“ a za druhé jako na hluboce významný předobraz Kristova těla. Různými materiály, z nichž byl stánek složen, se budeme zabývat postupně, jak k nim budeme přicházet. Nyní budeme uvažovat o třech obsažných předmětech, které tato kapitola před nás staví, totiž o truhle smlouvy, stolu a svícnu.

Truhla smlouvy zaujímá v božských sděleních Mojžíšovi první místo. Její místo ve stánku bylo také velice význačné. Uzavřena uvnitř za oponou ve svatyni svatých tvořila základ Hospodinova trůnu. Už samo její jméno připomíná duši její důležitost. Truhla (archa), pokud nás Slovo poučuje, je určena k tomu, aby zachovávala neporušené vše to, co do ní bylo vloženo. Archa nesla Noéma a jeho rodinu spolu se všemi čeleděmi zvířat stvoření v bezpečí nad vlnami soudu, které pokryly zemi. Takovou archou byla také „ošatka ze síti“, která, jak jsme viděli ve druhé kapitole této knihy, jako loď víry ochránila „krásné dítě“ před vodami smrti. Když proto čteme o „truhle (arše) smlouvy“, (4. Moj. 10,33; 5. Moj. 31,26; Jer. 3,16; Žid. 9,4) jsme vedeni k tomu, abychom věřili, že byla Bohem určena k zachování Jeho smlouvy neporušené uprostřed bloudícího lidu. V ní, jak víme, byl uschován druhý pár desek zákona. Pokud jde o první desky, ty byly rozbity na kousky pod horou (2. Moj. 32,19) a ukázaly tak, že smlouva člověka byla úplně zrušena – že jeho dílo nikdy nemohlo tvořit základ Hospodinova trůnu vlády. „*Spravedlnost a soud jsou základem trůnu Tvého*“ (Žalm 89,15), jak ve vztahu

k zemi, tak i ve vztahu k nebi. Truhla nemohla ve svém posvěceném prostoru obsahovat rozbité desky. Člověk mohl selhat ve splnění svého svévolného slibu, ale Boží zákon musí být zachován ve své božské neporušenosti a dokonalosti. Jestliže Bůh měl vztyčit Svůj trůn uprostřed Svého lidu, mohl to učinit jenom způsobem hodným Sebe. Jeho měřítko soudu a spravedlnosti musí být dokonalé.

„Uděláš k tomu i sochory z dříví setim, a obložíš je zlatem. I uvlečeš sochory do kruhů po stranách té truhly, aby na nich nošena byla truhla“ (13. a 14. v.) Truhla smlouvy měla doprovázet lid při všech jeho putováních. Nikdy neodpočívala, když byli putujícím nebo bojujícím zástupem. Pohybovala se v poušti z místa na místo, šla před nimi doprostřed Jordánu, byla jejich velkým místem shromažďování ve všech válkách o Kanaán. Byla jistým a určitým závdavkem moci všude, kamkoli přišla. Žádná moc nepřítele nemohla obstát před tím, co bylo známým výrazem Boží přítomnosti a moci. Truhla měla být společníkem Izraele na cestě pouští a „sochory“ a „kruhy“ byly vhodným vyjádřením jejího putovního charakteru.

Ale neměla být stále poutníkem. „Trápení Davida“ (Žalm 132,1), stejně jako války Izraele, měly jednou skončit. K Bohu měla vystoupit a být vyslyšena modlitba: *„Povstaniž, Hospodine, a vejdi do odpočinutí Svého, Ty i truhla velikomocnosti Tvé.“* (Žalm 132,8) Tato vznešená prosba došla svého částečného vyplnění v Šalomounových dnech rozkvětu, kdy *„vnesli kněží truhlu smlouvy Hospodinovy na místo její, do vnitřního domu, do svatyně svatých pod křídla cherubínů. Nebo cherubínové měli roztažená křídla nad místem truhly, a přikrývali cherubínové truhlu i sochory její svrchu. A povytáhli sochorů, tak že vidíni byli koncové jejich v svatyni k předku svatyně svatých, avšak vně nebylo jich viděti; a byly tam až do tohoto dne.“* (1. Král. 8,6-8) Písek pouště měl být vyměněn za zlatou podlahu chrámu. (1. Král. 6,30) Putování truhly tehdy skončilo; nebylo tu *„žádného protivníka, ani útoku nebezpečného“* (1. Král. 5,4) a proto byly „sochory povytaženy“.

Ale to nebyl jediný rozdíl mezi truhlou ve stánku a v chrámu. Když apoštol mluví o truhle v jejím příbytku na poušti, popisuje ji jako *„truhlu smlouvy, všudy obloženou zlatem, kdežto bylo věderce zlaté, mající v sobě mannu, a hůl Aronova, která byla zkvetla, a desky zákona“*. (Žid. 9,4) To byl obsah truhly při jejím putování pouští – vědro manny, svědectví o Hospodinově věrnosti a pečování o Jeho vykoupený lid na poušti, a Aronova hůl, „znamení proti buřičům vzpurným, aby byla učiněna přítrž reptání jejich“. (Srov. 2.

Moj. 16,32-34 a 4. Moj. 17,10.) Ale když přišel okamžik, kdy „sochory“ měly být „povytaženy“, kdy putování a války Izraele skončily, kdy ten „veliký, znamenitý a slovutný dům“ (1. Par. 22,5) byl dokončen, kdy slunce slávy Izraele dosáhlo v předobrazu svého vrcholu, jak je to vyznačeno bohatstvím a nádhrou Šalomounovy vlády, svědectví o potřebách a selháních v poušti zmizelo a nezůstalo nic než jen to, co tvořilo věčný základ trůnu Boha Izraele a vší země. „*Nic nebylo v truhle kromě dvou tabulí kamenných, které tam složil Mojžíš na Orébě.*“ (1. Král. 8,9)

Ale všechna tato sláva měla být brzy zkalena těžkými mraky lidského selhání a Boží nelibosti. Drsná noha neobřezance měla ještě kráčet zříceninami toho krásného domu a jeho pohaslé světlo a zmizelá sláva měly ještě vyvolat opovržlivý „sykot“ cizince. (1. Král. 9,8) Zde není místo sledovat tyto věci do podrobností. Proto bych chtěl čtenáře odkázat jen na poslední zmínku, kterou nám Boží Slovo o „truhle smlouvy“ podává – zmínku, která nás přenáší kupředu do doby, kdy lidská pošetilost a hřích už nebudou moci rušit místo odpočinku této truhly a kdy už nebude ani uzavřena ve stanu zastřeném záclonami, ani v chrámu udělaném rukama. „*A sedmý anděl zatroubil, i stali se hlasové velicí v nebi, řkoucí: Učiněna jsou království světa Pána našeho a Krista Jeho, a kralovati bude na věky věků. Tedy těch dvacet čtyři starců, kteříž před obličejem Božím sedí na stolicích svých, padli na tváři své, a klaněli se Bohu, řkouce: Díky činíme Tobě, Pane Bože všemohoucí, kterýž jsi, a kterýžs byl, a kterýž přijíti máš; nebo jsi přijal moc Svou velikou, a království ujal. I rozhněvali se národové, a přišel hněv Tvůj, a čas mrtvých, aby souzeni byli, a aby dána byla odplata služebníkům Tvým, prorokům a svatým, a bojícím se jména Tvého, malým i velikým, a aby zkaženi byli ti, kteří nakažují zemi. I otevřín jest chrám Boží na nebi, a vidína jest truhla smlouvy v chrámě Jeho. I stalo se blýskání, a hlasové, a hromobití, a zemětřesení, i krupobití veliké.*“ (Zjevení 11,15-19)

Pak přichází na řadu slitovnice – „*Uděláš i slitovnici ze zlata čistého. Půl třetího lokte bude dlouhost její, půl druhého pak lokte šířkost její. Uděláš také dva cherubíny zlaté, z taženého zlata uděláš je na dvou koncích slitovnice. Uděláš pak cherubína jednoho na jednom konci, a cherubína druhého na druhém konci; na slitovnici uděláte cherubíny na obou koncích jejích. A budou míti cherubínové křídla vztažená svrchu, zastírajíce křídly svými slitovnici, a tváři jejich obráceny budou jednoho k druhému; k slitovnici budou tváři cherubínů. Dáš pak slitovnici svrchu na truhlu, a do truhly vložíš svě-*

dectví, kteréž dám tobě. A tam budu přicházeti k tobě, a s tebou z té slitovnice, z prostředku dvou cherubínů, kteříž jsou nad truhlou svědectví, mluviti o všechno, což bych poroučeti chtěl k synům Izraelským.“ (17-22. v.)

Zde vyjadřuje Hospodin Svůj milostivý úmysl sestoupit z ohnivé hory a zaujmout Své místo na slitovnici. To mohl učinit, když desky svědectví pod ní byly zachovány neporušeny a po pravici i po levici se tyčily symboly Jeho moci (jak ve stvoření, tak i v prozřetelnosti) – neoddělitelní průvodci onoho trůnu, na němž Hospodin sám seděl – trůnu založeném na božské spravedlnosti a udržovaném spravedlivostí a soudem. Zde zářila sláva Izraelova Boha. Odtud vycházely Jeho rozkazy zmírněné a zpříjemňované milostivým zdrojem a prostředím, skrze které přicházely – podobně jako paprsky poledního slunce procházející oblakem, z jejichž příjemného a oživujícího vlivu se můžeme těšit, aniž bychom byli oslněni jejich jasem. „*Přikázání Jeho nejsou těžká*“ (Jan 5,3), jestliže jsou přijímána ze slitovnice, poněvadž přicházejí ve spojení s milostí, která dává uším schopnost slyšet a sílu k poslušnosti.

Když se díváme na truhlu a na slitovnici společně, vidíme v nich výstižný předobraz Krista v Jeho Osobě a díle. Když ve Svém životě zvelebil zákon a učinil ho slavným, stal se skrze smrt obětí slitování (čili slitovnicí) pro každého věřícího. (Řím. 3,25) Boží milost mohla spočinout jenom na základě dokonalé spravedlnosti. „Milost kraluje skrze spravedlnost k životu věčnému skrze Ježíše Krista Pána našeho.“ (Řím. 5,21) Jediné vhodné místo pro setkání Boha s člověkem je bod, kde se milost a spravedlnost střetávají v dokonalém souladu. Jenom dokonalá spravedlnost mohla stačit Bohu a jenom dokonalá milost mohla stačit člověku. Ale kde se mohly tyto vlastnosti střetnout v jednom bodě? Pouze na kříži. Tam se naplnilo, že „milosrdenství a pravda potkaly se spolu, spravedlnost a pokoj daly sobě políbení.“ (Žalm 85,11) A tam nalezne pokoj duše věřícího hříšníka. Vidí, že Boží spravedlnost a jeho ospravedlnění spočívají na přesně stejném základu, totiž na Kristově dokonaném díle. Zaujme-li člověk pod mocným působením Boží pravdy své místo jako hříšník, může Bůh ve vykonávání milosti zaujmout Své místo jako Spasitel a potom je vyřešena každá otázka, neboť kříž učinil zadost všem požadavkům Boží spravedlnosti a bohaté proudy milosti mohou plynout bez překážky. Když se spravedlivý Bůh a zahynulý hříšník setkají na krvi skropleném základě, je všechno provždy urovnáno, a sice tak, že Bůh je dokonale oslaven a hříšník je na věky zachráněn. Pravda musí být na Boží straně, i kdyby všichni lidé měli být shledáni lháři. Jestliže člověk dospěje k pravému poznání svého stavu před Bohem a je ochoten zaujmout místo, které mu

vykazuje Boží pravda, potom se učí rozumět, že Bůh se zjevil jako spravedlivý Ospravedlnovatel takového člověka. To jistě dá svědomí neotřesitelný pokoj. A nejen to, ale dává to také schopnost mít obecnství s Bohem a v poznání požehnaného vztahu, do něhož ho Boží milost přivedla, naslouchat Jeho svatým přikázáním.

„Svatyně svatých“ rozvíjí proto před našima očima vpravdě podivuhodnou scénu. – Truhla, slitovnice, cherubové, sláva! Jaký to pohled se naskytoval zraku nejvyššího kněze Izraele, když jedenkrát v roce přišel dovnitř za oponu! Kéž Duch Boží otevře oči našeho chápání, abychom mohli plněji porozumět hlubokému významu oněch vzácných obrazů!

Dále se Mojžíšovi dostává naučení o „stolu chlebů předložení“. Na tomto stole ležela potrava pro Boží kněze. Po sedm dní bylo těch dvanáct pecnů zbělné mouky s čistým kadidlem předloženo před Hospodinem. A když byly nahrazeny jinými, staly se potravou kněží, kteří je jedli na místě svatém. (Viz 3. Moj. 24,5-9.) Není třeba říkat, že těch dvanáct pecnů představuje „Člověka Krista Ježíše“. „Bělná mouka“, z níž byly upečeny, označuje Jeho dokonalé člověčenství, zatímco „čisté kadidlo“ ukazuje na úplnou oddanost tohoto člověčenství Bohu. Jestliže Bůh má Své kněží, kteří přislужují ve svatyni, jistě pro ně bude mít stůl, a to dobře opatřený stůl. Kristus je ten stůl a Kristus je chléb na něm. Čistý stůl a dvanáct chlebů zobrazují Krista jako ustavičně předloženého před Boha ve vši znamenitosti Jeho neposkvrněného člověčenství a poskytnutého za pokrm kněžské rodině. „Sedm dní“ vyjadřuje dokonalost toho, jak se Bůh těší z Krista a „dvanáct chlebů“ je výrazem způsobu té radosti z Krista v člověku a skrze člověka. Snad tím je také vyjádřena myšlenka Kristova spojení s dvanácti pokoleními Izraele a dvanácti Beránkovými apoštoly.

Dále přichází na řadu svícen z čistého zlata, neboť Boží kněží potřebovali stejně tak světlo jako potravu, a obojí mají v Kristu. U tohoto svícnu není zmínka o ničem jiném, než jen o čistém zlatu. – „*Vše to zcela kované z zlata čistého*“ (36. v.) „Sedm lamp“, které „ven ze svícnu“ svítily, vyjadřuje dokonalost světla a moci Ducha, založenou a spojenou s dokonalou účinností Kristova díla. Dílo Ducha Svatého nemůže být nikdy odděleno od díla Kristova. To je v tomto krásném obraze zlatého svícnu ukázáno dvojím způsobem. „Sedm lamp“ spojených „pruty z taženého zlata“ ukazuje na Kristovo skončené dílo jako na jedinou základnu pro zjevení Ducha v Církvi. Duch Svatý nebyl dán, dokud Ježíš nebyl oslaven. (Srov. Jan 7,39 se Sk. 19,2-6). Ve

třetí kapitole Zjevení je Kristus představen církvi v Sardis jako „mající sedm Duchů Božích“. Kristus jako „povýšený na pravici Boží“ vylil Ducha Svatého na Svou Církev (Sk. 2,33), aby mohla svítit podle moci a dokonalosti svého postavení ve svatyni – její vlastní sféře života, působení a klanění.

Také vidíme, že zvláštním Aronovým zaměstnáním bylo rozsvěcovat a seřizovat těch sedm lamp. – *„Mluvil pak Hospodin k Mojžíšovi, řka: Přikaz synům Izraelským, ať přinesou tobě oleje olivového, čistého, vytlačeného, k svícení, aby lampy ustavičně rozsvěcovány byly. Před oponou svědectví v stánku úmluvy spořádá je Aron, od večera až do jitra před Hospodinem vždycky. Toť bude ustanovení věčné v národech vašich. Na svícen čistý rozstavovati bude lampy před Hospodinem vždycky.“* (3. Moj. 24,1-4) Takto vidíme, jak je dílo Ducha Svatého v Církvi spojeno s Kristovým dílem na zemi a Jeho dílem v nebi. „Sedm lamp“ tu bezpochyby bylo, ale byla třeba kněžská píle a obezřetnost, aby byly seřizeny a svítily. Kněz neustále potřeboval klíčky na knot a nádoby k oharkům (38. v.), aby mohl odstranit všechno, co by mohlo ucpat přívody „čistého vytlačeného oleje“. Tyto kleště na knot a nádoby k oharkům byly také z „taženého zlata“. Neboť toto všechno bylo přímým výsledkem božského působení. Jestliže Církev svítí, je to jenom skrze moc Ducha, a tato moc spočívá na Kristu, který se podle Božích věčných rad stal ve Svě oběti a kněžství pro Svou Církev pramenem a silou všeho. Vše je z Boha. Ať se tedy díváme dovnitř za onu tajemnou oponu a vidíme truhlu s jejím přikrytím a dvěma významuplnými postavami s ní spojenými, nebo hledíme-li na to, co je venku před oponou – na čistý stůl a čistý svícen s jejich rozličnými nádobami a nástroji – vše nám mluví o Bohu, ať už ve spojení se Synem nebo s Duchem Svatým.

Milý křesťane, tvé vysoké povolání tě staví do samého středu všech těchto vzácných skutečností, Tvé místo je už nikoli pouze uprostřed „příkladů nebeských věcí“ (Žid. 9,23) ale uprostřed „nebeských věcí samých“. Máš *„plnou svobodu k vjití do svatyně skrze krev Ježíšovu“*. (Žid. 10,19) Jsi Bohu knězem. „Chléb předložení“ náleží tobě. Tvé místo je u „čistého stolu“, aby ses tam sytil kněžskou potravou ve světle Ducha Svatého. Nic tě nikdy nemůže připravit o tyto božské výsady – jsou tvé provždy. Buď vždy na stráž proti všemu, co by tě mohlo oloupit o radost z nich. Chraň se všech nesvatých nálad, žádostí, pocitů a představ. Drž přirozenost dole, svět venku a Satana daleko. Kéž Duch Svatý naplní celou tvou duši Kristem. Potom budeš prakticky svatý a trvale šťastný – poneseš ovoce, Otec bude oslaven a tvá radost bude plná.

26. kapitola

Stánek úmluvy

Úsek naší knihy, který se před námi nyní otevírá, obsahuje poučný popis záclon a přikrytí stánku, v čemž duchovní oko rozezná stíny různých rysů Kristova zjeveného charakteru. „*Příbytek pak uděláš z desíti čalounů, které budou z bílého hedvábí soukaného, a z postavce modrého a z šarlatu a z červce dvakrát barveného; a cherubíny dílem řemeslným uděláš.*“ (1. v.) Zde máme „Člověka Krista Ježíše“ pozorovaného z různých stran. „Bílé soukané hedvábí“ předobrazuje neposkvrněnou čistotu Jeho života a charakteru, zatímco „postavce modrý, šarlat a červec dvakrát barvený (správněji: „modř, purpur a šarlat“ – p. p.) nám Ho představují jako „Pána z nebe“, který má podle Božích rad kralovat, ale jehož kralování má být výsledkem Jeho utrpení. Vidíme zde tedy neposkvrněného, nebeského, královského a trpícího Člověka. Tyto materiály nebyly omezeny jenom na „čalouny“ stánku, ale byly užity také při zhotovování „opony“ (31. v.), „zastření dveří stánku“ (36. v.), „zastření brány síně“ (27,16), „roucha k službě“ a „roucha svatého Aronova“ (39,1). Slovem, byl to Kristus všude, Kristus ve všem, Kristus sám.¹⁰

„Bílé soukané hedvábí“ jakožto výraz Kristova neposkvrněného člověčenství, otvírá duchovní mysli velice vzácný a hojný pramen myšlenek. Dává nám téma, o kterém nemůžeme uvažovat dost hluboce. Pravda o Kristově člověčenství musí být přijímána s přesností podle Písma, držena s duchovní silou, hájena se svatou žárlivostí a vyznávána s nebeskou mocí. Jestliže v tomto bodě chybujeme, nemůžeme mít pravdu v ničem. Je to velká životní a základní pravda, a pokud není přijata, držena, hájena a vyznávána tak, jak ji Bůh zjevil ve Svém svatém Slově, pak celá nástavba musí být nezdravá. Nemůže být nic žalostnějšího než volnost myšlenek a výrazů, která se zdá dnes převládat v tomto nanejvýš důležitém učení. Kdyby bylo k Božímu Slovu více úcty, byla by zde také jeho přesnější znalost a tak bychom se šťastně vyhnuli všem těm mylným a neopatrným výrokům, které jistě musí zarmucovat Božího Ducha Svatého, jehož úkolem je svědčit o Ježíšovi.

¹⁰ Výraz „čistý a skvoucí“ (Zj. 19,8) dává zvláštní sílu a krásu předobrazu, který Duch Svatý představil v „bílém soukaném hedvábí“. Vskutku nemohl být vhodnější symbol pro neposkvrněné a čisté člověčenství. (p. CHM)
Slovo „byssus“ přeložené v kral. textu jako „bílé soukané hedvábí“, označuje bílou jemnou bavlněnou látku, zvanou egyptské plátno. (p. p.)

Když anděl oznamoval Marii radostnou zvěst o narození Spasitele, řekla mu: „*Kterak se to stane, poněvadž já muže nepoznávám?*“ (Luk. 1,34) Ve svém slabém porozumění byla zcela neschopná pochopit ono úžasné tajemství o „Bohu zjeveném v těle“. (1. Tim. 3,16) Ale všimněme si pečlivě andělské odpovědi, – odpovědi dané ne nějakému pochybovačnému duchu, nýbrž zbožnému bytí nevědomému srdci. – „*Duch Svatý sstoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě; a protože i to, což se z tebe narodí, slouti bude Syn Boží.*“ (Luk. 1,35) Marie si bezpochyby představovala, že k tomuto narození má dojít podle normálních zásad přírody, ale anděl její omyl opravuje a přitom vyslovuje jednu z největších pravd božských zjevení. Oznamuje jí, že božská moc hodlá utvořit **PRAVÉHO ČLOVĚKA** – „druhého člověka – Pána s nebe“ (1. Kor. 15,47), – člověka, jehož přirozenost byla božsky čistá, naprosto neschopná přijmout nebo sdílet jakoukoliv poskvrnu. Tento svatý člověk byl učiněn „*v podobnosti těla hřícha*“ (Řím. 8,3), ale bez hříchu v těle. Vzal na sebe skutečné tělo a krev, avšak bez jediného prášku nebo stínu zla, jímž bylo poskvrněno stvoření.

To je základní pravda, která nemůže být příliš přesně uchopena nebo příliš pevně držena. Vtělení Syna, druhé Osoby ve věčné Trojjednosti – Jeho tajemný vstup do čistého a neposkvrněného těla utvořeného mocí Nejvyššího v lůnu panny, je základem „velikého tajemství pobožnosti“ (1. Tim. 3,16), jehož vrcholným kamenem je oslavený Bůh – Člověk v nebi, Hlava, Představitel a Vzor vykoupení Boží Církve. Úplná čistota Jeho člověčenství dokonale vyhověla Božím požadavkům, skutečnost tohoto člověčenství vyhověla potřebám člověka. On byl člověkem, neboť nikdo jiný se nemohl střetnout s lidskou zkažeností. Ale byl takovým člověkem, že mohl uspokojit všechny nároky Božího trůnu. Byl neposkvrněným, skutečným člověkem, v Němž mohl Bůh nalézat dokonalé zalíbení a o Něhož se člověk mohl bez zábran opřít.

Není třeba, abych osvěcenému čtenáři připomínal, že to vše by bylo pro nás bez užitku, kdyby to bylo odděleno od smrti a vzkříšení. Potřebujeme Krista nejen vtěleného, ale též ukřižovaného a vzkříšeného. Ovšemže se musel stát člověkem, aby mohl být ukřižován. Ale jenom Jeho smrt a vzkříšení činí pro nás Jeho vtělení užitečným. Mít za to, že Kristus spojil se Sebou hříšného člověka Svým vtělením, není nic jiného než hrozný blud. To bylo nemožné. On sám výslovně učí opaku: „*Amen, amen, pravím vám: Zrno pšeničné padne v zemi, neumře-li, onoť samo zůstane, a pakliť umře, mnohý*

užitek přinese.“ (Jan 12,24) Nemohlo být žádné spojení mezi hříšným a svatým tělem, čistým a nečistým, porušitelným a neporušitelným, smrtelným a nesmrtelným. Dokonaná smrt je jedinou základnou jednoty mezi Kristem a Jeho vyvolenými údy. Je to v krásném spojení se slovy: „Vstaňte, pojďme odtud“, když říká: „Já jsem vinný kmen a vy ratolesti.“ (Jan 14,31; 15,5) „Jsme s Ním vštípeni připodobněním smrti Jeho.“ „Starý člověk náš s Ním spolu ukřižován jest, aby bylo umrtveno tělo hřícha.“ (Řím. 6,5.6) „V Němž i obřezání jste obřezáním ne rukou učiněným, svlékše tělo hříchů skrze obřezání Kristovo, pohřbeni jsouce s Ním skrze křest, skrze nějž i spolu s Ním z mrtvých vstali jste skrze víru, kteráž jest mocné dílo Boží, kterýž vzkřísil Jež z mrtvých.“ (Kol. 2,11.12)

Odkazují čtenáře na Římanům 6 a Kolossenským 2 jako na plné a srozumitelné předložení pravdy o tomto důležitém předmětu. Kristus a Jeho lid se mohli stát jedno jenom jako zemřelí a vzkříšení. (Srov. též Ef. 1,20-2,6) Pravé zrna muselo padnout do země a zemřít, než mohl vyrůst plný klas a být shromážděn do nebeské obilnice.

Ale jako toto je jasně zjevená pravda Písma, je stejně tak jasné, že vtělení tvořilo jakoby základní kámen slavné budovy; a čalouny z „*bílého hedvábí soukaného*“ předobrazují mravní čistotu „Člověka Krista Ježíše“. Už jsme viděli, jak byl počat a zrozen (Luk. 1,26-38), a když sledujeme celý běh Jeho života zde na zemi, setkáváme se u Něho stále a všude s toutéž neposkvřenou čistotou. Byl čtyřicet dní na poušti pokoušen od ďábla, ale v Jeho čisté přirozenosti nebyla žádná odezva na lstivé našeptávání pokušitele. Mohl se dotknout malomocného a nebyl nakažen; mohl se dotknout rakve a nebyl zasažen dechem smrti; mohl se nedotčen pohybovat uprostřed nejhlubší zkázy. Pokud se Jeho člověčenství týče, byl jako paprsek vyzařující ze slunce, který může procházet nejšpinavějším prostředím, aniž by se sám zašpinil. Ve Své přirozenosti, původu a charakteru byl jediný. Nikdo nemohl říci: „Nedopustíš svatému Svému viděti porušení“, pouze On. (Žalm 16,10) To mělo vztah jen k Jeho člověčenství, které, protože bylo dokonale svaté a dokonale čisté, bylo schopné nést hříchy. „*Kterýžto hříchy naše na Svém těle sám nesl na dřevě.*“ (1. Petr. 2,24 – dle pův.) Ne **ke** dřevu, jak by nás někteří chtěli učit, ale **na** dřevě. Na kříži byl Kristus nositelem našich hříchů, a jenom tam. „*Toho, kterýž hříchu nepoznal, za nás učinil hříchem, abychom my učinění byli spravedlností Boží v Něm.*“ (2. Kor. 5,21)

„Modř“ je barva nebe a vyznačuje nebeský charakter Krista, který, ačkoliv sestoupil do všech okolností skutečného a pravého člověčenství (hřích vyjímaje), přece byl „*Pán z nebe*“. (1. Kor. 15,47) Ačkoliv byl skutečný člověk, přece vždy chodil ve stálém vědomí Svě vysoké hodnosti jako cizinec z nebe. Nikdy ani na okamžik nezapomněl, odkud přišel, kde je a kam jde. Pramen vši Jeho radosti byl nahoře. Země Ho nemohla učinit ani bohatším, ani chudším. Shledal, že tento svět je „země žíznivá a vyprahlá, v níž není vody“ (Žalm 63,2), a proto mohl Jeho duch nalézt občerstvení jenom nahoře. „*Žádný nevstoupil v nebe, než Ten, kterýž sstoupil s nebe, Syn člověka, kterýž jest v nebi.*“ (Jan 3,13)

„Purpur“ je znamení královské hodnosti a ukazuje nám na Něho, který byl „narozeným králem Židů“, který se sám jako takový židovskému národu představil a byl zavržen, (srv. Jan 19,3), který před pontským Pilátem vydal dobré svědectví a nazval sebe králem, když pro lidské oko tu nebylo ani stopy po královské cti. – „*Ty pravíš, že Já král jsem. Ját jsem se k tomu narodil.*“ (Jan 18,37) „*A užíté Syna člověka, an sedí na pravici moci Boží a přichází s oblaky nebeskými.*“ (Marek 14,62; srv. Dan. 7,13) A konečně nápis na Jeho kříži, napsaný „*židovsky, řecky a v latině*“ – jazyky náboženství, vědy a vlády – vyhlašoval o Něm celému známému světu, že je „*Ježíš Nazaretský, Král židovský*“. Země ke svému neštěstí neuznala Jeho práva, ale ne tak nebe. Tam byly Jeho nároky plně uznány. Jako vítěz byl přijat do nebeského příbytku světla, byl korunován slávou a ctí a za jásotu andělských zástupů posazen na trůn velebnosti v nebi, aby tam očekával, až Jeho nepřátelé budou učiněni za podnož Jeho nohám. – „*Proč se bouří národové, a lidé daremné věci přemýšlují? Sstupují se králové zemští, a knížata se spolu radí proti Hospodinu a proti pomazanému jeho, říkajíce: Roztrhejme svazky jejich a zavržme od sebe provazy jejich. Ale ten, jenž přebývá v nebesích, směje se, Pán posmívá se jim. Tehdáž mluvití bude k nim v hněve svém, a v prchlivosti své předěsí je, řka: Ját jsem ustanovil krále svého nad Sionem, horou svatou mou. Vypravovati budu úsudek. Hospodin řekl ke mně: Syn můj ty jsi, já dnes zplodil jsem tě. Požádej mne, a dámť národy, dědictví tvé, a končiny země vládařství tvé. Roztlučeš je prutem železným, a jako nádobu hrnčířskou roztříštíš je. A protože, králové, nyní srozumějte, vyučujte se, soudcové zemští. Služte Hospodinu v bázni, a veselte se s třesením. Líbejte syna, aby se nerozhněval, a zhynuli byste na cestě, jakž by se jen málo zapálil hněv jeho. **BLAHO-SLAVENÍ JSOU VŠICHNI, KTEŘÍ DOUFAJÍ V NĚHO.***“ (Žalm 2; srov. s Žalmem 110,1)

„Šarlat“, je-li pravý, se získává smrtí; to nám výstižně ukazuje na trpícího Krista. „*Kristus trpěl za nás na těle.*“ (1. Petra 4,1) Bez smrti by všechno bylo neužitečné. Můžeme obdivovat „modř“ a „purpur“, ale bez „šarlatu“ by stánku chyběl veledůležitý rys. Jenom skrze smrt zničil Kristus toho, jenž měl moc smrti. Když Duch Svatý před nás postavil výstižný obraz Krista – toho pravého stánku – bylo nemožné, aby opomněl tuto část Jeho charakteru, která tvoří základ Jeho spojení s vlastním tělem – Církví, základ Jeho nároků na Davidův trůn a Jeho svrchované vlády nade vším stvořením. Krátce řečeno, představuje nám v těch významuplných čalounech (kobercích, závěsech – p. p.) Pána Ježíše nejen jako člověka bez poskvrny a člověka královského, ale také jako člověka trpícího – Toho, který skrze smrt uplatnil Své nároky na vše, k čemu byl oprávněn podle božských rad jako člověk.

Avšak čalouny stánku jsou nejenom výrazem různých dokonalostí Kristova charakteru, nýbrž představují také jednotnost a pevnost tohoto charakteru. Každý rys je rozvinut ve své vlastní dokonalosti a žádný nikdy nepřekáží nebo neubírá vybrané kráse jiného. Vše bylo v Božích očích v dokonalé harmonii a tak to bylo představeno v „podobnosti, které bylo ukázáno Mojžíšovi na hoře“ (Kap. 25,40; Žid. 8,5; Sk. 7,44), jakož i v napodobení tohoto vzoru zde na zemi. „*Míra jedna bude všech čalounů. Pět čalounů spolu spojeno bude jeden s druhým, a pět čalounů též spojeno bude jeden s druhým.*“ (2. a 3. v.) Vidíme v tom správný poměr a shodu ve všech Kristových cestách. Ať Ho pozorujeme z kteréhokoliv hlediska nebo v jakémkoliv spojení, jednal na této zemi vždy jako dokonalý člověk. Když jednal v některém z těchto charakterů, nedělo se tak nikdy na úkor božské dokonalosti druhého. Byl v každé chvíli, na každém místě a za všech okolností dokonalým člověkem. Na všech Jeho cestách nebylo nic, co by tomuto krásnému a dokonalému poměru neodpovídalo. „*Míra jedna bude všech čalounů.*“

Ty dvě sestavy po pěti čalounech snad symbolizují obě velké stránky Kristova charakteru, v Jeho jednání vůči Bohu a vůči člověku. Tytéž dvě stránky nacházíme v zákoně, totiž povinnosti vůči Bohu a povinnosti vůči člověku. V Kristu je vše dokonalé. Jestliže pohledíme do Jeho nitra, shledáme, že „*zákon Tvůj jest uprostřed vnitřností Mých*“ (Žalm 40,9), a jestliže pohledíme na Jeho vnější charakter a praktický život, vidíme tyto dva prvky vyrovnané s dokonalou přesností; a nejenom vyrovnané, ale i nerozdělitelně spolu spojené nebeskou milostí a božskou mocí, jež přebývaly v Jeho přeslavné Osobě.

„A naděláš i ok z hedvábí modrého po kraji čalounu jednoho na konci, kde se má spojovati s druhým; a tolikéž uděláš na kraji čalounu druhého na konci v spojení druhém... Uděláš také padesát haklíků zlatých a spojíš čalouny jeden s druhým haklíky těmi; a tak bude přibýtek jeden.“ (4-6. v.) Zde je nám ukázána v „okách z hedvábí modrého“ a v „haklících zlatých“ ona nebeská milost a božská moc v Kristu, jež Mu umožňovaly spojovat a dokonale vyvažovat Boží požadavky a požadavky člověka; takže když odpovídal oběma, ani na okamžik neučinil újmu jednotě Svého charakteru. Když Ho Istitiví a pokrytečtí lidé pokoušeli otázkou: *„Sluší-li daň dáti císaři, čili nic?“*, zněla Jeho moudrá odpověď: *„Dávejtež tedy, co jest císařova, císaři, a co Božího, Bohu.“* (Mat. 22,17.21)

Dokonale odpovídal nejen všem povinností vůči císaři, nýbrž také vůči člověku v každém postavení. Jako ve Svě dokonalé Osobě spojoval přirozenost Boha a člověka, tak ve Svém dokonalém životě vycházel vstříc požadavkům Boha i člověka. Bylo by velice zajímavé sledovat ve všech evangeliích příklady oněch zásad, které jsou nám předznačeny „oky z modrého hedvábí“ a „haklíky zlatými“. Ale musím ponechat čtenáři, aby v tomto studiu sám pokračoval pod vedením Ducha Svatého, který rád prodlévá u každého rysu a u každé stránky Osoby Toho Dokonalého, kterého vyvyšovat je Jeho neměnným úmyslem a jediným předmětem.

Závěsy, jimiž jsme se právě zabývali, byly zastřeny jinými „houněmi z srstí kozích“. (7-14. v.) Jejich krása byla skryta pod něčím, co naznačovalo drsnost a přísnost. Ti, kdo byli uvnitř, přikrytí z kozích srstí neviděli. Všichni, kdo měli tu výsadu, že směli vstoupit dovnitř svatyně, spatřili jen „modř, purpur, šarlat a bílé soukané hedvábí“, tyto různé a přece spojené obrazy ctností a výborností onoho božského Stánku, ve kterém Bůh přebýval za oponou – to jest Osobou Krista. Skrze Jeho tělo, protějšek všech těch věcí, zářily paprsky božské přirozenosti tak jemně a mile, že hříšník je mohl spatřovat, aniž by byl oslepen jejich oslňující září.

Když Pán Ježíš krácel tímto světem, jak málo lidí Ho skutečně poznalo! Jak málo bylo těch, kdo měli oči pomazané nebeským balzámem k tomu, aby pronikli a ocenili hluboké tajemství Jeho bytosti! Jak málo lidí vidělo „modrý postavec, purpur, šarlat a bílé soukané hedvábí“! Jenom tehdy, když víra přivedla člověka do Jeho přítomnosti, dovolil, aby lesk toho, čím byl, vyzařoval a sláva pronikla mraky. Oku přirozenosti se zdál být obklopen jakousi zdrženlivostí a přísností, což bylo vhodně předobrazeno „přikrytím

z kozích srstí“. To vše bylo výsledkem Jeho hlubokého oddělení a vzdálení, ne od hříšníků osobně, ale od myšlenek a zásad lidí. S člověkem jako takovým neměl nic společného. Jemu rozumět nebo se Jím těšit úplně vybočovalo z okruhu pouhé přirozenosti. „Žádný“, řekl Pán, „nemůže přijít ke Mně, jedině leč Otec Můj, kterýž Mne poslal, přitrhá by jej.“ (Jan 6,44) A když jeden z těch „přitřených“ vyznal Jeho jméno, prohlásil, že „tělo a krev nezjevilo tobě, ale Otec můj, kterýž jest v nebesích“. (Mat. 16,17) On byl „kořen ze země vyprahlé“, který neměl „podoby ani krásy“, aby na Sebe upoutával oko člověka nebo uspokojoval jeho srdce. Proud přízně lidu nemohl nikdy téci směrem k Tomu, kdo rychle procházel dějištěm tohoto marného světa a halil se do „přikrytí z kozích srstí“. Ježíš nebyl populární. Zástupy Ho snad na chvíli následovaly, poněvadž podle jejich soudu stála Jeho služba ve spojení s „chleby a rybami“, které potřebovaly. Ale byli právě tak ochotni volat: „Vezmi, vezmi a ukřižuj Její!“ (Jan 19,15), jako: „Hosana, Synu Davidovu!“ (Mat. 21,9) Kéž na to pamatují všichni křesťané, Kristovi služebníci a kazatelé evangelia. Kéž my všichni se vždy snažíme mít na mysli „přikrytí z kozích srstí“!

Ale jestliže kozí kůže vyjadřovaly přísnost Kristova oddělení od země, tu „kůže skopové na červeno barvené“ (14. v.) vyjadřovaly Jeho úplné zasvěcení a oddání se Bohu, ve kterém vytrval až do smrti. On byl ten jediný Boží Služebník, který vždycky byl na Boží vinici. Znal jenom jeden cíl, k němuž bez přerušování směřoval od jeslí až po kříž, a tímto cílem bylo oslavit Otce a dokonat dílo, které Mu dal. „Zdaliž jste nevěděli, že v těch věcech, kteréž jsou Otce Mého, musím Já býti?“ (Luk. 2,49) To byla řeč Jeho mladosti. A naplnění věci (díla – p. p.) Jeho Otce bylo účelem Jeho života. Jeho pokrmem bylo činit vůli Toho, který Ho poslal, a dokonat Jeho dílo. (Jan 4,34) „Kůže skopové na červeno barvené“ tvořily, smím-li to tak říci, zrovna tak určitou část Jeho obvyklého oděvu, jako „kozí srst“. Jeho dokonalé oddání Bohu Jej oddělovalo od způsobů lidí.

„Jezevčí kůže“ (14. v.) se zdají označovat onu svatou bdělost, se kterou se Pán Ježíš vyvaroval každého přiblížení pohnutek, které by se chtěly nepřátelsky stavět proti úmyslu naplňujícím celou Jeho duši. Zaujal Svě postavení pro Boha a hájil je s takovou pevností, jakou nemohl překonat žádný vliv lidí nebo ďábla, země nebo pekla. Přikrytí z jezevčích kůží bylo „svrchu“ (14. v.). To nás poučuje, že tím nejvýraznějším rysem v charakteru „Člověka Krista Ježíše“ byla neotřesitelná odhodlanost stát na zemi jako svědectví pro Boha. Byl tím pravým Nábotem, který položil raději Svůj život, než aby zapřel

Boží pravdu nebo se vzdal toho, kvůli čemu zaujal Svě místo na tomto světě.

Koza, skopec a jezevec musí být považováni za symboly určitých přirozených rysů, jakož i mravních vlastností; a obojí musíme vzít v úvahu, chceme-li tyto obrazy vztahovat na Kristův charakter. Lidské oko nemohlo rozeznat nic z mravní milosti, krásy a důstojnosti, které byly skryty pod vnější formou opovrhovaného a pokorného Ježíše z Nazaréta. Když z Jeho rtů plynuly poklady nebeské moudrosti, zazněly otázky: „*Zdaliž tento není ten tesař?*“ (Marek 6,3) a „*Kterak tento písmo umí, neučiv se?*“ (Jan 7,15) A když potvrdoval Svě věčné Synovství a Božství, tu slyšíme: „*Padesáti let ještě nemáš*“ a „*zchápali kamení, aby házeli na Něj*“. (Jan 8,57.59) Vyznání farizeů: „**O tomto nevíme, odkud jest**“, bylo pravdou ve vztahu k lidem všeobecně.

Je naprosto nemožné sledovat v rámci takovéto knihy rozvinutí vzácných rysů Kristovy povahy v evangeliích. Co zde bylo řečeno, dostačuje, aby čtenáři otevřelo prameny duchovního přemýšlení a aby mu dalo slabou představu o bohatých pokladech, které jsou obaleny závěsy a přikrytím stánku. Kristova ukrytá bytost, skryté prameny a Jeho zvláštní výbornosti – Jeho vnější nepřitažlivá tvářnost – co byl sám v Sobě, čím byl vůči Bohu a čím byl vůči člověku – to, zač Jej považovala víra a zač Jej měla přirozenost – vše je mile a působivě řečeno chápající mysli v „čalounech z postavce modrého, purpuru, šarlatu a z bílého soukaného hedvábí“ a v „přikrytí z kůží“.

„Desky stojaté k příbytku“ (15. v.) byly udělány z téhož dřeva, jakého bylo užito při zhotovení „truhly smlouvy“. Nadto spočívaly na podstavcích, které stejně jako „háky a makovice (=hlavy sloupů – p. p.) byly zhotoveny ze „stříbra očištění (smíření)“. (Srovnej pozorně kap. 30,11-16 s kap. 38,25-28). Celá kostra příbytku spočívala tedy na materiálu, který mluvil o smíření anebo o výkupném, zatímco „háky a makovice“ na vrchní části vyjadřovaly totéž. Podstavky se zabořovaly do písku a háky a makovice byly nahoře. Nezáleží na tom, jak hluboko pronikneš nebo jak vysoko vystoupíš, vždy je před tebou vyobrazeno „**VYKOUPENÍ**“. (Job 33,24) Bůh buď veleben! Jsme vykoupeni „*ne porušitelnými věcmi, stříbrem neb zlatem, ... ale drahou krví jakožto Beránka nevinného a neposkvrněného, Krista*“. (1. Petra 1,18.19)

Stánek byl rozdělen na tři různé části, totiž na „svatyni svatých“, „svatyni“ a „sín stánku“. Vchod do každé z nich byl ze stejných materiálů: „postavce modrého, purpuru, šarlatu a bílého přesoukaného hedvábí“. (Srov. kap. 26,31.36 a kap. 27,16.) Vysvětlení je prosté: Kristus tvoří ty jediné dveře

do různých oblastí slávy, která se má ještě zjevit na zemi, v nebi anebo v nebesích nebes. „*Všeliká rodina na nebi i na zemi*“ (Ef. 3,15) bude postavena pod Jeho svrchovanost, když všichni budou uvedeni do věčné blaženosti a slávy na základě Jeho dokonalého smíření. To je dost jasné a k pochopení není třeba žádná namáhavá představivost. Víme, že to je pravda; a když známe pravdu, která je nastíněna, je lehké stínu porozumět. Stačí jen, když jsou naše srdce naplněna Kristem, abychom při výkladu stánku a jeho nástrojů daleko nepobloudili. Neprospěje nám zde mnoho ani hlava plná vědění, ani ostrý, kritický rozum, nýbrž jen Kristovou láskou naplněné srdce a svědomí, jež našlo pokoj v krvi Jeho kříže.

Kéž nám Duch Boží dá, abychom tyto věci studovali s větším zájmem a rozumností. Kéž „otevře naše oči, abychom spatřovali divné věci ze zákona Jeho.“ (Žalm 119,18)

27. kapitola

Předsín a měděný oltář

Došli jsme nyní k měděnému oltáři, který stál u dveří stánku. Chtěl bych čtenáře upozornit, aby věnovali zvláštní pozornost pořádku, který Duch Svatý v tomto oddílu naší knihy zvolil. Už jsme poznamenali, že verše 25,1 až 27,19 tvoří zvláštní oddíl, který podává popis truhly a slitovnice, stolu a svícňů, závěsů a opony a nakonec popis měděného oltáře a síně, kde stál. Jestliže se čtenář podívá na verše 35,15; 37,25 a 40,26, všimne si, že na všech třech místech je mezi svícнем a měděným oltářem zmínka o zlatém oltáři ke kadění, zatímco v návodu, který Hospodin dává Mojžíšovi, je měděný oltář uveden ihned za svícнем a závěsy stánku. Poněvadž pro tento rozdíl musí být nějaký božský důvod, je výsadou každého pečlivého a rozumného člověka zkoumajícího Slovo tuto příčinu prozkoumat.

Proč tedy Pán, dává směrnicí o zařízení „svatyně“, opomíjí zlatý oltář ke kadění a jde ven k měděnému oltáři, který stál u dveří stánku? Mám za to, že důvod je prostě tento: Nejdříve popisuje způsob, jímž se chtěl sám zjevit člověku, a potom popisuje způsob, jak se člověk může přibližovat k Němu. Zaujal Své místo na trůnu jako „Panovník vsí země“ (Joz. 3,11.13) Paprsky Jeho slávy byly skryty za oponou – předobrazem Kristova těla (Žid. 10,20), ale čistý „stůl s chleby předložení“ byl zjevením Jeho samého ve spojení s člověkem a moc Ducha Svatého byla obrazně představována „zlatým

svícnem“. Pak tu máme zjevený charakter Krista jako člověka zde na této zemi, jak je viděn v závěsech a přikrytí stánku. A konečně vidíme v měděném oltáři symbol místa, kde se mohl setkat svatý Bůh a hříšný člověk. To nás vede jakoby k nejzazšímu bodu, odkud se vracíme v doprovodu Arona a jeho synů zpět do svatyně, normálního kněžského místa, kde stál zlatý oltář ke kadění. Tento pořádek je pozoruhodně krásný. O zlatém oltáři se nemluví, dokud tu není kněz, aby na něm páčil kadidlo, neboť Hospodin Mojžíšovi ukázal příklady věcí v nebi podle pořádku, v jakém mají tyto věci být chápány vírou. Když však Mojžíš dává směrnice shromáždění (35. kap.), když zaznamenává práce „Bezeleela a Aholiaba“ (37. a 38. kap.) a když vyzdvihuje stánek (40. kap.), následuje prostě pořádek, v jakém byly nástroje skutečně umístěny.

Modlitbou doprovázené zkoumání tohoto zajímavého předmětu a porovnání míst shora uvedených čtenáře bohatě odmění. Nyní budeme uvažovat o měděném oltáři.

Tento oltář byl místem, kde se hříšník blížil k Bohu v moci a účinnosti krve smíření. Stál „*u dveří stánku úmluvy*“ a na něm byla vylévána všechna krev. Byl z „*dříví setim a mědi*“. Dřevo bylo totéž jako dřevo zlatého oltáře ke kadění. Ale kov byl jiný. A důvod pro tento rozdíl je zřejmý. Oltář z mědi byl místem, kde se nakládalo s hříchem podle Božího soudu o něm. Oltář ze zlata byl místem, odkud stoupala k Božímu trůnu vůně Kristovy příjemnosti. „*Dřevo setim*“ je obraz Kristova člověčenství a musí být v každém případě stejné; ale v měděném oltáři vidíme Krista setkávajícího se s ohněm Boží spravedlnosti, zatímco ve zlatém oltáři Ho spatřujeme nasycujícího Boží zalíbení. Na prvním byl uhašen oheň Božího hněvu; na druhém byl zanícen oheň kněžského velebení. Duše v obou s rozkoší nalézá Krista; ale oltář z mědi je to, co vychází vstříc potřebě provinilého svědomí – je to ta první věc potřebná pro ubohého, bezmocného, mdlého a usvědčeného hříšníka. V otázce hříchu nemůže být nastolen pokoj do té doby, dokud oko víry nespočine na Kristu jako na naplnění obrazu měděného oltáře. Musím vidět svůj hřích přeměněný na popel v pánvi toho oltáře, dříve než se mohu těšit z pokoje svědomí v Boží přítomnosti. Přijímám-li skrze víru Boží sdělení, že On sám jednal s mým hříchem v Osobě Krista na měděném oltáři – že uspokojil všechny Svě spravedlivé požadavky – že odstranil můj hřích ze Svě svaté přítomnosti, takže se tam už nikdy nemůže vrátit zpět – tehdy, a teprve tehdy, se mohu radovat z Božího věčného pokoje.

Chtěl bych zde připojit poznámku o skutečném významu „zlata“ a „mědi“ v zařízení stánku. „Zlato“ je symbol božské spravedlnosti nebo božské přirozenosti v „Člověku Kristu Ježíši“. „Měď“ je symbolem spravedlnosti vyžadující soud nad hříchem jako u měděného oltáře, nebo soud nad nečistotou jako u měděného umyvadla. (kap. 30,18) To odpovídá skutečnosti, že uvnitř stanu stánku bylo vše ze zlata, – truhla, slitovnice, stůl, svícen, oltář ke kadění. Všechny tyto věci byly symboly božské přirozenosti – vlastní osobní výbornosti Pána Ježíše Krista. Na druhé straně vně stanu stánku bylo vše z mědi – měděný oltář a jeho nádoby, umyvadlo i jeho podstavce.

Požadavky spravedlnosti, pokud jde o hřích a nečistotu, musí být podle Božího měřítka uspokojeny dříve, než je možné se nějak těšit ze vzácných tajemství Kristovy Osoby, jak jsou zjevena ve vnitřní Boží svatyni. Teprve když vidím všechny hřích a nečistotu dokonale odsouzené a smyté, mohu se jako kněz přiblížit a klanět se ve svatyni a těšit se z plného zjevení vši krásy a výtečnosti Boha – Člověka, Krista Ježíše.

Čtenář může s mnohým užitekem sledovat uplatnění těchto myšlenek nejen při studiu stánku a chrámu, ale také na různých místech Božího Slova. Například v první kapitole Zjevení je Kristus viděn „přepásán na prsech pásem zlatým“ a „nohy pak Jeho podobné mosazi (mědi) jako v peci hořící“. „Zlatý pás“ je symbolem Jeho vrozené spravedlnosti. „Nohy podobné mědi“ vyjadřují nezmírněný soud nad zlem. Bůh nemůže zlo trpět, ale musí je rozdrtit Svýma nohama.

Takový je Kristus, s Nímž máme co činit. Soudí hřích, ale zachraňuje člověka. Víra vidí hřích proměněný v popel na měděném oltáři; vidí všecku nečistotu smytou v měděném umyvadle; a konečně raduje se z Krista jak je ve světle a moci Ducha Svatého zjeven v tajuplném tichu Boží přítomnosti. Nachází Ho na zlatém oltáři v plné ceně Jeho přimluvy. Sytí se Jím u čistého stolu. Poznává Ho v truhle a slitovnici jako Toho, který odpovídá všem požadavkům spravedlnosti a současně vychází vstříc vši potřebě člověka. Spatřuje Ho v oponě se všemi jejími tajuplnými obrazy. Čte Jeho drahé jméno na všech věcech. Ó, kéž bychom měli srdce, jež by chválilo a ctilo tohoto neporovnatelného, slavného Krista!

Nic nemůže být důležitější, než jasné pochopení obrazného významu měděného oltáře a učení, jež nám v něm Duch Svatý podává. Nedostatek jasna v tomto směru je příčinou, že tak mnohé duše tráví své dny ve smutku.

Nikdy nedošly k jasnému, úplnému vyřešení celé otázky své viny u měděného oltáře. Nikdy opravdově skrze víru nespátřily, že Bůh sám na kříži urovnal celou záležitost jejich hříchů. Hledají klid pro své nepokojné svědomí ve znovuzrození a jeho známkách – v ovoci Ducha, stavu mysli, pocitech, zkušenostech – věcech zcela správných a o sobě samých velice cenných, ale které nejsou základem pokoje. Co naplňuje duši dokonalým pokojem, je vědomí o tom, co Bůh vykonal na měděném oltáři. Popel v nádobě pod oltářem vypráví pokoj dávající zvěst, že **VŠE JE VYKONÁNO**. Všechny hříchy věřícího byly odstraněny Boží vlastní rukou vykupující lásky. „*Toho, kterýž hříchu nepoznal, za nás učinil hříchem, abychom my učinění byli spravedlností Boží v Něm.*“ (2. Kor. 5,21) Každý hřích musí být odsouzen, ale hříchy věřícího už byly odsouzeny na kříži, proto je dokonale ospravedlněn. Myslet si, že by něco mohlo být proti tomu nejslabšímu věřícímu, znamená popírat celé dílo kříže. Všechny jeho hříchy a nepravosti byly odstraněny Bohem samým, a proto musely být odstraněny dokonale. Zmizely úplně v prolité krvi Božího Beránka.

Milý čtenáři, kéž i tvé srdce pevně spočívá v pokoji, který Ježíš učinil „skrze krev Svého kříže“.

28. a 29. kapitola

Kněží

Tyto kapitoly nám ukazují kněžství ve vši jeho ceně a působnosti. Jsou pro nás plně hlubokého poučení. Samotné slovo „kněžství“ vzbuzuje v srdci pocity nejhlubší vděčnosti za milost, která nejenom připravila cestu, po níž se můžeme dostat do Boží přítomnosti, nýbrž v souhlasu s charakterem a požadavky tohoto vysokého a svatého postavení připravila též prostředky, jak nás tam udržet.

Aronské kněžství bylo Božím opatřením pro lid, který sám o sobě byl od Něho do určité míry vzdálen a potřeboval někoho, kdo by v jeho zastoupení před Něho předstupoval. V Žid. 7 jsme poučováni, že tento pořádek kněžství náležel zákonu – že byl učiněn „*podle zákona přikázání tělesného*“ (16. v.) – že „*mnozí bývali kněží, proto že smrt bránila jim vždycky trvati*“ (23. v.) – a že kněží k tomu náležející měli nedostatky (28. v.). Toto kněžství nemohlo způsobit dokonalost, a proto máme příčinu děkovat Bohu, že bylo zavedeno „*bez přísahy*“ (20. a 21. v.). Boží přísaha mohla být spjata jenom s tím, co

mělo trvat navždy, totiž s dokonalým, nesmrtelným, nepřenositelným kněžstvím našeho velkého a slavného Melchisedeche, který udílí jak Svě oběti, tak i Svému kněžství všecku cenu, důstojnost a slávu Svě vlastní nesrovnatelné Osoby. Myšlenka, že máme takovou oběť a takového kněze jako je On, musí v našich srdcích vyvolat ty nejvděčnější pocity.

Ale přikročme k podrobnějšímu zkoumání těchto dvou kapitol. Ve 28. kapitole máme oděvy a ve 29. kapitole máme oběti. První jsou více ve spojení s potřebami lidu, druhé s požadavky Boha. Roucha vyjadřují různé funkce a vlastnosti kněžské služby. „Efod“¹¹ byl hlavní částí kněžského roucha. Byl neoddelitelně spojen s nárameníky a náprsníkem. To nás zřetelně učí, že síla kněžských ramen a hluboké náklonnosti kněžského srdce byly plně oddány zájmům těch, které zastupoval a v jejichž prospěch nosil efod – ono zvláštní kněžské roucho. To, co bylo předobrazem v Aronovi, je uskutečněno v Kristu. Jeho všemocná síla a nekonečná láska jsou naše – bezesporu a navždy naše. Rámě, které podpírá vesmír, udržuje i ten nejslabší a nejnevědomější úd toho krví vykoupeného shromáždění. Ježíšovo srdce bije s neproměnnou náklonností a s věčnou, vše překonávající láskou pro toho nejvíce opomíjeného člena vykoupeného shromáždění.

Jména dvanácti pokolení, vyrytá do drahých kamenů, byla nošena na ramenou i na hrudi nejvyššího kněze. (Viz verše 9-12, 15-29). Obzvláštní vzácnost drahého kamene spočívá v tom, že čím jasnější je světlo, jež na něj dopadá, tím jasněji září. Světlo nemůže nikdy drahému kameni ubrat jeho jas, jen ho zvyšuje a rozvíjí. Dvanáct pokolení – jedno jako druhé, nejmenší i to největší – byla neustále nošena na Aronově hrudi a ramenou před Pánem. Každé z nich bylo udržováno v Boží přítomnosti v onom nezkaleném lesku a neproměnné kráse, jež náležely postavení, do něhož je uvedla dokonalá milost Izraelova Boha. Lid byl před Bohem zastupován veleknězem. Jejich slabosti, chyby a selhání mohly být jakkoli veliké, přesto jejich jména zářila na náprsníku nepomíjejícím leskem. Hospodin je tam postavil a kdo by je odtud mohl odstranit? Hospodin je tam postavil takovým způsobem, a kdo by to mohl změnit? Kdo mohl proniknout do svatyně, aby odtrhl z Aronovy hrudi jméno jednoho z pokolení Izraele? Kdo mohl poskvřnit jas, který obklopoval

¹¹ V Kralickém překladu je místo „efod“ užito slovo „nárameník“. Např. ve verších 4,6,15,26,27 (přepásání efodu) 28. Ve verších 12,25,27,31 má být výraz „nárameníky efodu“. – p. p.

jména na tom místě, kam je Bůh postavil? Nikdo. Ležela mimo dosah každého nepřítele – mimo vliv všeho zla.

Jak povzbuzující a potěšující pro sužované, pokoušené, zmítané a často tak slabé Boží děti je myšlenka, že Bůh je vidí na Ježíšově srdci! V Jeho očích září vždycky v plném lesku Krista – jsou ozdobeni božskou krásou. Svět je tak vidět nemůže, ale Bůh je tak vidí a v tom je celý rozdíl. Když se lidé dívají na Boží lid, vidí jenom jeho poskvrny a vady. Nemají žádnou schopnost vidět dále, a proto je jejich soud vždy špatný – vždy jednostranný. Nemohou vidět zářící drahokamy nesoucí jména Božích vykoupených vyrytá rukou neproměnné lásky. Je pravda, že křesťané by měli být velice pečliví v tom, aby lidem světa nedávali spravedlivou příčinu k výčtkám.

Měli by se snažit „dobře činíce, zacpatí ústa nemoudrých a neumělých lidí“. (1. Petra 2,15) Kdyby jen v moci Ducha Svatého postihli krásu, v jaké před Božíma očima nepřetržitě září, jistě by je to vedlo k tomu, aby před zraky lidí chodili v praktické svatosti, mravní čistotě a vznešenosti. Čím jasněji vírou vnikneme do objektivní pravdy, neboli do toho, co je o nás pravda v Kristu, tím hlubší, více ze zkušenosti a praktické bude vnitřní dílo v nás a tím úplnější bude zjevování mravního účinku v našem životě a charakteru.

Ale díky Bohu, nemáme co činit s úsudkem lidí, nýbrž s Božím úsudkem. On nám milostivě ukazuje našeho nejvyššího kněze „nesoucího náš soud na srdci svém před Bohem vždycky“ (30. v.) To nám dává hluboký a trvalý pokoj, kterým nic nemůže otřást. Snad se musíme vyznávat ze svých neustálých selhání a nedostatečností a rmoutit se nad nimi – oko je snad někdy tak zkaleno slzami pravé lítosti, že jsme jen velmi málo schopni postřehnout jas drahokamů, na nichž jsou naše jména vyryta, ale přece jsou tam po všechnen čas. Bůh je vidí a to stačí. Je oslaven jejich leskem – leskem, který není z nás, ale je darován Bohem. My jsme neměli nic, kromě temnoty, nečistoty a ošklivosti. Bůh nám udělil světlo, lesk a krásu. Jemu buď na věky chvála!

„Pás“ je známý symbol služby. Kristus je dokonalý Služebník – Služebník Božích rad a Božího srdce a Služebník hlubokých a rozmanitých potřeb Svého lidu. V duchu plné oddanosti, která nemohla být oslabena, se sám opásal pro Své dílo. A když víra vidí Božího Syna takto opásaného, usuzuje, že žádná těžkost pro Něho nemůže být příliš veliká. Z tohoto předobrazu vidíme, že všechny Kristovy ctnosti, důstojnosti a slávy v Jeho božské i lidské přirozenosti vstupují plně do Jeho charakteru jako služebníka. *„Přepásání pak přes efod, kteréž na něm bude, podobné bude dílu jeho; z týchž věcí*

bude, totiž ze zlata, z postavce modrého a z šarlatu, a z červce dvakrát barveného, a z hedvábí bílého přesukovaného.“ (8. v.) To musí dostačit všem potřebám duše i těm nejhoroucnějším přáním srdce. Vidíme Krista nejenom jako zabitou oběť na měděném oltáři, ale také jako opásaného nejvyššího kněze nad Božím domem. Inspirovaný apoštol jistě proto může říci: „*Přístupmež*“ – „*Držme*“ (pevně) – „*Šetřme jedni druhých*“! (Židům 10,19-24)

„*Položíš pak do náprsníku soudu urim a thumim (=světla a dokonalosti), aby bylo na srdci Aronově, když vcházeti bude před Hospodina; a nositi bude Aron soud synů Izraelských na srdci svém před Hospodinem vždycky.*“ (30. v.) Z různých oddílů Božího Slova se učíme, že „urim“ bylo spjato se sdělováním Božích myšlenek o různých otázkách, jež vyvstávaly v jednotlivých úsecích dějin Izraele. Tak např. při ustanovení Josue čteme: „*Kterýž před Eleazarem knězem postavě se, ptáti se ho bude na soud urim před Hospodinem.*“ (4. Moj. 27,21). „*O Lévi také řekl: Thumim tvé a urim tvé buď při muži svatém tvém... Vyučovati budou soudům tvým Jákoba, a zákonu tvému Izraele.*“ (5. Moj. 33,8-10) „*I dotazoval se Saul Hospodina, ale Hospodin neodpovídal jemu ani skrze sny, ani skrze urim, ani skrze proroky.*“ (1. Sam. 28,6) „*A zapověděl jim Tirsata, aby nejedli z věcí svatosvatých, dokudž by nestál kněz s urim a thumim.*“ (Ezdráš 2,63) Takto se učíme, že nejvyšší kněz nejenom nesl před Pánem soud shromáždění, ale že také sděloval shromáždění soud Páně. Jak vážné, důležité a vzácné to jsou úkony! To vše v božské dokonalosti máme ve svém „Nejvyšším Knězi, kterýž pronikl nebesa“. (Žid. 4,14) On vždycky nese soud Svého lidu na Svém srdci a skrze Ducha Svatého nám sděluje Boží rady o těch nejmenších okolnostech našeho denního života. Nepotřebujeme ani sny, ani vidění. Jestliže jen chodíme Duchem, budeme se těšit ze vši jistoty, kterou může poskytnout dokonalé „urim“ na hrudi našeho Nejvyššího Kněze.

„*Uděláš také plášť efodu, všechen z postavce modrého.... Uděláš i na podolku (=okraji, p. p.) jeho jablka zrnatá z hedvábí modrého, z purpuru a ze šarlatu na podolku jeho vůkol, a zvonečky zlaté mezi nimi vůkol. Zvoneček zlatý a jablko zrnaté, opět zvoneček zlatý a jablko zrnaté na podolku pláště vůkol. A bude to míti na sobě Aron při službách, aby slyšen byl zvuk jeho, když vcházeti bude do svatyně před Hospodina, i když vycházeti bude, aby nezemřel.*“ (31-35. v.) Modrý plášť efodu je výrazem zcela nebeského charakteru našeho Nejvyššího Kněze. Odešel do nebe – je mimo dosah smrtelného vidění; ale skrze moc Ducha Svatého tu je božské svědectví pravdě o tom, že je živ v Boží přítomnosti, a nejen svědectví, ale také ovoce této

pravdy. „Zvonček zlatý a jablko zrnaté, opět zvonček zlatý a jablko zrnaté“, takový je krásný pořádek. Právě svědectví o té velké pravdě, že Ježíš vždycky žije, aby se za nás přimlouval, je nerozlučně spojeno s plodností v Jeho službě. Kéž bychom měli hlubší pochopení pro tato vzácná a svatá tajemství!

„Uděláš také plech ze zlata čistého, a vyryješ na něm dílem vyrývajících pečeti: **SVATOST HOSPODINU**. Kterýž dáš na tkanici z modrého postavce, a bude na čepici; napřed na čepici bude. I bude nad čelem Aronovým, aby nesl Aron nepravosti posvěcených věcí, kterýchž by posvětili synové Izraelští při všech darech posvěcených věcí svých; a bude nad čelem jeho vždycky, aby příjemné je činil před Hospodinem.“ (36-38. v.) Zde je důležitá pravda pro duši. Zlatý plech na Aronově čele byl obrazem svatosti Pána Ježíše Krista. „Bude nad čelem **JEHO VŽDYCKY**, aby příjemné **JE** činil před Hospodinem.“ Jaký klid to dává srdci uprostřed vši nestálosti našich vlastních zkušeností! Náš Nejvyšší Kněz je „vždycky“ v Boží přítomnosti za nás. Jsme jím zastupováni a v něm učiněni příjemní. Jeho svatost je naší svatostí. Čím hlouběji se seznamujeme se svou osobní špatností a nedostatečností, čím více si osvojujeme pokořující pravdu, že v nás nepřebývá nic dobrého, tím vroucněji chválíme Boha vši milosti za tu duši povzbuzující pravdu obsaženou ve slovech: „Bude nad čelem jeho vždycky, aby příjemné je činil před Hospodinem.“

Jestliže čtenář je z těch, kdo jsou často pokoušeni a znepokojováni pochybami a obavami, vrchy a dolinami svého duchovního stavu, neustálým sklonem hledět do svého ubohého, chladného, bloudícího a vrtošivého srdce – jestliže je pokoušen nadměrnou nejasností a potřebou svaté skutečnosti, pak nechť upne celou svou duši na vzácnou pravdu, že tento veliký Nejvyšší Kněz zastupuje před Božím trůnem jeho. Nechť upře svůj zrak na zlatý plech a v jeho nápisu čte míru svého věčného přijetí u Boha. Kéž mu Duch Svatý umožní okusit obzvláštní sladkosti a posilňující moci tohoto božského a nebeského učení.

„Synům pak Aronovým zděláš sukně; pasy také jim uděláš a klobouky (vysoké čepice – p. p.) k slávě a k ozdobě... Nadělej jim i košilek Iněných k zakrytí nahoty těla... A ať je na sobě mají Aron i synové, když vcházejí budou do stánku úmluvy, aneb když přistupovati budou k oltáři, aby sloužili v svatyni; a neponesou nepravosti, aniž zemrou.“ (v. 40.42.43) Zde máme Arona a jeho syny jako předobraz Krista a Církve, stojící v moci božské a věčné spravedlnosti. Aronova kněžská roucha jsou výrazem vnitřních, osobních a věčných

vlastností Krista, zatímco „sukně“ a „klobouky“ Aronových synů představují ony dary milosti, jimiž je přioděna Církev pro své spojení s vyvýšenou Hlavou kněžské rodiny.

Ve všem v této kapitole vidíme, s jak milostivou péčí vyšel Hospodin vstříc potřebám Svého lidu, když jim dovolil vidět toho, který měl jednat v jejich prospěch a zastupovat je v Jeho přítomnosti, oděného všemi těmi rouchy, která vyhovovala jejich okamžitému stavu tak, jak On ho znal. Nebylo opomenuto nic, co by si srdce mohlo přát anebo co by mohlo potřebovat. Mohli si ho prohlížet od hlavy až k patě a vidět, že vše je dokonalé. Od svatě čepice, která pokrývala jeho čelo, až ke zvonečkům a zrnatým jablkům na lemu jeho oděvu – vše bylo tak, jak to mělo být, poněvadž vše bylo podle vzoru ukázaného na hoře – vše bylo učiněno podle míry, dle níž Bůh posuzoval potřeby Svého lidu a Své vlastní požadavky.

Ale s Aronovými rouchy je spojena ještě jedna věc, která vyžaduje čtenářovu zvláštní pozornost, a to je způsob, jakým bylo při jejich zhotovení upotřebeno zlato. Tento předmět je sice blíže rozvinut teprve v kapitole 39, ale vysvětlení na tomto místě je vhodné. *„I nadělali plíšků zlatých, a nastříhali z nich nití, aby jimi provjeli skrze modrý postavec a šarlat, a červec dvakrát barvený a bílé hedvábí, dílem řemeslným.“* (39,3) Už jsme poznamenali, že „modř, purpur, šarlat a bílé hedvábí“ ukazují na různé částky Kristova člověčenství a zlato představuje Jeho božskou přirozenost. Zlaté nitě byly pečlivě zatkány do všech ostatních materiálů, takže s nimi byly nerozlučně spojeny, a přece od nich zřetelně odlišeny.

Uplatnění tohoto výstižného obrazu na charakter Pána Ježíše má velký význam. Při různých událostech vylíčených v evangeliích můžeme lehce rozeznat toto krásné a podivuhodné spojení člověčenství a božství a současně také jejich tajemnou rozdílnost.

Podívejme se např. na Krista na Genezaretském jezeru. (Marek 4,38) Uprostřed bouře *„spal na podušce“* (vzácná ukázka Jeho dokonalého člověčenství!), ale v příštím okamžiku se pozvedá z tohoto postavení skutečného člověčenství do vši hodnosti a majestátu Božství a jako nejvyšší Vládce vesmíru tiší bouři a upokojuje moře. Nepozorujeme nijakou námahu, ani žádný spěch, ani přípravy. S dokonalou lehkostí se pozvedá ze stavu lidství do sféry skutečného Božství. Stejně přirozeně odpočívá jako člověk a stejně přirozeně je činný jako Bůh. V prvním i v druhém případě je vždy dokonalý.

Pozorujme Ho dále na konci 17. kapitoly Matoušova evangelia, kde se

výběrčí obracejí na Petra s otázkou: „*Což mistr váš nedává platu?*“ Jako „nejvyšší Bůh, kterýž vládne nebem a zemí“ (1. Moj. 14,22) klade Svou ruku na poklady oceánu a říká: „Mé jsou“ (Žalm 50,12; 24,1; Job 41,2); a dokázav, že „Jeho jest moře a že On je učinil“ (Žalm 95,5), obrací se s vyjádřením dokonalého člověčenství a spojuje se se Svým chatrným služebníkem oněmi dojemnými slovy: „*Ten vezma, dej jim za Mne i za sebe.*“ (Mat. 17,27) Milostivá slova! – Tím milostivější, když o nich uvažujeme v souvislosti se zázrakem, který tak výrazně zjevil Božství toho, kdo se takto nekonečně snížil, aby se spojil s ubohým, slabým červem.

Ještě jednou se na Něho podívejme u Lazarova hrobu. (Jan 11) Rmoutí se a pláče a tento zármutek a slzy vycházejí z hloubky dokonalého lidství – z toho dokonalého lidského srdce, jež cítilo tak, jak nemohlo cítit žádné jiné srdce uprostřed scény, kde hřích způsobil tak strašné ovoce. Ale potom, jako Vzkříšení a Život, jako Ten, který drží ve Svě všemocné ruce „*klíče pekla i smrti*“ (Zj. 1,18), volá „*Lazare, pojď ven!*“ – a smrt a hrob, poslušné Jeho velícího hlasu, otvírají své mocné brány a nechávají svého zajatce vyjít. (Jan 11,43-44)

Čtenář si jistě lehce vybaví jiné výjevy v evangeliích, ilustrující krásné spojení zlatých nití s „modří, purpurem, šarlatem a bílým hedvábím“, to jest sjednocení Božství s člověčenstvím v tajemné Osobě Božího Syna. V této myšlence není nic nového; často na ni bylo poukazováno těmi, kdo pečlivě studovali Písma Starého Zákona.

Ale pro naše duše je vždy užitečné, když jsou vedeny k Pánu Ježíši jako k „pravému Bohu a pravému Člověku“. Duch Svatý obojí spojil „*dílem řemeslným*“ a předkládá je obnovené mysli věřícího, aby se jimi těšila a obdivovala se jim. Kéž si naše srdce dovedou cenit takového vyučování.

Dříve než uzavřeme tento oddíl, podívejme se na chvilku na 29. kapitolu.

Bylo už poznamenáno, že Aron a jeho synové představují Krista a Církev; ale v úvodních verších této kapitoly se dostává Aronovi prvenství. – „*Potom Aronovi a synům jeho přistoupiti kážeš ke dveřím stánku úmluvy, a umyješ je vodou.*“ (4. v.) Umytí vodou činilo Arona takovým, jakým je Kristus sám o sobě, totiž svatým. Církev je svatá mocí svého spojení s Kristem v životě ze vzkříšení. Kristus je dokonalým výrazem toho, čím ona je před Bohem. Obřadný akt umytí vodou nám představuje působení Božího Slova. (Viz Ef. 5,26) „*A Já posvěcuji sebe samého za ně, aby i oni posvěceni byli v pravdě.*“ (Jan 17,19) Kristus se v moci dokonalé poslušnosti oddělil pro Boha, když

jako člověk byl ve všech věcech veden Božím Slovem a věčným Duchem, aby všichni, kdo Mu náležejí, mohli být zcela odděleni v moci pravdy.

„Naposledy vezmeš olej pomazání, a vyleje na hlavu jeho, pomazeš ho.“ (7. v.) Zde máme Ducha, ale budiž zde poznamenáno, že Aron byl pomazán dříve, než byla vylita krev, poněvadž před námi stojí jako obraz Krista, jenž v moci toho, čím byl ve Svě vlastní Osobě, byl pomazán Duchem Svatým dlouho před tím, než dílo kříže bylo dokonáno. Naproti tomu synové Arovi byli pomazáni, teprve když byla vylita krev. – *„A zabiješ skopce toho, a vezma krev jeho, pomazeš jí konce ucha Aronova, a konce pravého ucha synů jeho, i palce na pravé ruce jejich, a palce na pravé noze jejich; a vykropíš tu krev na oltáři vůkol.¹² A vezma krve, kteráž bude na oltáři, a oleje pomazání, pokropíš Arona a roucha jeho i synů jeho a roucha jejich s ním; a budeť posvěcen on i roucho jeho, i synové jeho, a roucho synů jeho s ním.“* (20. a 21. v.) Pokud jde o Církev, krev kříže leží u základu všeho. Nemohla být pomazána Duchem Svatým, dokud její vzkříšená Hlava nevešla do nebe a nepoložila na trůn božské velebnosti svědectví o Svě dokonané oběti. *„Toho Ježíše vzkřísil Bůh, jehož my všickni svědkové jsme. Protož pravící Boží jsa zvýšen, a vzav zaslíbení Ducha Svatého od Otce, vylil to, což vy nyní vidíte a slyšíte.“* (Sk. 2,32.33; srov. též Jan 7,39; Sk. 19,1-6) Ode dnů Ábelových až do nynějška zde byly duše, které Duch Svatý obnovil, na ně působil a uschopňoval je k službě. Ale Církev nemohla být pomazána Duchem Svatým dříve, dokud vítězný Pán nevstoupil do nebe a nepřijal pro ni zaslíbení od Otce. Pravda tohoto učení je velmi určitě a zřetelně hlášána v celém Novém zákoně a její striktní úplnost je potvrzena v předobrazu, který máme před sebou, tou zřejmou skutečností, že ačkoliv Aron byl pomazán před tím, než byla vylita krev (7. v.), přece jeho synové nebyli a nemohli být pomazáni, dokud krev nebyla prolita. (21. v.)

Ale z pořádku pomazání v naší kapitole se učíme více, než jen důležitou pravdu o díle Ducha a o postavení Církve. Je nám zde také postaveno před oči prvenství Syna: – *„Miloval jsi spravedlnost, a nenáviděl bezbožnosti, protož pomazal tě, Bože, Bůh tvůj, olejem veselé nad účastníky tvé.“* (Žalm 45,8; Žid. 1,9) Je nutné, aby Boží dítky tuto pravdu vždy pevně uchovávaly ve svém přesvědčení i zkušenostech. Boží nekonečná milost se zjevila v té podivuhodné skutečnosti, že o provinilém, peklo zasluhujícím hříšníkově se mluví

¹² Ucho, ruka a noha jsou cele posvěceny Bohu v moci dokonání smíření a skrze sílu Ducha Svatého.

takovými výrazy – že vůbec má být nazván „účastníkem“ Syna Božího; ale nezapomeňme nikdy ani na okamžik na slovo „**nad**“. Nezáleží na tom, jak úzké je spojení (a to je tak těsné, jak je mohla učinit věčná rada vykupující Boží lásky), přece však „ve všech věcech“ musí Kristus „mít prvotnost“. (Kol. 1,18) Nemohlo by tomu být jinak. On je Hlava nade vším – Hlava Církve, Hlava stvoření, Hlava andělů, Pán vesmíru. Ani jediné nebeské těleso neprobíhá širým vesmírem, aby se nepohybovalo bez Jeho kontroly, ani jediný červík neleze po zemi, aby nebyl vždy pod dohledem Jeho bdícího oka. On je „Bůh nade všecky“ (Řím. 9,5), „*prvorozený všeho stvoření*“ (Kol. 1,15), „*počátek stvoření Božího*“ (Zj. 3,14). „*Všeliká rodina na nebi i na zemi*“ (Ef. 3,15) se podle Boží rady musí podřídit Kristu. Každá duchovní mysl to všechno vždy s vděčností uzná; ba samo vyslovení této myšlenky způsobí v křesťanově srdci radostné vzrušení. Všichni, kdo jsou vedeni Duchem, budou se radovat z každého zjevení osobní Synovy slávy a nestrpí ani na okamžik nic, co by jí mohlo způsobit újmu. Nechtě je Církev vyvýšena do těch největších výšin slávy, přece bude její radostí sklánět se k nohám Toho, jenž se snížil, aby ji v moci dokonané oběti povýšil do spojení se Sebou. Když plně uspokojil všechny požadavky Boží spravedlnosti, může vyhovět všem tužbám Božího srdce ve Svě nekonečné příjemnosti Otcí a ve Svě věčné slávě tím, že spolu nerozlučně spojil Církev. „*Nestydí se jich nazývati bratřími.*“ (Žid. 2,11)¹³

30. kapitola

Nářadí svatyně

Když ve dvou předchozích kapitolách bylo zřízeno kněžství, jsme zde seznámeni s postavením pravého kněžského velebení a obecnství. Pořadí je pozoruhodné a poučné a nadto přesně odpovídá postupné zkušenosti věřícího. U měděného oltáře vidí popel svých hříchů; potom vidí sebe spojeného s Tím, který ač sám osobně byl čistý a bez poskvrny, takže mohl být pomazán bez krve, přece se s námi spojil v životě, spravedlnosti a přízni. Konečně ve zlatém oltáři hledí na vzácnost Krista, jako na předmět, jímž se sytí Boží srdce.

¹³ Úmyslně se zdržuji obírat se předmětem obětí ve 29. kapitole, poněvadž, dá-li Pán, budeme jednotlivé druhy obětí mít ve všech jejich podrobnostech před sebou při uvažování o 3. knize Mojžíšově.

Tak je tomu vždy. Musí zde být měděný oltář a kněz, dříve než tu může být zlatý oltář a kadidlo. Velmi mnoho Božích dítek se nikdy nedostalo dále než k měděnému oltáři. Nikdy proto v duchu nevstoupili do moci a skutečnosti pravého kněžského velebení. Neradují se v plném, jasném, božském vědomí o odpuštění a spravedlnosti – nikdy nedospěly ke zlatému oltáři. Doufají, že se k němu dostanou, až zemřou, ale jejich výsadou je být u něho nyní. Dílo kříže odstranilo z cesty všechno, co by mohlo překážet jejich volnému a rozumnému velebení. Přítomné postavení všech pravých věřících je u zlatého oltáře ke kadění.

Tento oltář znázorňuje obzvláště pozeňnané postavení. Tam pociťujeme opravdovost a účinnost Kristovy přímluvy. Nejprve jsme v Kristově smrti našli konec pro své „já“ se vším, co k němu náleží, pokud jsme od toho očekávali něco dobrého. Nyní jsme povoláni zabývat se tím, co On je před Bohem. V sobě nenajdeme nic než jen nečistotu. Každý projev našeho „já“ je poskvňující. V Božím soudu bylo zavrženo, dáno stranou a ani kousiček, ani částčka z něho nezůstala v čistém kadidle a čistém ohni na oltáři z čistého zlata. „*Krví Ježíše*“ jsme byli uvedeni do svatyně – svatyně kněžské služby a velebení, kde není ani stopa po hřích. Vidíme čistý stůl, čistý svícen a čistý oltář, ale není zde nic, co by nám připomínalo naše „já“ a jeho ubohost. Kdyby bylo možné, abychom tam něco takového spatřili, znamenalo by to smrtelnou ránu našemu velebení, zkazilo by to naši kněžskou potravu a zastřelo naše světlo. Přirozenost nemůže v Boží svatyni mít žádné místo. Se vším, co k ní náleží, byla spálena na popel; a my se nyní máme těšit líbeznou Kristovou vůní, vystupující v příjemném kadění k Bohu. V tom nalézá Bůh své zalíbení. Vše, co představuje Krista v Jeho vlastní výbornosti, je před Bohem líbezné a příjemné. I ten nejslabší výraz nebo vyjádření Krista v životě nebo velebení svatého je příjemnou vůní, v níž má Bůh zalíbení.

Žel, že až příliš často jsme se zabývali svými nedostatky a slabostmi. Jestliže jsme nějak dovolili, aby se projevil v nás přebývajíc hřích, musíme o tom jednat s Bohem, neboť Bůh nemůže hřích snášet. Může ho odpustit a očistit nás od něj; milostivou službou našeho Nejvyššího Kněze může naši duši obnovit, ale nemůže být ve spojení s jednou jedinou hříšnou myšlenkou. Lehkomyslná nebo pošetilá myšlenka, stejně tak jako myšlenka nečistá a žádostivá, plně dostačí k tomu, aby zmařila křesťanovo obcenství a přerušila jeho velebení.

Jestliže taková myšlenka vyvstane, musí být odsouzena a vyznána dříve,

než můžeme znovu okusit vznešenou radost svatyně. Srdce, v němž působí žádost, se netěší z vlastního konání ve svatyni. Jsme-li ve stavu kněžství, tu přirozenost jako by neexistovala. Tehdy se můžeme sytit Kristem, můžeme okoušet božskou výsadu být zcela prázdní sebe samých a zcela naplněni Kristem.

To vše může být způsobeno jenom mocí Ducha. Není třeba se snažit použitím různých prostředků lidského náboženství vyvolat zbožné pocity přirozenosti. Musí zde být jak čistý oheň, tak i čisté kadidlo. (Srv. 3. Moj. 10,1 s 3. Moj. 16,12.) Všechny snahy klanět se Bohu v neposvěcené moci přirozenosti spadají pod pojem „cizí oheň“. Bůh je předmět velebení, Kristus je základ a předmět velebení a Duch Svatý je síla velebení.

Přesněji řečeno: jako máme v měděném oltáři Krista v ceně Jeho oběti, tak máme ve zlatém oltáři Krista v ceně Jeho přímluvy. To čtenáři poslouží k jasnějšímu porozumění, proč je kněžská služba uvedena mezi těmi dvěma oltáři. Jak se dalo očekávat, je mezi nimi úzká souvislost, neboť Kristova přímluva je založena na Jeho oběti. *„Toliko očištění vykoná nad rohy jeho Aron jednou v roce, krví oběti za hřích očišťování; jednou v roce očištění vykoná na něm po rodech vašich; svatosvaté jest Hospodinu.“* (10. v.) Vše spočívá na nepohnutelném základě **VYLITÉ KRVE**. *„A téměř všechno podle zákona krví očišťováno bývá, a bez krve vylití nebývá odpuštění vin. Protož potřeby bylo, aby věci nebeských příkladově těmi věcmi očišťování byli, nebeské pak věci lepšími oběťmi, nežli jsou ty. Neboť nevšel Kristus do svatyně rukou udělané, kteráž by nesla figuru pravé, ale v samo nebe, aby nyní přítomný byl tváři Boží za nás.“* (Žid. 9,22-24)

V 11-16. verši se mluví o penězích smíření za shromáždění. Všichni měli platit stejně. – *„Bohatý nedá více, a chudý nedá méně, než půl lotu, když dávati budou oběť pozdvižení Hospodinu k očištění duší svých.“* Ve věci smíření musí stát všichni na jednom společném základu. Mohou být velké rozdíly ve známosti, zkušenosti, schopnosti, vzdělání, pílí nebo oddanosti, ale základ smíření je pro všechny stejný. Velký apoštol pohanů i nejslabší ovečka Kristova stáda, oba stojí na téže úrovni, pokud jde o smíření. To je velmi prostá a velmi požehnaná pravda. Všichni snad nejsou stejně oddaní a nenesou stejné množství ovoce, ale „drahá krev Kristova“ (1. Petra 1,19) a nikoliv oddanost nebo ovoce, je pevným a věčným základem pokoje věřícího. Čím více vnikneme do této pravdy a její moci, tím více ponese ovoce.

V poslední kapitole 3. knihy Mojžíšovy nacházíme jiný způsob oceňování. Když někdo učinil obzvláštní „slib“ (3. Moj. 27,2), ocenil ho Mojžíš podle jeho věku. Jinými slovy, když se někdo odvážil připisovat si nějakou schopnost, tak ho Mojžíš, jako zástupce Božích požadavků ocenil „podle lotu svatyně“.

Jestliže byl „chudší“ než Mojžíšovo ocenění, potom měl být „*postaven před knězem*“ jako představitelem Boží milosti, aby ho ocenil „*podle toho, seč bude moci býti ten, kdož slib učinil*“. (8. v.)

Bůh buď chválen za to, že víme, že všechny Jeho požadavky byly uspokojeny a všechny naše sliby naplněny Tím, kdo byl současně představitelem Jeho požadavků i zástupcem Jeho milosti. On dokonal dílo smíření na kříži a je nyní na Boží pravici. To je sladký odpočinek pro srdce a svědomí. Smíření je první věcí, jíž se chápeme, a nikdy ji nesmíme ztratit ze zřetele. Jakkoliv je snad dosah naší inteligence rozsáhlý, míra našich zkušeností bohatá a tón naší oddanosti vznešený, přece se vždy musíme vracet k onomu prostému, božskému, neproměnnému a duši posilujícímu učení o **KRVI**. Tak tomu bylo vždy v dějinách Božího lidu, tak tomu je nyní a tak tomu bude vždy. Nejhlouběji vyučení a nejvíce obdaření Kristovi služebníci se vždycky s radostí vraceli k oné „studnici vod živých“, kde jejich žíznivý duch pil, když poprvé poznali Pána. Věčná píseň Církve ve slávě bude znít: Tomu, „*kterýž zamiloval nás, a umyl nás od hříchů našich krví Svou*“. (Zj. 1,5) Nebeské síně se vždy budou ozývat slavným učením o krvi.

Ve verších 17-21 nalézáme „*umyvadlo měděné a podstavek jeho měděný*“ – nádobu k umývání a její podstavec. Tyto dvě věci jsou vždy uváděny společně. (Viz kap. 30,28; 38,8; 40,11.) V tomto umyvadle si kněží myli ruce a nohy, a tak udržovali čistotu, jež byla podstatou k vlastnímu výkonu jejich kněžské činnosti. Nestalo se tak novým použitím krve, ale prostě úkonem, kterým byli uchováni ve stavu přiměřeném kněžské službě a velebení. – „*Když vcházejí budou do stánku úmluvy, umývají se budou vodou, aby nezemřeli, aneb když by měli přistupovati k oltáři, aby sloužili, a zapalovali oběť ohnivou Hospodinu. I budou umývají ruce i nohy své, aby nezemřeli.*“ (20. a 21. v.)

Pravé obecenství s Bohem můžeme mít jen tehdy, když pečlivě udržujeme osobní svatost. „*Díme-li, že s Ním obecenství máme, a ve tmě chodíme, lžeme, a nečiníme pravdy.*“ (1. Jan. 1,6) Tato osobní svatost může vyplynout pouze z působení Božího Slova na naše konání a praktický život. – „*Já podlé*

slova rtů tvých vystříhal jsem se stezky zhoubce.“ (Žalm 17,4) Naše stálé se-lhávání v kněžské službě může být přičteno tomu, že zanedbáváme náležitě používání umyvadla. Jestliže naše cesty nejsou podrobeny očištnému působení Slova – jestliže dále činíme to, co podle svědectví našeho vlastního svědomí Písmo zřetelně zavrhuje, bude našemu kněžskému charakteru jistě chybět síla. Vědomí setrvávání ve zlém a pravé kněžské velebení jsou dvě zcela neslučitelné věci. „*Posvětiž jich v pravdě své, slovo tvé pravda jest.*“ (Jan 17,17) Jestliže na nás lpí nečistota, nemůžeme se těšit z Boží přítomnosti. Účinkem Jeho přítomnosti by bylo naše usvědčení Jeho svatým světlem.

Ale jestliže jsme z milosti uschopněni očistit své stezky tak, že se chováme podle Božího Slova, jsme mravně s to těšit se z Jeho přítomnosti.

Čtenář jistě ihned postřehne, jak široké pole praktické pravdy se mu zde otevírá, a také v jak rozsáhlé míře je učení o měděném umyvadle vyloženo v Novém Zákoně. Kéž by všichni, kdo mají výsadu vstupovat v kněžském rouchu do prostoru svatyně a blížít se v kněžském velebení k Božímu oltáři, udržovali své ruce a nohy čisté používáním pravého měděného umyvadla.

Snad bude zajímavé poznamenat, že umyvadlo se svým podstavkem bylo zhotoveno „*ze zrcadel houfně přicházejících žen, kteréž přicházely ke dveřím stánku úmluvy*“. (Viz kap. 38,8) Tato skutečnost je významuplná. Člověk, který se neustále utíká k Božímu Slovu a dovoluje, aby toto Slovo mluvilo k jeho srdci a svědomí, bude udržován ve svaté působnosti života z Boha.

S pronikajícím a očištným působením Slova je úzce spojena Kristova kněžská služba. „*Živát jest zajisté řeč Boží a mocná, a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý, a dosahujeť až do rozdělení i duše i ducha i kloubů i mozku v kostech, a rozeznává myšlení i mínění srdce. A neníť stvoření, kteréž by nebylo zjevné před obličejem Jeho, nýbrž všecky věci jsou nahé a odkryté očím Toho, o kterémž jest řeč naše.*“ Potom inspirovaný apoštol ihned dodává: „*Protož majíce velikého Nejvyššího Kněze, kterýž pronikl nebesa, Ježíše Syna Božího, držmež to vyznání. Nebo nemáme nejvyššího kněze, kterýž by nemohl čitedlen býti mdlob našich, ale zkušeného ve všem nám podobně kromě hříchu. Přístupmež tedy směle s doufáním k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství, a milost našli ku pomoci v čas příhodný.*“ (Židům 4,12-16)

Čím živěji budeme cítit ostří Slova, tím více si budeme cenit milosrdné a milostivé služby našeho Nejvyššího Kněze. Ty dvě věci jdou ruku v ruce. Jsou

nerozlučnými společníky křesťanovy stezky. Proto se k oltáři mohu blížit jedině tehdy, když užívám umyvadlo. Velebení musí být vždy předkládáno v moci svatosti. Musíme zcela ztratit z očí přirozenost, jak se odráží v zrcadle, a cele se zabývat Kristem, jak je představen v Božím Slově. Jenom tak budou „ruce a nohy“ – skutky a cesty – očištěny podle očišťování svatyně.

Ve verších 22-25 se mluví o „oleji pomazání svatého“, jímž byl pomazán kněz a stánek se vším náradím. V tomto pomazání vidíme obraz různých darů milosti Ducha Svatého, které se všechny ve své božské plnosti nacházejí v Kristu. „*Mirra, aloe a kassia, všechna roucha tvá voní z paláců, z kostí slonových vzdělaných, nad ty, jenž tě obveselují.*“ (Žalm 45,9) „Bůh pomazal Ježíše od Nazareta Duchem Svatým.“ (Sk. 10,38) Všechny tyto milostivé dary Svatého Ducha se ve své dokonalé líbezné vůni soustředily v Kristu a jen od Něho mohou plynout dále. On, pokud se týká Jeho člověčenství, byl počat z Ducha Svatého; a dříve, než nastoupil Svoji veřejnou službu, byl pomazán Duchem Svatým; a konečně, když na znamení dokonání vykoupení zaujal Svě místo na výsosti, vylil na Svě tělo – Církev – vzácný dar Ducha Svatého. (Viz Mat. 1,20; 3,16.17; Luk. 4,18.19; Sk. 2,33; 10,45-46; Ef. 4,8-13.)

Jako spojení s tímto požehnaným a vysoce vyvýšeným Kristem jsou věřící účastni všech darů a milosti Ducha Svatého; nadto, jestliže s Ním žijí v navyklém obecenství, jsou s to těšit se z těchto darů a vydávat jejich libou vůni. Neznovuzrozený člověk o tom nic neví. „*Tělo člověka nebude mazáno jím.*“ (32. v.) Milostivé dary Ducha Svatého nemohou být ve spojení s tělem člověka, neboť Duch Svatý nemůže naši přirozenost uznat. Žádné ovoce Ducha nikdy nevyrostlo na vyprahlé půdě přirozenosti. Musíme se „*znovuzrodit*“. (Jan 3,3) Jen jako spojení s novým člověkem, jako součást „nového stvoření“ můžeme vědět něco o ovoci Ducha Svatého. Je marnou snahou chtít toto ovoce a dary milosti napodobit. Nejkrásnější plody, které kdy vyrostly na půdě přirozenosti, nejlíbeznější rysy, které může přirozenost vystavit na odív, nemohou být ani ve své nejvypěstěnější formě nijak uznány v Boží svatyni. „*Tělo člověka nebude mazáno jím, a podlé složení jeho neuděláte podobného. Svatýť jest, svatý vám bude. Kdo by koli udělal mast podobnou, aneb mazal by jí cizího, vyhlazen bude z lidu svého.*“ (32. a 33. v.) Nesmí zde být žádná napodobenina díla Ducha, vše musí být z Ducha – cele, skutečně z Ducha. A kromě toho, co je z Ducha, nesmí být připisováno člověku. „*Tělesný člověk nechápá těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího; nebo jsou jemu bláznovství, aniž jich může poznati, proto že ony duchovně mají rozsuzovány býti.*“ (1. Kor. 2,14)

Velmi krásná obrazná zmínka o tomto „svatém oleji pomazání“ je v jedné z „písni stupňů“. Žalmista říká: *„Aj, jak dobré a jak utěšené, když bratří v jednomyslnosti přebývají! Jako mast výborná na hlavě, sstupující na bradu, bradu Aronovu, tekoucí až i na podolek roucha jeho.“* (Žalm 133,1.2) Když byla pomazána svatým olejem hlava kněžského domu, musí jeho vzácné působení zjevovat dokonce i „podolek jeho roucha“. Kéž by čtenář sám zakusil moc tohoto pomazání! Kéž by poznal cenu toho, že má „pomazání od Svatého“ (1. Jan. 2,20), a že je „znamenán Duchem zaslíbení svatým“ (Ef. 1,13)! Nic, co není bezprostředně ve spojení s Kristem, nemá podle Božího hodnocení cenu. Ale všechno, co se v tomto spojení nachází, může toto svaté pomazání přijmout.

V závěrečném odstavci této nanejvýš poučné kapitoly máme *„kadidlo, složení dílem apatykářským smíšené, čisté a svaté“*. (35. v.) Toto nadmíru vzácné kadidlo nám představuje neomezené, nezměřitelné Kristovy dokonalosti. Není předepsáno žádné určité množství od každé součásti, protože ctnosti, které přebývají v Kristu, krásy a výbornosti, jež jsou soustředěny v Jeho velebeníhodné Osobě, jsou bez mezí. Jen nekonečná mysl Božství by mohla prozkoumat nekonečné dokonalosti Toho, v Němž přebývá všechna plnost Božství. A až věčnost půjde svým během nekonečnými věky, budou se ony slavné dokonalosti stále zjevovat zraku klanějících se svatých a andělů. Znovu a znovu, jak budou z onoho Slunce božské slávy vycházet nové paprsky světla, budou se nebeské síně nahoře a rozsáhlá pole stvoření dole ozývat vzrušeným „haleluja“ Tomu, jenž byl, je a navždy bude předmětem chvály všech stupňů stvořených bytostí.

Ale nejen že nebylo předepsáno určité množství jednotlivých složek, nýbrž čteme také: *„jednotejná váha toho bude“*. Každý rys mravní výbornosti našel v Kristu své pravé místo a správný poměr. Žádná vlastnost nikdy nevytlačovala z místa druhou, ani jí nečinila újmu. Všecko bylo „smíšené, čisté, svaté“ a vydávalo vůni tak libou, že ji mohl ocenit jen Bůh.

„A ztluka to drobně, klásti budeš z něho před svědectvím v stánku úmluvy, kdež přicházeti budu k tobě. Nejsvětější to vám bude.“ (36. v.) Ve výrazu „drobně“ je neobyčejná hloubka a moc. Učí nás to, že každý nepatrný pohyb v Kristově životě, každá drobná okolnost, každý skutek, každé slovo, každý pohled, každý rys, vyjadřují vůni způsobenou stejným poměrem – „jednotejnou vahou“ všech božských milostí tvořících Jeho charakter. Čím bylo kadidlo roztlučeno drobněji, tím zřetelněji vystupovalo jeho vzácné a

výtečné smíšení.

„Neuděláte sobě kadidla podle složení tohoto, kteréž připravíš; za svatou věc tobě bude pro Hospodina. Kdo by koli dělal co podobného k vůni sobě, vyhlazen bude z lidu svého.“ (37. a 38. v.) Tato libá vůně byla určena výlučně pro Hospodina. Její místo bylo „před svědectvím“. V Ježíšovi je něco, co mohl ocenit jen Bůh. Ovšemže každé věřící srdce se může přiblížit k Jeho nesrovnatelné Osobě a více než uspokojit své nejhlubší a nejvroucnější tužby; a přece, když Boží vykoupený lid pil podle své možnosti až k nasycení, když andělé hleděli na nevyrovnatelné slávy Člověka Krista Ježíše tak důkladně, jak jejich zrak je schopen – přece po všem tom je v Něm něco, co jen Bůh sám může změřit a z toho se těšit. (Srov. Mat. 11,27.) Oko člověka ani anděla by nemohlo patřičně sledovat ony výtečné částčky toho „drobně roztlučeného“ svatého kadidla, a země by ani nemohla poskytnout vhodnou sféru, do níž by vysílalo svou božskou a nebeskou vůni.

Takto jsme tedy ve svém zběžném náčrtu dospěli k závěru jednoho jasně vyznačeného oddílu této knihy. Začali jsme u „truhly smlouvy“ a putovali ven k „měděnému oltáři“. Vrátili jsme se od „měděného oltáře“ a přišli jsme ke „svatě vůni“. A jaká je to cesta, když po ní jdeme doprovázeni ne blikajícím světlem lidské představitosti, ale neomylnou lampou Ducha Svatého! Jaká je to cesta, jestliže jsme ji nastoupili ne z prostředku stínů minulé dispenzace (minulého období Božích cest s člověkem – p. p.), ale uprostřed osobních sláv a možných půvabů Syna, které zde jsou vyobrazeny! Jestliže je čtenář takto prošel, shledá, že jeho náklonnost je více než kdy před tím přitahována ke Kristu. Bude mít vznešenější představu o Jeho slávě, Jeho kráse, vzácnosti, výbornosti, Jeho schopnosti uzdravit poraněné svědomí a uspokojit toužící srdce. Jeho oči budou pevněji uzavřeny všem půvabům země a jeho uši všem pozemským nárokům a zaslíbením – slovem, bude připraven vyslovit hlubší a vroucnější „amen“ ke slovům inspirovaného apoštola: **„JESTLIŽE KDO NEMILUJE PÁNA JEŽÍŠE KRISTA, BUDIŽ ANATHEMA: MARAN ATHA.“** (1. Kor. 16,22)¹⁴

¹⁴ Je zajímavé si povšimnout místa této slavnostně vážné a děsivé kletby. Nachází se na konci dlouhé epištoly, v jejímž průběhu apoštol musil kárat některé z nejhrubších druhů praktického zla a zla v učení. Jak slavnostně vážná a plná významu je ta skutečnost, když přichází k tomu, aby vyslovil své anathema, že není vrženo na ty, kdo uvedli to zlé, ale na člověka, který nemiluje Pána Ježíše Krista! Proč tomu tak je? Snad proto, že Duch Boží nedbá příliš na bludy a zlo? Zajisté že ne: celá epištola zjevuje Jeho myšlenky o těchto věcech. Důvod je zcela jiný. Je nevyvratitelná pravda, že když je srdce naplněno láskou

31. kapitola

Bezeleel a Aholiab

Ještě o sobotě

Začátek této krátké kapitoly zaznamenává božské povolání a zmocnění „Bezelele a Aholiaba“ k dílu na stánku shromáždění. „*I mluvil Hospodin k Mojžíšovi, řka: Hle, povolal jsem ze jména Bezelele, syna Uri, syna Hur, z pokolení Judova. A naplnil jsem ho duchem Božím, moudrostí a rozumností, i uměním všelijakého řemesla... A aj, já přidal jsem jemu Aholiaba, syna Achisamechova, z pokolení Dan. A v srdci každého vtipného složil jsem moudrost, aby spravili vše, což jsem přikázal tobě.*“ (1,2,3,6 v.) Ať pro „dílo stánku“ staré doby, nebo pro „dílo služby“ nyní, vždy je třeba božské vyvolení, božské povolání, božské ustanovení, a vše musí být konáno podle božského příkazu. Člověk nemohl vybírat, zmocnit nebo ustanovit někoho, aby konal dílo stánku, a ani dnes to není v moci člověka vzhledem k dílu služby. Dále žádný člověk nemohl sám sebe ustanovit k dílu stánku a nemůže to učinit ani k dílu služby. Bylo, je a musí to být plně a zcela od Boha. Lidé se mohou dát vyslat svými druhy nebo jít z vlastního popudu, ale můžeme si být jisti, že všichni, kdo vycházejí, aniž byli posláni Bohem, budou jednou zahanbeni. To je jasné a prospěšné učení, podané nám slovy: „*Povolal jsem*“, „*naplnil jsem*“, „*přidal jsem*“, „*složil jsem*“, „*přikázal jsem*“. Vždy zůstanou pravdou slova Jana Křtitele: „*Nemůžt člověk vzítí ničeho, leč by jemu dáno bylo s nebe.*“ (Jan 3,27) Jak málo místa má tedy člověk k tomu, aby se sám chlubil, a právě tak málo, aby žárlil na své bližní.

Prospěšnou lekci se můžeme naučit ze srovnání této kapitoly s 1. Moj. 4. „*Tubalkain byl řemeslník všelikého díla od mědi a od železa.*“ (22. v.) Kainovi potomci byli nadáni neposvěcenou zručností k tomu, aby učinili prokletou a úpějící zemi rozkošným místem bez Boží přítomnosti. „Bezeleel a Aholiab“ byli naproti tomu nadáni božskou zručností k tomu, aby okrášlili svatyni, jež měla být posvěcena a požehnána přítomností a slávou Izraelova Boha.

Čtenáři, zde bych chtěl, aby ses na chvíli zastavil a položil svému svědomí

k Pánu Ježíši Kristu, je zde účinná ochrana proti všem druhům falešného učení a praktického zla. Jestliže někdo nemiluje Krista, nelze předem říci, jaké myšlenky přijme, anebo kterou cestou se dá. Odtud způsob a umístění této apoštolské kletby.

tuto vážnou otázku: „Věnuji všechny své schopnosti a sílu zájmům Církve, která je Božím příbytkem, anebo tomu, abych zkrášlil bezbožný svět, který zavrhl Krista?“ Neříkej ve svém srdci: „Nejsem Bohem povolán ani Bohem zmocněn k dílu služby.“ Pamatuj na to, že ačkoliv všichni Izraelští nebyli sami Bezeleelové nebo Aholiabové, přece mohli všichni sloužit zájmům svatyně. Dveře byly otevřeny pro účast všech. Tak je tomu i nyní. Každý má nějaké místo, které má zaujímat, nějakou službu, kterou má vykonat, odpovědnost, které má dostát. Ty i já v tomto okamžiku buď podporujeme zájmy Božího domu – Kristova těla – Církve, anebo napomáháme bezbožným plánům světa poskvrněného Kristovou krví a krví všech Jeho zabitých svatých. Uvažme to důkladně v přítomnosti toho velkého Zpytatele srdcí, jehož nikdo nemůže oklamat a který nás všechny zná.

Naše kapitola končí zvláštním poukázáním na zřízení soboty. Zmínka o sobotě byla už v 16. kapitole ve spojení s mannou. Potom, ve 20. kapitole, byla sobota určena a výslovně nařízena, když byl lid formálně postaven pod zákon. A zde ji máme opět ve spojení se zřízením stánku. Kdykoliv je Izraelský národ líčen v nějakém zvláštním postavení nebo uznán za lid ve zvláštní zodpovědnosti, děje se zmínka o sobotě. A nechť si čtenář pozorně všimne jak dne, tak i způsobu, jakým měla být sobota zachovávána, a také důvodu, proč byla v Izraeli zavedena. „*Protož ostříhati budete soboty, nebo svatá jest vám. Kdož by jí poskvrnil, smrtí umře; a kdo by koli dělal v ní dílo, vyhlazena bude ta duše z prostředku lidu svého. Šest dní děláno bude dílo, ale v den sedmý sobota odpočinutí jest, svatost Hospodinu. Každý, kdož by dělal dílo v den sobotní, smrtí umře.*“ (14. a 15. v.) To je tak určité a zřetelné, jak jen něco může být. Je určen „sedmý den“ a žádný jiný. A pod trestem smrti je zakázána jakákoliv práce. Je nemožné nějak obejít prostý a jasný smysl těchto slov. A mějme dobře na paměti, že v Písmě Svatém není ani řádek, který by ospravedlňoval tak rozšířený názor, že sobota byla změněna nebo že přísné zásady jejího zachovávání byly jen o stupínek zmírněny. Ať se čtenář o tom přesvědčí pro své vlastní upokojení.

Ptejme se nyní, zda vyznávající křesťané zachovávají Boží sobotu v den a podle způsobu, jak ji Bůh nařídil. Bylo by zbytečné ztrácet čas důkazem, proč tak nečiní. Dobrá, ale jaké jsou následky jediného porušení soboty? „*Vyhlazena bude*“, „*smrtí umře*“.

Ale jistě na to bude řečeno, že my „*nejsme pod zákonem, ale pod milostí*“. (Řím. 6,14) Bůh buď veleben za tuto vzácnou jistotu! Kdybychom byli

pod zákonem, tak v celém rozsáhlém okruhu křesťanství by nebyla jediná duše, která by již dávno nebyla setřena kamenem soudu jen kvůli tomuto jedinému bodu o sobotě. Ale který den nám náleží, jsme-li pod milostí? Zajiště „první den týdne“ – „den Páně“. To je den Církve – den vzkříšení Ježíše, který, když strávil sobotu v hrobě, opět vstal slavě vítězství nad všemi mocnostmi temnosti, a tak vyvedl Svůj lid ze starého stvoření a ze všeho, co k němu náleželo, do nového stvoření, kteréhož On je Hlavou a jehož vhodný výraz spatřujeme v prvním dnu týdne.

Tento rozdíl je hoden čtenářovy vážné pozornosti. Nechť jej zkoumá s modlitbou a ve světle Písma. Prosté jméno může mít samo velký význam a tak je tomu právě zde. V tomto případě je v rozdílu mezi „sobotou“ a „dnem Páně“ obsaženo mnohem více, než si mnozí křesťané uvědomují. Je zcela zřejmé, že první den týdne v Božím Slově dostává místo, které nemá žádný jiný den. Žádný jiný den nenese ono vznešené velebné jméno „den Páně“. Jsem si vědom, že někteří popírají, že Zjevení 1,10 se vztahuje k prvnímu dni týdne; ale cítím se plně přesvědčen o tom, že důkladné posouzení a správný výklad tohoto místa jsou zárukou – ba vyžadují uplatnění tohoto oddílu nikoli na Kristův příchod ve slávě, ale na den Jeho vzkříšení z mrtvých.

Ale zcela určitě není den Páně nikdy ani jednou nazván sobotou. Spíše naopak jsou oba tyto dny v Písmu znovu a znovu rozlišovány. Proto je třeba, aby si čtenář dal pozor na dvojí protichůdné úskalí. Jednak se musí vyvarovat zákonictví, jež se tak často vyskytuje ve spojení se slovem „sobota“, a dále je třeba, aby byl rozhodným svědectvím proti každému pokusu zneuctít den Páně nebo ho snížit na úroveň obyčejného dne. Věřící je zcela osvobozen od zachovávaní „dnů, měsíců, časů a let“. (Gal. 4,10) Spojení se vzkříšeným Kristem ho vyprostilo od všech takovýchto pověřivých zvyklostí. (Kol. 2,16-20) Ale jakkoliv je toto požehnaná pravda, vidíme, že „prvnímu dni týdne“ je v Novém Zákoně vykázano místo, jaké žádný jiný den nemá. Nechť mu křesťan toto místo dává. Je to milá a šťastná výsada, nikoli tíživé jho.

Rozsah těchto stránek mi nedovoluje zabývat se tímto zajímavým předmětem důkladněji. Bylo o něm mluveno na stránkách této knihy již dříve. Tyto poznámky uzavřu tím, že v několika bodech poukáži na rozdíl mezi „sobotou“ a „dnem Páně“.

1) Sobotu byla sedmým dnem, den Páně je první den.

- 2) Sobota byla zkušebním kamenem stavu Izraele, den Páně je však důkazem přijetí Církve na půdě milosti bez jakýchkoliv podmínek.
- 3) Sobota náležela ke starému stvoření, den Páně náleží stvoření novému.
- 4) Sobota byla dnem tělesného odpočinku pro Žida; den Páně je dnem duchovního odpočinku pro křesťana.
- 5) Jestliže Žid v sobotu pracoval, měl být usmrčen; jestliže křesťan nepracuje v den Páně ve prospěch lidských duší, ke zvětšení Kristovy slávy a k rozšiřování Jeho pravdy, podává malý důkaz života. Ve skutečnosti je oddaný křesťan, který má nějaký dar, večer v den Páně většinou více unaven, než v kterýkoli jiný den týdne, neboť jak může odpočívat, když duše kolem něho hynou?
- 6) Židu bylo zákonem nařízeno, aby zůstal ve svém stanu, křesťan je veden duchem evangelia, aby vycházel z domu, buď aby se zúčastnil veřejného shromáždění, anebo aby zvěstoval duším hynoucích hříšníků poselství spásy.

Milý čtenáři, kéž nám Pán dá, abychom s větší prostotou dovedli odpočinout ve jménu Pána Ježíše Krista a abychom pro toto jméno horlivěji pracovali! Máme odpočívat s myslí dítěte a pracovat silou muže.

32. kapitola

Slité tele

Nyní máme uvažovat o něčem zcela odlišném od toho, co až do této chvíle zaměstnávalo naši pozornost. Měli jsme před sebou „příklady nebeských věcí“ – Krista v Jeho slavné Osobě, milostivé službě a dokonalém díle, jak je ukázán ve stánku a všech jeho tajemných zařízeních. V duchu jsme byli na hoře a naslouchali jsme Božím slovům – líbezným výřezům nebeských myšlenek, náklonností a rad, jejichž „alfou i omegou – počátkem i koncem – prvním i posledním“ je Ježíš.

Avšak nyní jsme povoláni dolů na zem, abychom spatřili smutné trosky, v něž člověk obrátí všechno, co mu je svěřeno.

„Vida pak lid, že by prodléval Mojžíš sstoupiti s hůry, sebrali se proti Aro-novi a řekli jemu: Vstaň, udělej nám bohy, kteříž by šli před námi; nebo Moj-žíšovi, muži tomu, kterýž vyvedl nás z země Egyptské, nevíme, co se přiho-

dilo.“ (1. v.) Jaký nízký stav se zde zjevuje! Udělej nám bohy! Opouštěli Hospodina a stavěli se pod vedení bohů vyrobených rukou – bohů, které učinil člověk. Tmavé mraky a těžké mlhy obklopily horu. A Izraelité se unavili čekáním na nepřítomného Mojžíše a byli syti závislosti na neviditelném, ale silném rameni. Domnívali se, že bůh zhotovený „dlátem“ je lepší než Hospodin – že tele, které mohli vidět, je lepší než neviditelný a přece všudypřítomný Bůh – lepší viditelný padělek než neviditelná skutečnost.

Žel, v historii člověka tomu bylo vždycky tak. Lidské srdce miluje to, co lze vidět; miluje to, co odpovídá jeho smyslu a dovede je ukojit. Jenom víra je schopna „utvrdit se tak, jakoby zřela Neviditelného“. (Žid. 11,27) Proto ve všech dobách byl člověk nakloněn vytvářet lidské napodobeniny božských skutečností a opírat se o ně. To je důvod, proč dnes kolem sebe vidíme takové množství těchto padělků vyrobených zkaženým náboženstvím! Věci, které známe na základě Božího Slova jako božské a nebeské skutečnosti, přeměnila vyznávající církev v lidské a pozemské napodobeniny. Když se unavila závislostí na neviditelném rameni, důvěřováním v neviditelnou oběť, obracením k neviditelnému knězi a spoléháním ve vedení neviditelnou Hlavou, začala tyto věci sama „dělat“. Tak od století ke století pilně pracovala s „dlátem“ v ruce, tesala a ztvárňovala věc po věci, až posléze můžeme mezi většinou toho, co kolem sebe vidíme, a tím, o čem čteme v Božím Slově, rozeznat tak malou podobnost, jako byla mezi „telem slitým“ a Izraelským Bohem.

„Udělej nám bohy!“ Jaká je to myšlenka! Člověk je vybídnut, aby udělal bohy, a lid je ochoten jim důvěřovat! Čtenáři, zahleďme se do sebe a kolem sebe, zdali bychom neobjevili něco podobného. V 1. Korinským 10 čteme o historii Izraele, že *„toto všecko v předobrazu dalo se jim, a napsáno jest k napomenutí našemu, kteříž jsme na konci světa“*. (11. v.) Snažme se tedy z „napomenutí“ získat užitek. Mějme na paměti, že ačkoliv si snad nevytváříme „slité tele“ a neklaníme se mu, přece je onen hřích Izraele předobrazem něčeho, do čeho jsme v nebezpečí upadnout. Kdykoliv se v srdci odvracíme od výlučného spoléhání na samého Boha, ať už ve věci našeho spasení nebo potřeb pro naši stezku, v principu říkáme: *„Vstaň, udělej nám bohy!“* Není třeba říkat, že sami v sobě nejsme o nic lepší než Aron nebo Izraelský lid; a jestliže oni uctívali tele místo Hospodina, jsme my v nebezpečí, že budeme jednat podle téže zásady a projevovat téhož ducha. Jen v Boží přítomnosti nalezneme své jediné útočiště. Ta nás ochrání. Mojžíš věděl, že „tele slité“ není Hospodin, a proto je neuznal. Jestliže však opustíme Boží přítomnost,

nelze předem říci, do jakých hrubých bludů a hříchů můžeme být zavlečeni.

Jsme povoláni, abychom žili vírou; očima přirozenosti nevidíme nic. Ježíš vystoupil na nebesa a nám je řečeno, abychom trpělivě čekali, až se znovu objeví. Boží Slovo uplatněné na srdce v moci Ducha Svatého je základem důvěry pro všechny věci časné, duchovní, přítomné i budoucí. Duch Svatý nám mluví o Kristově dokonané oběti a my z milosti věříme, svěřujeme své duše její účinnosti a víme, že nikdy nebudeme zahanbeni. Mluví nám o velickém Nejvyšším Knězi, který vešel do nebe – o Ježíši, Synu Božím, jehož přimluva zmůže všecko. Z milosti věříme, důvěřivě se opíráme o Jeho moc a víme, že budeme dokonale spaseni. Mluví nám o živé Hlavě, s níž jsme spojeni v moci života vzkříšení a od které nikdy ničím nemůžeme být odděleni, ani působením andělským, lidským nebo ďábelským. Z milosti věříme, prostou vírou Ineme k této požehnané Hlavě a víme, že nikdy nezahyneme. Mluví nám o slavném zjevení Syna z nebe. Skrze milost věříme a snažíme se prokázat očištnou a povznášející moc oné „*blahoslavené naděje*“ (Tit. 2,13) a víme, že nebudeme zklamáni. Mluví nám o „*dědictví neporušitelném a neposkrvněném a neuvadlém, které se chová v nebesích nám, kteří jsme ostříhání Boží mocí*“ (1. Petra 1,4.5), abychom je v uloženém čase ujali. Z milosti věříme, že nebudeme nikdy zahanbeni. Říká nám, že všechny vlasy naší hlavy jsou sečteny a že nikdy nebudeme trpět nedostatkem dobrých věcí; z milosti věříme a těšíme se ze sladkého pokoje.

Tak tomu je, anebo alespoň náš Bůh si přeje, aby tomu tak bylo. Ale nepřítel je stále činný a snaží se nás přimět, abychom odvrhli tyto božské skutečnosti, vzali „*dláto*“ nevěry a sami si „*učinili bohy*“. Budme před ním na stráži, vyzbrojme se proti němu modlitbou, svědčme proti němu a pracujme proti němu. Tak bude zahanben, Bůh oslaven a my sami hojně požehnáni.

Pokud jde o Izraele, v kapitole, kterou probíráme, bylo jejich zavržení Boha úplné. „*I řekl jim Aron: Odejměte náušnice zlaté, které jsou na uších žen vašich, synů vašich i dcer vašich, a přineste ke mně... Kteréžto vzav z rukou jejich, dal je do formy, a udělal z nich tele slité. I řekli: Tito jsou bohové tvoji, Izraeli, kteříž tě vyvedli z země Egyptské. Což vida Aron, vzdělal oltář před ním. I volal Aron a řekl: Slavnost Hospodinova zítra bude.*“ (2-5. v.) To znamenalo, že Bůh byl zcela odsunut stranou a na Jeho místo bylo postaveno tele. Jestliže Izraelští mohli říci, že je z Egypta vyvedlo tele, zjevně ztratili veškeré vědomí o přítomnosti a charakteru pravého Boha. Jak „*rychle*“

musili „sejít s cesty“ (8. v.), aby učinili tak hrubý a hrozný omyl! A Aron, Mojžíšův bratr a spolupracovník, jim byl v této věci vůdcem a s podobou telete před sebou, mohl říci: „*Slavnost Hospodinova zítra bude!*“ Jak je to smutné! Jak hluboce pokořující! Bůh musí udělat místo modle! Ubohá věc vytvořená rukou a podle plánu člověka je postavena na místo „Pána vsí země“.

To vše dokazovalo ze strany Izraele uvážené rozvázání jejich spojení s Hospodinem. Vzdali se Ho a následkem toho se s nimi Bůh střetá na půdě, na kterou se postavili. „*Mluvil pak Hospodin k Mojžíšovi: Jdi, sstup, nebo porušil se lid tvůj, kterýž jsi vyvedl z země Egyptské. Sešli brzo z cesty, kterouž jsem přikázal jim... Viděl jsem lid tento, a aj, lid jest tvrdé šíje. Protož nyní nech mne, abych v hněvě prchlivosti své vyhladil je, tebe pak učiním v národ veliký.*“ (7-10. v.) Zde byly otevřené dveře pro Mojžíše a on zde ukazuje neobvyklou milost a podobu ducha s oním jemu podobným prorokem, kterého Pán měl vzbudit. (5. Moj. 18,18) Zdráhá se být něčím nebo mít něco bez tohoto lidu. Zastává se ho před Bohem na základě Jeho vlastní slávy, a vkládá lid zpět na Něho těmito dojemnými slovy: „*Pročež, ó Hospodine, rozněcuje se prchlivost tvá na lid tvůj, kterýž jsi (Ty) vyvedl z země Egyptské v síle veliké a v ruce mocné? A proč mají mluvit Egyptští, řkouce: Lstivě je vyvedl, aby zmordoval je na horách, a aby vyhladil je se svrchku země? Odvrát se od hněvu prchlivosti své, a lituj zlého proti lidu svému. Rozpomeň se na Abrahama, Izáka a Izraele, služebníky své, jimž jsi zapřísáhl skrze sebe samého a mluvil jsi jim: Rozmnožím símě vaše jako hvězdy nebeské, a všecku zemi tuto, o kteréž jsem mluvil, dám semeni vašemu, a dědičně obdržíte ji na věky.*“ (11-13. v.) To byla mocná obhajoba. Boží sláva, čest Jeho svatého jména, vyplnění Jeho přísahy – to jsou důvody, na jejichž základě prosí Mojžíš Pána, aby se odvrátil od hněvu Svě prchlivosti. V jednání a charakteru Izraele nemohl najít nic, na čem by svou přímlovu mohl založit. Všechno to našel v Bohu samém.

Pán řekl Mojžíšovi: „*Lid tvůj, kterýž jsi (ty) vyvedl...*“ Ale Mojžíš Pánu odpovídá: „*Lid Tvůj, kterýž jsi (Ty) vyvedl...*“ Přes všechno byli lidem Hospodinovým a Jeho jméno, Jeho sláva, Jeho přísaha, to vše bylo zahrnuto v jejich osudu. V okamžiku, kdy se Pán spojí s některým lidem, je v tomto spojení zahrnut Jeho charakter a na tomto neochvějném základě Ho víra vždy bude vidět. Mojžíš ztrácí sebe zcela ze zřetele a všechna jeho duše je naplněna myšlenkami na slávu Páně a na lid Páně. Požehnaný služebníku! Jak málo je jemu podobných! A přece, když ho pozorujeme v celém tomto výjevu, všimneme

si, jak nekonečně daleko zůstává za naším požehnaným Mistrem. Mojžíš sestoupil s hory, a když viděl tele a tance, „*rozhněvav se velmi, povrhl z rukou svých desky, a rozrazil je pod horou*“. (19. v.) Smlouva byla porušena a svědectví o ní rozbito na kousky. A potom, když ve spravedlivém hněvu vykonal soud – „*řekl Mojžíš lidu: Vy jste zhřešili hříchem velikým. Protož nyní vstoupím k Hospodinu, zda bych snad dosáhl smíření pro hřích váš*.“ (30. v.)

Jak veliký rozdíl proti tomu, co spatřujeme v Kristu! On sestoupil dolů z lůna Otcova nikoli s deskami zákona ve Svých rukou, ale se zákonem ve Svém srdci. Sestoupil ne proto, aby poznal stav lidu, ale s dokonalou znalostí tohoto stavu. A namísto aby svědectví o smlouvě zničil a vykonal soud, zákon zvelebil a učinil ho slavným a nesl na kříži ve Své požehnané Osobě soud Svého lidu. A když všechno vykonal, vrátil se zpět do nebe ne s tím, aby „*snad dosáhl smíření za váš hřích*“, ale aby na trůn velebnosti na výsosti položil svědectví o již vykonaném smíření. To je obrovský a vpravdě slavný rozdíl. Díky Bohu, nemusíme úzkostně hledět za svým Prostředníkem, abychom poznali, zda pro nás vykoná smíření a uspokojí uraženou spravedlnost. Nikoli. On to vše dokonal. Jeho přítomnost na výsosti zvěstuje, že celé dílo je skončeno. Mohl stát na hranici tohoto světa, připraven ho opustit, a s klidným vědomím Vítěze říci: „*Jáť jsem oslavil Tebe na zemi; dílo jsem vykonal, kteráž jsi mi dal, abych je činil*“ (Jan 17,4), ačkoliv měl před sebou ještě výjev ze všech nejtemnější. Klaníme se Ti a vyvyšujeme Tě, slavný Spasiteli, který jsi na místě důstojnosti a slávy, na něž Tě postavila věčná spravedlnost. Tobě náleží to nejvyšší místo v nebi a Tvoji svatí jen čekají na okamžik, kdy „se každé koleno skloní a každý jazyk bude vyznávat, že Ježíš Kristus jest Pánem, k slávě Boha Otce“. (Fil. 2,10-11) Kéž by tento okamžik již brzy přišel!

Na konci této kapitoly prohlašuje Hospodin Svá práva jako mravní Vládce slovy: „*Kdo zhřešil proti Mně, toho vymaži z knihy své. Protož nyní jdi, veď lid tento, kamž jsem rozkázal tobě. Aj, anděl můj půjde před tebou; v den pak navštívení mého navštívím na nich hřích jejich*.“ (33. a 34. v.) To je Bůh v soudní vládě, nikoli Bůh v evangeliu. Zde chce vymazat hříšníka. V evangeliu Ho vidíme, jak vymazává hřích. To je veliký rozdíl!

Lid má tedy být dále Mojžíšovým prostřednictvím veden rukou anděla. Jak velice se to liší od toho, co převládalo na cestě z Egypta až k Sinai. Izrael ztratil na základě zákona všechny nároky. Proto Bohu nezbylo nic jiného, než vrátit se zpět ke Své svrchovanosti a říci: „*Smiluji se, nad kýmž se smiluji a slituji se, nad kým se slituji*.“ (33,19)

33. a 34. kapitola

Stánek úmluvy

Mojžíšova přímluva a Hospodinovo nové jméno

Hospodin se zdráhá doprovázet Izraele do země zaslíbení. – „*Sám nevstoupím s tebou, protože lid tvrdé šíje jsi, abych nezahubil tebe na cestě.*“ (3. v.) Na začátku této knihy, když byl lid v Egyptské peci, mohl Pán říci: „*Zřetelně viděl jsem trápení lidu mého, kterýž jest v Egyptě; a křik jejich pro přisnost úředníků jeho slyšel jsem; nebo znám bolesti jeho.*“ (3,7) Ale nyní musí říci: „*Viděl jsem lid tento, a aj, lid jest tvrdé šíje.*“ (32,9) Soužený lid je předmětem milosti, ale lid tvrdé šíje musí být pokořen. Křik utlačovaného Izraele byl vyslyšen prokázáním milosti, ale na zpěv modlářského Izraele musí odpovédět hlas přísného pokárání.

„*Vy jste lid tvrdé šíje; jakž jen jednou vstoupím mezi vás, zahladím vás. Protož již, slož okrasu svou z sebe, a zvím, co učiniti mám s tebou.*“ (5. v.) Bůh s námi může jednat pouze tehdy, když jsme zbaveni vši přirozené ozdoby. Nahý hříšník může být oděn, ale hříšník zakrytý ozdobami musí být svlečen. Tak je tomu vždycky. Nejdříve musíme být zbaveni všeho, co náleží k našemu „já“, než můžeme být oblečeni v to, co náleží Bohu.

„*I svlékli s sebe synové Izraelští okrasy své u hory Oréb.*“ (6. v.) Tam stáli pod onou památnou horou zbaveni ozdob, jejich slavnost a zpěvy se proměnily v hořké naříkání a desky svědectví byly rozbity na kousky. Takový byl jejich stav. A Mojžíš ihned podle toho začíná jednat. Nemůže už uznávat lid v jeho charakteru jako celek. Shromáždění se úplně poskrvnilo tím, že na místo Boha postavilo modlu, kterou si sami zhotovili – tele na místo Hospodina. „*Mojžíš pak vzav stánek, rozbil jej sobě vně za stany, vzdáliv se od táboru, a nazval jej stánkem úmluvy.*“ (7. v.) Tábor už nebyl tedy uznáván za místo Boží přítomnosti. Bůh tam nebyl a nemohl tam být. Byl vytlačen lidským vynálezem. Bylo proto ustanoveno nové místo shromažďování. „*Tedy kdokoli hledal Hospodina, ven choditi musí k stánku úmluvy, kterýž byl vně za stany.*“ (7. v.)

Zde je obsažena vzácná zásada pravdy, kterou duchovní mysl lehce pochopí. Místo, které Kristus nyní zaujímá, je „vně za stany“ a my jsme vyzváni, abychom „vyšli k Němu“. (Žid. 13,13) Abychom přesně rozeznali to, co těmi

stany skutečně je, vyžaduje velkou podřízenost Božímu Slovu. Abychom z nich vyšli, vyžaduje také mnoho duchovní síly. A když jsme se „vzdálili z tábora“, potřebujeme ještě více duchovní sílu k tomu, abychom vůči těm, kdo v něm jsou, jednali ve spojené moci svatosti a milosti – svatosti, která nás odděluje od nečistoty tábora, a milosti, která nás uschopňuje jednat ve prospěch těch, kdo v něm ještě jsou.

„A mluvíval Hospodin k Mojžíšovi tváří v tvář, tak jako mluví člověk s přítelem svým. Potom navracel se (Mojžíš – p. p.) do tábora, ale služebník jeho Jozue, syn Nun, mládenec, neodcházel ze stánku.“ (11. v.) Mojžíš ukazuje vyšší stupeň duchovní síly než jeho služebník Jozue. Je mnohem snazší zaujmout místo oddělení od tábora, než správně jednat vůči těm, kteří v něm jsou.

„I řekl Mojžíš Hospodinu: Pohled, ty velíš mi, abych vedl lid tento, a neznámils mi, koho pošleš se mnou, ještos pravil: Znáš tě ze jména, k tomu také nalezl jsi milost přede mnou.“ (12. v.) Mojžíš prosí o doprovod Hospodinovy přítomnosti jako o důkaz, že před Ním nalezl milost. Kdyby se jednalo pouze o spravedlnost, Hospodin by je, když by mezi ně přišel, musil vyhladit, protože byli „lid tvrdé šíje“. Ale hned jak v souvislosti s prostředníkem mluví Pán o milosti, pak právě ona „tvrdá šíje“ lidu je učiněna důvodem k prosbě o Jeho přítomnost. – *„Prosím, našel-li jsem milost v očích tvých, Pane, nechť jde, prosím, Pán u prostřed nás, nebo lid jest tvrdé šíje, a milostiv buď nepravosti naší a hříchu našemu, a měj nás za dědictví.“* (kap. 34,9) Jak dojemně krásné! „Lid tvrdé šíje“ prosí o Boží neomezenou milost a nevyčerpatelnou trpělivost. Nikdo jiný, pouze Bůh je mohl snášet.

„I odpověděl: Tvář má předcházeti vás bude, a dámť odpočinutí.“ (14. v.) Vzácný podíl! Drahá naděje! Boží přítomnost s námi přes celou poušť a věčné odpočinutí na konci! Milost vycházející vstříc naší přítomné potřebě a sláva pro náš budoucí úděl! Jistě můžeme s uspokojeným srdcem volat: „Je to dosti, můj drahý Pane!“

V 34. kapitole dává Hospodin druhý pár desek, ne aby byly rozbity, jako ty první, nýbrž aby byly uschovány v truhle, nad níž Hospodin chce zaujmout místo jako Pán vší země. *„Tedy Mojžíš vytesal dvě dsky kamenné podobné prvním, a vstav ráno, vstoupil na horu Sinai, jakž přikázal mu Hospodin, a vzal v ruku svou dvě dsky kamenné. I sstoupil Hospodin v oblaku, a stál s ním tam, a zavolal ze jména: HOSPODIN. Nebo pomíjeje Hospodin tvář jeho, volal: „Hospodin, Hospodin, Bůh silný, lítostivý a milostivý, dlouhočekající a*

hojný v milosrdenství a pravdě, milosrdenství čině tisícům, odpouští nepravost a přestoupení i hřích, a kterýž nikoli neospravedlňuje vinného, navštěvuje nepravost otců na synech, a na synech synů do třetího i čtvrtého pokolení.“ (4-7. v.) Budiž připomenuto, že Bůh je zde viděn ve Svě mravní vládě nad světem, a nikoli tak, jak se zjevil v kříži – ne tak, jak září v tváři Ježíše Krista – ne tak, jak je zvěstován v evangeliu Svě milosti. Evangelium nám Jej představuje ve slovech: „*To pak všechno jest z Boha, kterýž smířil nás s sebou skrze Jezukrista, a dal nám služebnost smíření toho, neboť Bůh byl v Kristu, v mír úvodě svět s sebou, **NEPOČÍTÁJE** jim hříchů jejich, a složil v nás to slovo smíření.*“ (2. Kor. 5,18.19) Výrazy „*neospravedlňuje*“ a „*nepočítaje*“ představují dvě zcela rozdílné myšlenky o Bohu. „Navštěvovat nepravosti“ a „nepočítat je“ jsou dvě různé věci. První je Bůh ve vládě, druhá je Bůh v evangeliu. Ve třetí kapitole 2. Korintským ukazuje apoštol rozdíl mezi „přísluhováním“ z 2. Moj. 34 a „přísluhováním“ v evangeliu. Čtenář učiní dobře, když si tuto kapitolu pozorně přečte. Naučí se z ní, že každý, kdo považuje Boží charakter ukázaný Mojžíšovi na hoře Oréb za zjevení evangelia, musí mít velmi špatný pojem o tom, co evangelium je. Ani ve stvoření, ani v Boží mravní vládě nemohu nikdy poznat hluboké tajemství otcovského srdce. Mohl marnotratný syn nalézt své místo v náruči toho, který se zjevil na hoře Sinai? Jistě ne. Ale Bůh se sám zjevil ve tváři Ježíšově. (2. Kor. 4) V díle kříže vyvedl na světlo v božské harmonii všechny Svě vlastnosti. Tam „*milosrdenství a pravda potkaly se spolu, spravedlnost a pokoj daly sobě políbení*“. (Žalm 85,11) Hřích je zcela odstraněn a věřící hříšník je dokonale ospravedlněn „**SKRZE KREV KŘÍŽE**“. (Kol. 1,20) Když obdržíme pohled na takto zjeveného Boha, musíme jen jako Mojžíš „*sklonit hlavu k zemi a klanět se*“ (8. v.) – to je postavení, které přísluší omilostněnému a přijatému hříšníkovi v Boží přítomnosti.

35. až 40. kapitola

Dílo stánku úmluvy

Tyto kapitoly obsahují krátké zopakování různých částí stánku a jeho zařízení. Poněvadž jsem už poukázal na význam částí podle mého porozumění nejvýznačnějších, nebudu se o tom dále šířit. Nicméně jsou v tomto oddílu dvě věci, z nichž můžeme vyvodit velmi užitečná naučení, totiž: dobrovolné dávání a bezpodmínečná poslušnost lidu vzhledem k práci na stánku

úmluvy.

Pokud jde o jejich dobrovolné dávání, čteme: „*Vyšlo tedy všechno shromáždění synů Izraelských od tváře Mojžíšovy, a přišli, každý muž, kteréhož ponuklo srdce jeho, a každý, v němž duch jeho byl dobrovolný, a přinesli oběť pozdvižení Hospodinu, k dílu stánku úmluvy a ke vši službě jeho, i k rouchu svatému. Přicházeli muži i ženy, každý, kdož byl ochotný v srdci, a přinášeli spinadla, a náušnice, a prsteny, a záponky z pravých rukou, všelijaké nádoby zlaté, a kdožkoli obětoval oběť zlata Hospodinu. Každý, kdo měl postavec modrý a šarlat, a červec dvakrát barvený, a bílé hedvábí a kozí srsti, a kůže skopců na červeno barvené a kůže jezevčí, přinesl to. Kdokoli obětoval oběť stříbra a mědi, přinášeli to za oběť pozdvižení Hospodinu; každý také, kdo měl dříví setím, ke všelikému dílu služebnosti, přinášeli je. Ano i všechny ženy vtipné rukama svýma předly, a přinesly, co napředly, postavec modrý a šarlat, a červec dvakrát barvený a bílé hedvábí. Všecky pak ženy, kterýchž ponuklo srdce jejich, aby předly uměle, předly srsti kozí. Knížata pak přinášeli kamení onychinové a jiné kamení k vsazování do nárameníku a náprsníku. Též vonné věci a olej k svícení, a k oleji pomazání, a k vonnému kadidlu. Každý muž i žena, v nichž ochotné srdce jejich bylo k tomu, aby přinášeli potřeby ke všelikému dílu, kteráž byl přikázal dělati Hospodin skrze Mojžíše, přinášeli synové Izraelští oběť dobrovolnou Hospodinu.*“ (kap. 35,20-29) A opět čteme: „*Tedy přišli všichni vtipní dělníci díla svatyně, každý od díla svého, kteráž dělali, a mluvili k Mojžíšovi těmi slovy: Mnohem více přináší lid, nežli potřebí jest k děláni díla, kteráž přikázal Hospodin dělati.... Nebo měli potřeb hojně dosti k děláni všelikého díla, takže zbývalo.*“ (kap. 36,4-7)

Jak milý obraz upřímné oddanosti dílu svatyně! K tomu, aby srdce lidu bylo pohnuto k darům, nebylo třeba vyvinout žádné úsilí, nebylo potřeba zvláštní vybídnutí, ani důtklivé napomenutí. Nikoli. Jejich srdce je vybídlo a to byl ten správný způsob. Proudly dobrovolné obětavosti plynuly z vnitřku. „Knížata“, „muži“, „ženy“ – všichni považovali za svou vzácnou výsadu dávat Pánu, a to ne s úzkostným srdcem a skoupou rukou, ale takovým knížecím způsobem, že „*měli potřeb hojně dosti... tak že zbývalo*“.

Pokud se týče jejich naprosté poslušnosti, čteme: „*Vedle všeho, což přikázal Hospodin Mojžíšovi, tak udělali synové Izraelští všechno to dílo. A viděl Mojžíš všechno to dílo, a aj, udělali je, jakž byl přikázal Hospodin, tak udělali. I požehnal jim Mojžíš.*“ (kap. 39,42.43) Hospodin dal nejpodrobnější naučení ohledně celého díla stánku. Každý kůl, každý podstavec, každé poutko,

každý hák, vše bylo přesně popsáno. Pro rozum a obyčejné smysly člověka nebylo ponecháno místo. Hospodin nedal jen hrubý nárys a neponechal člověka, aby si plán doplnil. Neponechal prázdný okraj, na který by člověk mohl umístit své vlastní úpravy. „*Hleď, abys udělal všechno ku podobnosti, kteréž jest ukázáno na této hoře.*“ (2. Moj. 25,40; 26,30; Žid. 8,5) To neponechává prostor lidské vynalézavosti. Kdyby bylo člověku dovoleno, aby směl udělat byť i jen jediný kůl, tak by jistě podle Božího úsudku nebyl tento kůl na svém místě. Co lidské „dláto“ vyrábí, to můžeme vidět v kapitole 32. Díky Bohu, ve stánku nebylo pro „dláto“ místo. Synové Izraelští dělali v této věci přesně to, co jim bylo nařízeno – nic více a nic méně. Jak prospěšné naučení pro vyznávající církve! V historii Izraele je mnoho věcí, kterých bychom se vážně měli snažit vyvarovat – jejich netrpělivé reptání, jejich zákonické sliby, jejich modloslužba. Ale v těchto dvou věcech bychom je měli napodobit. Kéž naše obětavost je srdečnější a naše poslušnost dokonalejší! Můžeme s jistotou říci, že kdyby vše nebylo uděláno „*ku podobnosti, kteréž jest ukázáno na této hoře*“, nemohli bychom ani na konci knihy číst: „*Tedy přikryl oblak stánek úmluvy, a sláva Hospodinova naplnila příbytek. A nemohl Mojžíš vjít do stánku úmluvy; nebo byl nad ním oblak, a sláva Hospodinova naplnila příbytek.*“ (kap. 40,34.35) Stánek byl v každém směru podle Božího ukázání, a proto mohl být naplněn Boží slávou.

Jaká vzácná naučení jsou v tom pro nás obsažena! Člověk je všeobecně nakloněn k tomu, aby Boží Slovo považoval za nedostačující v jednotlivých podrobnostech spojených s velebením Boha a s Jeho službou. To je velký omyl – omyl, který se vyznávající církvi stal hojným zdrojem chyb, zla a pobloudění. Boží Slovo je plně dostačující pro všechno, ať jde o osobní spasení a život, nebo o pořádek a pravidlo pro shromáždění. „*Všeliké Písmo od Boha jest vdechnuté, a užitečné k učení, k přesvědčování, k napravování, k vyučování ve spravedlnosti, aby byl dokonalý člověk Boží, ke všelikému skutku dobrému hotový.*“ (2. Tim. 3,16.17) Jestliže Boží Slovo činí člověka hotového ke všelikému skutku dobrému, pak z toho jako nezbytný následek plyne, že co na stránkách Písma nenajdu, nemůže být dobrým dílem. (Srov. s Ef. 2,10.) A nikdy nezapomínejme, že Boží sláva se nemůže spojit s něčím, co není podle Božího ukázání.

Milý čtenáři, společně jsme prošli tuto vzácnou knihu Písma. Pevně doufám, že jsme ze svého studia sklidili nějaký užitek. Věřím, že jsme po cestě nashromáždili řadu osvěžujících myšlenek o Ježíši a Jeho oběti. Jistě jsou naše nejvznešenější myšlenky slabé a naše nejhlubší představy a pojmy

mělké vzhledem k Božím myšlenkám obsaženým v této knize. Je milé si připomenout, že z milosti jsme na cestě k oné slávě, kde poznáme, tak jak jsme byli poznáni, a kde budeme stát ve světle Toho, který je počátkem i koncem všech Božích cest, ať ve stvoření, v prozřetelnosti nebo ve vykoupení. Kéž bychom my všichni znali onu hlubokou blaženost, že máme svůj díl jen v Kristu, a kéž zůstáváme v trpělivém očekávání na Jeho slavný příchod. Amen.

